

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΑΝΤΙ

Περίοδος Β', τεύχος 144, Παρασκευή 1 του Φλεβάρη 1980

Δρχ. 25

Η ΔΙΑΜΑΧΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΟΧΗ

●
ΕΛΛΗΝΟ-
ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ
ΛΟΜΠΥ

●
ΙΡΑΝ

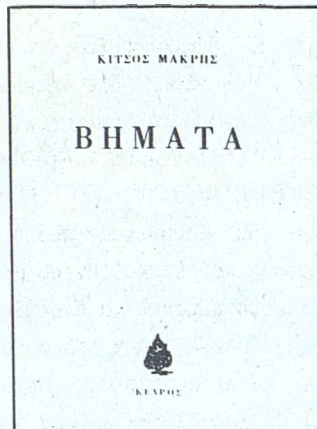
●
ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

ΝΑΔ

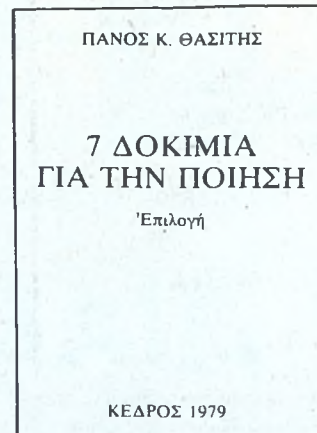
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΜΗΝΑ

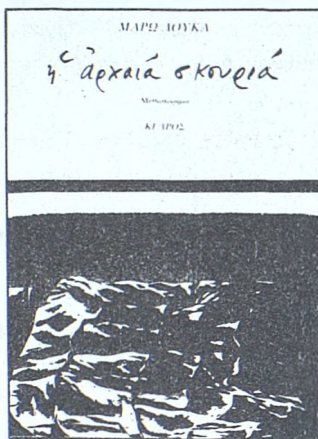
ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ
ΓΡΑΦΗ ΤΥΦΛΟΥ (ποιήματα)

ΚΙΤΣΟΣ ΜΑΚΡΗΣ
ΒΗΜΑΤΑ (Μελετήματα)

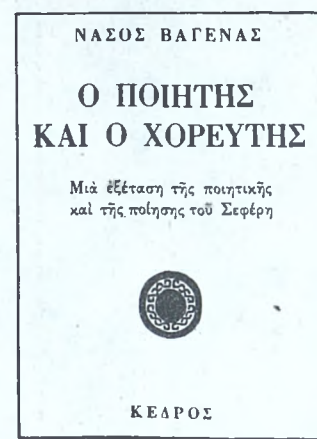
ΠΑΝΟΣ Κ. ΘΑΣΙΤΗΣ
7. ΔΟΚΙΜΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ

ΜΑΡΩ ΔΟΥΚΑ
«Η ΑΡΧΑΙΑ ΣΚΟΥΡΙΑ» (Μυθ.)

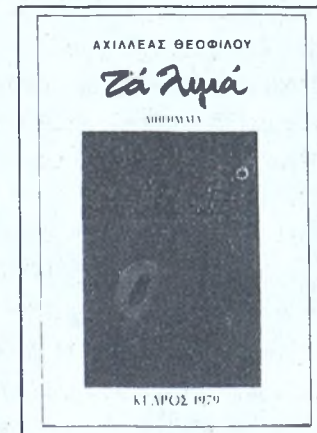
ΣΠΥΡΟΣ ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗΣ
Η ΠΟΛΗ (Μυθ.)

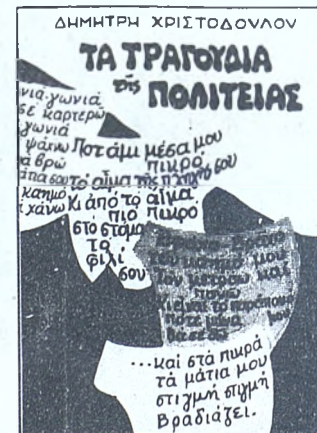
ΝΑΣΟΣ ΒΑΓΕΝΑΣ
Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΧΟΡΕΥΤΗΣ

ΤΑΤΙΑΝΑ ΓΚΡΙΤΣΗ - ΜΙΛΙΕΕ
ΚΑΙ ΙΔΟΥ ΙΠΠΟΣ ΧΛΩΡΟΣ (Β' έκδοση)

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ
ΤΑ ΛΙΜΑ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ
Πανεπιστημίου 44 - Τηλ: 3615.783

Περίοδος Β'
Χρόνος 7ος
Τεύχος 144

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60, Αθήνα 601
Τηλ. 732.713 - 732.819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΑΝΤΗΝΩΡ: «Κύπελλο Πρωθυπουργίας» καί ο κρυφός εμφύλιος πόλεμος	4
ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ	6
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	8
Γ. ΚΑΛΑΪΤΖΗ: «Ακόμα τούτ' ή 'Ανοιξη» ..	9
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	
'Αφγανιστάν - 'Αφρική	10
ΑΝΤΙ-ΘΕΜΑΤΑ	
Δ. ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΥ: 'Ο ζωντανός Τσίρ- κας	12
ΡΕΠΟΡΤΕΡ: 'Η κάτω βόλτα ενός τυρο- κόμου	14
ΓΕΡΑΡΔΟΥ ΔΕΒΙΛΙΑΔΗ: Τού Δελίνου σου του Μυστικού ές Λάρισα	15

Κ. ΚΙΤΣΟΥ: 'Η άπεργιακή εξέγερση τών έμπόρων	18
ΡΕΠΟΡΤΕΡ: 'Ένα λόμπυ πού κρύβει πολλά	20
Β. ΓΕΩΡΓΙΟΥ: Χρόνια κρίση χωρίς διέ- ξοδο	24
ΣΤ. ΚΑΡΑ: Οί «συνεπείς» καί οί «παρα- συρμένοι»	25
ΠΛ. ΣΕΡΒΑ: Κύπρος - 'Αντιθέσεις σέ προβλήματα τακτικής	28
ΜΠΑΝΙ ΣΑΝΤΡ: Στοιχεία Θεωρίας τής 'Ισλαμικής Επανάστασης	31
ΖΑΝ-ΦΡΑΝΣΟΥΑ ΛΥΟΤΑΡ: Πώς βλέπω τήν τηλεόραση	34
Ν. ΠΛΑΤΗ: 'Έλληνες «βασιλείς» τής ζούγκλας	38
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	42
Θ. ΜΑΝΙΚΑ: Τό «Γιγανταιώρημα»	43
ΑΝΝΥΣ ΚΟΛΤΣΙΔΟΠΟΥΛΟΥ: Οί μεγάλοι καί τά έργα τους	44
ΝΤ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ-ΡΟΓΚΑΝ: Χρονικό 'Εκθέσεων	45
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ (Βασ. Κρεμμυδάς)	46
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	47
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	50

"Ασχημο ξεκίνημα! 'Αθέβαιο τέλος...

ΕΙΜΑΣΤΕ άπαισιόδοξοι στό πρώτο τεύχος του ANTI πού κυκλοφόρησε τό 1980. Δέν περιμέναμε όμως ότι ή διεθνής πραγματικότητα θά δικαίλωνε τόσο γρήγορα τήν επιφυλακτικότσή μας. 'Εδω καί μερικές μέρες ο καθημερινός τύπος μιλάει πιά άπερίφραστα γιά έναν ένδεχόμενο Τρίτο Παγκόσμιο Πόλεμο.

ΚΑΙ ΟΠΩΣ συνηθίσαμε πιά, ή ένορχηστρωμένη προπαγάνδα τών μέσων ένημέρωσης, πού ύπακούουν σέ μία μυθοποιημένη λογική ενός έκλογικευμένου τέλους, προσπαθεϊ νά ύποτάξει τήν τραγική προοπτική ενός πυρηνικού ο-λοκαυτώματος στά κελεύσματα τών ιδεολογιών, πού καθυστεροϋν τρομακτικά, όπως εΐναι άναπόφευκτο, μπροστά στήν εξέλιξη τής πραγματικότητας.

ΑΣ ΠΡΟΣΠΑΘΗΣΟΥΜΕ λοιπόν, όπως εΐναι τό χρέος μας, νά στοιχειοθετήσουμε τήν πραγματικότητα, πέρα άπό τήν προπαγάνδα τών μέν ή τών δέ καί πέρα άπό τήν ιδεολογική συσκότιση. Γιατί σέ τόσο κρίσιμες στιγμές, δέν ύάρχει κρισιμότερο άμάρτημα άπό τήν μυθοποίηση τής πραγματικότητας καί δέν ύάρχει πιά συγκεκριμένο καθήκον άπό τήν άναζήτηση τής μέγιστης δυνατής διαύγειας πάνω στά τεκταινόμενα.

ΑΣ ΜΙΛΗΣΟΥΜΕ λοιπόν καθαρά καί ως πούμε όσα, δέν λέγονται γιατί εΐτσι ύποτίθεται ότι έξυπηρετείται μία κάποια άνθρωπότητα, πού άπειλείται τελικά άπό τόν κίνδυνο τής πυρηνικής συλλογικής καταστροφής.

ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ, ότι ή ΕΣΣΔ δέν προκάλεσε τήν επανάσταση στό 'Αφγανιστάν. Τής "συνέβη" καί έπρεπε άπό εκεί καί πέρα ή νά ανάλαβει τίς εϋθύνες τής έξαγωγής τής επανάστασης ή νά ύποστέϊ τίς συνέπειες τής άντεπανάστασης σέ ένα χώρο στρατηγικό γιά τά παγκόσμια συμφέροντά της.

ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ άκόμα ότι άπό τή στιγμή πού τό καθεστώς του 'Αφγανιστάν επικαλέστηκε τό σοσιαλισμό, κινητοποιήθηκε έναντίον του ή παγκόσμια άντιδραση, πού περιλαμβάνει έκτός άπό τίς πασίγνωστες στούς 'Έλληνες μυστικές ύπηρεσίες, τά διάφορα όλιγαρχικά συγκροτήματα του Τρίτου Κόσμου.

ΑΛΛΑ ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ, παράλληλα, ότι στό λαό του 'Αφγανιστάν, πού δέν είχε προλάβει νά οίκοδομήσει αϋτοδύναμα τίς προϋποθέσεις γιά ένα μαρξιστικό-λενινιστικό καθεστώς, επιβλήθηκε ή λογική μιās μικρής μειοψηφίας διανοο-υμένων πού επιζητούσε βουλησιαρχικά μιάν αϋταρχική άλλαγή τών συνθηκών ζωής.

ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ ότι πριν ύλοποιηθεϊ ή σοβιετική είσβολή στό 'Αφγανιστάν είχαν ολοκληρωθεϊ στίς ΗΠΑ οί συνθήκες γιά τό πέραςμα σέ μία ψυχροπο-λεμική κλίμακα, μέ τήν πιθανή άπόρριψη του ΣΑΛΤ-2, άπό τή Γερουσία.

ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ τέλος, ότι ή επικράτηση τών στρατοκρατικών κύκλων παγ-κόσμια δημιουργεί μία φοβερά επικίνδυνη κατάσταση. Κι ότι μπροστά στό θανάσιμο κίνδυνο πού διαμορφώνεται, καμιά κινητοποίηση άδέσμευτων κύκλων καί άτόμων δέν εΐναι δυνατό νά εΐναι καθυστερημένη ή έξωπραγ-ματική.

ΕΤΣΙ ΛΟΙΠΟΝ μέσα στήν πρώτη εβδομάδα τής νέας αϋτής δεκαετίας κατα-λάβαμε ότι είμαστε καταδικασμένοι σάν γενιά ή νά άγωνιστοϋμε γιά νά επιζηήσουμε ή νά καταδικαστοϋμε στή συναίνεση, πού οδηγεί στό χειρότε-ρο άπό τούς δυνατούς έξανδραποδισμούς στήν ποικιλόμορφη έθελοδουλεία του πυρηνικού ολέθρου.

αντι

Τό «Κύπελλο Πρωθυπουργίας» καί ὁ κρυφός ἐμφύλιος πόλεμος

ΤΟ ΜΕΣΗΜΕΡΙ της περασμένης Παρασκευῆς οἱ βουλευτές τῆς «Νέας Δημοκρατίας» γύρισαν σπίτια τους «πολύ συλλογισμένοι»... Ὁ ἀρχηγός, γιά μιᾶ ἀκόμα φορά, ἀπέφυγε νά τούς ἀποκαλύψει τίς προθέσεις του: «Ἄν θά πάω ἤ δέν θά πάω στήν προεδρία τῆς Δημοκρατίας – τούς εἶπε – θά ἐξαρτηθεῖ ἀπό τήν πορεία τῶν ἐθνικῶν καί διεθνῶν ἐξελίξεων.

ΩΣΤΟΣΟ ἀπό τήν αἴθουσα τῆς Γερουσίας, ὅπου εἶχε συνεδριάσει ἡ κοινοβουλευτική ὁμάδα, κάποιος ἐμελλε νά βγεῖ ἐπίσημος, σοδαροφανής, σχεδόν εὐτυχής: Ὁ ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ. Ἀδέρωφ. Καί εἶχε τούς λόγους του: «Ὅσο ὁ ἀρχηγός τό πάει στό ἤξεις-ἀφῆξεις, ὅσο δέν γίνεται συζήτηση καμιά – οὔτε στό κόμμα, οὔτε στό ὑπουργικό συμβούλιο, οὔτε στήν κυβερνητική ἐπιτροπή – γιά τό ποιός θά διαδεχθεῖ τόν κ. Καραμανλῆ στήν πρωθυπουργία, τόσο τό «σενάριο» πού θέλει τό σημερινό ὑπουργό Ἐθνικῆς Ἀμύνης «φυσικό διάδοχο τοῦ ἀρχηγού», προωθεῖται καί ἐνισχύεται. Καί διότι ἀποθαρρύνονται ἔτσι οἱ ὅποιες ἀντιδράσεις, διαφοροποιήσεις ἢ ὁμαδοποιήσεις, καί διότι – προπαντός – οἱ βουλευτές θά βρεθοῦν, τήν ὥρα «χ» τῶν μεγάλων ἐξαγγελιῶν, μπρός σέ εἰλημμένες ἀποφάσεις καί τετελεσμένα γεγονότα. Αὐτή, τουλάχιστον, εἶναι ἡ «φιλοσοφία Ἀδέρωφ», ὅπως τήν καταγράφουν οἱ στενότεροι συνεργάτες του.

Μυστικότητα καί «Κύπελλο Πρωθυπουργίας»

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ, ὅμως, δέν ἐμελλαν νά ἐξελιχθοῦν «κατ' εὐχήν». Δυό μέρες μετά τή σύσκεψη τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας τῆς «Νέας Δημοκρατίας», ἡ κ. Ἑλένη Βλάχου, μέ τό κυριακάτικο χρονογράφημά της στήν «Καθημερινή» ἤλθε ν' ἀναταράξει τά λιμνάζοντα νερά: Τί θά γίνει, τέλος πάντων – ἔγραψε – μέ αὐτή τή διαδόχη «μυστικότητα», πού τρέφει τήν ἀσυγκράτητη πολιτικολογία, μέ αὐτή τή συνταρακτική κούρσα τοῦ «Κυπέλλου Πρωθυπουργίας»; Καί ἀμέσως παρακάτω: «Ἕνας κρυφός, ἀλλά λυσσαλέος ἐμφύλιος πόλεμος, ἀπασχολεῖ βουλευτές καί ὑπουργούς, κυβέρνηση καί πολιτικό κόσμο. Καί ἀντανάκλᾳ σέ ὅλες τίς φάσεις τῆς ζωῆς τοῦ τόπου, αὐξάνοντας τό αἰσθημα τῆς ἀβεβαιότητας καί τίς διάχυτες ἀνησυχίες». Ἀποτέλεσμα: Ὁ τόπος αὐτός νά μαραζώνει «στή μελαγχολική ἀδράνεια μιᾶς ἀνίκανης κυβερνήσεως»... Ἀλλά, σά νά μὴν ἔφτανε ἡ κ. Βλάχου, ὁ πολιτικός συντάκτης τῆς «Καθημερινῆς» Στάμος Ζούλας, ἀνέλαβε νά διευκρινίσει, μέ ἕνα πρωτοσέλιδο – καί ὁλοσέλιδο – ρεπορτάζ, στό ἴδιο φύλλο, μερικές πλευρές τοῦ «κρυφοῦ ἐμφυλίου πολέμου» στούς κόλπους τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος: «Ὁ ἀγώνας τῆς διαδοχῆς – ἔγραψε – ἄρχισε ἤδη στή «Νέα Δημοκρατία» καί ὅλα δείχνουν ὅτι βασικοί διεκδικητές τῆς ἡγεσίας τοῦ κόμματος καί τῆς πρωθυπουργίας εἶ-

ναι οἱ κ.κ. Γ. Ράλλης καί Εὐάγ. Ἀδέρωφ. Οἱ ἐνδοκομματικές διεργασίες γύρω ἀπό τό θέμα τῆς διαδοχῆς, ἀποτελοῦν πλέον ἕνα πρόσθετο καί σημαντικό παράγοντα ἐπισπεύσεως τῶν ἐξελίξεων, κλπ», παρά τή θέληση καί τίς προσπάθειες τοῦ κ. Καραμανλῆ «νά διατηρηθεῖ τό θέμα αὐτό (τῆς μετακίνησής του στήν προεδρία τῆς Δημοκρατίας) ὑπό τόν ἐλεγχό του, σέ ἀδρανῆ ἐκκρεμότητα»...

ΟΠΩΣ ἀναμενόταν, τόσο τό χρονογράφημα, ὅσο καί τό πολιτικό ρεπορτάζ τῆς «Καθημερινῆς», ἐνόχλησε ἀφάνταστα τόν ἀρχηγό, πού θεωρεῖ τά πάντα – ἐθνικά θέματα, κοινωνικά προβλήματα, τροποποίηση τοῦ συντάγματος (γιατί καί αὐτό εἶναι στίς προθέσεις του) καί, φυσικά, τήν ἀνάδειξή του ἢ ὄχι στό προεδρικό αξίωμα – προσωπική του ὑπόθεση. «Γιατί μᾶς τό κάνετε αὐτό, κ. Βλάχου;» – ἦταν ἡ πρώτη (τηλεφωνική) ἀντίδραση ἀπό τό περιβάλλον τόν κ. Καραμανλῆ, τό μεσημέρι τῆς Κυριακῆς... Τό βράδυ τῆς ἰδίας μέρας, ὁ ἐπὶ τῶν κυβερνητικῶν διαψεύσεων ὑφυπουργός Τύπου κ. Τσαλδάρης, εἶχε ἔτοιμο τό κείμενό του: Στή «Νέα Δημοκρατία», εἶπε, ἐπικρατεῖ ἀπόλυτη σύμπτωση, ὅπως ἀπέδειξε καί ἡ σύσκεψη τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας (στήν ὁποία κανεῖς δέν πῆρε τό λόγο, μέ ἐξαίρεση τόν κ. Ἀδέρωφ, πού ἔθιξε τό θέμα τῆς χαμηλῆς κυκλοφορίας τῆς κομματικῆς ἐφημερίδας «Νέα Πορεία»)... Στή «Νέα Δημοκρατία» δέν ὑπάρχουν ἰδεολογικές διαφοροποιήσεις, οὔτε ἀνταγωνισμοί προσωπικοί, οὔτε ὁμαδοποιήσεις. Συνεπῶς: «Ὅλα ὅσα ἔγραψε ἡ «Καθημερινή» περί ἐνδοκομματικῶν διεργασιῶν, κρυφοῦ ἐμφυλίου πολέμου, δύο τάσεων, δύο ὁμάδων, δύο διεκδικητῶν, δύο περιπτώσεων, κλπ., ἀποτελοῦν μυθολογία – καί πέραν οὐ! Φυσικά, ὁ κ. Τσαλδάρης, καί τή φορά αὐτή, δέν πρωτοτυποῦσε: Τό βράδυ τῆς περασμένης Κυριακῆς εἶχε ἐρωτηθεῖ ἀπό τούς πολιτικούς συντάκτες ἄν «ἔχονται ἀληθείας» οἱ πληροφορίες τοῦ «ΑΝΤΙ» (καί τῆς «ΑΥΓΗΣ») ὅτι, μέσα στούς κόλπους τῆς «Νέας Δημοκρατίας», ὑπάρχει, δρώσα, φιλοβασιλική ὁμάδα ὑπό τόν ὑπουργό Ἐσωτερικῶν κ. Στράτο, (ἐπίσης «διεκδικητή», ἄν καί μέ πεσμένα χαρτιά, τῆς πρωθυπουργίας...) Καί, βέβαια, ἡ ἀπάντηση τοῦ κ. Τσαλδάρη ἦταν ὅλα ἔπρεπε νά ἦταν: «Ἡ Νέα Δημοκρατία εἶναι ἕνη πρὸς τίς ὁμαδοποιήσεις... Ἀναζητήσατε τίς ὁμάδες ἀ λ λ α χ ο ῦ – ἡ Cercate i raggruppamenti altrove, ὅπως τό μετέφρασε ἀμέσως ἱταλομαθῆς πολιτικός συντάκτης, προφανῶς γιά ν' ἀποδείξει ὅτι ὁ κ. Τσαλδάρης ἀναφερόταν στό... Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα τῆς Ἰταλίας καί ὄχι στό ΠΑΣΟΚ!

Ἡ σοφία τοῦ κυβερνᾶν

ΑΛΛΑ οἱ διαψεύσεις εἶχαν τίς προεκτάσεις τους. Τό μεσημέρι τῆς Δευτέρως κυκλοφόρησε ἡ «Βραδυνή» μέ πηχναίους ὁλοσέλιδους – τρεῖς ἄραδες – τίτλους, πού ἐξηγοῦσαν «ΠΟΙΟΙ ΚΑΙ ΠΩΣ ΥΠΟΝΟΜΕΥΟΥΝ ΤΟΝ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ», μέ τή «μεθο-

δευμένη διασπορά φημών περί προεδρίας, αγώνος διαδοχής και ιδεολογικών διαφοροποιήσεων στη «Νέα Δημοκρατία». Στόχος και επιδίωξη του κ. Τζώρτζη ('Αθανασιάδη, εκδότη της «Βραδυνής»), να υπενθυμίσει στον αρχηγό ότι η μόνη πίστη, η μόνη συνεπής εφημερίδα του κόμματος είναι η «Βραδυνή» και ότι πολύ κακώς επέτρεψε στον κ. Λαμπρία να φύγει από τον ΕΟΤ, για να εκδώσει τη «Μεσημβρινή», η οποία μπορεί να πλήξει κυκλοφορικά τη «Βραδυνή», κάτι που, στα πλαίσια της κομματικής λογικής, είναι ανεπίτρεπτο, γι' αυτό ο κ. Τζώρτζης θα πολεμήσει τη «Μεσημβρινή», κι ως φωνάζει ο αρχηγός, αλλά στον κόσμο αυτό, και στο κόμμα, πρέπει, κάποτε, να λέγονται οι αλήθειες και ν' ανταμείβονται οι καλοί και όχι να εγκαταλείπονται στα μισά του δρόμου!

ΦΥΣΙΚΑ και παρά τις αντιδράσεις του κ. Τζώρτζη – που εκδηλώθηκαν εδώ και έναμιση μήνα περίπου, ευθύς μόλις βεβαιώθηκε ότι ο κ. Λαμπρίας φεύγει από τον ΕΟΤ... – η «Μεσημβρινή» κυκλοφόρησε τη Δευτέρα. Με χαμηλούς τόνους, τίτλους συγκρατημένους και ύφος «ευρωπαϊκό»... Πάνω στο «έπιμαχο θέμα», περιορίστηκε να παραθέσει τις κυβερνητικές ανακοινώσεις, χωρίς προεκτάσεις ή σχόλια. Στέγασε το πολιτικό της ρεπορτάζ, κάτω από τον τίτλο: «Ο ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ ΘΑ ΠΙΝΕΙ ΠΡΟΕΔΡΟΣ», ανάλογα με την πορεία των διεθνών εξελίξεων». Στην 4η σελίδα της, ωστόσο, ο άρθρογράφος της Χρ. Θεοχαράτος, που μεταπήδησε από την «Έλευθεροτυπία» στη «Μεσημβρινή», φρόντισε να θέσει ένα «διαζευκτικό» ερώτημα: Ποιό είναι το πιο άμεσο και δξύ πρόβλημα της χώρας; Τό αν θά αποφασίσει ή δέν θ' αποφασίσει ο Κ. Καραμανλής να διεκδικήσει την προεδρία της Δημοκρατίας ή τό αν θά τεθοῦν ή δέν θά τεθοῦν ὑπό ἔλεγχου ο πληθωρισμός, οί ἀπεργίες και ή, διαγραφόμενη ήδη ἀπειλητικά στον όρίζοντα, ἀνεργία; 'Η απάντηση – κι ως μή την διατυπώνει ο ίδιος – προκύπτει άφραυτής: 'Αμεσότερο και δξύτερο και σπουδαιότερο πρόβλημα είναι άσφαλώς ο πληθωρισμός, οί άπεργίες, ή άπειλή της άνεργίας. Και τό επιμύθιο που επίσης δέν διατυπώνεται: 'Αφού σπουδαιότερο, δξύτερο και άμεσότερο πρόβλημα είναι ο πληθωρισμός, οί άπεργίες και τά άλλα, έπεται ότι δέν έχει και τόση σημασία αν θά έχουμε πρωθυπουργό, για ένα άκόμα χρόνο, τον κ. Καραμανλή ή τον κ. 'Αδέρωφ, αν θά γίνουν εκλογές τό 1980 ή τό 1981, αν ή κυβέρνηση θά τό πάει δεξιότερα ή όχι, αν θά επανέλθουμε άμεσα στο στρατιωτικό ΝΑΤΟ ή όχι... Για όλα αυτά – άκόμα και για τό άλλα στην προεδρία της Δημοκρατίας – ο μόνος που πρέπει να ξέρει είναι ο αρχηγός της «Νέας Δημοκρατίας», που κατέχει τη σοφία και έχει την ευθύνη του κυβερνάν!

Ποιό τό κυρίαρχο πρόβλημα;

ΩΣΤΟΣΟ, πέραν από τη σοφία και την ευθύνη του κυβερνάν, υπάρχει, πράγματι, ένα πρόβλημα άποπροσανατολισμού του λαού, (άκριδέστερα προσπάθεια άποπροσανατολισμού του λαού), μέσω της φιλολογίας περί άλματος ή μή του κ. Καραμανλή στην προεδρία της Δημοκρατίας, πρόωρων ή μή εκλογών, κλπ. Τό έπισημαίνει ή πρόσφατη άπόφαση της ΚΕ του ΚΚΕ: «Τό πρόβλημα για τό λαό – αναφέρει ή άπόφαση – δέ δρίσκεται στο αν θά περάσει ή όχι ο πρωθυπουργός στην προεδρία της Δημοκρατίας και στο αν θά γίνουν νωρίτερα ή αργότερα οί βουλευτικές εκλογές. Οί προσπάθειες όρισμένων κύκλων να κάνουν τό λαό να πιστέψει ότι αυτού πραγματικά δρίσκεται τό πρόβλημα, άποδίδουν στον άποπροσανατολισμό των εργαζομένων από την πάλη για τά ζητήματα τους, που είναι ή μόνη ίκανή να τά λύσει». Τό ίδιο πρόβλημα – αλλά από μιάν άλλη σκοπιά – έπισημάνε, την περασμένη Κυριακή, στη Λάρισα, και ο γραμματέας της Κεντρικής 'Επιτροπής του ΚΚΕ 'Εσωτερικού Μπάμπης Δρακόπουλος: «Τό πρόβλημα – τόνισε – που πρέπει να κυριαρχεί στη σκέψη των δημοκρατικών δυνάμεων είναι μέ ποιό συστηματικό δυνάμειν θ' άποκαρυνθεί ή δεξιά από την έξουσία, ώστε να μπει ή χώρα στο δρόμο της 'Αλλαγής. Και αυτό τό πρόβλημα δέν λύνεται μέ τη συγκέν-

τρωση της προσοχής στη λύση του αίνιγματος των μελλοντικών προθέσεων του κ. Καραμανλή, ούτε μέ την άντιπαράθεση Καραμανλή-Παπανδρέου γύρω από τό πρόβλημα των εκλογών, αλλά μέ την προσπάθεια προώθησης των μαζών στο προσκήνιο της πολιτικής ζωής, που μπορεί να γίνει σήμερα μέ τίς προτάσεις του Προγράμματος Δημοκρατικής Διεξόδου του ΚΚΕ 'Εσωτερικού, δηλαδή μέ τη σφυρηλάτηση της εργατικής και λαϊκής ενότητας γύρω από ένα πρόγραμμα ευρύτερης λαϊκής άποδοχής».

Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ, ωστόσο, «άποπροσανατολισμού» του λαού, δέ φαίνεται ν' απέδωσε, μέχρι στιγμής, τούς άναμενόμενους καρπούς, καθώς οί τραπεζικοί συνεχίζουν μαχητικά τον άπεργιακό άγώνα τους – για την πιστωτική άσφυξία της αγοράς, την ευθύνη φέρει άποκλειστικά ή κυβέρνηση, που «δέν συζητεί μέ άπεργούς» – και χιλιάδες άλλοι εργαζόμενοι, στη ΔΕΗ, στον ΟΤΕ, στις άστικές συγκοινωνίες, κλπ., μέ προειδοποιητικές στάσεις εργασίας, διαμνηνούν στην κυβέρνηση πως είναι άποφασισμένοι να προασπίσουν τό βιοτικό τους επίπεδο και τίς κοινωνικές του κατακτήσεις. 'Αλλά και ή άνησυχία που εκδηλώνουν όλα τά δημοκρατικά πολιτικά κόμματα, για τη διαγραφόμενη επανένταξη της χώρας στο στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ ή για τό κίνδυνο επανόδου της διεθνούς ζωής σε ένα κλίμα ψυχρού πολέμου και ευρύτερων άντιπαράθεσεων, δείχνει ότι τά αίνιγματα Καραμανλή ή ο «πόλεμος των δελφίνων», δέν έχουν και τόση πέραση από πλευράς «άποπροσανατολισμού»...

Ο «πόλεμος των δελφίνων»

ΑΛΛΑ ΑΝ ή ζωή προχωρεί, άλλο τόσο προχωρεί και άναπτύσσεται ο «πόλεμος των δελφίνων», καθώς τό αίνιγμα των προθέσεων Καραμανλή εξακολουθεί να παραμένει αίνιγμα... Σέ άλλες σελίδες του «ΑΝΤΙ», ο άναγνώστης μπορεί να βρει ενδιαφέροντα στοιχεία για τίς συσπειρώσεις που πραγματοποιούνται, αυτή τη στιγμή, γύρω από τούς δυό βασικούς δελφίνους, τον κ. 'Αδέρωφ και τον κ. Ράλλη, αλλά και για τούς «όρκους πίστεως» που σπεύδουν να δώσουν και στούς... δυό, όρισμένα από τό κοινοβουλευτικά στελέχη της «Νέας Δημοκρατίας». Οί ίδιοι άνθρωποι κινούνται μεταξύ ύπουργείου 'Εθνικής 'Αμύνης και ύπουργείου 'Εξωτερικών, άναζητώντας, πάντοτε, τό «καλό χαρτί!».

Η «ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ» αυτή έχει – όπως λέγεται – έξοργίσει τον αρχηγό, που θεωρεί άντιγερτική εκδήλωση τόσο τίς συσπειρώσεις, όσο και την άδημονία σειράς βουλευτών του κόμματός του να «ύπουργοποιηθούν». Τά θέματα αυτά – σκέφτεται – «τό ποιος θά μέ διαδεχθεί, τό ποιος θά ύπουργοποιηθεί, θά ρυθμισθούν άπά τον ίδρυτή του κόμματος, για να κυρωθούν, στη συνέχεια, από την κοινοβουλευτική ομάδα». Φαίνεται, ωστόσο, ότι ή πολυπραγμοσύνη που ανέπτυξε τούς τελευταίους μήνες ο κ. 'Αδέρωφ, στην προσπάθειά του να έμπεδώσει την άντίληψη ότι αυτός είναι τό «νούμερο ένα» μετά τον αρχηγό – σε άντίθεση μέ τον κ. Ράλλη που φέρεται να δέχεται μέ στωικότητα την όποια άπόφαση του κ. Καραμανλή – έχει προκαλέσει έντονες αντιδράσεις μέσα στο κυβερνητικό κόμμα, ιδιαίτερα από πλευράς των νέων βουλευτών που – μέσω της «Καθημερινής» – αισθάνθηκαν την άνάγκη να διαμνηνύουν στον κ. Καραμανλή ότι ούτε ταυτίζονται μέ τον «παρωχημένο κ. 'Αδέρωφ», ούτε δέχονται μιá αναβίωση της ΕΡΕ, προς την όποια προσδίδεται πάντοτε ο σημερινός ύπουργός 'Εθνικής 'Αμύνης. Αυτή ή αντίδραση των νέων βουλευτών, που θά ήθελαν τό κόμμα τους ν' ακολουθεί τούς δρόμους των σύγχρονων – έστω και συντηρητικών – μεγάλων κομμάτων της Δυτικής Ευρώπης, άποτελεί, τη στιγμή αυτή, τό σοβαρότερο ίσως ένδοκομματικό πρόβλημα του κ. Καραμανλή. Πρόβλημα που ίσως ώθήσει τον ίδρυτή της «Νέας Δημοκρατίας» ν' άναθεωρήσει τίς ως τώρα έπιλογές του, αν ύποτεθεί, δέβαια, ότι οί έπιλογές αυτές έστιάζονται στο πρόσωπο του κ. 'Αδέρωφ, όπως έπιμένει ο ίδιος και οί άνθρωποι του.

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΠΟΙΟΥΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΟ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

Συνέβη και αυτό στη δεύτερη εξαετία του κ. Καραμανλή. Ο 'Αντιπρόεδρος της Βουλής, ένα δηλαδή από τα βασικά πρόσωπα του πολιτεύματος, διακήρυξε ότι, όχι μόνο έψήφισε υπέρ της βασιλείας τό 1975, αλλά και ότι διατήρησε τις τότε απόψεις του και θα ξαναψηφίσει εναντίον του πολιτεύματος, αν του ξαναδοθεί η ευκαιρία.

Μετά από μία τέτοια δήλωση, θα έπρεπε ο Λαυρεντίδης να εξαναγκαστεί αυτόματα σε παραίτηση, αφού ο ίδιος δεν έχει, όπως είναι φυσικό για άνθρωπο της παράταξής του, την δημοκρατική ευαισθησία που απαιτείται για να καταλάβει ότι, δεν μπορεί να συνδυάζει την ιδιότητα του φερέφωνου της παλινόρθωσης και τη διεύθυνση του κυρίαρχου αντιπροσωπευτικού σώματος της Δημοκρατίας.

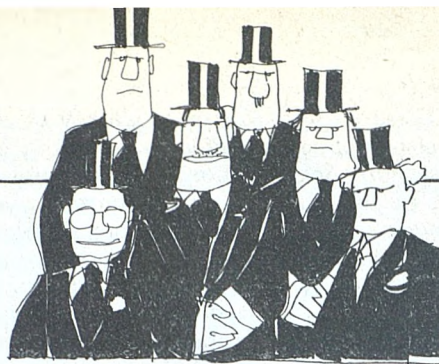
Τα πράγματα είναι σοβαρά και η προσπάθεια της κυβέρνησης να μειώσει τη σημασία της υπόθεσης Λαυρεντίδη δεν πείθει κανέναν για δύο βασικούς λόγους:

● Γιατί ένας παλιός και πεπειραμένος παράγοντας της Δεξιάς δεν παρασύρεται σε μία τέτοια δήλωση μονάχα από τό συναίσθημα. [Η γραφικότητα του Λαυρεντίδη εξαντλείται στην ιδέα ότι αν ήξερε ο ελληνικός λαός πως κάποιος θα διεκδικούσαν τα βασιλικά κτήματα... θα ψήφισε σε μεγαλύτερο ποσοστό βασιλεία. Αυτό ομολογουμένως δεν «τό πιάσαμε»].

Η αντικαθεστωτική δήλωση πίστης προς τη βασιλεία είναι σημαντική πολιτική πράξη, που ασφαλώς γίνεται με προοπτική και προετοιμάζει κάποιες γενικότερες εξελίξεις. 'Εντάσσεται στη γενικότερη άκροδεξιά και βασιλική κινητοποίηση που προετοιμάζει τη διαδοχή του κ. Καραμανλή, που επισημάναμε στα δύο προηγούμενα τεύχη μας.

● 'Ακόμα γιατί, ασφαλώς, κάποιος με τόσο σταθερές και ριζωμένες απόψεις σαν τον κ. Λαυρεντίδη, αν έχει στοιχειώδη συνέπεια, θα πρέπει να προσπαθεί να τις προωθήσει με συγκεκριμένες ενέργειες.

'Ετσι, τό γεγονός παίρνει τις πραγματικές τερατώδεις δια-

στάσεις του: 'Ενας από τους βασικούς παράγοντες του πολιτεύματος ομολογεί και με τη στάση του και με τό ουσιαστικό περιεχόμενο των λόγων του ότι εργάζεται για την ανατροπή του.

Κι όμως η Κυβέρνηση θεωρεί ότι «άλλοι» είναι ο «κίνδυνος», εννοώντας προφανώς τη σοσιαλιστική και κομμουνιστική αντιπολίτευση. Και βέβαια για μιά ακόμα φορά δεν θα συνεννοηθούμε. Γιατί για μας κίνδυνος για τη δημοκρατία είναι η υπονόμευση των ατομικών δικαιωμάτων των πολιτών, της λαϊκής κυριαρχίας και της εθνικής αυτοδιάθεσης. Και στό παρελθόν και τώρα οι ουσιαστικές αυτοί θεσμοί απειλούνται από μία και μόνη κατεύθυνση: από τη Δεξιά που εκτρέφει άσταμάτητα πραξικοπηματίες, παλιούς και νέους βασιλοχουντικούς. Και για τους τελευταίους, όπως και για όσους τους καλύπτουν στην κυβέρνηση και στην ηγεσία της «Νέας Δημοκρατίας», τό πολίτευμα δεν είναι τίποτα άλλο παρά ή διαιώνιση της παραμονής τους στην εξουσία και των προνομίων που συνδέονται μ' αυτή: Και που όντως κινδυνεύουν από την ανάπτυξη του λαϊκού κινήματος και των οργανώσεών του.

ΟΛΕΣ ΟΙ ΤΑΞΕΙΣ ΣΕ ΕΞΕΓΕΡΣΗ

● Την περασμένη Δευτέρα, ή μεγάλη απεργία των 'Εμπορικών Συλλόγων και των 'Επαγγελματικών 'Ενώσεων ανέστειλε για 24 ώρες τό μεγαλύτερο μέρος των οικονομικών δραστηριοτήτων σ' όλη τη χώρα. Σπάνια διεκδικητική εκδήλωση παραγωγικού κλάδου στην 'Ελλάδα ήταν σε θέση να εμφανίσει τέτοια όμοψυχία και τέτοιες ικανότητες αγωνιστικής κινητοποίησης.

Οι παρενέργειες της άτομικής τρομοκρατίας

Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ των αστυνομικών Πέτρου και Σταμούλη από την αινιγματική οργάνωση 17 Νοέμβρη, είχε ένα διαφορετικό χαρακτήρα και διαφορετικές συνέπειες από τις προηγούμενες εκτελέσεις της ίδιας οργάνωσης, που είχαν στόχο τους Γουέλς, Μάλλιο και Μπάμπαλη.

Ο ΓΟΥΕΛΣ είχε τόν μυστηριώδη ρόλο του πράκτορα της CIA, που συνοδεύεται στη λαϊκή, αλλά και πολιτική φαντασία με ένα σωρό σκοτεινές διασυνδέσεις, ανεξιχνίαστες και πολλαπλές σχέσεις με δίκτυα πρακτόρων, έτσι ώστε ή έκδοχή της «έσωτερικής φαγωμάρας» ή των αντιποίνων να γίνεται πολύ πειστική και ή διάθεση για διερεύνηση των διαφόρων πτυχών της περιορισμένη. Για τό λόγο αυτό άλλωστε, ή δολοφονία του Γουέλς πέρασε

χωρίς έσωτερικές πολιτικές επιπτώσεις, αν εξαίρεσει κανείς τις άνησυχίες που διατυπώθηκαν μήπως ή 'Ελλάδα καταντήσει πεδίο μονομαχίας ξένων μυστικών υπηρεσιών.

Οι Μάλλιος και Μπάμπαλης συμβόλιζαν κατά ένα μέρος, τό καθεστώς της έπταετίας και ήταν άποσυνδεδεμένοι από τόν μεταπολιτευτικό κυβερνητικό μηχανισμό. Οι έρμηνειες μπόρεσαν έτσι και κυμάνθηκαν από την υπόθεση ότι τους σφράγισαν τό στόμα για να μην άποκαλύψουν επικίνδυνα μυστικά μέχρι την περίπτωση προβοκάτσιας για να δυσφημιστεί τό αίτημα της κάθαρσης των Σωμάτων 'Ασφαλείας, που συγκινούσε άκόμα την έποχή εκείνη τις δημοκρατικές δυνάμεις.

Οι ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ των αστυνομικών, παρά την έκταση που πήραν στη κηδεα του Μάλλιου, παράμειναν στις πρωτοβουλίες και στόν κύκλο των χουντικών, που έβλεπαν τά πρωτοπαλικά τους σκοτωμένα και προσπάθησαν να προσεταιριστούν την άνησυχία του Σώματος και να την μετατρέψουν σε πολιτική ύποστήριξη της δικτατορίας. 'Η άπέχθεια όμως που άπέπνεαν οι δολοφονημένοι θασανιστές περιόρισαν τις δυνατότητες εκμετάλλευσης και καλλιέργειας κλίματος εναντίον του πολιτικού κόσμου.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ όμως του ύπαστυνόμου Πέτρου (και του άστυφύλακα) δεν είχε κανένα στοιχείο που να παραπέμπει σε έρμηνείες άλλες, κατασκοπευτικής ή προβοκατορολογικής φύσης, πλην της πραγματικής: της άτομικής πολιτικής τρομοκρατίας. Φαινόμενο ξένο θέβαια στό ελληνικό άρτιστερό κίνημα, αλλά που πιθανό να γνωρίσει μιμητές και σίγουρο πάντως ότι οι συνέπειές του δεν θα 'ναι άσημάντες.

Ο ΠΕΤΡΟΥ ήταν μία άρκετά τυπική περίπτωση άστυνομικού καριέρας με ύπηρεσιακή διαγωγή και προσεγγμένο παρελθόν κατά την έπταετία. Και ή ίδια ή προκήρυξη της 17ης Νοέμβρη, τό μόνο που του προσάππει ήταν ή θέση του στό MAT, που ή «Νέα Δημοκρατία» κατασκεύασε για την καταστολή των λαϊκών κινητοποιήσεων.

Οι ΚΥΚΛΟΙ που δεν παύουν να έπεξεργάζονται κάθε δυνατό συνδυασμό για δεξιότερες μετατοπίσεις του ήδη άυταρχικού πολιτικού καθεστώτος, στό πλαίσιο της γενικότερης ανασύνταξης των ένδο-και έξω-κυβερνητικών αντίδρατικών δυνάμεων, είχαν αυτή τη φορά εύκολη δουλειά να κάνουν.

Η ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ «καθαρότητα» των εκτελεσθέντων, άφησε χωρίς προσκόμματα την προσπάθεια να μεταβληθούν σε σύμ-

● Από την Παρασκευή σέ άπεργία βρίσκονται καί οί τραπεζίτικοί. Κι έδώ ή όμοφωνία τών άπεργών στή διεκδίκηση τών αίτημάτων τους δημιούργησε ιδιόμορφες συνθήκες γιά τίς έμπορικέσ καί βιομηχανικές δραστηριότητες. Μιά σειρά από επιχειρηματικές πρωτοβουλίες έχουν σταματήσει γιά ένα δεκαήμερο. Άλλες συναλλαγές γίνονται μέ πρωτόγονο τρόπο καί τά βαλιτσάκια πού περιφέρονται γεμάτα χαρτονομίσματα ή ακόμα χειρότερο, οί διάφορες ύποσχέσεις πού ανταλλάσσονται προφορικά, προσιωνίζουν άσφαλώς διενέξεις καί συγχύσεις πού θά σημαδέψουν ακόμα πιό έντονα τήν ήδη άποδιοργανωμένη αγορά.

Οί έμποροι έχουν οίγουρα αίτήματα πού θά τά λέγαμε συζητήσιμα. Ίδιαίτερα οί δεύτεροι όταν διεκδικούν φορολογικές άπαλλαγές καί μείωση τών αγορανομικών έλέγχων έρχονται σέ αντίθεση μέ τήν έντύπωση πού έχει δημιουργηθεί σέ μεγάλο μέρος τής κοινής γνώμης ότι πέρα από τά θεμιτά κέρδη τό έμπόριο στόν τόπο μας εξασφαλίζει κι ένα πρόσθετο εισόδημα, άν όχι παραβαίνοντας τό νόμο, τουλάχιστον όμως ξεχνώντας τον.

Οί τραπεζίτικοί αντίθετα είναι μισθωτοί πού ύφίστανται τήν πίεση του πληθωρισμού καί τίς πρώτες συνέπειες μιās κοινής προσπάθειας κυβέρνησης καί έργοδοτών πού άποσκοπεί στή μείωση τών κοινωνικών ώφελημάτων πού έχουν κατακτήσει στό παρελθόν μέ σκληρούς αγώνες.

Οί κινητοποιήσεις τών μέν καί τών δέ μπορούν νά αναχθούν σέ ένα κοινό παρονομαστή μόνο άν θεωρηθούν δείγματα μιās γενικότερης κάμψης τής οικονομικής δραστηριότητας πού αισθάνονται μέ ιδιαίτερη ευαισθησία οί δύο αίριοι αύτοί τομείς. Ύπαλληλοι καί επιχειρηματίες αισθάνονται όλη τήν πίεση μιās αντιφατικής στασιμοληθωριστικής πολιτικής, παραδέρνουν μέσα στους λαβύρινθους μιās μεσανατολίτικης γραφειοκρατίας πού ή «Νέα Δημοκρατία» στάθηκε άνίκανη νά άναμορφώσει καί ύφίστανται τήν καταπίεση μιās ανάληκτης τεχνοκρατίας πού θεωρεί ότι «γιά νά γίνουμε Εύρωπαιοί» πρέπει ν' αλλάξουν όλα, εκτός από τίς κακές συνήθειες καί τά προνόμια τής ολιγαρχίας.

Ή μία μετά τήν άλλη οί κοινωνικές τάξεις προσέρχονται στό προσκλητήριο τής κοινωνικής διαμαρτυρίας. Ή ταξική καί έπομένως, μέχρις ένα βαθμό, ή εκλογική βάση τής δεξιās θά συρρικνώνεται αντίστοιχα.

ΟΙ "ΤΟΙΧΟΙ ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΝ" ΚΑΙ ΕΙΣ ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ...

Οί άναγνώστες μας θά έχουν παρακολουθήσει από τόν τύπο τή συζήτηση γύρω από τήν πρόθεση τής Κυβέρνησης νά περιορίσει τό δικαίωμα κυκλοφορίας ιδεών μέ τή μέθοδο τής τοιχοκόλλησης. Δημαγωγικάτα, ή ρύθμιση πού προτείνεται συγχέει τήν πολιτική καί πολιτιστική τοιχοκόλληση μέ τήν έμπορική διαφήμιση. Καί ή τελευταία θέβαια είναι καί σκόπμο νά περιοριστεί καί όρθό νά άποδώσει πόρους γιά τήν αυτοδιοίκηση — θά μπορούσε, παραδείγματος χάρη, νά επιβάλλεται ειδικό πρόστιμο από τό Δήμο σέ όσους διαφημίζονται έξω από ειδικά μισθωμένα πλαίσια. Άλλά ή έκφραση καί ή διάδοση πολιτικών ή αισθητικών άπόψεων, όχι μόνο θά πρέπει νά μήν έμποδιστεί, αλλά καί νά διευκολύνεται σάν άπαραίτητο συστατικό στοιχείο τής ποιότητας ζωής μέσα στήν πόλη.

Αυτό πού ίσως δέν έχει γίνει γνωστό, είναι ότι, μία άνάλογη άναταραχή δημιουργήθηκε καί στή Γαλλία. Ή Κυβέρνηση Μπερ δημοσίευσε, στίς 30 Δεκέμβρη, ένα νομοσχέδιο πού, μέ τό πρόσχημα «τής προστασίας του περιβάλλοντος», δίνει τή δυνατότητα στους δημάρχους νά περιορίζουν τό δικαίωμα τοιχοκόλλησης. Από τίς 30 Ιουνίου, δηλαδή καί γιά τίς μελλοντικές προεδρικές εκλο-

γές, κάθε πολιτική τοιχοκόλληση θά έξαρτιέται από τήν έγκριση τών δημάρχων καί θά γίνεται μόνο σέ νοικιασμένους, ειδικούς προκαθορισμένους χώρους. "Ετσι, θά περιθωριοποιηθούν ακόμα περισσότερο τά μικρά άνεξάρτητα κινήματα, πού διαθέτουν πενιχρά οικονομικά μέσα. Ήταν φυσικό έπομένως καί αύτά νά αντιδράσουν. Τό P.S.U. καί ή "Λίγκα" του Άλαιν Κριβίν, μαζί μέ διάφορες άναρχικές ομάδες καί περιοδικά, όργάνωσαν τή "Γιορτή του Τοίχου" γιά τίς 2 Φεβρουαρίου. Δεκαπέντε χιλιάδες άφίσεις μέ διάφορα θέματα θά τοιχοκολληθούν "άγρια" σέ επίκαιρα σημεία. Παράλληλα, τό οικολογικό κίνημα, πού δέν θεωρεί ότι οί άφίσεις ζημιώνουν τήν ποιότητα τής ζωής, θά τοιχοκολλήσει δέκα χιλιάδες ακόμα, γιά τήν υπερασπίση τής έλευθερίας γνώμης.

Οί "τοιχοί γιορτάζουν" λοιπόν στό Παρίσι. Καί σέ μάς, θά πρέπει νά πούμε ότι άν πραγματικά οί άφίσεις είναι ένα πρόβλημα — μπροστά στά τόσα άλλα — αυτό όφείλεται κυρίως στήν κατάχρηση καί τή σπατάλη πού κάνουν τά διαφημιστικά γραφεία καί ίσως όρισμένα κόμματα μέ δυσανάλογα μεγάλες προπανδιστικές δυνατότητες. Όπως ή "Νέα Δημοκρατία", άς πούμε.

βολα στά μάτια όλων σχεδόν τών άστυνομικών (καί ιδιαίτερα τών χαμηλόβαθμων) σάν "θύματα του καθήκοντος", δημιουργώντας μία, μαζικών διαστάσεων, ψύχωση καί έκδικητική μανία.

ΚΙ ΟΠΩΣ συμβαίνει μ' όλες τίς ψυχώσεις, έξαφανίστηκε πολύ γρήγορα τό ένδιαφέρον γιά τούς συγκεκριμένους δράστες, πού ή άνεύρεσή τους άλλωστε δέν φαινόταν εύκολη, καί επικράτησε μία άλογη μανία ένάντια στους έκληφθέντες ως ήθικούς άύτουργούς. Τό πενιχρά ή καθόλου διαπαιδαγωγημένο πολιτικό κριτήριο τών άστυνομικών δέν στάθηκε φυσικά ίκανό νά άποτρέψει τήν ταύτιση του άγνωστου «ύπεύθυνου» μέ τόν πολιτικό κόσμο καί τό πολιτικό καθεστώς γενικά. Άποκορύφωμα στάθηκαν οί έκδηλώσεις στήν κηδεία του Πέτρου, όπου δέν δέσποσαν τόσο τά αντικομμουνιστικά συνθήματα, όσο τά γενικά άντι-πολιτικά, συνοδευόμενα καί από τήν πρωτοφανή, γιά τά έλληνικά δεδομένα, έπίθεση ένάντιον του Μπάλκου, χωρίς κανείς νά τολμήσει νά έμποδίσει.

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, δρέπουσα τούς καρπούς τής πολιτικής της, ένωσε κι ή ίδια άνήσυχη από τήν έκταση τής "άνταρσίας" πού προοιωνίζει καί κλονισμό τής έπιβολής της στά σώματα καταστολής, καί προσπάθησε μέ τίς δηλώσεις Μπάλκου νά περιορίσει

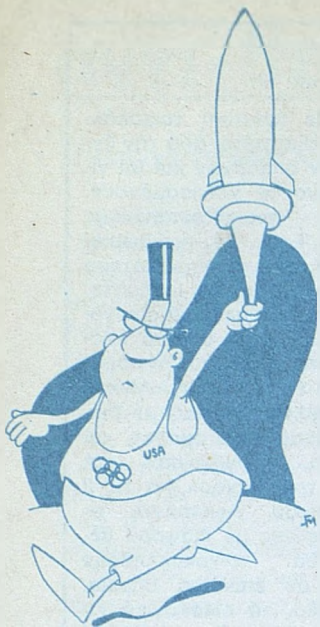
τήν αντι-πολιτική ψύχωση σέ άντικομμουνιστικά (ή τουλάχιστο σέ αντιπολιτευτικά) κανάλια. Οί συλλήψεις άριστεριστών πού έπακολούθησαν ήταν από τήν άρχή φανερό πώς δέν ξεπερνούσαν τό έπίπεδο προσήκων, γιά νά μπορούνε ή ήγεσία τής άστυνομίας νά διατηρήσει κάπως τό διάτρητο πιά κύρος της στους ίδιους τούς άστυνομικούς. Ή άντιπολίτευση έδειξε γιά άλλη μία φορά "κατανόηση" τής δυσκολίας πού περνούσε ή κυβέρνηση καί γι' αυτό άργησε πολύ νά αντιδράσει στίς κατάφωρες άντι-συνταγματικές ένέργειες, στίς όποιες κατάφευγε ή άμήχανη άστυνομική ήγεσία.

Η ΑΝΤΙ-ΠΟΛΙΤΙΚΗ ψύχωση τών άστυνομικών, πού καλλιεργήθηκε στό εύφορο έδαφος τής «συναδελφικής αλληλεγγύης», έχοντας άποκτήσει καί τούς άπαραίτητους ήρωές της θά στεγανοποιήσει ακόμα πιό πολύ τά σώματα άσφαλείας, μετατρέποντάς τα σ' ένα άνεξέλεγκτο, ακόμα καί από τήν έπίσημη πολιτική έξουσία, μηχανισμό καί θά ύποκαταστήσει τήν ύποτιθέμενη προσήλωση στό δεδομένο Σύνταγμα καί τούς νόμους μέ τό "πνεύμα του Σώματος". Μέσα σ' ένα τέτοιο κλίμα καταντά άφάνταστα δύσκολη ή όσοδήποτε προσεκτική προσπάθεια γίνεται γιά νά πάψουν οί άστυνομικοί νά νιώθουν σάν όρκοισμένοι έχθροί

τής όποιας λαϊκής διεκδίκησης καί μάλιστα τώρα πού ή οικονομική κρίση, πλήττοντας κι αύτούς εύνοεί μία τέτοια διαφοροποίηση. "Ας θυμηθούμε πώς στίς προετοιμασίες άνόδου τών φασισμών, ή εμφάνιση τών άποσταθεροποιητικών τάσεων τής πειθαρχίας τών μηχανισμών έξαιτίας τής κοινωνικής κρίσης άντιμετωπίστηκε μέ τήν μεθοδευμένη επικράτηση άντι-πολιτικών ψυχώσεων, πού άποκατάστησαν τό διαταραγμένο «σωματιακό πνεύμα».

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ αύτά μπορεί νά μήν άγγίζουν θέβαια τήν κυβερνητική εύαισθησία, ή νά περιορίζουν τό ένδιαφέρον της στό πώς θά τά έλέγξει γιά νά τά χρησιμοποιήσει άργότερα σάν έκδιαστικά επιχειρήματα γιά τήν αύξηση τής κρατικής της θίας. Θυμίζουμε όμως στίς δημοκρατικές δυνάμεις πώς ό έκδημοκρατισμός καί ή θεσμοθέτηση του ούσιαστικού κοινοβουλευτικού έλέγχου στά στρατιωτικά καί οίονει στρατιωτικά τμήματα του κράτους δέν ήταν ένα περιστασιακό αίτημα, αλλά μία προϋπόθεση πού πρέπει νά κατακτηθεί πάση θυσία, σάν άπαραίτητη γιά τήν εξασφάλιση τών πολιτικών μας έλευθεριών.

Ή αυτονόητη άποκήρυξη τής άτομικής τρομοκρατίας δέν φτάνει γιά νά άναιρέσει τίς συνέπειές της, ούτε νά καλύψει τίς μέχρι τώρα όλιγωρίες.

‘Αρχαίο πνεύμα αθάνατο...

ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ ΚΑΙ ΞΕΡΟ ΨΩΜΙ

Μέσα στην αυξανόμενη ψυχροπολεμική ένταση του τελευταίου μήνα, πού έκανε νά φαντάζουν σά θεολογικά κηρύγματα οι &όσες καί τόσες υπογραφές καί συμφωνίες «ειρήνης», ή ‘Ελλάδα, διά στόματος πρωθυπουργού, βρήκε τό δικό της τρόπο νά τρυπώσει στό προσκήνιο των διεθνών άντεγκλήσεων. Μετά την ελληνική συνυπογραφή στην παραπομπή του θέματος της εισβολής στό ‘Αφγανιστάν στη Γ.Σ. του ΟΗΕ, καί μετά την πρωθυπουργική διατύπωση της θεωρίας γιά τή συμβολή της ‘Ελλάδας στη διατήρηση της διπολικής παγκόσμιας ίσορροπίας μέσω της συμμετοχής μας στους εξοπλισμούς του Δυτικού πόλου – στη σχετική συζήτηση στη Βουλή – ήρθε καί ή πρόταση γιά τήν μόνιμη τέλεση των ‘Ολυμπιακών Αγώνων στην αρχαία αλλά καί

πρώτη σύγχρονη κοιτίδα. Η ίδια πρόταση είχε ξαναγίνει πάλι από τόν κ. Καραμανλή σέ άνυποπτο χρόνο τό 1976, χωρίς νά συγκινήσει τότε κανέναν. Αύτή τή φορά όμως έτυχε ούκ όλίγης προσοχής, καθώς «έπεσε κουτί» στό σχεδιαζόμενο άμερικάνικο μπουκότάζ της ‘Ολυμπιάδας της Μόσχας.

Όλοι σχεδόν οι ήγέτες των δυτικών χωρών, άφου προηγούμενα είχαν, μέ επιφύλαξη ή άνοιχτά, συγκατατεθεί στην ύπονόμηση των ‘Ολυμπιακών αγώνων, θεωρώντας την σάν ένα από τά πιό άποτελεσματικά αντίποινα κατά της ΕΣΣΔ, άρχισαν νά άγωνιούν γιά τό μέλλον τους καί νά βρίσκουν τή μεταφορά τους σάν τήν μόνη λύση, πού θ’ άποτρέψει τή διάλυσή τους.

Ό κυβερνητικός τύπος καί τά κρατικά μέσα ενημέρωσης έδωσαν όση δημοσιότητα μπορούσαν στην διεθνή άπήχηση της πρότασης, επικαλούμενοι κάθε δήλωση ή άρθρο πού γράφονταν στόν ξένο τύπο γιά νά στηρίξουν καί νά έπικρίνουν, όσο μπορούσαν, τό «διεθνές κύρος» του κ. Καραμανλή.

Τό μεγαλύτερο μέρος άλλωστε του μύθου Καραμανλή έχει διαμορφωθεί μέ άναφορά στις «έπιτυχίες» της έξωτερικής πολιτικής (άπό την ΕΟΚ καί τά πολλαπλά ταξίδια μέχρι τό Σταυρό του Καρλομάγνου) ενώ γιά τίς έσωτερικές άποτυχίες ύπάρχει πάντα ή ύπουργικός καταμερισμός.

Σήμερα, πού τά προβλήματα της χώρας, άπό τό οικονομικό μέχρι την εθνική μας άνεξαρτησία, βρίσκονται στη μεγαλύτερή τους όξυνση, τό γόητρο του άναντικατάστατου Μεσσία άρχίζει νά ξεφτίζει επικίνδυνα.

Μέ την άνησυχία πού επικρατεί γιά τή βαθμιαία φθορά του μύθου καί την βιασύνη γιά τήν άναστήλωσή του δέν είναι νά άπορεί κανείς πώς χάνεται συχνά καί τό αίσθημα της σοβαρότητας. Γιατί, εκτός άπό την προσωπική μαιοδοξία πού περιέχει ή πρόταση γιά ‘Ολυμπιακούς Αγώνες στην ‘Ελλάδα, τά υπόλοιπα είναι μιά πικρή ειρωνεία προς όλους μας. Άν προς στιγμή υποθέσουμε πώς ύλοποιείται ή πρόταση, δίπλα στην αθλιότητα της ‘Αθήνας, στό μολυσμένο περιβάλλον μας, μέ δεινή την οικονομική κρίση καί φυσικά μέ άνύπαρκο τόν άθλητισμό, θά φιλοξενούμε τή φωταγωγημένη καί υπέρλαμπρη ‘Ολυμπιάδα καί θά αισθανθούμε πάλι σάν ή όμφαλός της γής καί τό λίκνο της «αρχαίας ιδέας». Πόσο λίγο φαίνεται νά έχει διδαχτεί ή κ. Καραμανλής άπό την τύχη πού είχαν στην ‘Ιστορία, όσοι προσπάθησαν νά έπισκιασουν τά προβλήματα του κόσμου μέ παράτες ή νά χορτάσουν τή μιζέρια του μέ παντεσπάνι... Άπό τους Ρωμαίους αυτοκράτορες καί τόν ‘Ιουστινιανό μέχρι τήν... Μαρία ‘Αντουανέτα καί τό Σάχη. Τηρουμένων, βέβαια, πάντοτε των άναλογιών...

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ

ΠΕΜΠΤΗ 17:

Ξαναρχίζει μέ καθολική έπιτυχία ή άπεργία 35.000 τραπεζικών. Έτσι έπιβεβαιώνεται ότι ήταν όρθή ή γραμμή των δέν έπίστεψαν ότι ή κυβέρνηση θά έφάρμοζε τίς ύποσχέσεις πού είχε δώσει γιά νά λυθεί ή προηγούμενη άπεργία.

Παράλληλα προστίθεται ένας άκόμη παράγοντας έντασης στην ήδη άποδιοργανωμένη αγορά.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 18:

Η ‘Αστυνομία συλλαμβάνει εκατοντάδες πολίτες στην τύχη μετά τή δολοφονία του άστυνομίου Πέτρου καί του άστυφύλακα Σταμούλη. Παράλληλα, οι έμπροστικτές δηλώσεις του ‘Υπουργού κ. Μπάλκου καί ηγετικών στελεχών της ‘Αστυνομίας δείχνουν ότι ύφίσταται καί δραστηριοποιείται, μέ κάθε άφορμή τό παρακράτος πού άποτελεί μόνιμη άπειλή γιά τό πολίτευμα καί τίς δημοκρατικές έλευθερίες.

ΣΑΒΒΑΤΟ 19:

Ένώ έπιδεινώνεται ή κατάσταση του Προέδρου Τίτο, αυξάνει ή νευρική κατάσταση της γειτονικής μας χώρα. Οι σοβιετικές δηλώσεις ότι θά σεβαστούν την άνεξαρτησία της Γιουγκοσλαβίας δέν μοιάζουν νά καθισχύζονται την κυβέρνηση του Βελιγραδίου, πού θυμίζει ότι ή ΕΣΣΔ συνθλίβει νά έπιτίθεται μόνο σέ «φιλικές» χώρες (Ούγγαρια, Τσεχοσλοβακία, Καμπότζη, ‘Αφγανιστάν) καί μόνο άφου τίς διαβεβαιώσει γιά τό αντίθετο.

Γιουγκοσλαβικά στρατεύματα βρίσκονται σέ συνεχή κινητοποίηση, ένασχώντας ιδιαίτερα την άνταερωπορική άμυνα της πρωτεύουσας καί των άεροδρομίων πού βρίσκονται γύρω άπ’ αυτήν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 20:

Μέ νομοσχέδιο πού συντάχθηκε άπό ειδική έπιτροπή τροποποιούνται άρθρα του ‘Αστικού Κώδικα ώστε νά άπαλειφθούν βασικές διατάξεις του οικογενειακού καί κληρονομικού δικαίου πού καθιέρωναν, στην πράξη καί άντισυνταγματικά, την άνισότητα άνάμεσα σά δύο φύλα. Καταργείται έτσι ή πρόκλη, ή ύποχρεωτική κατοικία της συζύγου καί τό ύποχρεωτικό επώνυμο του πατέρα, άνάμεσα σέ άλλα.

Η Τουρκία θά υποβάλλει ύποψηφότητα γιά άμεση είσοδο στην ΕΟΚ γράφει ή “Μιλλιέτ”. Ο δυτικός τύπος θεωρεί ότι ή ιδέα είναι άποκαλεστικά ένας έλιγμός γιά νά προληφθεί ένα ένδεχόμενο ελληνικό βέτο πού θά είναι δυνατό μετά ένα έτος. Η είσοδος της Τουρκίας μέ τά σημερινά οικονομικά καί κοινωνικά προβλήματα δέν έχει καμιά σοβαρότητα, έγραψε ή “Μόντ”.

ΤΡΙΤΗ 22:

Στά 850 δολάρια άναρριχήθηκε ή χρυσός στη διεθνή αγορά πολύτιμων μετάλλων, δίνοντας την εύκαιρία γιά μιά πρωτοφανή κερδοσκοπική έξαρση. Τό γεγονός θεωρείται δείγμα καί της έντασης πού επικρατεί στις διεθνείς σχέσεις καί μιάς κορύφωσης της

κρίσης του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος.

ΤΕΤΑΡΤΗ 23:

Συνελήφθη καί έκπολιστηκε στην πόλη Γκόρκι ή σοβιετικός ακαδημαϊκός Άντρέι Ζαχάρωφ. Η παγκόσμια άγανάκτηση πού προκλήθηκε τροφοδοτεί τίς προσπάθειες ψυχροπολεμικών κύκλων της Δύσης γιά ν’ άπομονωθεί ή ΕΣΣΔ καί νά ματαιωθούν οι ‘Ολυμπιακοί άγώνες. Η σύλληψη του Ζαχάρωφ θεωρείται σάν μιά άκόμα έπιτυχία των δυνάμεων πού άντιπολιτεύονται στη Μόσχα, την πολιτική ύψωσης του κ. Μπρέζνιεφ.

ΠΕΜΠΤΗ 24:

Ο κυβερνητικός τύπος έπιχειρεί νά συνδέσει την έκλογη του προέδρου μέ μιά άναθεώρηση του Συντάγματος. Η πρωτοβουλία θά έχει σά σκοπό νά δημιουργήσει πάγια συνταγματική τάξη εύνοική προς τά μακροχρόνια σχέδια της Δεξιάς, μιά καί άναθεώρηση του Συντάγματος δέν μπορεί νά γίνει παρά κάθε πέντε χρόνια.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25:

Άντιδράσεις δημιουργούν τά συνεχιζόμενα άμερικάνικα γυμνάσια σά Βάτικα. Η συχνή έπανάληψη άποβατικών άσκήσεων, δέ νη στην περιοχή αυτή της Λακωνίας, χαρακτηρηστικά μόνιμης βάσεως.

ΣΑΒΒΑΤΟ 26:

Η ΠΑΣΚΕ καί τό ΑΕΜ καταγγέλλουν την ΕΣΑΚ γιατί επέκτεινε άπό τίς άρχαιρεσίες του ‘Εργατικού Κέντρου ‘Ελευσίνας τό Σωματείο Ραδιοηλεκτρολόγων ΟΤΕ, χορηγοποιώντας τά ίδια άκρίβως έπιχειρήματα καί τίς ίδιες μεθόδους μέ χουντικούς συνδικαλιστές ή μέ τόν περιβόητο Μακρή.

75000 στρέμματα βασιλικών κτημάτων αποτελούν ιδιωτική περιουσία της οικογενείας Γκαλξμπουργκ άποφάσεις ή Καραμανλική πλειοψηφία της Βουλής παραβιάζοντας τό Σύνταγμα καί τή νομοθεσία πού ρυθμίζει την άγροτική μεταρρύθμιση.

ΔΕΥΤΕΡΑ 28:

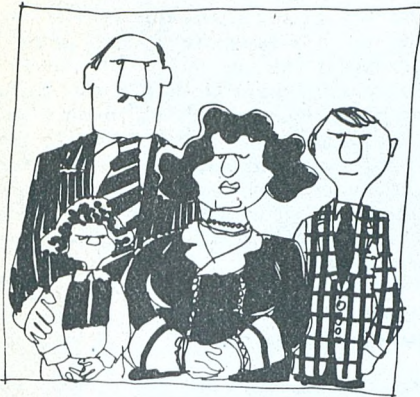
Έφτασε στην ‘Αθήνα ή ύπεύθυνος έξωτερικών σχέσεων της ΟΑΠ κ. Φαρούκ Καντούμι γιά νά συζητήσει μέ τόν κ. Ράλλη την κατάσταση στην Νοτιοανατολική Μεσόγειο καί τούς όρους ίδρυσης γραφείων των Παλαιστινίων στην ‘Αθήνα.

Η καρδιακή προσβολή πού υπέστη ή ‘Ανιτολάχι Χομεϊνί προσέθετε άκόμα έναν παράγοντα άβεβαιότητας στην εξέλιξη της κατάστασης στό ‘Ιράν.

ΤΕΤΑΡΤΗ 30:

Παραπέμπεται στό Συνοδικό Δικαστήριο ή πρωτοπρεσβύτερος Κυρουνάκης μέ τό έρώτημα της καθάρτησης, άπό την ‘Επισκοπή ‘Αττικής. Άγνοήθηκαν έτσι οι άντιδράσεις του τύπου καί του πνευματικού κόσμου καί ή κινητοποίηση των κατοίκων της ‘Ελευσίνας άπου άσκετέ τά καθήκοντά του ή κ. Κυρουνάκης.

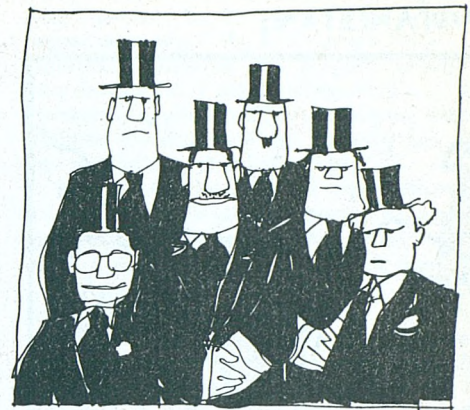
ΝΑ Ο ΛΑΟΣ

ΝΑ Η ΒΟΥΛΗ

ΝΑ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

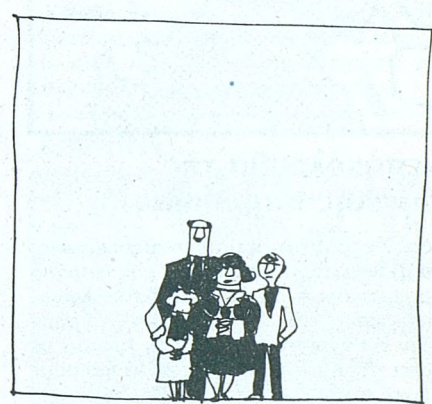
ΝΑ ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

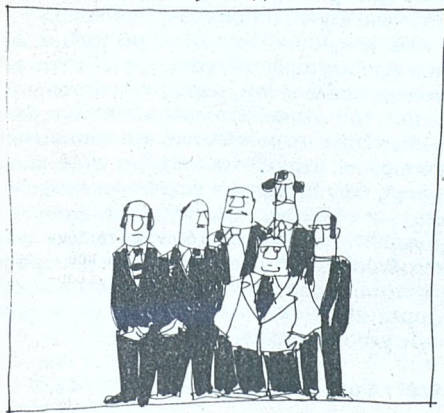
ΝΑ ΚΙ Ο ΤΥΠΟΣ Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

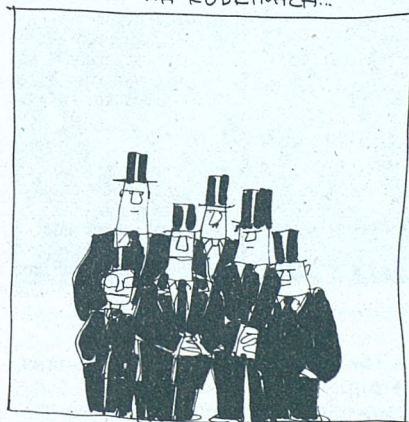
Ο ΛΑΟΣ...

...Η ΒΟΥΛΗ...

...Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ...

...ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ...

ΚΑΙ Ο ΤΥΠΟΣ Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΞΟΥΣΙΑ...

ΠΟΤΕ Ο ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ
ΘΑ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕΙ ΝΑ
ΠΑΕΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑ.

ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΝ...

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ:

Συνεπακόλουθα της σοβιετικής παρουσίας

Όσο περνάει ο καιρός, εμφανίζονται νέες σημαντικότερες συνέπειες της εισόδου των σοβιετικών στρατευμάτων στο Αφγανισταν, ακόμα και σε τομείς και χώρους που δεν συνδέονται παρά πολύ έμμεσα με τη χώρα της Κεντρικής Ασίας. Θα κάνουμε εδώ έναν πρόχειρο απολογισμό όλων αυτών των συνεπακόλουθων.

Καμπούλ: Καταναγκαστική κοινωνική επανάσταση.

Στό ίδιο το Αφγανιστάν οι χιονοπτώσεις του άγριου χειμώνα αποκλείσαν τους αντάρτες στις όρεινες περιοχές και τους σοβιετικούς στις πόλεις. Έτσι, μέχρι την άνοιξη δεν θα πρέπει να περιμένουμε σημαντικά στρατιωτικά γεγονότα. Όπως και να έχει, οι έαρινές επιχειρήσεις θα θρύνουν σοβιετικά στρατεύματα στις πρώτες γραμμές, γιατί ο στρατός της Καμπούλ έχει ουσιαστικά διαλυθεί.

Μάλιστα, μετά τις πρώτες μαζικές λιποταξίες, οι σοβιετικοί αναγκάστηκαν να αποπλίσουν τον άφγανικό στρατό, διαπράττοντας έτσι ένα ακόμα θανάσιμο σφάλμα. Σ' αυτόν τον τόπο, όπου τα άρσενικά δέχονται το πρώτο τους όπλο κάπου ανάμεσα στη παιδική και τη νηπιακή ηλικία, ο αποπλισμός είναι πράξη εχθρική βαρύτερη από το θάνατο που αφορά όλα τα μέλη του ευρύτερου γένους.

Ενώ λοιπόν η στρατιωτική κατάσταση δεν είναι ρόδινη, η προσπάθεια των Ρώσων συμβούλων να στήσουν ένα ευπρόσωπο καθεστώς στα πόδια του στην Καμπούλ είναι σε μεγάλο βαθμό υποθηκευμένη από τις ιδιόμορφες ιστορικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες του Αφγανιστάν. Ο Μπαμπράκ Καρμάλ μάλλον δεν θα μπορέσει να γίνει ο Καντάρ του Αφγανιστάν. Αντίθετα με δ,τι συνέβη στην Ούγγαρία και στην Τσεχοσλοβακία ή κατάληψη της πρωτεύουσας δεν αρκεί για να κάμψει την αντίσταση ενός λαού που έχει μια μακριά παράδοση αποκεντρωμένων αγώνων.

Η βασική θέβαια υποθήκη είναι η σύν-

τομη, αλλά εξαιρετικά αιματηρή ιστορία του σοσιαλισμού στην Καμπούλ.

Αν ο Μπαμπράκ Καρμάλ είχε πάρει αυτόδυναμα την εξουσία από την αρχή με το σημερινό του πρόγραμμα, θα είχε πολλές πιθανότητες να εξασφαλίσει μια αρκετά πλατιά λαϊκή συμπαράσταση. Σήμερα όμως, θα του είναι πολύ δύσκολο να ξεπεράσει ταυτόχρονα τις αναμνήσεις των σφαγών που διαπράξαν τα δύο προηγούμενα κομμουνιστικά καθεστώτα (60% περίπου των μελών του ίδιου του κόμματος έχασαν τη ζωή τους) και τό προπατορικό άμαρτημα της άφιξης, μέσα στα μεταφορικά μέσα, του σοβιετικού στρατού εισβολής.

Κανείς δεν έχει πιστέψει την άποψη ότι ο Χαφιζουλάχ Αμίν ήταν πράκτορας της CIA. Όπως και να έχει, πέρα από τη σημασία που έχει για να εκτιμηθεί ο σεβασμός που προτίθεται να δείξει σε κρίσιμες στιγμές ή προπαγάνδα της ΕΣΣΔ και όρισμένων ΚΚ προς τη στοιχειώδη αλήθεια, ο προσωπικός χαρακτηρισμός του Αμίν έχει δευτερεύουσα μόνο σημασία. Οι πολιτικές επιπτώσεις της δράσης του είναι ένα δεδομένο

Σοβιετική περιπολία στο κέντρο της Καμπούλ.

και για τον Καμπράλ και για την σοβιετική παρέμβαση.

Ο Αμίν είναι, ηθρομένων των αναλογιών, ο Πόλ Πότ των σοβιετικών. «Κολασμένη ψυχή» του καθεστώτος, έσπρωξε τον Ταράκι σε εξτρεμιστικές ενέργειες για να επιβάλλει τη λενινιστική του λογική και άργότερα τον ανάτρεψε και τον σκότωσε με δική του πρωτοβουλία, φέρνοντας τους σοβιετικούς σε πολύ δύσκολη θέση.

Οι ακρότητες του Αμίν αφησαν ανεξίτηλα ίχνη στον άγροτικό τομέα, όπου απασχολείται τό 90% του λαού του Αφγανιστάν.

Η άγροτική μεταρρύθμιση έγινε γραφειοκρατική και οι αγρότες δεν είχαν τό μέσα για να καλλιεργήσουν τό έδαφος που τους είχαν διανεμηθεί. Έτσι δημιουργήθηκε ένα τεράστιο έλλειμμα σιτηρών, 600.000 τόνοι περίπου, που η ΕΣΣΔ δεν μοιάζει να μπορεί να καλύψει πέρα από τό μισό.

Η εξέλιξη της κατάστασης θα δημιου-

γήσει για την ΕΣΣΔ μιά αιμορραγία διαρκείας, με τη συγκεκριμένη και την μεταφορική έννοια. Μπορεί θέβαια ή σοβιετική κοινή γνώμη νά μην διαθέτει πολλές εύκαιρες πληροφορίες και έκδήλωσης, αλλά είναι σίγουρο ότι τό φέρετρα που θά διασταυρώνονται στο δρόμο του Αφγανιστάν με την έπιστηστική βοήθεια, άργά ή γρήγορα θά προκαλέσουν σημαντικές πολιτικές διαφοροποιήσεις και στο ΚΚΣΕ και στον περίγυρό του.

ΙΣΛΑΜ: Βαθιά δυσπιστία, αλλά όχι πανοστρατιά

Οι περισσότερες άραβικές χώρες και ιδιαίτερα όλες οι πετρελαιοπαραγωγικές του κόλπου, με έπικεφαλής τη Σαουδική Άραβία, καταδίκασαν τη Σοβιετική Ένωση, αλλά δεν προσφέρθηκαν - με μιά μόνη εξαίρεση τό Ομάν - για νά παραχωρήσουν στρατιωτικές διευκολύνσεις σε μιά ένδεχόμενη άμερικάνικη άμηση παρέμβαση. Κάτι τέτοιο προσφέρθηκαν νά κάνουν μόνο η Σομαλία, τό Σουδάν και κυρίως η Αίγυπτος, που παράλληλα μπουκόταρει τους Όλυμπιακούς άγώνες και τό σοβιετικά πλοία, άνοιξε στρατόπεδα εκπαίδευσης άφγανών αντάρτων, τούς όπλίζει, κινητοποιεί τό τέμενος 'Ελ 'Αζάρ και δίνει έντονο ισλαμικό χρώμα στην προπαγάνδα της.

Από τίς «σκληρές», σ' ότι άφορά τό Παλαιστινιακό, χώρες, μόνο η Νότια Ύεμένη πήρε άνεπιφύλακτα φιλοσοβιετική θέση. Η Συρία, η Άλγερία και η Λιβύη έκαμαν άποχή στον ΟΗΕ, ο ΟΑΠ είναι διαιρεμένος και τό 'Ιράκ, παρά τίς στενές σχέσεις που διατηρεί με τη Μόσχα, την καταδίκασε άνεπιφύλακτα, όπως και ή 'Ιορδανία.

Δέν μπορούμε λοιπόν νά μιλήσουμε καν για άτμόσφαιρα «τζιχάντ», που είναι συνώνυμο μάλλον της «ίερης κινητοποίησης» παρά του «ίερου πόλεμου». Άπλως τίς κυβερνήσεις, στον πολιτικό και πνευματικό κόσμο και περισσότερο ακόμα στην κοινή γνώμη των ισλαμικών χωρών, οι επιφυλάξεις για τό διεθνή ρόλο της ΕΣΣΔ έχουν κορυφωθεί. Όλόκληρο τό οικοδόμημα που είχε δημιουργηθεί με τη σοβιετική συμπαράσταση προς τίς προσοδευτικές άραβικές χώρες και τούς Παλαιστινίους ύπονομεύτηκε μέσα σε μερικές έβδομάδες.

ΑΣΙΑ: Φόβος και άμηχανία

Στήν ίδια την Άσία οι συμμαχίες των τριών ύπερδυνάμεων δέν έχουν ύποστει θεαματικές μεταβολές μετά από αυτό τό γεγονός: Οι 'Ινδίες επιφυλάχτηκαν και τό Πακιστάν αποδοκίμασε την έισβολή. Άλλά καμία άπ' τίς δύο χώρες δέν μοιάζει πρόθυμη νά μετάσχει σε μιά άντισοβιετική πανοστρατιά. Πολύ πιό ξεκάθαρα ήταν ή αντίδραση του 'Ιράν που, παρά την έμπλοκή του στη διένεξη με τίς ΗΠΑ, κάλεσε όλους τούς μουσουλμάνους σε ίερο πόλεμο έναντίον της ΕΣΣΔ, δήλωσε ότι δέν θά μετάσχει στους Όλυμπιακούς άγώνες και κάλεσε για πολλοστή φορά τούς σοβιετικούς νά έγκαταλείψουν τό σύμφωνο που τούς δίνει τό δικαίωμα νά έπεμβαίνουν στο 'Ιράν. Ο 'Ιρανός ύπουργός έξωτερικών Γκοτζμπαντέχ απόδριψε πρόταση οικονομικής βοήθειας που έκανε η ΕΣΣΔ και τη

Αποβιβάσιμοι Αφγάνοι στρατιώτες οδηγούνται σε στρατόπεδο.

Χαρακτήρισε σαν ξεδιάντροπη προσπάθεια εξαγοράς.

Πέρα όμως από τις φραστικές ακρότητες, καμιά χώρα της Νοτιανατολικής Ασίας, με την εξαίρεση ίσως της Κίνας, δεν δείχνει διάθεση να εμπλακεί σε περιπέτειες, που θα φέρναν ίσως μία μέρα τα στρατεύματά τους αντιμέτωπα με τα σοβιετικά τάνκς.

ΗΠΑ: Η ύφεση στο ψυγείο

Τό ΣΑΛΤ II, άκρογωνιαίος λίθος στην ανάπτυξη της ύφεσης στις σχέσεις των δύο υπερδυνάμεων θα είχε πολύ περιορισμένα πρακτικά αποτελέσματα (βλέπε και ANTI, τχ. 138). Προβλέπει απλώς την μείωση του ρυθμού αύξησης των στρατηγικών εξοπλισμών και όχι τον περιορισμό του ίδιου του αριθμού των πυρηνικών όπλων. Αποτελούσε όμως, όπως ονομάστηκε, ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ευνοϊκού κλίματος για μία συνεννόηση ανάμεσα στους δύο μεγάλους.

Η απόφαση του προέδρου Κάρτερ να αναβάλλει την εισαγωγή της συμφωνίας στη Γερουσία για έγκριση είναι μία πράξη διεθνούς πολιτικής πρώτου μεγέθους. Ο κ. Κάρτερ, που ίσχυριόταν ότι μετά τη σοβιετική επίθεση εναντίον του Αφγανιστάν δεν υπήρχε καμία δυνατότητα πιά να εξασφαλίσει το ΣΑΛΤ II πελοψηφία 2/3 στη Γερουσία, είχε δηλώσει παλιότερα, ότι να εκθιάσει τότε μία γρήγορη έγκριση, για «Σ' αυτό το θέμα κάθε αναβολή ισοϋτά με όριστική ματαίωση».

Είναι σίγουρο λοιπόν ότι οι κύκλοι που έχουν ένα άμεσο ή έμμεσο συμφέρον στην ανάπτυξη των εξοπλισμών κατάφεραν, με τις κινήσεις που όδηγησαν στη σημερινή κλιμάκωση ψυχροπολεμικών εκδηλώσεων, να όδηγήσουν σε αδιέξοδο την πρώτη σοβαρή, όσο κι αν ήταν άτελής, πρωτοβουλία περιορισμού των επιθετικών όπλων.

Αυτό θέβαια αποτελεί μία πρώτου μεγέθους ήττα, προσωπικά για τον Λ. Μπρέζνιεφ, που είχε συνδέσει το όνομά του με όλες τις φιλειρηνικές εκδηλώσεις από το Έλσινκι μέχρι το ΣΑΛΤ και τις είχε αναγάγει σε κύριο άξονα της διπλωματίας της ΕΕΣΣΔ.

Χωρίς να μπορούν να στηρίζουν αυτήν την άποψη με συγκεκριμένα στοιχεία, οι περισσότεροι παρατηρητές συμφωνούν ότι

τά γεγονότα εξέλιχθηκαν σαν να επικράτησε στο Κρεμλίνο εδώ και τρεις μήνες ακριβώς η ανάποδη ανάλυση από αυτήν που έκανε ο Λ. Μπρέζνιεφ, όταν προωθούσε με όλες του τις δυνάμεις την ύφεση στην Ευρώπη και το ΣΑΛΤ. Για τό αν πρόκειται για μία μεταστροφή της ίδιας ήγεςίας ή για την επικράτηση μιας άλλης ομάδας, των στρατιωτικών π.χ., μόνο εικασίες είναι δυνατόν να γίνουν αυτή τη στιγμή.

Μέ τη σειρά τους και οι ΗΠΑ ακολουθούν ένα σαφή ψυχροπολεμικό προσανατολισμό. Αντίθετα όμως ίσως με τον Μπρέζνιεφ, ο πρόεδρος Κάρτερ δεν έχει τίποτα να χάσει από αυτή την εξέλιξη. Ταυτίστηκε σε μεγάλο βαθμό με την ύστερία των πολεμικών προπαρασκευών και κέρδισε σε λίγες εβδομάδες όλο τό έδαφος που είχε χάσει απέναντι στον αντίπαλό του Έντουαρντ Κένεντυ, που προσπαθεί να είναι ψυχραιμότερος και πιο αντικειμενικός.

Ο Κάρτερ επαναλαμβάνει έτσι, κατά κάποιο τρόπο, την επίδοση του Τρούμαν που, ενώ ξεκίνησε σαν «άουτσάιντερ» την κούρσα προς την Προεδρία, νίκησε τελικά, χάρη στην κινητοποίηση της κοινής γνώμης που προκάλεσε τό γνωστό δόγμα του απέναντι σε μίαν υποτιθέμενη απειλή προς την Ελλάδα και την Τουρκία.

Έπειδή όμως σε μεγάλο βαθμό οι θέσεις του κ. Κάρτερ είναι δημιουργικές και άπνευθύνονται στη ντόπια κατανάλωση (βλέπε και τη γελοία πρόταση για μπουκοτάζ των Όλυμπιακών αγώνων) ή σοβιετική ήγεςία δεν μοιάζει να τις παίρνει σά σοβαρά κι έτσι ή κατάσταση όδηγείται σε μία επικίνδυνη κλιμάκωση.

ΕΥΡΩΠΗ: Αντιθέσεις στο χώρο του Εύρωκομμουνισμού

Κατά παράδοξο τρόπο, πολύ σημαντικές και ίσως αρκετά μακροχρόνιες, φαίνονται να είναι οι συνέπειες της είσοδής στο Αφγανιστάν, πάνω στις σχέσεις των εύρωκομμουνιστικών κομμάτων μεταξύ τους.

Μία από τις βασικές συνισταμένες του εύρωκομμουνισμού υπήρξε ή υλοότηση, μετά τα γεγονότα της Τσεχοσλοβακίας, μιας κοινής αυτόνομης δυναμικής απέναντι σά δυσμενή, για τα εργατικά κινήματα των χωρών της δύσης, αποτελέσματα της σοβιετικής εξωτερικής πολιτικής. Η διαφωνία που παρουσιάστηκε γύρω από τό Αφγανιστάν άφαιρεί από την εύρωκομμουνιστική παράταξη έναν από τους βασικούς της παράγοντες: τό ΚΚ Γαλλίας του Ζώρζ Μαρσαί.

Τό ΚΚ Ιταλίας καταδίκασε άπερίφραστα τη σοβιετική είσβολή και μίλησε για «... μίαν επικίνδυνη φάση των σχέσεων των δύο υπερδυνάμεων...». Οι Ιταλοί κομμουνιστές στο κείμενο αυτό - ίσως για πρώτη φορά - δεν διαφοροποιούν σε τίποτα τις ΗΠΑ από την ΕΕΣΣΔ, σ' ότι αφορά την εξωτερική τους πολιτική. Καί τό ΚΚ Ισπανίας, παρά την πρόσφατη θελίωση των σχέσεων του με τό ΚΚΣΕ, δεν δίστασε να άποδοκιμάσει άπερίφραστα τη σοβιετική ενέργεια, άφού την έθεσε αρχικά μέσα σά πλαίσια μιας ιστορικής ανάλυσης των συνθηκών της κοινωνικής άλλαγής στο Αφγανιστάν.

Ο Γ. Γραμματέας του ΚΚΓ Ζ. Μαρσαί υποστήριξε, για παράδειγμα - και έτσι έχασε και τό τελευταία ίχνη πειστικότητας που του άπομέναν - ότι ή ΕΕΣΔ είσβαλε στο Αφγανιστάν «μετά από πρόσκληση της

Κυβέρνησης της Καμπούλ». Ποιάς όμως, ρωτούν οι Γάλλοι παρατηρητές; Της του Μπαλμπράκ Καρμάλ, που βρισκόταν ακόμα στην Πράγα ή εκείνης του Χαφίζουλάχ Άμίν που θά άνατρεπόταν σε λίγο σαν πράκτορας της CIA; Είπε ακόμα ότι «... ό σοβιετικός στρατός δέν μάχεται εναντίον των άνταρτών...» και ταυτόχρονα ότι «... οι άντάρτες, όργανα του Ιμπεριαλισμού, άπειλούσαν την Καμπούλ και κάναν άναγκαία την παρέμβαση των σοβιετικών!».

Έτσι ό Μαρσαί όδηγησε άποφασιστικά τό κόμμα του σε μία νέα φάση «λαμπρή» φιλοσοβιετικής άπομόνωσης. Οι ήδη τεταμένες σχέσεις του με τους Γάλλους σοσιαλιστές έχουν πιά όριστικά διακοπεί. Μοιάζει άπίθανο να έχει άποκατασταθεί, μέχρι τις προεδρικές εκλογές του 1981, ή στοιχειώδης όμοψυχία που θά επέτρεπε μίαν, έστω εύκαιριακή, συμπάραταξη.

Έτσι, για μίαν ακόμα φορά τό γαλλικό εργατικό κίνημα βρίσκεται αντιμέτωπο με τό τραγικό του αδιέξοδο: Χωρίς τους κομμουνιστές δέν είναι δυνατή ή διεκδίκηση της έξουσίας, αλλά και με αυτούς οι άπαραίτητες συμμαχίες δέν κρατούν αρκετά για να διαφοροποιήσουν την κοινή γνώμη.

ΑΦΡΙΚΗ:

Χήρες, όρφανά και δημοκρατία

Μερικές ειδήσεις από τους νεοαποικιακούς παράδεισους της Μαύρης Αφρικής, που δέν πέρασαν στον καθημερινό τύπο.

● Στην Ούγκάντα το Οικουμενικό Συμβούλιο Έκκλησιών καταγράφει τις άπρωστάτευτες οικογένειες για να τους χορηγήσει τρόφιμα. Πρέπει όμως να άναγράφεται και ή αίτία της άπώλειας του πατέρα. Έτσι διαπιστώθηκε πως ό πολύς Ιντί Άμίν, που τελειώνει ήσυχα τη ζωή του σε κάποιαν άκτή της προοδευτικής Λθύης, «έφτιαξε» 200.000 χήρες και 800.000 όρφανά στην όχτατη βασιλεία του.

● Στο Τογκό 99,9% των ψηφοφόρων έγκρίναν ένα καινούριο Σύνταγμα και επανεκλέξαν τό Στρατηγό (πρώην λοχία του γαλλικού στρατού) Έγιαντέμα, «ύπέρτατο όδηγό», «πατέρα και προστάτη του λαού» και Ισόβιο Πρόεδρο. Ίσως επηρεάστηκαν από τις χιλιάδες άγάλματα, που έχει στήσει σε κάθε γωνία της δύσμοιρης χώρας, ειδική άποστολή άγαλματοποιών που έχει στείλει ή σοσιαλιστική Βόρειος Κορέα.

● Στο Γκαμπόν, ό Πρόεδρος Όμάρ Μπονγκό, μόλις πρόσφατα κατηγορήθηκε ότι άγόρασε με λεφτά του προϋπολογισμού μία θίλα στην Καλλιφόρνια, για τις δύο κόρες του, που θά σπουδάσουν στην Άμερική. Παρ' όλα αυτά όμως πήρε 99,85% των ψήφων και επανεκλέχτηκε για επτά χρόνια. Μόνο ένα μικρό πρόβλημα... Έγγεγραμμένοι ήταν 652.000 και ψήφισαν συνολικά 707.000. Μαγεία;

Τό θράδυ τής Κυριακῆς 27 τοῦ Γενάρη, στὰ ἐξηνταεννιά του χρόνια, πέθανε ὁ Στρατῆς Τσίρκας.

Τόν νιώσαμε φίλο καλὸ τόν Στρατῆ Τσίρκα καὶ τιμὴ μας λογαριάζουμε πῶς κι ἐκεῖνος μᾶς στάθηκε φίλος καὶ συνεργάτης καλός.

Σ' αὐτές τίς ἴδιες τίς σελίδες πού πῶρα μιλάμε γι' αὐτόν στὸν παρελθόντα χρόνο, κατάρθεσε κι αὐτός μαρτυρίες ἀπὸ τὴ γνωριμία του, στὸ ἀπώτερο παρελθόν, μέ τόν «ποιητὴ τῆς ἀδελφосσύνης καὶ τῶν μεγάλων ὁριζόντων» τόν Νίκο Καθθαδία – τόν φίλο του Κόλια. Γιά τόν ποιητὴ τοῦ Μαραμποῦ ἦταν καὶ τὸ τελευταῖο δημοσιευμένο του κείμενο μέ ἡμερομηνία 30 Νοεμβρίου 1979.

Ὁ Δημήτρης Ραυτόπουλος, στίς γραμμές πού ἀκολουθοῦν, ἀποθέτει κι αὐτός τὴν πρώτη του γραφή, μέ νωπὴ ἀκόμη τὴν εἰδηση, διατρέχοντας μέ τὴ μνήμη του τὴ γνωριμία καὶ τὴ σχέση του μέ τόν συγγραφέα τῶν «Ἀκυβέρνητων Πολιτειῶν» μας· τὸ συγγραφέα πού μᾶς ἀνάθρεψε μέ ἀκαίρια τὴν ἱστορικὴ μνήμη καὶ μέ τὴ δύναμη πού τὸ ἀγωνιστικὸ πρόσωπό του διέθετε.

Τό «ANTI»

Ὁ ζωντανὸς Τσίρκας

τοῦ Δημήτρη Ραυτόπουλου

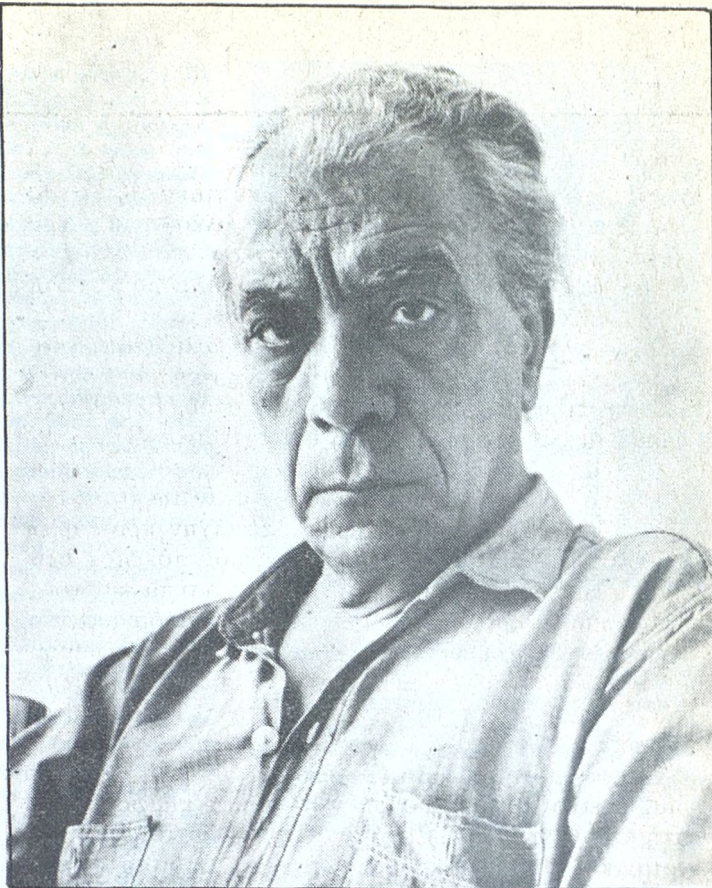
ΗΤΑΝΕ καλοκαίρι τοῦ '57 ὅταν γνώρισα τὸ Στρατῆ Τσίρκα ἀπὸ κοντά. Προηγούμενα μᾶς εἶχε γράψει, στὴν «Ἐπιθεώρηση Τέχνης» γιὰ νὰ μᾶς πεί Καλὸ κουράγιο, μᾶς εἶχε στείλει συνεργασία, δύο διηγήματα, τὰ βιβλία του πού εἶχαν ἐκδοθεῖ στὴν Αἴγυπτο.

Ὅταν βγῆκε ὁ «Νουρεντίν Μπόμπα», τὸ πρῶτο βιβλίο του στὴν Ἑλλάδα, ἐγὼ ἔγραψα κριτικὴ. Τελειώνοντας χαιρετοῦσα «τόν ἀρχιμάστορα τοῦ διηγήματος». Αὐτὸ πρέπει ν' ἄρεσε πιά πολὺ στὸ συγγραφέα καὶ μοῦ 'στειλε ἕνα θερμὸ γράμμα, πού τὸ 'χασα μαζί μέ πολλὰ ἄλλα χαρτιά στὴ διχτατορία.

ΟΤΑΝ μπῆκε στὸ γραφειάκι τοῦ περιοδικοῦ μας, στὴν ὁδὸ Γαμβέτα, ὁ Ἀλεξανδρινὸς μάστορας, μᾶς φάνηκε πὼς ἔρχονταν μαζί του ὁ Καβάφης, ὁ Νικολαΐδης, ὁ Μαλάνος, ὁ Σκληρός.

Μὰ ὁ Τσίρκας διάλυσε ἀμέσως τὴν ἐπισημότητα ἀνάθοντας μιὰ ζεστὴ κουβέντα, ὅπου τὸ χιούμορ, τὸ ἀνέκδοτο σκέπαζαν διακριτικὰ τίς ἐγνοιες γιὰ τὴ λογοτεχνία, γιὰ τὰ χιόνια πού ἔλυναν καὶ δὲν ἔλυναν, γιὰ τὰ παθήματα τῆς ἀντίστασης στὴ Μέση Ἀνατολὴ καὶ τῆς ἀριστερᾶς μας γενικᾶ.

ΒΡΑΔΥ στὸ Τουρκολίμανο οἱ δύο μας, καλοκαίρι τοῦ '57 λοιπόν, περνοῦσαν οἱ ὥρες καὶ ἡ κουβέντα μέ τόν Τσίρκα δὲν τέλειωνε. Στὴν ἐνθουσιώδη κριτικὴ μου γιὰ τὸ «Νουρεντίν» ὑπῆρχε καὶ μιὰ «μνηχτὴ» γιὰ κανα-δύο προηγούμενα διηγήματά του πού μοῦ φαίνονταν συμβιβασμένα ἢ συμβιβαστικά. Ἀνοίγω τὸν Ε' τόμο τῆς «Ἐπιθεώρησης Τέχνης» γιὰ νὰ δῶ τί εἶχα γράψει γι' αὐτά.

«...Τὸ σύνθημα δὲν ἔχει γίνει ἀρκετὰ ζωὴ, ἢ ἡ αὐτονομία τοῦ ἀτόμου – σ' ὁποιοὺς βαθμοὺς τουλάχιστον εἶναι αἶτημα ρεαλιστικὸ – ἀδικιέται. Ὑπάρχουν διηγήματα πού μποροῦν νὰ πείσουν ἢ νὰ μὴν πείσουν ἀνθρώπους τῆς ἰδίας καλλιέργειας, ἀκόμα καὶ τῆς ἰδίας φιλοσοφικῆς τοποθέτησης, καὶ ὑπάρχουν ἕνα δύο πού δὲν μποροῦν νὰ πείσουν παρά ὅποιον εἶναι ἔτοιμος νὰ πειστεῖ».

Ὁ Τσίρκας δὲν θύμωσε δὲν ὑπερασπίστηκε ἐκεῖνα τὰ «ἀγωνιστικά» διηγήματα. Τὸ θέμα ὅμως τῆς ἀληθείας στὴ λογοτεχνία, τῆς πολιτικῆς σκοπιᾶς, ἀκόμα καὶ τῆς «στρατηγικῆς» τοῦ συγγραφέα μᾶς ἀναψε μέ τὴ βοήθεια καὶ τῆς ρετσίνας. Ἡ ὅλα ἡ τίποτα, ἐγώ. Ὅλα καὶ τίποτα εἶναι πολὺ κοντά, ἐκεῖνος.

ΠΙΟ ΠΟΛΥ ὁ Τσίρκας ἤθελε νὰ μάθει γιὰ μένα, γιὰ μᾶς τῆς «Ἐπιθεώρησης Τέχνης». Αὐτὸς ρωτοῦσε περισσότερο. Τί διαβάζεις; Ποιούς ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἔχεις ξεσκονίσει; Ἐλιοτ; Πάουντ; Ξέρεις τὸ Τζούς; Τὸν Προῦστ; Τὸ Φῶκνερ;

Μ' ἔλυνε. Ἀλλὰ μοῦ ἀνοίξε μιὰ ὁρεξή!

Καὶ ξαφνικὰ μέ ρώτησε ἂν εἶχα διαβάσει Μπενζαμέν Κονστάν. Εἶχα συλλαβίσει τὸν «Ἀδόλφο» στὸ Μακρονήσι ξανά καὶ ξανά, ὥσπου τὸ διάβαζα «νεράκι» πιά, μισοξέροντας γαλλικά. Ἐνθουσιαστήκαμε. Φίλοι μέ τόν Τσίρκα ἐνίωσα μόνο ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή.

ΣΕ ΚΑΘΕ βιβλίο τῆς τριλογίας (Ἀκυβέρνητες πολιτείες, 1961-65) ἐγὼ βεβαιωνόμουν περισσότερο γιὰ τὴ μεγαλωσύνη τοῦ μυθιστοριογράφου Τσίρκα, ἔγραφα διθυραμβικὲς κριτι-

κές, μά δέν τοῦ χάριζα οὔτε ἓνα κάστανο, ἰδιαίτερα στό πρῶτο καί στό τρίτο βιβλίο. Στή «Λέσχη» π.χ. τοῦ καταλόγιζα λογοτεχνική «κοκεταρία», στή «Νυχτερίδα» φώναζα «ἀριστούργημα», ἀλλά μιλοῦσα καί γιά «ἐλιγμό» στήν πολιτική κριτική του γιά τό κίνημα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, «Οὔτε λίγο οὔτε πολύ (εἰρωνευόμεν) ἀκόμα δύο τρεῖς τέτοιες ἦττες καί νικήσαμε!».

Αὐτή τή φορά ἦρθε καί μέ βρῆκε στοῦ Ἐλευθερουδάκη καί ἀμύνθηκε, ἐξήγησε, ἀντεπιτέθηκε. Ἡ διχτατορία μᾶς σημάδευε κιόλας. Ὁ Τσίρκας, πού εἶχε διωχτεῖ ἀπό τό κόμμα στήν Αἴγυπτο, ἦταν τώρα δεχτός στό ἐλληνικό ἀριστερό κίνημα. Μά εἶχαν προηγηθεῖ πολεμικές γιά τήν τριλογία, θρωμερός πόλεμος στά σκοτεινά, λίβελοι, ἀφορισμοί ἀπό τά ἔντυπα καί τοὺς «ἐπίσημους» κριτικούς τοῦ κόμματος καί ὀργισμένες ἀπαντήσεις ἀπό μένα καί ἄλλους ὑπέρ τοῦ βλάσφημου συγγραφέα, πού οἱ «κομμένες κεφαλές» δέν μπορούσαν πιά νά ἐμποδίσουν τή δημοσίευσή τους. Νομιμότητα, βλέπετε...

Δέν μπόρεσα ὥστόσο νά χωνέσω, μετά τή διχτατορία, ἔκεινο πού θεωροῦσα καί θεωρῶ κομπορμισμό στή «Χαμένη ἄνοιξη», μιά ἄνοιξη πού πίστευα ὅτι χανόταν καί λογοτεχνικά στό τελευταῖο αὐτό βιβλίο τοῦ μεγάλου μάστορα.

Η ΦΙΛΙΑ μας εἶχε κρυώσει στό μεταξύ, ἀπό μιά παρεξήγηση στό Παρίσι, μετά τήν ἐκδοσὴ τῆς τριλογίας στά γαλλικά. Αὐτό βέβαια ἐνδιέφερε μόνο τοὺς δύο μας, τό λέω ἀπλῶς ἐπειδὴ θυμᾶμαι αὐτὴ τή στιγμή ἀποκλειστικά τὸν Τσίρκα πού βρῆκα καί ἔχασα.

Χθὲς Κυριακή, ὥρα 11 τό βράδυ μοῦ τηλεφώνησαν γιά νά μοῦ ἀναγγεῖλουν ὅτι ὁ Γιάννης (Γιάννης Χατζηανδρέας ἦτανε τ' ὄνομά του) ἔφυγε.

Ὁ Στρατῆς Τσίρκας πάντως δέν ἔφυγε. Δέν φεύγουν ὁ Μάνος Σιμωνίδης, ὁ Καλογιάννης, ὁ Παράσχος, ποσοστιαίες μεταμορφώσεις τοῦ συγγραφέα. Αὐτὸς φρόντισε, μέ ἀλεξανδρινὴ σοφία ν' ἀποσυνδέσει τήν προσωπική του τύχη ἀπὸ τὰ δημιουργήματά του.

«Δέν εἶναι αὐτοβιογραφία, δέν εἶμαι ὁ Μάνος Σιμωνίδης», γράφει σέ μιά «Εἰδοποίηση» μπροστά ἀπὸ τὴ «Νυχτερίδα».

Ο Ι ΕΠΙΖΩΝΤΕΣ, στὸν ἐπίλογο τῆς τριλογίας, 5 χρόνια μετά τό τέλος τοῦ ἐμφύλιου, μαζεύονται σ' ἓνα ταβερνάκι στή Θεσσαλονίκη καί τά λένε, ἔτσι σά μνημόσυνο, πῶς χάθηκε ὁ ἓνας, πῶς γλύτωσε ὁ ἄλλος ἀπὸ σφαῖρες, στρατοδικεῖα, ρετσινιές. Σφίγγεται ἡ καρδιά τοῦ Γαρέλα.

«Ὡχ! ἔκανε ὁ Γαρέλας, ὦχ! Πάψτε νά χαρεῖτε, ἡ καρδιά μου δέν ἀντέχει πιά. Ἐλάτε νά μετρήσουμε τοὺς ζωντανούς, νά δοῦμε τί θά κάνουμε ἀπὸ δῶ καί πέρα.

«— Ποιους ζωντανούς μωρέ! χτύπησε τήν παλάμη της ἡ γριά στό τραπέζι. Ἐχει πιά ζωντανὴ ἀπὸ τοὺς ἀποθαμμένους μας;»

Δέν ἔχει.

ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΤΡΕΣ

ΑΘΗΝΑ
1972

ΚΕΔΡΟΣ

ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

ΑΘΗΝΑ
1975

ΚΕΔΡΟΣ

ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΧΑΡΤΗΣ

ΑΘΗΝΑ
1977

ΚΕΔΡΟΣ

ΤΑΚΗΣ ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΥΧΤΟΛΟΓΙΟ

ΑΘΗΝΑ
1978

ΚΕΔΡΟΣ

«Στὶς τελευταῖες ποιητικές συλλογές του ὁ Τάκης Σινόπουλος ἐξακολούθησε φτάνοντας σχεδόν ὡς τὰ τελικὰ ὅρια τὴν ποιητικὴ του ἐρευνα πού ἀρχισε ἤδη ἀπὸ τὸ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ. Μέσα ἀπὸ μιά ποιητικὴ γλῶσσα πού συνεχῶς γύρευε καί γυρεῦει τό βαθύτερο ὅρισμό της, τὰ ἱστορικά ἐξωτερικὰ δρώμενα ἐσωτερικεύονται καὶ ὁ ἐσωτερικὸς σπαραγμὸς ἐπαναπροβάλλεται στήν ποιητικὴ παράσταση τῆς πρόσφατης ἱστορίας μας. Αὐτὸς ὁ ἀμοιβαῖος ἀντικατοπτρισμὸς δίνει στήν ποίηση τοῦ Τάκη Σινόπουλου μιά προοπτικὴ βάθους, ἡ ὁποία στὶς καλύτερες περιπτώσεις ὅπως συμβαίνει μὲ τὰ παράλληλα κάτοπτρα χάνεται στό ἀπείρο. Ὅποσδήποτε ἀνάμεσα στά δύο αὐτὰ κάτοπτρα τοῦ Τάκη Σινόπουλου μοιάζει νὰ κινοῦνται σταθερότερα ἢ πιο ἀμήχανα οἱ περὶ σόστεροι ἀπὸ τοὺς νεώτερους καὶ νεώτατους ποιητές μας».

Δ. Ν. ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ

Κυκλοφοροῦν σύντομα στὶς ἐκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ

- ΣΥΛΛΟΓΗ II
- ΤΕΣΣΕΡΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΦΕΡΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΕΔΡΟΣ

Πανεπιστημίου 44 - Τηλ 3615.783

η κατω βοήτα ενος τυροκομου πως δεν πηζει το γιαουρτι

του ΡΕΠΟΡΤΕΡ

ΜΕΣΗΜΕΡΙ της περασμένης Δευτέρας στη συνεδρίαση της λεγόμενης Κυβερνητικής Έπιτροπής και ο Πρωθυπουργός θα επιτιμήσει παρουσία άλλων – ακόμα και του Μητσοτάκη – τόν υπουργό Έθνικης Άμύνης κ. Εύαγγελο Άθέρωφ.

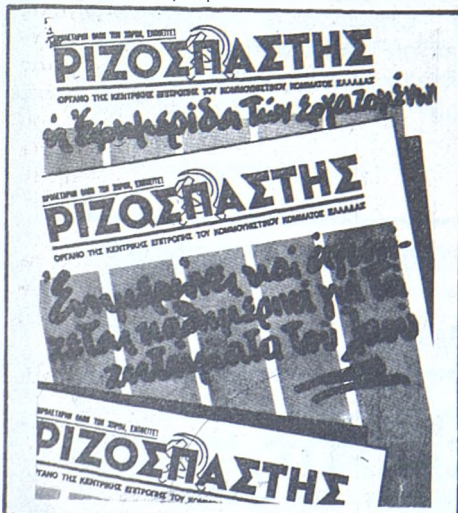
– Γιά πρόσεξε, δέν θά τά πāμε καλά οι δυο μας...

ΑΛΛΑ αν αυτά λέγονται «έν στενω̄ οικογενειακῷ κύκλῳ» από καιρό τώρα, η φαγωμάρα στη «Ν.Δ.» – κεντραρισμένη γύρω από τό πρόβλημα τοῦ ποιός θά ἐλέγχει τό κόμμα καί τήν ἐξουσία – ἔχει βγεῖ πιά στόν ἀέρα. Οι νεοδημοκρατικές ἐφημερίδες ἄρχισαν νά ξεσπαθῶνουν καί κάθε μιά ἐκφράζει κάποια ἀπό τίς πολλές ομάδες πού διατάσσονται γιά τήν τελική μάχη.

ΣΤΟ κέντρο διαμάχης βρίσκεται τό ὄνομα τοῦ κ. Άθέρωφ πού τούς τελευταίους μήνες σχεδιάζει καί μεθοδεύει τό δρόμο τοῦ πρὸς τήν πρωθυπουργία. Ὁ κ. Εὐάγ. Άθέρωφ εἶναι καί φιλόδοξος καί ἀνυπόμονος γιατί θρίσκειαι ἤδη σέ ἡλικία 71 χρονῶν καί εἶναι δέκα χρόνια μεγαλύτερος ἀπό τόν ἄλλο δελφίνο κ. Γεώργιο Ράλλη.

ΣΤΟ πρωθυπουργικό περιβάλλον, ἀπό τήν ἐποχή κιόλας τοῦ Συνεδρίου τῆς Χαλκιδικῆς, δέν εἶχε περάσει ἀπαράτηρη ἡ προσπάθεια τοῦ κ. Άθέρωφ νά περάσει σάν τό «ὑπ' ἀριθμόν ἕνα νούμερο» στόν ἀγῶνα τῆς διαδοχῆς καί στήν δημιουργία μιᾶς συνεργατικῆς φιλῶν τοῦ «ἀνθρώπων τοῦ Τύπου» γι' αὐτό τόν σκοπό.

ΕἶΝΑΙ οἱ ἴδιοι – τέσσερεις τόν ἀριθμό – πού προσπάθησαν ὥς τά σήμερα νά συντηρήσουν τό κλίμα τῆς Πρεσβυτείας καί νά προβάλλουν ἐντεχνα σάν μοναδική πιθανότερη ὑποψηφιότητα ἐκείνη τοῦ φίλου τοῦ (κάποτε ὄχι ἀνιδιοτελῶς) τοῦ κ. Εὐάγγελου Άθέρωφ.

ΕΤΣΙ, ὁ κ. Άθέρωφ διαβεβαίωσε τούς πάντες ὅτι «ἔχω στήν τσέπη μου τά συγκροτήματα τύπου» – πράγμα πού κάθε ἄλλο φαίνεται νά συμβαίνει, τουλάχιστο γιά σήμερα – μετὰ τίς τελευταῖες σφοδρές ἐπιθέσεις ἐναντίον τοῦ.

ΩΣ ΤΟΤΕ ὅμως καί ἀπό τήν περασμένη ἀνοιξη, ὁ ὑπουργός Έθνικης Άμύνης θάζοντας μπροστά τά φιλόδοξα σχέδιά τοῦ δημιούργησε ἕνα μικρό πυρῆνα ὑπουργῶν καί βουλευτῶν πού ἀποτελοῦσε τήν δύναμη κρούσεως στό κοινοβουλευτικό πεδίο καί πολλαπλασίασε, σέ σημαντικό βαθμό, τίς κοσμικές του κινήσεις καί ἐπαφές.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ αὐτά στά ὁποῖα ἔχει ἀναφερθεῖ μέ παλιότερα δημοσιεύματά τοῦ τό «Ἀντί» καί ἀνήκουν στήν κατηγορία τῆς «ἀκροδεξιᾶς», συνασπίστηκαν μαζί του ὄχι ἀπό λόγους ἰδεολογικούς, ἀλλά γιά λόγους καθαρῆς ἰδιοτελείας. Ἡ πολιτική τους ἐπίβωση μέ στήριγμα τήν «συμπαγή μάζα» τῶν ἀκροδεξιῶν καί ἡ διατήρηση – ἡ ἀπόκτηση – ὑπουργικῶν ἀξιοματῶν ἦταν τά μοναδικὰ κίνητρα αὐτῶν τῶν «ἐθνικοφρόνων» πού ἀκολουθοῦσαν τόν ὑπουργό Έθνικης Άμύνης, φιλόδοξο γιά τήν πρωθυπουργία καί μέ περιορισμένα πλέον βιολογικά περιθώρια.

ΕΤΣΙ ἄρχισαν νά διασπείρουν φήμες δεξιά καί ἀριστερά γιά τήν ἀνταπόκριση τῆς ὑποψηφιότητάς τοῦ ἐκλεκτοῦ τούς μέσα στήν Κοινοβουλευτική Ὁμάδα καί γιά πρωτόκολλα 80 καί 100 βουλευτῶν.

ΚΑΙ μπορεῖ νά πεῖ κανεῖς ὅτι ἡ φημολογία αὕτη ἔφερε σέ σημαντικό βαθμό τά ὑποβολιμαία ἀποτελέσματά της, καθῶς ὁ Μητσοτάκης εἶχε φθαρεῖ ἀπό τίς ἀποτυχίες καί τήν πολυπραγμωσύνη τοῦ στὰ οικονομικά, ἐνῶ ὁ Γ. Ράλλης διακήρυσσε τήν νομιμότητά τοῦ στίς μελλοντικές διαδικασίες τῆς διαδοχῆς.

ΩΣΤΟΣΟ, ὁ πυρῆνας αὐτός τῶν προπαγανδιστῶν, πού δέν ξεπέρασε σέ καμιά περίπτωση τούς 30 (καί περιλαμβάνει καί τούς «βασιλικούς» τοῦ Στράτου), ἔπεσε

θύμα τῆς ἴδιας τῆς φημολογίας τοῦ.

ΠΙΣΤΕΥΟΝΤΑΣ ὅτι 100 καί πλέον βουλευτές «ἀνέκουν» στόν κ. Άθέρωφ, ἄρχισε νά παραγοντίζει μέσα στήν Κοινοβουλευτική Ὁμάδα καί νά ἀπειλεῖ μέ τά μελλοντικά ἀξιώματα τούς ἄλλους βουλευτές καί ὑπουργούς.

ΕΤΣΙ, σύντομα οἱ διαιρετικές τάσεις ἐγίναν τόσο μεγάλες καί τόσο ἐξοργιστικές οἱ ἰδιοτελείες τῶν ἀνθρώπων τοῦ «ἐθνικόφρονος πυρῆνα» τοῦ κ. Άθέρωφ, ὥστε σάν φυσιολογική ἀντίδραση ἀπό πολλούς βουλευτές νά δημιουργηθεῖ κίνημα συμπαθείας πρὸς τόν κ. Γεώργιο Ράλλη, πού φαίνεται νά διαμορφώνεται τόσο ἰσχυρό, ὥστε στή λεγόμενη ἀντιπολιτευτική ὁμάδα πρὸς τόν Άθέρωφ νά ἀνέκουν 100 καί πλέον βουλευτές. Εἶναι ὅλοι αὐτοί πού οἱ ἀθέρωφικοί τούς ἀπειλοῦσαν μέ τόν ἄλφα ἢ βῆτα τρόπο γιά τήν μελλοντική παντοδυναμία τους.

ΓΙΑ παράδειγμα ὁ ἐξάδελφος τοῦ κ. Άθέρωφ βουλευτῆς Τρικάλων κ. Χατζηγάκης ἀπειλοῦσε τούς ἄλλους τρεῖς κυβερνητικούς βουλευτές μέ τήν μελλοντική ὑπουργική παντοδυναμία τοῦ, τούς ὁποῖους ἔκανε ἐξ ὀρισμοῦ ἀντιθετοὺς σέ κάθε ἰδέα ὑποστήριξης τοῦ ἐκλεκτοῦ τοῦ. Τό ἴδιο ἔχει συμβεῖ μέ τόν ὑπουργό ἐσωτερικῶν καί βουλευτῆ Αἰτωλοακαρνανίας κ. Στράτο, μέ τόν ὑπουργό Συγκοινωνιῶν καί βουλευτῆ τῆς Α' Περιφέρειας Ἀθηνῶν κ. Παπαδόγγονα, στή Φωκίδα μέ τόν κ. Άθαν. Γκελεστάδη, στή Μαγνησία μέ τόν κ. Γιάννη Ἀντωνόπουλο, στήν Κέρκυρα μέ τόν Δ. Καλούδη, στό Νομό Πέλλης μέ τόν Γιάννη Προκοπίδη, στή Δράμα μέ τόν Ἀθ. Ταχυρίδη, στίς Σέρρες μέ τόν κ. Ἰσαάκ Λαυρεντίδη καί ἄλλους πού ἔχει κατὰ καιροὺς ἐπισημάνει τό «Ἀντί».

ΠΕΡΑ ὅμως ἀπό τήν διάσπαση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας, σέ ἀθέρωφικούς καί καταδιωκόμενους, πού ἔχει γίνει ἀντιληπτή ἀπό τό πρωθυπουργικό περιβάλλον

καί μάλιστα δύο από αυτούς, οι 'Ισαάκ Λαυρεντίδης και Δ. Καλούδης λέγεται ότι δέν έκρυψαν καμιά από τις κινήσεις και τους σχεδιασμούς της ομάδας, όταν κλήθηκαν την περασμένη εβδομάδα στο πρωθυπουργικό γραφείο με άφορμή τις φιλοβασιλικές τους κορώνες στη Βουλή.

ΟΠΩΣ επίσης ένας άλλος βουλευτής της Πελοποννήσου απέκάλυψε, σε στενό συνεργάτη του κ. Καραμανλή, τα ταξίδια που πραγματοποίησε πρόσφατα στο Λονδίνο γνωστός καθηγητής της 'Ιατρικής και σύζυγος ύπουργού, για λογαριασμό των φιλοβασιλικών προθέσεων, που έχει ή κίνηση 'Αθέρωφ στην «πάση θυσία» πρωθυπουργοποίηση του έκλεκτου της.

ΕΤΣΙ, άρχισε νά ξετυλίγεται ο μύθος της ύπόθεσης, που αποκάλυψε σ' όλη της την έκταση τό φιλόδοξο παρασκήνιο του «πονηρού τυροκόμου» από τό Μέτσοβο.

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ τό Πρωθυπουργικό περιβάλλον αποκάλυψε ότι ο κ. 'Αθέρωφ και οι έπιτελείς του μεταβιβάζουν πλασματικές καταστάσεις για την «πολιτική βούληση» του Στρατού στον κ. Καραμανλή, αλλά και στον 'Ανώτατο 'Αρχοντα, προσπαθώντας νά δημιουργήσουν έντυπώσεις κανταφικής κινδυνολογίας και ότι ο κ. 'Αθέρωφ είναι ο μοναδικός αποδεκτός πολιτικός τους προϊστάμενος από την «νομιμόφρονα πλειοψηφία».

ΑΠΟ την άλλη πλευρά, οι έρευνες στο έπίπεδο των άθερωφικών βουλευτών που όμολόγησαν πολλά και για την κίνηση Στράτου (θά επανέλθουμε αποκλυπτικότερα σε ένα προσεχές δημοσίευμα) απέδειξαν ότι ο κ. ύπουργός 'Εθνικής 'Αμύνης άρχισε κιόλας νά μοιράζει πόστα ύπουργών και ύφυπουργών. Καί αντίθετα νά μήν κρύβει ότι άνάμεσα στους κομμένους (που οι περισσότεροι δέν θά μπουν ούτε ύποψήφιοι βουλευτές) είναι οι ύπουργοί και ύφυπουργοί Μητσotάκης, Στεφανόπουλος, 'Εβερτ, 'Αχιλλέας Καραμανλής, Σουφλιάς, Μάνος, κλπ. Μάλιστα, είναι χαρακτηριστικό ότι τό ύπουργείο Γεωργίας ο κ. 'Αθέρωφ φέρεται νά τό ύποσχέθηκε ως τώρα σε τρεις(!) δικούς του βουλευτές άγροτικών περιοχών. Την 'Αντιπροεδρία λέγεται ότι ύποσχέθηκε στον κ. Στράτο, τό ύπουργείο 'Εθνικής 'Αμύνης στον κ. Παπαδόγγονα, τό ύπουργείο Συγκοινωνιών στον κ. Προκοπίδη, τό ύπουργείο 'Εσωτερικών στον κ. Γκελεσotάη, τό ύπουργείο Δημοσίων 'Εργων στον κ. Ταχυρίδη, τό ύπουργείο Προεδρίας Κυβερνήσεως στον κ. Χατζηγάκη, τό ύπουργείο Πολιτισμού στον κ. Καλούδη, τό ύπουργείο Κοινωνικών 'Υπηρεσιών στον κ. 'Αποστολάτο, τό ύπουργείο Βιομηχανίας στον βουλευτή Αιτωλοακαρνανίας κ. Φωτόπουλο, τό 'Εμπορικής Ναυτίας στον κ. Ι. 'Αντωνόπουλο, κλπ.

ΕΤΣΙ, τό πρωθυπουργικό περιβάλλον, (που θέβαι έχει τις σημαντικές ευθύνες του για τόν έναγκαλισμό του της άκροδεξιās μετά την μεταπολίτευση και τό σταδιακό έκτραηλισμό των άθερωφικών) φαίνεται αποφασισμένο νά λάβει όρισμένα πειθαρχικά μέτρα και πρώτο από αυτά είναι ή διοχέτευση γραμμής στον κυβερνητικό και «φιλικό αντιπολιτευτικό τύπο» ότι άρχίζει αντίστροφη μέτρηση για τόν Ευάγγελο 'Αθέρωφ και τις έπίδες του στην διαδοχή στά 71 του χρόνια.

Του Δείπνου σου του Μυστικού ές Λάρισα...

του Γεράρδου Ντεβιλιάδη

ΕΦΥΓΑ για τή Λάρισα με την πρόθεση νά κάμω γνωστές στους άναγνώστες του «ΑΝΤΙ», τις προθέσεις των ταγών και τους ιδεολογικούς προσανατολισμούς της «Νέας Δημοκρατίας». 'Εφερα ένα κείμενο. Καί δέν φταίω καθόλου αν συναγωνίζεται σε σοβαρότητα με τό συνέδριο της Λάρισας τό όποιο επιμελώς παρακολούθησα. 'Οφείλω νά σās διαβεβαιώσω ότι κατέβαλα όλες τις φιλότιμες προσπάθειες που έπρεπε. Κατέγραφα όλα όσα έλέχθησαν. Παρεισέφρουν και μερικά που δέν έλέχθησαν και άλλα που έγιναν στον λεγόμενο «Μυστικό Δείπνο». Τώρα, αν δίνει τό κείμενο τους προσανατολισμούς της «Ν. Δημοκρατίας», και ανταποκρίνεται στά όσα ήθελαν νά εκφράσουν οι ρήτορες, αυτό θά είναι καταπληκτικό. Γιατί και οι ίδιοι διαβάζοντάς το, μπουρουν νά καταλάβουν τί ακριβώς θά ήθελαν νά πουν, έστω κι αν δέν τους θυμίζει τά όσα είπαν.

ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ, ή σκοτεινή αίθουσα του κινηματογράφου. Παλμός και κονκάρδες στά σκουρα κοστούμια. Με μία σειρά σημειώματα στις τσέπες. Τό πόσες τσέπες άλλαξαν αυτά τά σημειώματα θά σās τις πώ, παρόλο που πολύ φοβάμαι ότι γίνονται από την αρχή άνιαρός. Τό σημείωμα γράφεται στο χωριό και λέει: «δέν έχουμε νερό»... Τό στέλεχος τό φέρνει στο συνέδριο. Ποιός είναι ο άρμόδιος; 'Ο ύπουργός επί των Δημοσίων 'Εργων ίσως και λιγάκι ο 'Εσωτερικών, αλλά και οι δύο άπουσιάζουν. Ποιός είναι ο άμεσα ενδιαφερόμενος για ψήφους της περιοχής; 'Ας πούμε, ο κ. Σουφλιάς. Περνάει στην τσέπη του, με θερμές εύχαριστίες. Φωνάζει τόν ιδιαίτερό του και τό δίνει. (Τσέπες τρεις). 'Εκείνος τό κοιτάζει και τό έπιστρέφει: πιστώσεις μηδέν. 'Ο κ. Σουφλιάς σκέπτεται: ποιός χρειάζεται τη δική μου ψήφο; ο 'Αθέρωφ. Του τό δίνει: τσέπες πέντε. 'Ο κ. 'Αθέρωφ φωνάζει τόν άνηψιό του Γιαννάκη 'Αθέρωφ, δήμαρχο Μετσόδου: Τί-

νος είναι ή περιοχή; του Χατζηγάκη, εξαδέλφου του κ. 'Αθέρωφ, επομένως νά βοηθηθεί: τσέπες έπτά. ύν άπειρων ιδιαιτέρων, Σιαφάκα, Παπαθανασίου κλπ. Καί όταν γίνει, ο κ. Χατζηγάκης στέλνει τό τηλεγράφημα «ότι κατόπιν ενεργειών του» κλπ. κλπ. 'Ο κ. Σουφλιάς τό πληροφορείται λίγο άργότερα· αλλά, αγαπητέ μου, έτσι είναι αυτά. 'Εξ άλλου πρέπει κανείς νά αποφασίσει νά γίνει συνεργάσιμος. Τό πρώτιστο πάντως ήταν τό νερό...

ΛΟΙΠΟΝ καταλάβατε πώς ή εικόνα πρώτη του συνεδρίου δηλαδή, νά γίνουν τά τοπικά και προσωπικά μας ρουσφέτια. πήγε καλά.

ΕΙΚΟΝΑ δεύτερη: οι όμιλίες πολύ βαθυστοχαστες:

● ΚΑΙ νυν και άεί και στους αιώνες των αιώνων θά είμαστε έξουσία: 'Αμάν!

● ΕΧΟΥΜΕ έναν ήγέτη λαμπρό, που ήγείται μιας ύγιεστάτης μερίδας που όμως άνηουχεί για τά διεθνή προδλή-

ματα, πού ξμάνιζονται άπειλητικά γύρω από τή Δύση.

● Η ΔΕΞΙΑ είναι μία, αλλά ίσως και δύο ή τρείς:

Πρώτη: μέ ρίζες στην ΕΡΕ.

Δεύτερη: οί φιλελεύθεροι και οί διευρυνθέντες, πού όμως έχουν ήδη στεγαστεί στα παλαιά σχήματα.

Και τρίτη: οί πεφωτισμένοι ή νεοφώτιστοι.

Και μία άλλη μερίς λίαν ρομαντική και φθρά, ως ταιριάζει πολύ μέ τό βασιλικό γαλάζιο αίμα.

● ΘΑ οργανωθούμε θέλουν δέν θέλουν – έννοούν τήν αντιπολίτευση – και μέ τήν οργάνωση θά είμαστε ισχυροί στο μέλλον.

Παρένθεση: υπάρχει φόβος νά έχουν οργανώσεις, αλλά νά μήν έχουν ποιούς νά οργανώσουν: κλείνει ή παρένθεση.

ΑΥΤΟΣ ό φόβος υπάρχει, λέει ό κ. Αβέρωφ, γιατί οί νέοι μας άκούνε σήμερα τίς σειρήνες ενός κόσμου ρομαντικού πού ή πραγματάωσή του δίνει σχήματα έφιαλτικά. Αυτά πρός γνώση και συμμόρφωση.

● ΠΟΙΟΣ μπορεί νά κρατήσει τίς μεγάλες μάξες πού έχουν καταταγεί κάτω από τή σημαία της «Νέας Δημοκρατίας» άν, λέμε άν, φύγει ό κ. Θεός; Απάντηση εύκολη γιά τούς κ.κ. συνέδρους: Δέν υπάρχει διάσπαση στο κόμμα. Θά υποταγούν όλοι στην άπόφαση της κοινοδουλευτικής ομάδας, αλλά ή άπόφαση είναι γνωστή: Θά δγάλουμε τόν Αβέρωφ πού έχει άκτινοβολία. Τώρα όποιος τυχόν διαφωνήρει, άς μήν χύσει κροκοδείλια δάκρυα, αλλά άς άσχοληθεί, πού λέει ό λόγος, μέ τά «Λακόστ». Άσχημα είναι;

● ΤΙ σημαίνει ιδεολογικός προσανατολισμός: Πρώτα-πρώτα πώς είμαστε Καραμανλικοί. Τίτλος μεγάλος και περιεικτικός. Όπως εύρύτατη είναι και ή παράταξή μας: από άκρα Δεξιά, λίγο άριστερότερα του πάλαι ποτέ Γαρουφαλιά και του νυν Μαρκεζίνη, ως τίς παρυφές της Άριστεράς. Είμαστε όμως και τό Κέντρο. Γιατί νά μήν είμαστε; Και άν δέν είμαστε, τί δουλειά έχουν τά δίκοχα του κ. Κανελόπουλου και τό διέξοδο του κ. Μητσοτάκη; Τί σημαίνει κέντρο; Συνισταμένη των εκ δεξιών και άριστερών προσερχομένων αποχώρσεων. Τό ΠΑΣΟΚ άστο έξω, γιατί είναι, κατά δήλωσή του, μαρξιστικό και επιτέλους άς τά βρει μαζί του ό κ. Αβέρωφ πού, γιά νά φανεί άρχηγός, άνέλαβε εργολαβικά νά παίζει τό ρόλο του προσωπικού του αντιπάλου. Ύστερα δά, ό κ. Αβέρωφ τό χεί μαράζι: θά του μείνει τό όνομα, πώς αυτός σάν άρχηγός της Δεξιάς, πόλωσε και τούς πιο καλόπιστους και τούς ρίχνει στις άγκάλες του Άνδρέα; Και έπειδή ό κ. Αβέρωφ λέει ότι ενδιαφέρεται γιά τήν Ελλάδα, πρέπει νά όμολογήσουμε ότι αυτή θά είναι ή μόνη έθνική του υπηρεσία...

● ΟΣΟ ζει ό Καραμανλής, κόμμα θά υπάρχει. Δέν είναι άνάγκη νά μείνει στην πρωθυπουργία. Καλή θά είναι και ή προεδρία μέ αυξημένες συνταγματικές έξουσίες. Ποιές; Μά εκείνες πού υπάρχουν-άλλά νά άσκούνται...

● ΚΑΙ φτάνουμε στο τέλος: ιδεολογία καραμανλική, αλλά τό μέλλον; Διαδοχικό. Και τί σημαίνει αυτό; Ίδεολογική πολυμέρεια. Τρέχα γύρευε.

Έδώ τά προβλήματα, τά άλλα είναι καντά: οικονομικό. Δέν πειράζει. Έξω είναι χειρότερα λέει ό Δίκοχος Πινέζας. Κάθισε πάνω στα λεφτά του ύπουργείου του, λένε οί κ. συνάδελφοι, και μās άφήνει έμās νά δερνόμαστε μέ τόν κοσμάκη στις έκλογικές μας περιφέρειες.

● ΤΑ ΚΑΛΑ εκ Σεργών έπονται. Λέει ό κ. Έδερτ: Πρώτα ό Σέρ εκ Σεργών, ό έπαινομαζόμενος Θεός και έπειτα τό Ουράνιο. Ένας Θεός φυσικό είναι νά κάθεται πάνω στο ουράνιο. Τώρα, άν ό άδελφός του Θεού ύποχρεώνει τόν κ. Έδερτ νά λέει ύμνους, αυτό είναι μία άλλη ιστορία. Άλλά πάντως τό χειροκρότημα ήταν γενναίο, άν εξαίρεσει κανείς τόν κ. Παπαδόγκονα και τούς περί αυτόν πού ήταν λίαν βαθυτόχαστοι. Είμαι άλλωστε δέβαιος πώς ό μοναδικός σκοπός του κ. Παπαδόγκονα ήταν αυτός: νά καθήσει κοντά στον κ. Αβέρωφ γιά νά τόν δούμε. Έπειδή λέγεται πώς είναι και από εκεί κομμένος...

● ΞΕΡΕΤΕ. τά προβλήματα της Θεσσαλίας είναι μεγάλα. λέει ό κ. Σουφλιάς. Και τώρα μέ τήν ΕΟΚ – αυτό φοριέται κάπως λιγότερο από άλλοτε – πού θά στηριχτούμε στην άγροτική μας οικονομία και ως γνωστόν ή Θεσσαλία κλπ. κλπ. και έργα άρδευτικά κλπ. κλπ. και οργάνωση στην παραγωγή κλπ. κλπ. και μεταφορά των προϊόντων κλπ. κλπ. Ό άνθρωπος έκανε ό,τι μπόρεσε. Χειροκροτήθηκε πολύ, αλλά άφησε σκεπτικό πολύ τόν άγέλαστο κ. Παπακωνσταντίνου. Του είχε πει και άλλοτε αυτού του παιδιού πώς όλοι γνωρίζουν πού υπάρχουν προβλήματα. Μέ τό νά τά λέμε – ή και νά τά γράφουμε – βγαίνει τίποτε; Όχι. Άπλως δίνουμε λαθή στην αντιπολίτευση νά βγει τήν άλλη μέρα στον τοπικό τύπο και νά πει: «Η Θεσσαλία έχει έγκαταλειφθεί». Μά λέγονται αυτά; Και είμαστε και ύφυπουργοί...

● Ο ΕΞΑΔΕΛΦΟΣ του κ. Αβέρωφ κ. Χατζηγάκης τί νά πει; πώς κινδύνεψε πέρσι νά μήν βγει και ότι δέν αλλάζει ούτε καλημέρα μέ μερικούς πού νομίζουν ότι είναι δερδέναναγα στην περιοχή; Η νά πει πώς ή Κίνα πού είδε είκοσι μέρες και έγραψε όλόκληρο βιβλίο είναι πολύ πιο πίσω γεωργικά από ότι ή Ελλάδα πού τήν έχει ζήσει περίπου τριανταπέντε χρόνια, αλλά δέν κατάφερε νά της καταστρώσει ένα βιβλίο; Τέλος πάντων, ό άνθρωπος είπε ό,τι είπε κάτω από τά επαινετικά δλέμματα του εξαδέλφου, κάνοντας και άναφορά στα λογοτεχνικά βιβλία των συγγραφέων της περιοχής, του έξης

ένός: «Γή της Όδύνης», ή «Γή Δελφύς» ή τέλος πάντων μία γή, καμιά είκοσάρια χιλιάδες στρέμματα και ό,τι πείτε... Βέβαια, ό φέρελπις νέος έχει κι όλας ξεθαρρέψει. Σίγουρος πώς θά διαθέτει σέ λίγον καιρό ξάδελφο άρχηγό και πρωθυπουργό, διορίζει, άπειλεί πολιτευτές, χαρίζει κοντολογής κάποια μερίδα από τό φέουδο της έξουσίας. Δέν είναι περίεργο πού ό πράγμα έχει βρει τούς μιμητές του: Και άλλοι πολιτευτές, άλλοι – Ήπειρο, Πελοπόννησο – δείχνουν τήν ίδια άνυπομονησία μέ τόν άρχηγό τους. Άν ό κ. Αβέρωφ γυρίζει και λέει ή «τώρα ή ποτέ» – γνωρίζοντας καλά τά χρονικά όρια της διαδρομής πρός τήν άρχηγία, ό νεώτερο μπιστικοί του άγωνιούν νά φτάσει τό συντομότερο ή ώρα πού θά μπορέσουν κι αυτοί κάτι νά μοιραστούν, πρίν ό Άνδρέας τούς ρίξει στο περιθώριο...

● ΜΙΑΗΣΑΝ και άλλοι. Όλοι όμως κινήθηκαν στα ίδια πλαίσια. Κάποιοι έίπαν πώς μόνο τό όνομα άλλαξε: Πρέβεζα-Λάρισα. Άλλά έμένα τό «ΑΝΤΙ» δέν μέ είχε στείλει στην Πρέβεζα και επομένως δέν μπορώ νά σάς τό επιβεβαιώσω.

● Ο κ. Μπούτος είπε αυτά πού λέει συνήθως. Τούς μετασχηματισμούς πού πρέπει νά γίνουν στη γεωργία σέ γοργούς ρυθμούς – οί καιροί ού μενετοί – είπε γιά τή γενική παραδοχή των ελληνικών προϊόντων στη διεθνή αγορά και γιά τόν ανταγωνισμό, αλλά όμως θά τά δγάλουμε πέρα. Και οί στατιστικές – νά μία σειρά άριθμών – δείχνουν ότι του χρόνου θά πάμε πολύ καλύτερα και θά οργανώσουμε τά πάντα στα εύρωπαϊκά πρότυπα και έχουμε και τήν άμέριστη συμπαράσταση της κυβέρνησης και άφου οί άλλες χώρες της ΕΟΚ δίνουν άλλου τό βάρος τους, άς επιδοθούμε... Κάποτε τελείωσε και πρόσχε νά δει άν τόν χειροκροτούσε ό κ. Αβέρωφ. Αυτόν θεωρεί τόν μόνο πιθανό του αντίπαλο γιά τήν πρωθυπουργία...

● ΜΙΑΗΣΕ και ό κ. Αποστολάτος. Εύτυχως πού δέν ήταν εκεί ό κ. Καραμανλής γιά νά ρωτήσει: «τί θά πει πάλι ό... Βασιλάτος...». Είπε περί ΟΓΑ, ΙΚΑ και έκανε και τίς δημόσιες σχέσεις του φροντίζοντας νά τόν δούν πώς είναι τώρα πιά φίλος του κ. Αβέρωφ και άπήλθε εύτυχής. Η αλήθεια είναι πώς όταν μιλούσε, πολλοί συνάδελφοί του είχαν έξέλθει γιά νά καπνίσουν. Έτσι, γιά αντίδραση στον κ. Δοξιάδη πού τούς είχε στείλει τόν... κ. Βασιλάτο...

● Ο κ. Λάσκαρης έξηγήσε τήν κυβερνητική εργατική πολιτική. Κυρίως γιατί στη Λάρισα οί άνθρωποι πιστεύουν πώς τό ΠΑΣΟΚ θά τούς βοηθούσε πιο πολύ και ό κ. Λάσκαρης τό μόνο πού δέν μπορεί νά άνεχθεί είναι άν του λένε πώς κάποιος άλλος θά είναι καλύτερος από αυτόν... Άφησε πού και ό Λουλές του δημιουργεί εκεί προβλήματα. Τά είπε λοιπόν σταράτα. Η ΕΟΚ, πού έμεις είμαστε πολύ καλύτερα, άφου έχομε δείκτη άνεργ-

γείας τόν μικρότερο στήν Εὐρώπη, πού τά σωματεία... πού οί ὅροι ἐργασίας, πού οί ὥρες ἐργασίας καί τέλος πάντων, ὁ Καραμανλῆς εἶναι ὁ μεγάλος εὐεργέτης τῆς ἐργατικῆς τάξεως... Πάντως, φιλικότατος μέ τόν κ. Ἀδέρωφ, χωρίς νά θέλει νά εἶναι «λίαν». Ὁ ἄνθρωπος τό ἔχει πεί: εἶναι καραμανλικός. Ἀπό ἐκεῖ καί ὕστερα, ὅποιος βγεί, βγῆκε.

ΔΕΙΠΝΟΣΟΦΙΣΤΕΣ

ΚΑΙ ΤΩΡΑ τό τρίτο μέρος τοῦ σενεδρίου: Λές καί ἔγινε στή Λάρισα γιά αὐτό τό λόγο: «Ὁ Μυστικός Δείπνος». Ἀργά στόν Φτελιώνα. Τό κτῆμα τοῦ κ. Ἀδέρωφ μέ τίς περίφημες ἀμυγδαλιές.

— «Εἶμαι καί γεωργός καί κτηνοτρόφος καί οἰνοποιός», εἶπε στό συνέδριο. «Ἔχω σπουδάσει οἰκονομία καί εἶμαι κάτοχος ὅλης τῆς ἐλληνικῆς γραμματείας. Ὁ Στρατός εἶναι νομιμόφρων μέ ὑψηλό φρόνημα καί εἶδαμε καί πάθαμε νά δώσουμε στοῦ ἄνδρες τῆς Δημοσίας Τάξεως τήν θέση πού τους ἄρμοζε. Ἐκσυγχρονίσαμε τή συγκοινωνία καί ἔχουμε κύρος στήν Εὐρώπη — στή Ρουμανία παίζεται ἀκόμη ἡ «Ἐπιστροφή στίς Μυκῆνες».

ΔΕΝ θά εἶχε σταματήσει ἐκεῖ ὁ κ. ὑπουργός ἂν δέν εἶχε δεῖ ἀκριδῶς τήν στιγμή ἐκείνη νά τόν κοιτάζουν οἱ ὑπουργοί μέ ἀπόγνωση: εἶχε ἤδη ἀρχίσει νά σχεδιάζει τήν κυβέρνησή του μέ ὑπουργό Γεωργίας τόν κ. Ἀδέρωφ, μέ ὑπουργό Οἰκονομικῶν τόν κ. Τοσίτσα, μέ ὑπουργό Παιδείας τόν κ. Εὐάγγελο, μέ ὑπουργό Πολιτισμοῦ τόν Ἀδέρωφ, μέ

ὑπουργό Ἑθνικῆς Ἀμύνης τόν κ. Τοσίτσα, μέ ὑπουργό Δημοσίας Τάξεως τόν κ. Εὐάγγελο κλπ. κλπ...

ΣΤΟΝ Δείπνο κάθησαν οἱ παλιοί μαθητές καί οἱ νεοφώτιστοι. Ὁ Γιαννάκης Ἀδέρωφ καί ὁ Χατζηγάνης, ὁ Τζιτζικώστας καί ὁ Βύζας, ὁ Παπαδόγγονας καί ὁ Φούφας, ὁ Στεφανόπουλος καί ὁ Σουφλιάς. Καί ὕστερα: ὁ Ἐβερτ καί ὁ Κανελόπουλος — αὐτός, ἐξαιτίας τοῦ ἄλλου.

ΤΟ ΔΕΙΠΝΟ ἔγινε μέ πλήρη μυστικότητα καί δέν πῆρε ἔκταση. Ἡ δικαιολογία: πῶς τό ἀποφάσισε ὁ κ. ὑπουργός τήν τελευταία στιγμή. Ὁ κ. ὑπουργός ἐξήγησε στούς συνδαιτημένους πῶς ἐμπνεύστηκε ἀπό τό θεσσαλικό κάμπο τά μυθιστορήματά του — ὁ κ. Παπαδόγγονας κουνούσε τό κεφάλι του μέ πλήρη κατανόηση καί σκεφτόταν ὅτι μόλις γυρίσει στήν Ἀθήνα, ἐπιτέλους νά πάρει ἀπόφαση νά διαβάσει τά βιβλία τοῦ κ. ὑπουργοῦ πού μέ φαρδιά ἀφίερωση ἔχουν μπεῖ στήν βιβλιοθήκη του. Καταλαβαίνει, ἂν γιά παράδειγμα ὁ κ. Ἀδέρωφ τόν κάνει αὐτόν τώρα ὑπουργό πολιτισμοῦ (λέμε γιά παράδειγμα) νά μήν ἔχει διαβάσει τούς κλασικούς ἢ τόν Κλασικό;

ΚΑΙ πῶς φαντάζεται τήν ἰδανική πολιτεία; Τί σημαίνει ἡ σκιά τοῦ Καραμανλῆ καί τί ἡ σκιά τοῦ μεγάλου φίλου του Τίτο. Θυμήθηκε πῶς ἡ Ἀκρά Δεξιά δέν θά ἔχει χώρο πλέον νά ἐκφραστεῖ ἔξω ἀπό τήν «Ν. Δημοκρατία», ἂν ἐπιτέλους κάποιοι συντηρητικός ἢ τουλάχιστον μέ ἐχέγγυα συντηρητικοῦ διαδεχθεῖ τόν κ. Καραμανλῆ, καί πῶς αὐτός λόγω τῆς φιλελεύθερης προέλευσής του, θά στηριχθεῖ στούς νέους καί ἔτσι θά γίνη ὁ συγκερασμός.

ΤΟΥΣ διάβασε καί ἓνα ποίημα πού

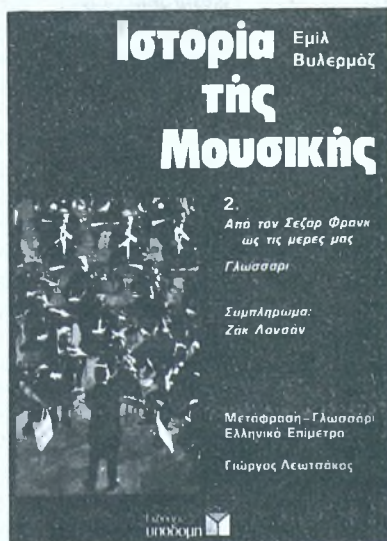
μόλις εἶχε ἐμπνευστεῖ. Θαύμασαν ὅλοι — ἀλλά κάποιοι θυμήθηκε πῶς τό εἶχε ἐμπνευσθεῖ «μόλις» καί στήν Πρέβεζα — καί τέλος ἤπιαν «Κατώγι», ἔφαγαν μετσοδόνε καί ζυμωτό ψωμί. Στήν ἐπιστροφή ὅλοι ἤξεραν πῶς ἐπιτέλους εἶχαν ἀρκετά δείγματα τῆς συμπαθείας — τῆς ἰδιαίτερης συμπαθείας — τήν ὁποία ἔτρεφε ὁ κ. Ἀδέρωφ πρὸς τό πρόσωπό τους.

ΞΕΧΑΣΑ νά γράψω πῶς μερικοὶ ὑπουργοί, σὺν Παπακωνσταντίνου, δέν κάθισαν νά ἀκούσουν τόν κ. ὑπουργό νά κλείνει τό συνέδριο. Βιαζόντουσαν νά φτάσουν στήν Θεσσαλονίκη γιά νά εἶναι τήν ἄλλη μέρα στά ἐγκαίνια τῶν γραφείων τῆς Νομαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς. Τί νομίζατε ἐσεῖς ὅτι Λάρισα-Θεσσαλονίκη εἶναι μόνο δύο ὥρες, ὅταν ξέρεις ὅτι ὁ Βαγγέλης θά σοῦ κάνει κυβέρνηση καί εἶσαι κομμένος;

Ἀθηναϊκό Ὑστερόγραφο:

ΜΕΤΑ τό συνέδριο τῆς Λάρισας ἀποφασίστηκε ἀπό τόν κ. Μισαηλίδη νά γίνη καί περιφερειακό στήν Ἀθήνα. Δηλαδή, οἱ δουλευτές τοῦ κέντρου τῶν Ἀθηνῶν καί ἐκεῖνοι τοῦ Παγκρατίου, τῆς Καισαριανῆς, τῶν Ἰλισίων, τοῦ Ζωγράφου, τῆς Ἄνω καί Κάτω Ἡλιουπόλεως καί Μπραχαμίου, τοῦ Γαλατοῖου καί τῆς Ἀκαδημίας Πλάτωνος, σὺν τῆς Κηφισιάς καί Πετροπόλεως κλπ. νά ἐκδράμουν στήν Πάρνηθα γιά νά συσχεφθοῦν καί ἐπιτέλους νά μιλήσει καί ὁ κ. Ράλλης!

ΠΑΡΑ τούς ἀκισμούς μέ τόν κ. Ἀδέρωφ, ὁ κ. Μισαηλίδης κρατᾷ καί πισινή. Θεός εἶναι αὐτός, θά σκέφτεται. Μεταξύ πρώτης καί ἐννάτης τρύπας τοῦ γκόλφ, ὅλο καί κάτι μπορεῖ νά γίνη. Εἰδικά πού τόν ἀφήνει ὁ Γιώργος καί κερδίζει... ●

Ἐμῖλ Βυλερμόζ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Μετάφραση-Προσθήκες -σχόλια:

Γιώργος Λεωτσάκος

Στό 2ο τόμο πού κυκλοφόρησε

• Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα ὡς τὰ μουσικά ρεύματα τῆς δεκαετίας τοῦ 1970.

• Γλωσσάρι μουσικῶν ὀρων μέ 270 λήμματα, γραμμένο ἀπὸ τὸ Γ. Λεωτσάκο

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ — 3ης Σεπτεμβρίου 22 — τηλ. 5234790

περίεργο και τό άνώμαλο, συνεπώς, σέ σχέση μέ τόν τρόπο λειτουργίας τής ελληνικής οικονομίας, από τήν απότομη, και δίκαια ανησυχητική, διόγκωση του έλλείμματος του έμπορικού ισοζυγίου. Σέ ποιά είδη θά στήριζε τίς «πληθωριστικές προσδοκίες» του τό έμπόριο, άν όχι στα εισαγόμενα;

ΤΑ ΜΕΤΡΑ γιά τήν καταπολέμηση του πληθωρισμού και τή μείωση των εισαγωγών, σκοπεύοντας τίς «πληθωριστικές προσδοκίες», τραυματίζουν και τούς «προσδοκούντες». Άλλους έλαφρά και άλλους βαρύτερα. Μέ τήν αύξηση, γιά τόν εισαγωγέα, του κόστους του προϊόντος πού εισήγαγε· μέ τήν πρόσθετη επιβάρυνση του φόρου πολυτελείας 25% των ειδών πού άφήναν και τά περισσότερα κέρδη· μέ τόν καθορισμό άνώτατων ποσοστών κέρδους και τήν εξαπόλυση άγορανομικής εκστρατείας γιά νά διαπιστωθεί άν γίνεται σεβαστή ή απόφαση· μέ τόν καθορισμό των τεκμηρίων γιά τόν ύπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος· μέ τή δραστική περικοπή των τραπεζικών δανείων προς τή βιομηχανία, πού κατέληγαν σέ δανειοδότηση του έμπορίου. Καί όλα αυτά, σέ περίοδο πού περικόπτεται άγρια ή πραγματική άγοραστική ικανότητα του μεγάλου καταναλωτικού κοινού, διαμορφώνουν συνθηκες επιχειρηματικής δράσης του έμπορίου σημαντικά διάφορες από κείνες πού επέτρεψαν τή σημερινή του έκταση. Γιά πάρα πολλές περιπτώσεις, ή άθροιστική έφαρμογή των παραπάνω μέτρων, θά εξαφανίσει κάθε δυνατότητα πραγματοποίησης κερδών πού θά αντισταθμίζουν τά έξοδα, άφού οί πωλήσεις θά περιοριστούν κάτω από τό ελάχιστο επιτρεπόμενο επίπεδο. Δέν είναι τυχαίο ότι τά μεγάλα καταστήματα τροφίμων, τά σουπερ μάρκετς, δέν πήραν μέρος στην άπεργία. Γι' αυτού του μεγέθους τίς έμπορικές επιχειρήσεις, αυταπόδεικτα, δέν λειτουργούν μέ τό ίδιο άρνητικό βάρος οί περιορισμοί.

ΑΛΛΑ ή παρουσία στην ελληνική οικονομία του πλήθους των μικρών και μεσαίων έμπορικών, μεταποιητικών και επαγγελματικών καταστημάτων, άποτελεί τό κυρίαρχο χαρακτηριστικό της, εξασφαλίζοντας σημαντικό ποσοστό της άπασχόλησης και τής παραγωγής εισοδήματος. Πολιτική, πού δυσκολεύει τήν επιβίωση αυτών των επιχειρήσεων, είναι έπομένως πολιτική πού στρέφεται εναντίον αυτού του ίδιου του επίπεδου εθνικής οικονομικής δραστηριότητας. Θά ήταν διαφορετικές οί συνέπειες άν ή εξαφάνιση των μικρών έμπορικών και μεταποιητικών εκμεταλλεύσεων γινόταν κάτω από τήν πίεση της ανταγωνιστικής παρουσίας νεοδημιουργούμενων μεγάλων μονάδων. Δέν είναι ή τρέχουσα περίπτωση. Άντίθετα, ή κατάσταση του ελληνικού οικονομικού εδάφους είναι έντελώς άπρόσφορη γιά τό «φύτεμα» παραγωγικών επιχειρήσεων μέ άπορρό-

φηση όσων κεφαλαίων κάνει άσύμφορη πιά τήν επένδυσή τους, σέ μεταπρατικές δραστηριότητες, ή αντιπληθωριστική πολιτική.

ΑΥΤΟΝ τόν εξαναγκασμό σέ εξαφάνισή τους ή έστω σέ άσήμαντη κερδοφορία, είναι πού δέ δέχτηκαν οί μικροί και μεσαίοι επιχειρηματίες, νιώθοντας, και πολύ σωστά, ότι συνέχιση του πληθωρισμού, μέ ίδιες προσπάθειες καταπολέμησής του από τό κράτος, θά σωρεύσει πολλά θύματα. Είχαν τήν αξίωση νά τούς συμβουλευτούν οί άρμόδιοι, ώστε ή μεθόδευση του αντιπληθωριστικού άγώνα και τής προστασίας του συναλλαγματικού ισοζυγίου νά γίνει μέ ισόρροπη κατανομή των βαρών σέ όλες τίς επιχειρήσεις, άνεξάρτητα από τό μέγεθός τους, και όχι μέ ύποχρέωση των ασθενέστερων νά χρεοκοπήσουν. Όταν τό αίτημά τους δέν έγινε δεκτό, αίσθάνθηκαν ότι περριφρονούνται από τήν κυβέρνηση, ότι δέν τούς ύπολογίζουν πιά σάν στηρίγματα του άστικού καθεστώτος, του καθεστώτος τής ελεύθερης οικονομίας.

ΘΑ ΔΙΑΤΥΠΩΘΕΙ, σίγουρα, ή παρατήρηση: Δέν έπρεπε, λοιπόν, νά εφαρμοστούν μέτρα άνάσχεσης τής ευκολίας των εισαγωγών και τής άνεσης γιά άνατιμήσεις; Ή άπάντηση στο έρώτημα περνάει από ένα άλλο έρώτημα: είναι πολλές οί «ελεύθερες οικονομίες» πού, αυτή τήν εποχή, δοκιμάζοντας ίδιες - όπως επιμένει νά ισχυρίζεται ή κυβέρνηση - πιέσεις από τόν εισαγόμενο πληθωρισμό, πήραν ίδια μέτρα γιά τήν αντιμετώπισή του και των συνεπειών του; Άν δέν είναι - και δέν είναι - τότε τί έφταιξε ώστε νά γίνει αναπόφευκτη ή έφαρμογή τους στην Ελλάδα; Πρίν φτάσει, λοιπόν, κανείς στην άνάγκη νά διατυπώσει τό πρώτο έρώτημα, στην προσπάθεια δηλαδή δικαιολόγησης τής συγκεκριμένης κυβερνητικής πολιτικής, πρέπει νά άποδειχτεί ότι δέν είναι ή κυβέρνηση πού έκανε αναγκαία τήν προσφυγή σ' αυτά τά έκτακτα και όδυνηρά γιά τή μικροαστική έπιχείρηση, μέτρα. Καί όταν έφτασε στην άνάγκη έφαρμογής τους τό έκανε, ή κυβέρνηση, άφού εξέτασε και άπέρριψε, σάν λιγότερο άποτελεσματική, κάθε εναλλακτική λύση. Κανένας κυβερνητικός άρμόδιος, δέν ισχυρίστηκε κάτι παρόμοιο. Δέν πρόκειται, έπομένως, γιά άμφισβήτηση τής σκοπιμότητας νά ματαιωθούν οί «πληθωριστικές προσδοκίες», αλλά γιά τή μέθοδο πού προκρίθηκε. Μέθοδο πού, όπως τελικά θά άποδειχτεί, καθαρίζει τήν αγορά από τίς μικρές εκμεταλλεύσεις, γιά νά εγκατασταθούν μεγάλες έμπορικές, άλλοδαπές οί περισσότερες ή έλληνο-αλλοδαπών συμφερόντων. Αυτό είναι και τό μέγα μειονέκτημα τής άσκούμενης οικονομικής πολιτικής: άποσυνθέτει τήν παραδοσιακή διάρθρωση τής ελληνικής οικονομίας, χωρίς νά τήν αναδιαρθρώνει σέ προηγμένη, παραγωγική οικονομία. Νά μήν ύπάρξουν διαμαρτυρίες;

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ή ΜΑΦΑΛΝΤΑ

η
ΜΑΦΑΛΝΤΑ
δεν
συμφωνεί...

η
ΜΑΦΑΛΝΤΑ
και
ο κόσμος
της

ΝΕΦΕΛΗ τηλ: 3607744

Σ. ΧΟΥΛΕΡ
Σ. ΦΕΝΤΕΡΙΚΙ

Η
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Κιάφας 3, Άθήνα, τηλ. 3639980

ΕΝΑ «ΛΟΜΠΥ» ΠΟΥ ΚΡΥΒΕΙ

ΤΟΥ ΡΕΠΟΡΤΕΡ

ΘΥΜΑΣΤΕ τόν κ. Νικολόπουλο;
ΜΙΛΗΣΑΜΕ σέ προηγούμενο τεύχος μας (άρ. 139 τής 24.11 σελ. 16-18) γιά τόν μέχρι πρόν λίγο καιρό Διευθυντή του Γραφείου Τύπου στή νευραλγική θέση τής Νέας Υόρκης κ. Ι. Νικολόπουλο καί γιά τίς πρωτότυπες απόψεις του γιά μιάν έλληνοτουρκική όμοσπονδία στήν Κύπρο. Τό γεγονός πού καταγγείλαμε θά μπορούσε νά χαρακτηριστεί έπεικώς σάν «βαρύτατον παράπτωμα περί τήν ύπηρεσίαν».

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ όμως, μιάν άκόμη φορά, έφάρμοσε τήν παχυδερμική συμπεριφορά τής άπουσίας κάθε αντίδρασης. Έχουμε συνηθίσει, όπως όλοι οί Έλληνες, αυτού του είδους τήν τακτική των σημερινών κατόχων τής εξουσίας. Από τόν κ. Τσαλδάρη καί τόν κ. Αδέρωφ, ως τόν τελευταίο χωροφύλακα, ή στάση τους είναι ενιαία:

Τό κράτος είναι δικό μου, ό,τι θέλω τό κάνω. Μιλάω όποτε θέλω, γιά ό,τι θέλω, όπως θέλω.

ΘΥΜΗΘΗΚΑΜΕ τόν κ. Νικολόπουλο,

γιατί τόν βρήκαμε χωμένο στίς ρίζες ενός νέου σκανδάλου του μεταπολιτευτικού κράτους. Πρόκειται γιά τίς δραστηριότητες καί τή διαχείριση των χρημάτων του ελληνικού «λόμπυ» στήν Αμερική:

Του **American Hellenic Institute.**

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ καί ιδρυτής του οργανισμού είναι ο Ευγένιος (Γιοντζήν) ΡΩΣΣΙΔΗΣ πού, όρισμένες εφημερίδες τής οικογένειας, δέν διαστάζουν ν' αποκαλούν άνοιχτά πράκτορα τής CIA καί τής FBI.

«Γνωστές ήταν στον κ. Νικολόπουλο, οί ιδεολογικές καί πολιτικές τοποθετήσεις του κ. Ευγένιου Ρωσσίδη καί οί διασυνδέσεις του μέ τήν FBI καί τήν CIA, ώστε θά έπρεπε νά έχει κάποιες άμφιβολίες αν θά μπορούσε νά εκτελέσει, ο τελευταίος, άνεπηρέαστα καί έντιμα τίς ευθύνες πού έπωμιζόταν στον χώρο των Ένωμένων Πολιτειών, πού ως γνωστό ή χώρα αυτή αντίτιθεται στήν ευνόϊκή λύση του Κυπριακού καί καθοδηγεί τήν σωβινιστική άδιαλαξία των Τούρκων μέ άπώτερο σκοπό νά μετατρέψει τήν νήσο σέ στρατιωτικό φρούριο των δυνάμεων του NATO».

Ο Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ, σάν γνήσιος έθνικόφρονας, ξύπνησε κάπως καθυστερημένα καί ανακάλυψε ότι είναι αντίστασιακός τό 1968, καί όταν ήρθε τό πλήρωμα του χρόνου, ανέλαβε τό πόστο στή Νέα Υόρκη.

ΑΛΛΑ γιά τόν κ. προϊστάμενο, ή μεταπολίτευση δέν σημαίνει καμιά αλλαγή, γι' αυτό καί διατηρεί τό χουντικό προσοπικό.

Ο ΙΔΙΟΣ άρνήθηκε νά άναγνωρίσει ότι, αν επρόκειτο νά δημιουργήσει στό Γραφείο Τύπου τήν άτμόσφαιρα τής άπαιτουμένης αλλαγής πού έφερνε ή αποκατάσταση τής συνταγματικής νομιμότητας στήν Ελλάδα, έπρεπε νά αντικατασταθούν όρισμένα από τά στελέχη του Γραφείου πού είχαν στενά συνδεθεί μέ τή χούντα, όπως τά ίδια τουλάχιστο όμολογούσαν.

Η ΑΠΡΟΘΥΜΙΑ του νά άναγνωρίσει

αυτό τό γεγονός, άνάγκασε τό Γραφείο Τύπου νά κάνει συμβιβασμούς καί όλη ή δουλειά του ύπονομεύτηκε. Τά προβλήματα πού δημιουργήθηκαν από αυτή τή δυσάρεστη κατάσταση ήταν μεγάλα, καί χρειάστηκαν μήνες γιά νά επανορθωθούν οί πολιτικές απώλειες.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ έγινε όξύτερο, όταν προσλήφθηκε ο βοηθός του ταξίαρχου Παπακυριακού. Ο Παπακυριακού διορίστηκε στρατιωτικός ακόλουθος στήν Πρεσβεία τό 1973 καί ήταν τό «άνάθεμα» γιά όλους όσους ήταν αντίθετοι μέ τήν Χούντα. Η παρουσία του πρώην βοηθού ενός τέτοιου προσώπου, άποξένωσε άκόμη περισσότερο τους, ελληνικής καταγωγής, δημοκρατικούς Αμερικανούς, αλλά καί τους Έλληνες πού ζουν στίς ΗΠΑ.

ΑΥΤΑ ΟΛΑ – καί άλλα πολλά – είχαν έγκαίρως καταγγελθεί στον ίδιο τόν πρω-

θυπουργό. Τί άπόγινε όμως; Ο κ. Νικολόπουλος περιέμεινε στή θέση του, δίνει συνεντεύξεις πού λέει ότι θέλει, καί εν συνεχεία προάγεται, ενώ ο καταγγείλας ύπάλληλος αποπέμπεται γιά... διοικητικά παραπτώματα. Ανακρίσεις διοικητικές γίνονται όχι γιά νά έξεταστεί τό περιεχόμενο των καταγγελιών, αλλά γιά νά διωχθεί ο ύπάλληλος πού αποτόλμησε νά έλέγξει όσα άνάποδα συνέβαιναν στό Γραφείο Τύπου τής Νέας Υόρκης.

Ανικανότητα καί ευνοιοκρατία

ΑΛΛΑ ο κ. Νικολόπουλος δέν είναι μόνο άνεκτικός στά φιλοχουντικά στοιχεία. Είναι καί «κοπανατζής» καί άνίκανος. Νά τί έχει γραφεί γι' αυτόν:

«Ο κ. Νικολόπουλος φθάνει συνεχώς καθυστερημένος ή άμελεί συναντήσεις του, πράγμα πού δημιουργεί δυσάρεστες

ΠΟΛΛΑ

AMERICAN HELLENIC INSTITUTE

An organization for strengthening trade and commerce between the United States and Greece, the United States and Cyprus and within the American Hellenic community.

1730 K Street, N.W., Washington, D. C. 20006
202-785-8430

καταστάσεις, τόσο σέ Έλληνες, όσο και σέ Άμερικανούς δημοσιογράφους, καθώς και σέ άλλες προσωπικότητες. Έπίσης σέ πολλές έκτακτες περιπτώσεις, ή άμελείά του νά πληροφορήσει άκόμη και τήν προσωπική του γραμματέα γιά τό πού όρίζεται, δημιούργησε δυσάρεστες και δύσκολες καταστάσεις και παρεμπόδισε τήν λειτουργία του γραφείου».

«Ο Διευθυντής δέν έχει εξηγήσει στο άνώτερο προσωπικό τήν θέση τής Έλληνικής Κυβερνήσεως επί οίονδήποτε θέματος και δέν έχει όρίσει κάποιον από τούς άνώτερους υπαλλήλους, ό όποιος θά εκπροσωπεί τό γραφείο κατά τήν άπουσία του. Αποτέλεσμα αυτής τής τακτικής του, είναι ότι όταν ό Διευθυντής άπουσιάζει γιά όποιοδήποτε χρονικό διάστημα, κανείς δέν όρίζεται σέ θέση νά άπαντήσει επισήμως στα έρωτήματα των δημοσιογράφων ή άλλων ενδιαφερομένων, σχετικά μέ τήν θέση τής κυβερνήσεως μέ επί διαφόρων θεμάτων».

ΚΑΙ γιά νά όλοκληρωθεί ή είκόνα αυτού του εξαίρετου υπαλλήλου, ως αναφέρουμε ότι είχε προσλάβει στο γραφείο του τήν εξαδέλφη του και τήν μνηστή του.

Και κανγατζής και γκαφατζής

ΑΝΤΙ νά καλλιεργεί συστηματικές και άριστες σχέσεις μέ τούς εκπρόσωπους του τύπου στίς ΗΠΑ, ό κ. Νικολόπουλος δημιουργεί δυσάρεστα έπεισόδια και κανγατζίζει δημόσια μαζί τους. Έτσι, προσβάλλει τό 1974 στο National Press Club τόν φιλέλληνα και πολέμιο τής χούντας παλαιόμαχο άρθρογράφο Νόβακ, του όποιου τά σόόλια αναδημοσιεύονται από 300 άμερικάνικες εφημερίδες και, λίγο άργότερα, επιτίθεται στήν ύποδιευθύντρια τής πολιτικής σελίδας του «Ουάσινγκτον Πόστ». Καί στίς δύο περιπτώσεις παραλύει ή ελληνική επίδραση πάνω σ' αυτά τά δύο κείρια κέντρα έπληροψης.

ΑΚΟΜΑ ό κ. Νικολόπουλος έχει περίεργες έπαφές «Τρίτου Τύπου» μέ τούς κ. Τζών Ντάνη και Τζών Στότταρντ, πρωτομάστορες τής άνθελληνικής δράσης του Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Κήνυγά συστηματικά υπάλληλους πού διώχτηκαν στο παρελθόν από τί χούντα, όπως ό κ.

Καρυώτης ή από τούς Τούρκους τής Κωνσταντινούπολης, όπως ό κ. Σάββας.

Νικολόπουλος-Ρωσσίδης: Οί δύο νονοί του «λόμπυ»

Ο ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ είναι ό βασικός πρωταγωνιστής τής επικράτησης του «Γιουτζήν» ΡΩΣΣΙΔΗ, πού είναι ό κύριος υπεύθυνος και έκφραστής του Άμερικανοελληνικού Ίνστιτούτου, μέ τόν τίτλο του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου.

ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ, όπως γράφει και ό Clifford Hackett στο άρθρο του «Ethnic Politics in Congress: The Turkish embargo experience» στο διδλίο του Praeger: «Ethnicity and U. S. Foreign Policy», ίδρύθηκε τό 1973 γιά νά προωθήσει τίς έλληνοαμερικάνικες έμπορικές σχέσεις. Έχει μόνο μερικές εκατοντάδες μέλη, αντίθετα από τήν ΑΧΕΠΑ (125.000 μέλη τουλάχιστον) και γίνεται γνωστό βασικά μετά τό 1974, χάρη στή δράση τής επιτροπής δημοσίων σχέσεων πού διαθέτει. Public Affairs Committee).

ΟΙ ΣΚΟΠΟΙ του, σύμφωνα μέ τήν αίτηση έγγραφης νέου μέλους, αναφέρονται κατ' άρχήν σέ διάφορα τυπικά, όπως ή προώθηση των έμπορικων ανταλλαγών άνάμεσα στήν Ελλάδα και τήν Κύπρο από τήν μία μεριά, και των ΗΠΑ από τήν άλλη, ή ενίσχυση τής ιστορικής φιλίας άνάμεσα «στο λίκνο τής δημοκρατίας και των ΗΠΑ» και άλλα τέτοια. Ό σημαντικότερος όμως, και ό μόνος ούσιαστικός στόχος, είναι «ή υποστήριξη των προσπαθειών των ΗΠΑ γιά μία ελεύθερη και κυρίαρχη Κύπρο πού διαθέτει ένιαία οικονομία και κοινωνική σταθερότητα».

ΔΗΛΑΔΗ

● άν δέξεστε ότι οί ΗΠΑ κάνουν προσπάθειες γιά τήν επίλυση του Κυπριακού.

● άν άρκεισθε σέ μία λύση, πού δέν θά ανατρέψει τό συσχετισμό δυνάμεων άνάμεσα στήν μειονότητα και τήν πλειοψηφία του πληθυσμού.

● άν, τέλος, ύποτάσετε όλα τά πολιτικά στοιχεία μιάς λύσης στή διατήρηση τής κοινωνικής σταθερότητας, δηλαδή του κρατούντος κοινωνικού καθεστώτος.

...τότε, άφού δέβαια πληρώσετε 500 έως 5.000 δολάρια (2.000 έως 20.000 δρχ. περίπου) μπορείτε νά γίνετε μέλος του Α.Η.Ι.

Τί καλός κόσμος!

ΘΑ ΒΡΕΘΕΙΤΕ τότε σέ εκλεκτή παρέα! Μέ μία γρήγορη ματιά στον κατάλογο των μελών του ΑΗΙ ανακαλύπτουμε πενήντα δύο γνωστούς έφοπλιστές, ή έφοπλιστικά γραφεία, (Χανδρής, Έμπειριόκος, Καρράς, Κουλουνκουντής, Άφοι Λεμού, Γουλανδρής, Άφοι Χατζηπατέρα και άλλοι πολλοί) και μερικά ελληνικά παραρτήματα πολυεθνικών, όπως ή ΙΖΟΛΑ.

Είναι σαφές ότι ή επιλογή έχει γίνει περισσότερο μέ γνώμονα τίς ταμειακές άνάγκες του όργανισμού και λιγότερο τήν οποιαδήποτε λειτουργικότητα στον άγώνα γιά τήν κινητοποίηση τής άμερικάνικης κοινής γνώμης, μιά και οί έδρες των μελών αυτής τής κατηγορίας όρίζονται συνήθως στο Λονδίνο ή στον Πειραιά.

«... μιά παράνομη όργάνωση πού δρώ καταχθόνια...»

ΥΠΑΡΧΕΙ και μία άλλη συγκλονιστική μαρτυρία γιά τό κατασκευάσμα των κ.κ. Νικολόπουλου και Ρωσσίδη. Η φωνή του Thomas G. Rakus, ενός Έλληνοαμερικάνου αξιωματικού πού είχε έργαστεί στήν άρχή μέ πάθος και ένθουςιασμό γιά τό ΑΗΙ.

ΝΑ ΠΩΣ άρχίζει χαρακτηριστικά τό γράμμα (19.4.1976) του προς τόν κ. Μεν. Άλεξανδράκη, Πρεσβευτή τής Ελλάδας στήν Ουάσινγκτον.

«Η άγάπη πού τρέφω γιά τίς ρίζες μου και γιά τόν τόπο όπου γεννήθηκαν οί γονείς μου μέ ύποχρεώνει νά προκαλέσω τήν προσοχή σας γιά τίς πληροφορίες πού περιλαμβάνονται σ' αυτή τήν έκθεση».

ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ αυτό, ό κ. Ράκους έπισημαίνει ότι τά έξοδα του Ίνστιτούτου, σέ μεγάλο βαθμό, δέν καλύπτονται από τά κανονικά έξοδά του, δηλαδή τά 45.000 περίπου δολάρια πού εισπράττει από συνδρομές.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΠΕΛΤΗΣ

Στις 31 'Οκτωβρίου 1976 ο κ. Ρωσσίδης παίρνει το λόγο σέ ένα συμπόσιο της 'Εταιρείας Συγχρόνων 'Ελληνικών Σπουδών, όπου, κατά τη συνήθειά του, περιαυτολογεί και συσκοτίζει τὰ ζητήματα. "Ενας άλλος όμιλητής του συμπόσιου, ο δικηγόρος Π. Σόκαρης από τό "Όλμπαν, του έστειλε άργότερα μιάν άνοικτή επιστολή με τὰ παρακάτω χαρακτηριστικά έρωτήματα:

«...έκάνανε... προσπάθειες γιά νά κινητοποιήσετε τήν έλληνοαμερικάνικη κοινότητα, όταν τό 1967 ή χούντα φυλάκισε τούς έκλεγμένους πολιτικούς ήγέτες της 'Ελλάδας και επέβαλε στρατιωτική δικτατορία πάνω στον έλληνικό λαό; Τί προσπάθειες κάνανε... τό 1967 γιά νά άποφυλακιστούν οι έκλεγμένοι πολιτικοί ήγέτες ή γιά νά άποκατασταθεί ή έλευθερία και ή δημοκρατία...»;

«... άν ή 'Ελληνοαμερικάνικη κοινότητα είχε κινητοποιηθεί τό 1967 γιά νά άσκήσει κάθε δυνατή έπιρροή πάνω στην κυβέρνησή μας γιά νά σταματήσει τήν ύποστήριξη της χούντας στην έξουσία, τότε ή χούντα δέν θά είχε επίζησει έφτά χρόνια και δέν θά είχε δυνατότητα νά παραχωρήσει στους Τούρκους τήν πρόκληση πού χρειάζονταν γιά νά εισβάλλουν στην Κύπρο.

"Αν αυτό είναι σωστό, τότε είναι ή όχι αλήθεια ότι ή ήθική καταδίκη και ή ύπευθυνότητα γιά τήν κυπριακή τραγωδία άφορούν μερικά, άν όχι όλικά, τούς 'Ελληνοαμερικάνους πού άρνήθηκαν νά κινητοποιηθούν τό 1967, όπως έκαναν τό 1974;»

«... άν συμβεί και άλλο πραξικόπημα στην 'Ελλάδα άνάλογο με εκείνο του 1967 και κλείσει στη φυλακή τούς έκλεγμένους πολιτικούς ήγέτες, έσεις και τό λόμπυ σας, θά κάνετε κάθε δυνατή προσπάθεια γιά νά κινητοποιήσετε τήν έλληνοαμερικάνικη κοινότητα, ώστε νά άπελευθερωθούν οι έκλεγμένοι πολιτικοί ήγέτες και ή δημοκρατία στη γή των γονιών μας; "Αν έπαναληφθούν τὰ γεγονότα του 1967 θά δείξετε τήν ίδια φροντίδα και ένδιαφέρον γιά τήν αξιοπρέπεια και τήν έλευθερία του έλληνικού λαού, με εκείνη πού δείξατε τό 1974 γιά τήν έλευθερία και τήν αξιοπρέπεια του κυπριακού λαού»;

Και ο κ. Σόκαρης καταλήγει:

«Θά σās έκτιμούσα πάρα πολύ, άν θά είχατε τήν ευγένεια νά μου άπαντήσετε».

Περιττό, θέβαια, νά σās πούμε ότι περιμένει ακόμα - από τό 1976 - όπως και τό περιοδικό «Journal of the Hellenic Diaspora» πού προσφέρθηκε νά δημοσιεύσει τήν άπάντηση.

ΤΟ «λόμπυ» μοιάζει νά έχει διάφορες μυστηριώδεις πηγές χρηματοδότησης, όπως π.χ. τήν έταιρεία Maxenta Investments Ltd. του Λονδίνου, πού του διαβιάζει σημαντικές έπιταγές, κυρίως μέσω της 'Ελβετικής τράπεζας Credit Suisse..

ΕΤΣΙ, άνατρέπεται ή εικόνα πού προσαθεί νά διαδώσει στην 'Ελλάδα ότι οι δραστηριότητές του χρηματοδοτούνται από έθελοντικές συνεισφορές 'Ελληνοαμερικάνων. Γενικά, ή έλληνική κοινότητα των ΗΠΑ έμεινε μακριά από τις δραστηριότητες των άλεξιπτωτιστών ιθυνόντων του ΑΗΙ, Ρωσσίδη, Σταύρου και Μίτσελ, πού αυτοδιορίστηκαν σταυροφόροι της 'Ελληνικής και της Κυπριακής ύπόθεσης. Μόνοι χρηματοδότες του είναι τελικά έφοπλιστές, διομήχανοι και μυστηριώδη διεθνή χρηματιστικά δίκτυα.

ΑΛΛΑ και ή χρησιμοποίηση των χρημάτων δημιουργεί προβλήματα. Καμιά σοβαρή έρευνα γύρω από τις 'Ελληνοτουρκικές διαφορές, τό Κυπριακό ή τις 'Ελληνοαμερικάνικες σχέσεις δέν έχει ξεκινήσει μέχρι τώρα.

ΕΝΑ βιβλίο με όμιλίες του γερουσιαστή 'Εντουαρντ Κέννεντυ πού τυπώθηκε, πουλιέται από τό Κυβερνητικό Τυπογραφείο 1,40 δολ. και από τό ΑΗΙ - πού δρῆκε κι εδώ τήν ευκαιρία νά κερδοσκοπήσει - τέσσερα δολάρια!

ΜΕΤΡΙΑ έμφάνιση και άσήμαντο περιεχόμενο έχει και τό πολυγραφημένο δεκαπενθήμερο δελτίο του ΡΑC/ΑΗΙ. 'Από όλους τούς ιθύνοντες, μόνον ένας, ο Μίτσελ, μιλάει έλληνικά. Κανένας βέβαια, δέν ξέρει ούτε μιά λέξη τούρκικα.

Σφηκοφωλιά χουντικών και πρακτόρων

ΠΕΡΑ από τή χρηματοδότηση, και ή επάνδρωση του 'Ινστιτούτου είναι πηγή ύποψιών γιά τούς πραγματικούς του σκοπούς.

Ο κ. ΓΙΟΥΤΖΗΝ Ρωσσίδης ήταν στην έφταετία βοηθός ύπουργός Οικονομικών γιά θέματα άστυνόμευσης, με άρμοδιότητα γιά τήν άστυνομία διώξεως ναρκωτικών, τήν ειδική άστυνομία γιά τὰ παράνομα όπλα και σύνδεσμος με τήν 'Ιντερπόλ και κατά συνέπεια και με τήν έλληνική άστυνομία. Σάν άνώτατο στέλεχος της κυβέρνησης Νίξον - φέρεται μάλιστα και σάν πιθανός ύποψήφιος διάδοχος του Χούβερ στην ήγεσία του FBI - προπαγάνδιζε πάντοτε τήν πολιτική ύποστήριξης προς τή χούντα και τὰ τούρκικα σχέδια του Προέδρου του. 'Ακόμα, δημιούργησε σοβαρά επεισόδια σέ δάρος της κ. 'Αμαλίας Φλέμινγκ και του κ. Ι. Ζίγδη, πού είχαν έπισκεφτεί τήν 'Αμερική γιά νά διαφωτίσουν τήν κοινή γνώμη.

ΟΤΑΝ τό 1974, ή τούρκικη εισβολή στην Κύπρο άπαιτούσε τή συσπείρωση

δλων των 'Ελλήνων, ο κ. Ρωσσίδης προσπάθησε νά αποκλείσει τούς πρωτεργάτες της αντιδικτατορικής πάλης, δημοσιογράφο 'Ηλία Δημητρακόπουλο και Θ. Στάθη και νά τούς έμποδίσει νά έπισημάνουν τις ευθύνες της χούντας γιά τήν κυπριακή τραγωδία.

ΕΝΑΣ τέτοιος Πρόεδρος, είναι φυσικό νά προσελκύει «φυσιογνωμίες» πού συνδέονται άμεσα με τις σκοτεινότερες στιγμές της πρόσφατης ιστορίας της χώρας μας.

ΙΔΟΥ μερικοί σάν παράδειγμα:

● **ΣΑΜ ΝΑΚΗΣ**, ένας από τούς γνωστότερους και πιό ένεργητικούς ύποστηρικτές της χούντας, στίς ΗΠΑ.

● **ΤΖ. ΖΗΣΗΣ**, είχε σημαντικές έμπορικές συναλλαγές με τήν χούντα.

● **ΤΖΩΝ ΡΟΥΣΣΑΚΗΣ**, ο όποιος με οδηγίες του «'Οργανισμού γιά τήν επανεκλογή του Νίξον», έστειλε επιστολές στον ύποψήφιο γιά τό προεδρικό αξίωμα Γερουσιαστή Μαγκόδερν. Στίς επιστολές αυτές έκανε δριμύτατη επίθεση ένάντια στον Γερουσιαστή, γιατί ο Μαγκόδερν δήλωσε ότι άν εκλεγόταν, θά βοηθούσε τις προσπάθειες ένάντια στη δικτατορία στην 'Ελλάδα. 'Ο Ρουσάκης, δήμαρχος της Σαδάννα στη Γεωργία, εξ αίτίας των επιστολών αυτών, ενέχεται και στο σκάνδαλο του Watergate. 'Η ύπόθεση αυτής της επιστολής - αλλά και οι συνοφαντίες ένάντιον του 'Ηλία Δημητρακόπουλου και ή σχέση του Ρουσάκη με τον γερουσιαστή Κόναλλυ - δραστήριου ύποστηρικτή της Χούντας - κινδυνεύει νά στερήσει από τον κ. Κόναλλυ τό χρίσμα του ρεπουμπλικάνικου κόμματος - γιά τό θέμα αυτό έχει γράψει τό «ΒΗΜΑ» στίς 23-9-79.

● **ΤΖ. ΣΚΑΝΔΑΛΑΚΗΣ** και **Ν. ΜΑΜΑΛΑΚΗΣ** από τὰ ήγετικά στοιχεία των ύποστηρικτών της χούντας στο Νότο των Η.Π.Α. "Ας σημειωθεί ότι ο κ. Σκανδαλάκης είχε ρυθμίσει ώστε ο Μπακρέζος νά γίνει κομπάρzos στον γάμο της κόρης του. 'Αλλά γιά κακή του τύχη, τὰ σχέδια αυτά ματαιώθηκαν.

● 'Ο 'Αμερικάνος Στρατηγός **ΤΖΟΖΕΦ ΜΑΚΚΡΙΣΤΙΑΝ**. 'Η συμμετοχή του Στρατηγού Μακκρίστιαν στον όργανισμό Ρωσσίδη είναι ίσως ή πιό σκανδαλώδης, αλλά πού συγχρόνως μπορεί νά έγκυμονεί και σοβαρούς έθνικούς κινδύνους. Στη διάρκεια της δικτατορίας, ο Στρατηγός Μακκρίστιαν ήταν έπικεφαλής των 'Υπηρεσιών Κατασκοπείας και 'Αντικατασκοπείας του 'Αμερικάνικου Στρατού. Μετά τήν άποχώρησή του από τον άμερικάνικο στρατό, ήρθε στην 'Ελλάδα και στην περίοδο της χούντας ήταν άναμειγμένος σε οικονομικές συναλλαγές, και άνάμεσα σ' αυτές, με τήν πώληση της 'Ελληνικής 'Εταιρείας 'Υδάτων Α.Ε. - Ούλεν.

● Ο Στρατηγός **ΤΖ. Α. ΒΑΝ ΦΛΗΤ**, γνωστός από τη δράση του στον εμφύλιο και τις σχέσεις του με τον Παπαδόπουλο. Ο στρατηγός δεν ξέχασε ποτέ την ελληνική του εμπειρία – με τό αζημίωτο δέ-
βαια!

ΕΤΣΙ, αποκτήσατε μία ιδέα για τό ποιόν του έσμου των «φιλελλήνων» που συγκεντρώθηκαν γύρω από τον κ. Ρωσ-
σίδα με τις εύλογιές του κ. Νικολόπου-
λου.

ΑΣ ΔΟΥΜΕ όμως και μερικές κορυ-
φαίες στιγμές της δράσης του «λόμπυ».

Μία επικίνδυνη κερδοσκοπία

ΟΤΑΝ τό Γραφείο Τύπου και Πληρο-
φοριών αναζήτησε στέγη, ό κ. Νικολό-
πουλος σύστησε την αγορά ενός συγκε-
κριμένου κτιρίου στο Βορειο-δυτικό
τιμήμα της Ουάσινγκτον. Αργότερα
όμως, παρόλο ότι όρισμένοι Έλληνοαμε-
ρικόνοί ή «Έλληνες της Αμερικής» είχαν
προτείνει να αγοράσεται τό κτίριο μέ συ-
νεισφορές τους και να δωρηθεί στην Έλ-
ληνική Κυβέρνηση, ό κ. Νικολόπουλος
δέν προωθού την πρόταση. Τόν Ιούνιο
του 1975 τό κτίριο αγοράζεται από τό
ΑΗΙ που άμέσως τό νοικιάζει στην Έλ-
ληνική Κυβέρνηση αντί 2.000 δολαρίων
το μήνα, ποσό που ξεπερνάει αισθητά τις
τιμές της αγοράς.

ΣΤΗΝ αγορά άναμινγύεται ή δίδ

Μαίρη Λαδιολέτι, ή υπάλληλος και μνη-
στή του κ. Νικολόπουλου που άναφέ-
ραμε ήδη. Δίνει προκαταβολή 5.000 δο-
λαρίων που άποσύρει από τον προ-
σωπικό της λογαριασμό, άν και δέν είναι
μέλος του Ίνστιτούτου που αγοράζει τε-
λικά τό οίκημα.

ΚΑΙ σ' ότι άφορά τό επιχειρηματικό
μέρος της υπόθεσης, θά λέγαμε ότι δέν
είναι ούτε ή πρώτη, ούτε ή τελευταία
φορά που άνακαλύπτουμε τρωκτικά στο
μηχανισμό του καραμανλικού κράτους.
Business is business...

ΕΞ ΑΛΛΟΥ, και την Κυπριακή
Κυβέρνηση παρέσυρε ό Ρωσσίδης και
κατάφερε να εισπράξει για τό γρα-
φείο Rogers όπου εργάζεται 6 έκκ.
δολάρια, άνάμεσα στο 1974 και στο
1979, όπως φαίνεται κι από τον
κατάλογο «ξένων πρακτόρων» (Fo-
reign Agents) του Αμερικάνικου
Υπουργείου Δικαιοσύνης («Καμ-
πάνα» 25.11.1979). Και αυτά είναι οι
πιό πρόσφατες δραστηριότητες του κ.
Ρωσσίδη. Είναι άλήθεια, άπορίας
άξιον – και χρειάζεται κάποια διευ-
κρίνιση – πως ή Κυπριακή Κυβέρ-
νηση αποφάσισε αυτή τή συνεργασία
μέ τό περίεργο αυτό Ίνστιτούτο.

ΑΛΛΑ ή ιστορία αυτή καθ' έαυτή δη-
μιουργεί σοβαρότατα προβλήματα για
τις σχέσεις της Έλληνικής με την Αμε-

ρικήνική Κυβέρνηση. Όταν μάλιστα, ή
τελευταία, άντιμετωπίζει τις κινήσεις
προώθησης των ελληνικών άπόψεων μέ
έχθροτητα άνάλογη μ' αυτήν που δείχνει
για τις ίδιες τις ελληνικές θέσεις. Θά
έπρεπε δηλαδή ό κ. Νικολόπουλος, επί-
σημος εκπρόσωπος του ελληνικού κρά-
τους, να έχει πιο διακριτικές έπαφές μέ
τό «λόμπυ» που έχει μία πολιτική δράση
στο έσωτερικό των ΗΠΑ. Οί Αμερικά-
νοί δείχνουν συνήθως μίαν έντονη ευαι-
σθησία σ' αυτό του είδους τις διασυν-
δέσεις. Και ό μόνος τρόπος για να μην
πάρει διαστάσεις τό ζήτημα είναι να
επιδλθθούν, τουλάχιστον τώρα, στους
υπεύθυνους κατεπείγουσες και
παραδειγματικές κυρώσεις από την έλ-
ληνική πλευρά.

Η ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΟΜΕΝΗ νίκη του
Δημοκρατικού υποψήφιου είναι πιθανό
δέβαιο ότι θά σαρώσει τά σαθρά ήδη δί-
κτυα έπιρροής που έχει στήσει τό ύποπτο
αυτό Ίνστιτούτο που συνδέεται τελικά
μέ τους πιο άνθελληνικούς και άντιδρα-
στικούς κύκλους των Ρεπουμπλικάνων.

ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ για ότι, μέχρι σήμερα,
έχει διαπραχθεί παραμένουν άκέραιες.
Και σ' ότι άφορά την ελληνική πλευρά
του σκανδάλου του Αμερικανικο-έλλη-
νικού Ίνστιτούτου, οι εθύνες αυτές
άνήκουν στον κ. Νικολόπουλο και στους
προϊσταμένους του κ.κ. Τσαλδάρη,
Ράλλη και, τελικά, στον κ. Καρμανλή.■

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

Γιάννης Νεγρεπόντης
οι μπόμπιρες

ΕΞΑΝΤΟ

ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΑΠΡΑΝΙΔΗ

ΑΡΧΙΔΑΜΕ

στίχους
Κώστα Μητρόπουλου

GO
HOME

ΕΞΑΝΤΑΣ

έκδόσεις
ΕΞΑΝΤΑΣ.

Δελφών 4, Αθήνα. Τηλ. 3612191 - 3604885

Τό ζήτημα δέν είναι μόνο
νά διαβάσετε «ΑΝΤΙ»
άλλά νά μπορείτε ν' άνατρέχετε
σ' αυτό σταθερά.

Αποκτήστε
τήν πλήρη σειρά των 10 τόμων

Στους τόμους του ANTI – πανόδετους, μέ έξώφυλλα και άναλυ-
τικά περιεχόμενα θεμάτων και συνεργατών – θά βρείτε μία
πλούσια και πολύπλευρη καταγραφή:

- της πολιτικής και πολιτιστικής ζωής μας
- της κατάστασης στην Αριστερά
- της έξωτερικής επικαιρότητας
- των ιδεολογικών ρευμάτων της εποχής μας και
- πλήθος στοιχεία που ένδιαφέρουν όσους συμμετέχουν στα
προβλήματα του τόπου μας.

Ζητείστε τους τόμους του ANTI από τά γραφεία μας:
Δημοχάρους 60 (Τ.Τ. 601) τηλ. 732.713 και 732.819.

Όσοι μένουν στην έπαρχία μπορούν να ζητήσουν την άπο-
στολή των τόμων μέ άντικαταβολή. Μπορείτε άκόμα να ανταλ-
λάξετε τά τεύχη μέ δεμένους τόμους πληρώνοντας την βιβλιο-
δεσία (160 δρχ. στον τόμο).

ΣΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ Τεύχος μας (άρ. 140, σελ. 16) δημοσιεύσαμε άρθρο του ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΡΑ με τίτλο «Τό ΚΚΕ.σ. χθές, σήμερα, αύριο» (βλ. τεύχος 141 της 21.12.79, σελ. 7) σάν συνέχεια ενός διαλόγου πάνω στά προβλήματα πολιτικής του ΚΚΕ.σ. (τεύχη 130 καί 133).

ΣΤΟ «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ» τής 22.12.79. μέ τίτλο «Χρό-

Χρόνια κρίση χωρίς διέξοδο

του Βάσου Γαργίου

Δέν είναι γιά κανένα μυστικό, ούτε απλώς νέο, πώς τό κόμμα του λεγόμενου «Έσωτερικού», τό δέρνει από καιρό βαθιά, χρόνια καί αγιάτρευτη κρίση. Κι ούτε θάξιζε τόν κόπο ν' άσχοληθεϊ κανένας, μ' αυτό τό ζήτημα, άν δέν μάς έδινε τήν εύκαιρία ένα άρθρο πού δημοσιεύτηκε στό 140 τεύχος (7 Δεκέμβρη) του περιοδικού «ΑΝΤΙ». Τό ύπογράφει παλιό καθοδηγητικό στέλεχος τών άποστατών - άναθεωρητών, από τούς πρωταγωνιστές καί «θεωρητικούς» τής διάσπασης, πού ανήκε στην ήγετική ομάδα του «ΚΚΕ.σ.» ως τό τελευταίο συνέδριό του, όπου όμως δέν ξαναεκλέχτηκε, γιατί διαφώνησε σέ όρισμένα ζητήματα μέ τήν επίσημη γραμμή. Κι ύστερα άπ' αυτό, ώστόσο, έμεινε στό έπιτελείο τής «Αύγης», κύριος άρθρογράφος - σχολιογράφος της καί έκφραστής τής θεωρίας καί τής πρακτικής τής «κομμουνιστικής ανανέωσης», δηλαδή τής άναθεώρησης καί τής άποστασίας.

Αρχίζοντας από τόν τίτλο, είναι άναγκασμένος νά κάνει χαρακτηριστικές όμολογίες καί νά φανερώσει τίς βαθιές άγωνίες γιά τό άδιέξοδο, όπου έχουν φτάσει. Τιτλοφορεί τό άρθρο του. «Διέξοδος στή χρόνια κρίση;» Καί από όλο τό κείμενο, γεμάτο άμφιβολίες, άπορίες, δυσπιστίες καί έρωτηματικά, θγαίνει πώς δέν ύπάρχει διέξοδος. Έκείνο πού κυρίως τόν τρομάζει είναι ή σκοτεινή προοπτική πού δημιουργεί γιά το «Κ. του έσωτ.» ή άνοδος του ΚΚΕ. Γράφει χαρακτηριστικά:

«Πιστεύω πώς οι σημερινές δύσκολες στιγμές δέν αφήνουν πολλά περιθώρια γιά άναβολές καί πειραματισμούς». Καί προσθέτει ότι ή άνοδος του ΚΚΕ «δημιουργεί μιά σκοτεινή προοπτική γιά τό ελληνικό κίνημα».

Γιά τούς πραγματικούς άγωνιστές, γιά κάθε εργαζόμενο, γιά κάθε τίμιο δημοκράτη καί πατριώτη, ή άνοδος του ΚΚΕ, γενικά του λαϊκού κινήματος, είναι ένα γεγονός εύχάριστο, αισιόδοξο, έλπιδοφόρο. Γιά τόν άρθρογράφο όμως είναι άπελπιστικά δυσάρεστο, όπως είναι γιά τούς ταξικούς έχθρούς μας καί δημιουργεί σκοτεινή προοπτική, δθεν γιά τό ελληνικό κίνημα, μάς λέει. Γιατί τάχα «μιά άλλη αγωνιστική γενιά - καί μαζί μ' αυτήν τό λαϊκό κίνημα - κινδυνεύει νά μπει σ' ένα δρόμο αυτοκαταστροφής...».

Εδώ, λοιπόν, μάς λέει πώς τόν έπιασε πνοψυχία γιά τίς τύχες του λαϊκού κινήματος, έπειδή ή άνεβαίνει τό ΚΚΕ σέ κύρος, δύναμη, έπιρροή! Λίγες γραμμές παραπάνω όμως είχε όμολογήσει πώς ή πραγματική άγώνια του προέρχεται από τόν πραγματικό κίνδυνο τής εξαφάνισης του Κ. τών άποστατών - άναθεωρητών. Άντιγράφω τό σχετικό απόσπασμα:

«Τό πραγματικό, τό αντικειμενικό γεγονός πού δέν επιδέχεται άμφισβήτηση είναι πώς άν τό ΚΚΕ έσωτ. οδηγηθεϊ στην ουσιαστική εξαφάνιση, ή ύπόθεση τής ανανέωσης, του ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος θά δεχθεϊ ένα θάνασιμο πλήγμα, από τό όποιο κανένας δέν μπορεί νά προβλέψει σέ πόσα χρόνια - ή καί δεκαετίες - καί κάτω από ποιές προϋποθέσεις θά μπορέσει, κατά κάποιον τρόπο, νά συνέλθει...».

Ό τρόμος τής εξαφάνισης

Όστε ό πραγματικός λόγος τής άγωνίας του είναι ό τρόμος τής εξαφάνισης τους, πού τή θλέπει μπροστά του, όσο τό ΚΚΕ άνεβαίνει συνεχώς καί τό Κ. του Έσωτ. όλοένα φθίνει.

Ποιά είναι τά φαινόμενα καί οι έκδηλώσεις τής βαθιάς, χρόνιας κρίσης, τής αγιάτρευτης άρρώστιας πού δέρνουν τό Κ. του Έσωτ. καί μπορούν νά τό οδηγήσουν σέ πλήρη εξαφάνιση;

Πολλά άπαριθμεί ό άρθρογράφος. Θ' αναφέρουμε μερικά: είναι οι πραξικοπηματικές διαδικασίες στην άνάδειξη τής καθοδήγησης καί ή ποιοτική άνεπάρκεια του ήγετικού πυρήνα, ή διάσπαση άνάμεσα στό λόγια καί τά έργα, ή αντίθεση άνάμεσα στίς διακηρύξεις καί τήν πράξη, ή ύποτίμηση τής θεωρίας καί ή παραμόρφωση του χαρακτήρα του κόμματος, ή όργανωτική άμορφία καί ή λειτουργική χαλαρότητα κλπ. κλπ.

Πιο συγκεκριμένα δέχεται ότι οι δυνάμεις πού έκαναν τή διάσπαση τό 1968 (καί έννοείται, ήγήθηκαν σ' αυτή) «άποδείχτηκαν τελικά - όχι από άριθμητική, αλλά από ποιοτική άποψη, από άποψη ιδεολογικοπολιτικής ώριμότητας - κατώτερες από τίς συγκεκριμένες απαιτήσεις μιάς τέτοιας επανάστασης (διάβαζε άντεπανάστασης) στό κίνημα, όπως αυτή πού διακήρυξε τό ΚΚΕ έσωτ.».

Πιο πέρα «οι πραξικοπηματικές "διαδικασίες" του 1972-73 έδωσαν ένα αποφασιστικό πλήγμα σέ μιά θασανιστική προσπάθεια εκ των ύστερων έστω διαμόρφωσης ενός τέτοιου πυρήνα στελεχών». Μέ αυτό τόν πραξικοπηματικό τρόπο έκλογής άναδείχτηκε μιά ήγετική ομάδα πού αυτοανακηρύχτηκε άναντικατάστατη, «άνατρέποντας τά ίδια τά βάθρα μιάς πραγματικής δημοκρατικής λειτουργίας».

Ό άρθρογράφος καταλογίζει στην ήγετική αυτή ομάδα - τήν άρχική καί σημερινή, μέ μικροεξαιρέσεις - πώς άπαρνήθηκε τόν άγωνιστικό - επαναστατικό χαρακτήρα του κόμματος, πώς ξεόκωσε μέ τήν ιστορία καί τήν παράδοση του ΚΚΕ, πώς κοντολογής «τό ΚΚΕ έσωτ. εμφανίστηκε νά μιλάει στό έθνος χωρίς νά ενδιαφέρεται πώς θά μιλήσει στους εργαζόμενους».

Άλλά δέν κάνει τόν κόπο νά μάς εξηγήσει πώς μπορούσε νά γίνει αυτό τό θαύμα! Νά είναι τό «κόμμα του έσωτ.» κόμμα «άγωνιστικό» καί «επαναστατικό» καί νά μή «στέκει μηδενιστικά άπέναντι στό προηγούμενο έργο καί τίς παραδόσεις του ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος»; Γιατί ακριβώς ή διάσπαση έγινε, έπειδή οι ήγέτες τών διασπαστών, τών άποστατών καί άναθεωρητών ένιωσαν άσφυχτικά μέσα στό επαναστατικό πλαίσιο του ΚΚΕ καί ήθελαν νά τά σπάσουν, νά θγούν έξω άπ' αυτά, νά άπαρνηθούν τήν ιστορία του καί νά ιδρύσουν ένα καινούριο κόμμα, έντελώς διαφορετικό άπ' αυτό, από όπου μέ τή θέλησή τους άποχωρίστηκαν. Ήθελαν ένα κόμμα πολύ πλατύ, πολύ φαρδύ, ικανό καί κατάλληλο νά χωρέσει όλους τούς «άνανεωτές» καί όλους τούς «καινοτόμους», νά ικανοποιήσει όλες τίς φολοδοξίες τών μικροαστών ήγετών καί ύπαρχηγών, πού δέν μπορούν ν' άνεχτούν τήν ενιαία καί ύποχρεωτική γιά όλους σιδερένια πειθαρχία του κομμουνιστικού κόμματος. Κι έτσι, ενώ τό ΚΚΕ έμεινε τό επαναστατικό κόμμα τής εργατικής τάξης καί εξακολούθησε νά μιλάει στους εργαζόμενους, στόν ελληνικό λαό, οι διασπαστές έφτιαξαν τό πλατύ κόμμα καί μίλησαν στό έθνος μέ τήν πολιτική τής έθνικής ένότητας καί τής ΕΑΔΕ. Γι' αυτό καί οι εργαζόμενοι τούς γύρισαν τίς πλάτες.

Καί μήπως τήν άπαρνήθηκαν αυτή τήν πολιτική τους; Καμώνονται πώς τήν εγκαταλείπουν, ύστερα από μιά μεγάλη ήττα, αλλά είναι αδύνατο νά τήν άπαρνηθούν. Γιατί είναι ή ψυχή τους. Ό λόγος ύπαρξής τους. Έφτασε ένα ταξίδι του κ. Καραμανλή στή Σοβιετική Ένωση καί τίς άλλες σοσιαλιστικές χώρες, γιά νά μάς πούν πώς επιτέλους ή ζωή τούς δικαίωσε πανηγυρικά καί άπόδειξε πόσο προφητικά είχαν αυτοί προβλέψει καί είχαν διακηρύξει τούς στόχους του έθνους καί πρωταγωνιστήσε γιά τήν ΕΑΔΕ!

Νομοτελειακή εξέλιξη

Δέν συντελέστηκε, λοιπόν, καμιά βαθιά παραμόρφωση του χαρακτήρα του «Κ. έσωτ.». Ό,τι έγινε ήταν μιά φυσική, μιά νομοτελειακή εξέλιξη. Κι αυτοί, πού είχαν πάρει τήν εύθύνη τής διάσπασης καί τής ίδρυσης του «Κ. έσωτ.» πληρώθηκαν καί πληρώνονται «μέ τή βαθμιαία του συρρίκνωση, μέ τήν άπώλεια τής έμπιστοσύνης εύρύτατων μαζών στην ικανότητά του ν' άναδειχθεϊ στό φορέα μιάς πραγματικά κομμουνιστικής πολιτικής».

Ό άρθρογράφος, μολαταύτα, δέν θέλει νά παραδεχθεϊ τά τελειωμένα γεγονότα. Πιστεύει σέ θαύματα καί άνάσταση νεκρών. Διαφωνεί μέ εκείνους πού ύποστηρίζουν πώς χρειάζεται νά γίνει νέα διάσπαση ή νά ιδρυθεϊ καινούριο «άνανεωτικό» κόμμα. Διαφωνεί ακόμη καί μέ εκείνους πού ύποστηρίζουν πώς τό «Κ. του

* Ό τίτλος ήταν του περιοδικού. Επανόρθωση γιά τόν τίτλο του άρθρου βλέπε 2Χ141, σελ. 7).

νια κρίση χωρίς διέξοδο», ο **ΒΑΣΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ** δημοσίευσε άρθρο απαντητικό στο κείμενο του Στ. Καρά. Με άδεια του Βάσου Γεωργίου και για την ολική ενημέρωση των αναγνωστών μας δημοσιεύουμε στις σελίδες αυτές το άρθρο του. Και στη συνέχεια την ανταπάντηση που ο **ΣΤ. ΚΑΡΑΣ** μας έστειλε με τίτλο «Οι συνεπείς» και οι «Παρασυρμένοι».

● ΔΙΑΛΟΓΟΣ ● ΔΙΑΛΟΓΟΣ ● ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Οι «συνεπείς» και οι «παρασυρμένοι»

του Σταύρου Καρά

Στο φύλλο του «ΡΙΞΟΣΠΑΣΤΗ» της 22. 12. '79 δημοσιεύτηκε ένα άρθρο του Βάσου Γεωργίου, απαντητικό στο άρθρο μου στο ANTI (τεύχος 140 της 7.12.79). Στην πραγματικότητα, ο Β.Γ. δεν απαντάει σε τίποτε. Έκτρέπεται απλώς – όπως κάνει συνήθως – σε μία επιφανειακή πολεμική που δεν έχει ανάγκη ούτε από επιχειρήματα, ούτε καν από την αλήθεια. Γι' αυτόν, δεν υπάρχουν πράγματα που χρειάζεται να αποδεχτούν. Υπάρχουν μόνο οι «αυταπόδεικτες αλήθειες» του ΚΚΕ, που πρέπει να σφηνωθούν στο μυαλό του αναγνώστη με χαρακτηρισμούς, μέ λειδωρίες και ψέμματα σε βάρος του ΚΚΕ έσωτ. Άλλωστε, εδώ ο Β.Γ. δεν πρωτοτυπεί. Ακολουθεί απλώς τη συνταγή «πλύσης εγκεφάλων» της ήγερσης του κόμματός του που δεν συζητάει ποτέ, αλλά η ύπαγορεύει κάποια «γραμμή» ή καταγίνεται με την υπονόμηση και την εξόντωση όσων διαφωνούν.

Σέ ένα τέτοιον επιπέδου άρθρο, ο Β.Γ. κάνει δύο πράγματα: Πρώτον, λέει πως η σημερινή δύσκολη κατάσταση του ΚΚΕ έσωτ. ήταν προκαθορισμένη και «νομοτελική». Και δεύτερον, απευθύνει έκκληση στα «μεσαία και κατώτερα στελέχη» του ΚΚΕ έσωτ. να προσχωρήσουν στο «ένα και μοναδικό κόμμα», συνδυάζοντας αυτή την έκκληση με όλες τις γνωστές εμετικές παραινδύσεις του «συνεπούς κομματικού» διδάσκαλου προς τους παρασυρθέντες «συντρόφους και συναγωνιστές».

Τό ότι ο Β.Γ. θέλησε να τά πει όλα αυτά, σχολιάζοντας τό άρθρο του Στ. Καρά στο ANTI, είναι αρκετά χαρακτηριστικό. Γιατί τό άρθρο εκείνο στο ANTI προσπάθησε να επισημάνει

τις βαθύτερες αιτίες της σημερινής κατάστασης στο ΚΚΕ έσωτ. και νά κινητοποιήσει την αναγκαία θέληση και τις δυνάμεις εκείνες που θά μπορούσαν νά θέσουν τέρμα σέ μία καθοδική πορεία. Νά βοηθήσει στο νά επισημανθούν οι πραγματικές ιδεολογικοπολιτικές διαφορές που υπάρχουν στο ΚΚΕ έσωτ., αντί των ψιθύρων γιά κάποιες «φιλοδοξίες» και γιά κάποιους «φιλόδοξους» και αντί της τεχνητής, όσο και καταστροφικής, «γκρίζας μάζας» και των «ισοροπιών», όπου όλοι δήθεν «λέμε ουσιαστικά τά ίδια», πράγμα που οδηγεί στον κατήφορο χωρίς αντιστάσεις, προς μεγάλην ικανοποίησιν του ΚΚΕ έσωτ. και των υποβολεών του. Και τό ότι ο Β. Γεωργίου έσπευσε νά απαντήσει, όπως απάντησε, δείχνει πως τό άρθρο εκείνο στο ANTI δέν λάθεψε στους στόχους του. Δείχνει ακόμα πόσο είναι ανάγκη νά ξεκαθαριστούν ορισμένα βασικά ζητήματα στο ΚΚΕ έσωτ., σάν όρος γιά την ύπαρξη και την ανάπτυξη του.

1. Ποιά ή δυναμική ανάπτυξη του ΚΚΕ έσωτ.;

Ο Β. Γεωργίου έρμήνευσε πολύ «μαρξιστικά» τό πρόβλημα της διάσπασης του ενιαίου ΚΚΕ τό 1968 και της πορείας του ΚΚΕ έσωτ. Οι «ηγέτες των διασπαστών» ήθελαν ένα κόμμα «πλατύ και φαρδύ», ικανό νά ικανοποιεί όλες τις φιλοδοξίες των μικροαστών που δέν τους άρεσε «ή σιδερένια πειθαρχία» του κομμουνιστικού κόμματος. Και επιδιώκοντας ένα τέτοιο κόμμα, τά κατάφεραν έτσι ώστε οι εργαζόμενοι τους γύρισαν >

έσωτ.» δέν έχει νά διαλέξει παρά ανάμεσα στή συμμαχία μέ τό ΚΚΕ ή μέ τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. Και προτείνει σά μαγική λύση γιά νά θγει από την απομόνωση και τη βαθιά κρίση, την αλλαγή της ήγερσης και την... «επαναστατικοποίηση» του! Δέν υπάρχει, γράφει, άλλη δυνατότητα «γιά μία ποιοτική εσωτερική του αλλαγή από τη λύση του οξύτατου προβλήματος της ήγερσης του μέ τρόπο συσπειρωτικό και όχι αντιπαραθετικό». Τό πόσο συσπειρωτικός θά είναι ο τρόπος αυτός, φαίνεται από την πρότασή του «νά υπολογίζεται και τό αίσθημα ευθύνης της σημερινής του ήγερσης» στο σχήμα της αλλαγής, αλλά τις καθοδηγητικές θέσεις νά τις πάρουν «νέοι άνθρωποι» σάν τόν άρθρογράφο! Όπερ έδει δείξει.

Αυτά ήσαν τά «Ιδανικά» της «άνανέωσης». Δημαγόγησαν πολύ γιά την έσωκομματική δημοκρατία, που «έλειπε» στο ΚΚΕ που γι' αυτό τάχα αποχώρησαν απ' αυτό γιά νά την εξασφαλίσουν στο «Κ. του έσωτ.». Και τώρα, αφού έγιναν στο μεταξύ φατρίες και παρατάξεις, όμολογούν πως δέν υπάρχει δημοκρατία, μέσα σ' αυτούς, πως ή καθοδήγηση αναδείχτηκε πραξικοπηματικά κι αποδεχτηκε άνικανη νά εκπληρώσει την άποστολή της και αυτόπροτείνονται οι παραγνωρισμένοι ήγέτες ως λυτρωτές και σωτήρες.

Άλλά πως; Μέ ποιά τρόπο, μέ ποιά προσανατολισμό και μέ ποιές αρχές; Θά νόμιζε κανείς ότι με αυτή την κριτική από τά «άριστερά», ο συντάκτης του άρθρου θά κατέληγε σέ κάποια νηφάλια και ρεαλιστική έκτίμηση των πραγμάτων. Λάθος. Είναι τόσο αντικομμουνιστής και αντισοβιετικός, όσο και οι φίλοι του σημερινού καθοδηγητές του «Κ. έσωτ.» – άν όχι κάτι περισσότερο. Η κύρια, ίσως και άποκλειστική, άποστολή και της νέας ήγερσης θά είναι ακόμα πιο φανατικά από πρίν ο πόλεμος ενάντια στο ΚΚΕ.

Απαντώντας σέ κείνους που προτείνουν νά διαλυθεί ή νά εγκαταλειφτεί τό «Κ. του έσωτ.» και νά ίδρυθεί καινούριο κόμμα, ο άρθρογράφος απαντάει ρητά και κατηγορηματικά δυό και τρεις φορές:

«Πιστεύω πως δέν πρέπει νά παραβλέπεται τό γεγονός ότι σήμερα δέν υπάρχει άλλο κόμμα, εκτός από τό ΚΚΕ έσωτ., που ΝΑ ΜΑΧΕΤΑΙ ΤΟ ΚΚΕ ΕΞ. μέσα στο έδαφος του κομμουνιστικού κινήματος, από τις θέσεις του εύρωκομμουνισμού, παρά τά θαριά λάθη που έχουν διαπραχθεί... Κατά τη γνώμη μου δέν υπάρχει... άλλη δύναμη Ν' ΑΝΤΙΠΑΡΑΤΑΧΤΕΙ Σ' ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ (έννοεί την προοπτική ανόδου του ΚΚΕ), από τό ΚΚΕ έσωτ.»

Αυτό, φυσικά, ήταν γνωστό: ότι διασπάστηκαν από τό ΚΚΕ, υπάρχουν και δρουν σάν ένας έχθρικός οργανισμός, σά μία αντι-ΚΚΕ ομάδα. Και γι' αυτό απομονώθηκαν από τους εργαζόμενους. Άλλά αυτός είναι ο προσανατολισμός των ήγετών και κορυφαίων στελεχών. Δέν είναι καθόλου επιδίωξη των μεσαίων και κατώτερων στελεχών και κυρίως της μικρής έσωτ. ομάδας των εργαζόμενων, μελών ή όπαδών που έχουν απομείνει στο «Κ. έσωτ.». Είναι άκριβώς οι σύντροφοι και συναγωνιστές, που, ξεγελασμένοι, προσχώρησαν στους διασπαστές, που τους ακολουθούν, ίσως, ακόμα μέ κρυσ καρδιά, αλλά που έκφράζουν τις διάφορες τάσεις προσέγγισης και φιλικής κατανόησης προς τό ΚΚΕ – τάσεις γιά τις όποιες μιλάει ο άρθρογράφος και έχουν μιλήσει και μιλούν κι άλλα μέλη ή πρώην μέλη του «Κ. έσωτ.».

Δέν έχουμε την αταπάτη ότι αυτές οι φιλικές τάσεις προς τό ΚΚΕ θά επικρατήσουν στο «Κ. του έσωτ.». Άλλά έχουμε την τακτική συναίσθηση και την έλπίδα ότι αυτοί οι φίλοι ήταν και είναι σύντροφοί μας, συναγωνιστές μας και σήμερα, ανεξάρτητα από τί μας χώρισε και μάς πίκρανε στο παρελθόν. Και θά κάνουμε ό,τι μπορούμε γιά νά τους πλησιάσουμε, γιά νά τους βοηθήσουμε νά ξαναπάρουν τη θέση τους στο λαϊκό κίνημα, όπως τόσοι και τόσοι φίλοι και σύντροφοι, που εγκατέλειψαν τους διασπαστές και αγωνίζονται πλευρό με πλευρό μαζί μας γιά την ειρήνη και τη δημοκρατία, γιά την έθνική ανεξαρτησία και την ανακούφιση των λαϊκών τάξεων, γιά τά πανανθρώπινα Ιδανικά του σοσιαλισμού.

τίς πλάτες. Διέξοδος για τό ΚΚΕξωτ. δέν υπάρχει καμία. Θά φθίνει όσο αντίτιθεται στή σοφή πολιτική του ΚΚΕξ και στό «διεθνισμό» του. Όποτε, όσοι πιστοί προσέλθετε. Τελεία και παύλα.

Ώστε λοιπόν, όλο τό πρόβλημα από τό 1968 μέχρι σήμερα, βρίσκεται σέ μερικούς «ήγέτες των διασπαστών». Αυτοί τά κατάφεραν νά «παρασύρουν» ένα πλήθος από δοκιμασμένους κομμουνιστές, πού τώρα ό Β.Γ. μεγαλόψυχα προσκαλεί «ώς άσωτους υιούς» νά «επανέλθουν». Ή ένσυνείδητη πολιτική υποανάπτυξη, ντυμένη μέ «επαναστατικές» φράσεις, φαντάζει εδώ σέ όλη της τή μεγαλοπρέπεια.

Γιά τόν Β.Γ. δέν υπάρχει ή κατάσταση γενικής εξέγερσης των κομμουνιστών τό 1967-68 ενάντια σέ ένα δογματικό-γραφειοκρατικό και εξαρτημένο κατεστημένο στό ΚΚΕ πού είχε οδηγήσει τότε τό κίνημα σέ μιά ακόμα βαρύτερη ήττα. Δέν υπάρχει τό πραγματικό γεγονός ότι οι αντιδράσεις απέναντι σ' αυτό τό κατεστημένο, περνώντας από τά αγωνιώδη ερωτήματα πού δημιούργησε ή έκδοση της Έθνικής Αντίστασης, από τή φοβερή δοκιμασία των τυχοδιωκτισμών στον εμφύλιο πόλεμο, από τή διάψευση του έλλιδών του 1956 και τέλος από τό πλήγμα της έπιβολής της δικτατορίας, είχαν άγκαλιάσει από άκρη σέ άκρη όλόκληρο τό κόμμα. Άκριβώς όμως αυτό τό ρεύμα, αυτή τή θέληση, αυτή τή δυναμική εξέφρασε ή εξέγερση, στό επίπεδο της ήγεσίας του ΚΚΕ, κατά του γραφειοκρατικού κατεστημένου, τό Φλεβάρη του 1968.

Ή διάσπαση λοιπόν στό ΚΚΕ, τό 1968, έχει πολύ βαθύτερες ιδεολογικοπολιτικές ρίζες από τίς άπλοϊκές εξηγήσεις του Β. Γεωργίου. Άν ό εύρωκομμουνισμός είναι σήμερα ένα πανίσχυρο ρεύμα στή Δυτική Εύρώπη, εδώ στήν Ελλάδα τροφοδοτείται έπί πλέον από μιά πολύ όδυνηρή και άκριβοπληρωμένη έμπειρία από τήν πρακτική του δογματισμού και της εξάρτησης πού συνεχίζει τώρα τό ΚΚΕξ.

Τό ποιά άπήχηση είχε ή εξέγερση κατά του δογματικού - γραφειοκρατικού και εξαρτημένου κατεστημένου στό ΚΚΕ τό 1968, τό ποιές δυνάμεις ένέννευσε τό μήνυμα της άνανέωσης του έλληνικού κομμουνιστικού κινήματος, τό μαρτυρεί και μόνο ή ούσιαστική άνυπαρξία του ΚΚΕξ, έπί 4 περίπου χρόνια μετά τή διάσπαση, από κάθε οργανωμένη δράση στήν παράνομία στήν Ελλάδα. Αυτός είναι ό λόγος πού οι Φαράκοι, οι Καλούδηδες και οι λοιποί πού στάλθηκαν τότε άπεγνωμένα από τό έξωτερικό νά «στήσουν» κάποια βάση, πιόστηκαν σχεδόν άμέσως, γιατί δέν είχαν ούσιαστικά (παρά τά άφθονα χρηματικά μέσα) πού νά στηριχτούν. Στό διάστημα αυτό, ή κυριαρχία του ΚΚΕξωτ. (μέχρι τό Νοέμβρη 1970 μέ τόν τίτλο ΚΚΕ), στό χώρο της κομμουνιστικής Άριστερας, σαν του μοναδικού κόμματος πού τήν εξέφραζε, ήταν στήν Ελλάδα σχεδόν άπόλυτη. Και άς ύπήρχαν τότε οι 13 έκπομπές κάθε μέρα της «Φωνής της Άλήθειας», πού εξέπεμπαν συνεχώς λάσπη κατά του ΚΚΕξωτ. Και άς ύπήρχε τό βάρος (ύλικό και ήθικό) της ΕΣΣΔ πού ρίχτηκε από τήν πρώτη στιγμή χωρίς προσχήματα υπέρ του ΚΚΕξ.

Αυτά είναι τά άναμφισβήτητα γεγονότα, πού διαψεύδουν τήν εικόνα των λίγων «διασπαστών» πού «δέν τους χωρούσαν τά έπαναστατικά πλαίσια του ΚΚΕ» κλπ, κλπ, όπως μάς διαβεβαιώνει τόσο πειστικά ό Β. Γεωργίου. Και άποδείχνουν πώς χρειάζεται μιά πολύ πιό σοβαρή εργασία για τήν έρμηνεία της συγκεκριμένης πορείας πού ακολούθησε από τό 1968 τό έλληνικό κομμουνιστικό κίνημα.

2. Πού βρίσκονται οι «νομοτέλειες» και πού τά λάθη;

Ύπάρχουν, και μέσα στό ΚΚΕξωτ, άνθρωποι πού άπολυτοποιούν τίς αντικειμενικές δυσκολίες πού βρήκε στήν πορεία του τό κόμμα μας (έχθρική στάση της ΕΣΣΔ, μακρόχρονη παράδοση δογματισμού, κλπ.) και πιστεύουν πώς, μ' αυτές και μόνο, εξηγείται ή σημερινή δύσκολη κατάσταση του. Πρόκειται για μιά άποψη πού καταλήγει νά θεοοιώνει και αυτή - μέ μιά έντελώς διαφορετική βέβαια συλλογιστική - τά περί «νομοτέλειας» στήν πορεία του ΚΚΕξωτ. πού λέει ό Β. Γεωργίου. Ή

άποψη αυτή οδηγεί σέ πολύ άπαισιόδοξα συμπεράσματα, βλέποντας τό ΚΚΕξωτ. σαν ένα είδος «καμικάζι», για νά διακαιωθεί κάποτε από τήν ιστορία. Είναι όμως έτσι τά πράγματα;

Ή πρωτοβουλία για τή συγκεκριμένη άπάντηση πού δόθηκε στό πραξικόπημα της λεγόμενης «12ης όλομέλειας» τό 1968, είχε έπίγνωση των τέτοιου είδους δυσκολιών. Ύπολόγιζε όμως στή δυνατότητα ενός έκφραστών σέ μιά θετική άνανεωτική κατεύθυνση τά ερωτηματικά και οι ίσχυρότατες αντιδράσεις πού ύπήρχαν μέσα στό ΚΚΕ και πού δέν είχαν κατορθώσει ακόμα νά διαμορφωθούν σέ ένα ένιαίο ιδεολογικοπολιτικό ρεύμα. Ή ζωή έδειξε, μέσα από τήν εύρύτατη άπήχηση πού βρήκε άρχικά τό μήνυμα του ΚΚΕξωτ., πώς αυτή ή δυνατότητα πραγματικά ύπήρχε. Άλλά, για νά υλοποιηθεί, ήταν πριν άπ' όλα άναγκαία ή διαμόρφωση ενός πυρήνα ήγετικών στελεχών μέ ένα γενικότερο κύρος, μέ ένότητα στόχων και μέ μιά σταθερή θέληση για τήν έπίτευξή τους. Ή μελέτη αυτού άκριβώς του προβλήματος πού συνδέεται μέ τή διαμόρφωση της ιδεολογικοπολιτικής φυσιογνωμίας του ΚΚΕ έσωτ., οδηγεί σε ούσιαστικές άπαντήσεις στά πιό κρίσιμα ερωτήματα για τή συγκεκριμένη πορεία πού ακολούθησε τό κόμμα μας.

Αυτό όμως τό πρόβλημα δέν έχει καμία σχέση μέ όποιεσδήποτε «νομοτέλειες» για «μοιραία πορεία» του ΚΚΕξωτ. Μέσα σέ μιά συγκεκριμένη συγκυρία και μιά συγκεκριμένη έσωκομματική πάλη - πού δέν άνήκει στις προθέσεις του σημερινού άρθρου ή διερεύνησή της - οι εξέλιξεις μέσα στό ΚΚΕξωτ. οδηγήθηκαν στή διαμόρφωση καταστάσεων - κατά κύριο λόγο στήν ήγεσία του - πού όχι μόνο δέν μπόρεσαν νά έμπνεύσουν, αλλά και άπογοήτευσαν και άπώθησαν εύρύτατες δυνάμεις, από αυτές πού πίστεψαν στήν άνάγκη της άνανέωσης του έλληνικού κομμουνιστικού κινήματος.

Τό ΚΚΕ έσωτ. δέν ταλαιπωρήθηκε μέχρι σήμερα γιατί έπολεμσε τό ΚΚΕξ και αντίταχθηκε στον ήγεμονισμό του ΚΚΣΕ, όπως ίσχυρίζεται ό Β. Γεωργίου. Ίσχυει άκριβώς τό αντίθετο. Ή άπογοήτευση και ή αποθάρρυνση εύρύτατων δυνάμεων προήλθαν από τό ότι ή ήγεσία του ΚΚΕξωτ. έδειξε νά μήν κατανοεί - πράγμα πού φάνηκε ιδιαίτερα έντονα μετά τή μεταπολίτευση του 1974 - ούτε τό βάθος του ρήγματος του 1968, ούτε τίς άπαιτήσεις μιάς πραγματικής άνανέωσης του έλληνικού κομμουνιστικού κινήματος. Από τό ότι δέν προωθήθηκαν έγκαιρα, μέ άποφασιστικότητα και σαφήνεια τά μέτωπα απέναντι στό ΚΚΕξ και στις βαρύτερες παραμορφώσεις πού αντιπροσωπεύει ό «ύπαρκτός σοσιαλισμός». Από τό ότι άφέθηκε νά έρμηνεύεται ή άνανέωση σαν άπόρριψη των βασικών χαρακτηριστικών ενός εργατικού επαναστατικού κόμματος, ίκανού νά έκφράσει και νά πλησιάσει τίς εργαζόμενες μάζες, πράγμα πού άφνη έλεύθερο τό έδαφος στήν καταστροφική για τό εργατικό κίνημα και για τό μέλλον της δημοκρατίας, «εργατίστικη» δημαγωγία του ΚΚΕξ.

Δέν χρεοκόπησε λοιπόν ή άνανέωση και μάλιστα «νομοτελειακά», όπως άναφωνεί ό Β. Γεωργίου. Φάνηκε αντίθετα, μέσα σέ μιά συγκεκριμένη ιστορική διαδρομή, πόσο ύπήρξε έπιζήμια μιά πολιτική ταλάντευσεων, πρακτικού συμφιλωτισμού προς τό ΚΚΕξ και άυταπατών, πού δέν άξιοποίησε και δέν κατόρθωσε νά έμπνεύσει τίς τεράστιες δυνάμεις μιάς πραγματικής άνανέωσης του έλληνικού κομμουνιστικού κινήματος.

3. Σέ ποιές δυνάμεις μέσα στό ΚΚΕξωτ. άπευθύνεται ό Β. Γεωργίου;

Στό άρθρο του ό Β. Γ. βλέπει κάποια «μεσαία και κατώτερα» στελέχη του ΚΚΕξωτ. πού θά ήθελαν νά «όμολογήσουν μετάνοια» προς τό ΚΚΕξ, αλλά διατάζουν. Πού όμως τά άνακάλυψε;

Δέν είναι μυστικό πώς, μέσα στό ΚΚΕξωτ., ύπάρχουν και διατυπώνονται πολλές γνώμες και πολλές άπόψεις για όλα τά θέματα πού άφορούν τό κόμμα και τό λαϊκό κίνημα. Κοινό χαρακτηριστικό όμως όλων αυτών των γνώμων, των άπόψεων και

των τάσεων είναι ή πλήρης και άγεφύρωτη ρήξη μέ τήν αντίληψη ενός κόμματος-στρατώνα στήν ύπηρεσία τής παγκόσμιας πολιτικής κάποιου διεθνούς καθοδηγητικού κέντρου. Μέ τήν αντίληψη δηλ. ακριβώς, στήν όποία προσαρμόζει όλη του τήν πρακτική και τή σκοπία από τήν όποία έπεξεργάζεται τήν πολιτική του γραμμή, τό ΚΚΕΞ.

Στό άρθρο μου στό ΑΝΤΙ τής 7.12.79 έπισημάνθηκε ό κίνδυνος πού προέρχεται από μιά συμφιλιωτική πρός τό ΚΚΕΞ και τό ΚΚΣΕ τάση, πού κλιμακώνεται σέ διάφορες αντίληψεις και εκφράζεται μέ διαφορετικούς τρόπους μέσα στό ΚΚΕΞ. Καί θέλω και τώρα, μ' αυτή τήν ευκαιρία, νά υπογραμμίσω αυτό τόν κίνδυνο. Θά ήταν όμως μέγιστο λάθος τό νά αντιλαμβάνεται κανείς αυτή τήν τάση σάν κάτι λ.χ. όπως ή «ΚΕΑ» του Μ. Θεοδωράκη.

Ο συμφιλιωτισμός πού έπισημάνθηκε, προέρχεται όχι από κάποια συμπλησίαση πρός τό μοντέλο ενός έξαρτημένου κόμματος-στρατώνα, ή πρός τή δογματική - τυχοδιωκτική πολιτική αντίληψη πού, μέσα σ' αυτά τά πλαίσια, εκφράζει τό ΚΚΕΞ. Προέρχεται - όσο και άν αυτό φαίνεται παράξενο από μιά πρώτη ματιά - από μιά έντελώς διαφορετική κατεύθυνση. Πρόκειται γιά μιά τάση πού απομακρύνεται από τόν εργατικό χαρακτήρα του κόμματος. Πού υποτιμάει τήν οργανωμένη δράση των λαϊκών μαζών και ρίχνει τό κύριο βάρος της στίς κινήσεις των πολιτικών κορυφών και στίς γενικές πολιτικές διακηρύξεις, αντιλαμβάνομενη μ' αυτό τόν τρόπο στήν πράξη τήν στρατηγική του δημοκρατικού δρόμου πρός τό σοσιαλισμό. Πού καταλαβαίνει τό ίδιο τό ΚΚΕ ΐσωτ. όχι σάν τόν πολιτικό εκφραστή ενός εργατικού κινήματος, πού έχει στήν Έλλάδα μιά συγκεκριμένη συνείδηση και πολύ συγκεκριμένες παραδόσεις μέσα από τήν αγωνιστική πορεία του ένιαίου ΚΚΕ από τό 1918 και μετά, αλλά σάν ένα κόμμα πού επιδιώκει τήν ευρύτητα μέ τήν απομάκρυνση απ' αυτό τό χαρακτηρισμό και απ' αυτές τίς παραδόσεις, πράγμα πού ένισχύει τίς μικροαστικές τάσεις και τήν αντίστοιχη συνείδηση στό ΚΚΕ ΐσωτ., αποξενώνοντάς το από τήν εργατική τάξη και τά εργαζόμενα στρώματα του πληθυσμού γενικότερα.

Μ' αυτές τίς «συντεταγμένες», ή τάση αυτή γίνεται συμφιλιωτική πρός τό ΚΚΕΞ., ακριβώς γιατί δέν αισθάνεται πώς έχει «νά χωρίσει τίποτε» μ' αυτό τό κόμμα. Δέν νιώθει τήν ανάγκη νά διεκδικήσει πριν απ' όλα τό εργατικό κίνημα και επίσης τήν παράδοση του ένιαίου ΚΚΕ, πού βρίσκονται στό κέντρο των δημογωγικών και «καπελωτικών» προσπαθειών του ΚΚΕΞ. Δέν διαμορφώνει έτσι κανενός είδους ανταγωνιστική συνείδηση πρός τό ΚΚΕΞ (τήν όποία μάλιστα χλευάζει, ονομάζοντάς την περιφρονητική «αντίληψη αντι-ΚΚΕ»), γιατί βλέπει - ή μάλλον νομίζει πώς βλέπει - πρός άλλους «ευρύτερους» χώρους, ακριβώς όπως συμβαίνει και μέ άλλους πολιτικούς σχηματισμούς της Άριστερας στήν Έλλάδα. Άπό κει προέρχεται ό «ρεαλισμός» μιάς δήθεν «άμερόδληπτης» όπτικής πολιτικής γωνίας πού αναγνωρίζει πώς τό ΚΚΕΞ είναι δήθεν «βασική σταθεροποιητική δύναμη τής δημοκρατίας» και άλλα παρόμοια. Άπό κει και οι υποδείξεις γιά «ρεαλιστική» πολιτική πρός τό ΚΚΣΕ μέ τήν υποστολή τής ιδεολογικής πάλης άπέναντι στήν παραμόρφωση πού αντιπροσωπεύει ό «ύπαρκτος σοσιαλισμός». Άπό κει και οι αυταπάτες γιά έσωτερικές «διαφοροποιήσεις» στό ΚΚΕΞ, πού καταλήγουν πρακτικά στήν άρνηση του άυτοτελούς ρόλου του ΚΚΕ ΐσωτ. και στόν ύποβιβασμό του καθήκοντος τής πάλης γιά τήν ένότητα του ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος - πού αντικειμενικά ταυτίζεται μέ τή νίκη των ιδεών τής άνανέωσης - σέ εκκλησεις «ένωτικές» πρός τήν ήγεσία του ΚΚΕΞ, πού μέ τή σειρά τους διαμορφώνουν (στίς συγκεκριμένες συνθήκες ιδεολογικής και οργανωτικής αδυναμίας του ΚΚΕΐσωτ.) μιά «συγκολλητική» συνείδηση, γενικότερα αποπροσανατολιστική. Στή θέση έτσι τής συγκεκριμένης ιδεολογικής πάλης πρός τό ΚΚΕΞ, και τήν ήγεσία του ΚΚΣΕ, σάν αναγκαίον στοιχείον γιά τή διαμόρφωση - μέσα στους άγώνες των λαϊκών μαζών σ' όλα τά μέτωπα κατά τής πολιτικής των μονοπωλίων και του ιμπεριαλισμού - τής φυσιογνωμίας του ΚΚΕ ΐσωτ., ή τάση πού περιγράφουμε φαντάζεται κάποια «ύπέρβαση» του ΚΚΕ ΐξ μέσα στή δίνη κάποιου πλατιού μελλοντικού κινήματος άριστερών δυνάμεων, πού θά τροφοδοτείται άπλώς μέ όρθά, μή δογματικά και μή σεχαριστικά πολιτικά συνθήματα.

Τέτοια ποιότητα είναι ό συμφιλιωτισμός πού διαμορφώνει αυτή ή τάση. Η όποία ανακαλύπτει μόνιμα «άριστερου» και μόνο χαρακτήρα λάθη στήν πολιτική γραμμή και τήν πολιτική πρακτική του ΚΚΕ ΐσωτ. Καί σπρώχνει σέ αποφάσεις πολιτικής δήθεν «ευρύτητας», όπως λ.χ. αυτή πού πήρε ή ήγεσία του ΚΚΕ ΐσωτ. γιά συμμετοχή του κόμματος στήν «καπελωμένη» από τό ΚΚΕ ΐξ (και χωρίς καμιά δυνατότητα άπήχησης σέ μάζες) «Έπιτροπή γιά τήν ειρήνη και τήν ύφεση», ή όποια σίωπησε βέβαια γιά τή σοβιετική επέμβαση στό Άφγανιστάν. Η διατυπώνει τήν άποψη συμμετοχής του ΚΚΕ ΐσωτ. στήν «ΚΕΑ» του Θεοδωράκη, γιά νά γίνει προφανώς ό διάλογος μέ τό ΚΚΕ ΐξ «γύρω από τό στρογγυλό τραπέζι». Όλες αυτές οι άπόψεις βρίσκονται πάντα στα πλαίσια μιάς μονοδιάστατης κατανόησης του ΚΚΕ ΐσωτ. σάν ενός κόμματος πού κάνει άπλώς πολιτικές διακηρύξεις, ρίχνει πολιτικά συνθήματα και πραγματοποιεί πολιτικούς έλιγμούς «άπό τά πάνω», αποβλέποντας σέ ευρύτερες δήθεν συσπειρώσεις μ' αυτό τόν τρόπο, σέ «αντιδογματικές» πρωτοβουλίες των κορυφών πού θά σαρώσουν τελικά μαζί μέ όλα τά άλλα και τό δογματισμό του ΚΚΕ ΐξ. Φυσικά, μιά τέτοια κατανόηση του κόμματος έχει σάν μοναδικό σίγουρο άποτέλεσμα τόν ιδεολογικό άφοπλισμό και τή συρρίκνωση του ίδιου του ΚΚΕ ΐσωτ.

Οι παραπάνω πάντως έπισημάνσεις δείχνουν πολύ καθαρά πόσο ό Β. Γεωργίου κάνει «λάθος στή διεύθυνση», όταν μέσα στή ζωρή πάλη γνωμών στό ΚΚΕ ΐσωτ. προσπαθεί νά ανακαλύψει τάσεις πού θά ήθελαν δήθεν νά προσχωρήσουν ή και νά ακολουθήσουν τό ΚΚΕ ΐξ και τήν πολιτική του. Γιατί άπλούστατα δέν υπάρχουν τέτοιες τάσεις στό ΚΚΕ ΐσωτ., παρά τίς όποιεσδήποτε έσωτερικές διαφορές και αντιθέσεις.

Γιά τόν Β. Γεωργίου και τούς όμόφρονές του του «μονολιθισμού», είναι άδιανόητη ή ένότητα μέσα από διαφορές, πού σφυρηλατείται - όσοδήποτε βασανιστικά - στό ΚΚΕ ΐσωτ. Είναι άδιανόητη «ή σιδερένια πειθαρχία του κομμουνιστικού κόμματος», ΐξω από τά πρότυπα τής ύποταγής σέ μιά ήγεσία και - κυρίως - στό γνωστό διεθνές « καθοδηγητικό κέντρο». Είναι άδιανόητος ό διάλογος και μάλιστα ό δημόσιος άνάμεσα σέ συντρόφους, όχι γιά νά κατασπαράξουν οι μέν τούς δέ, αλλά γιά νά βρουν όλοι μαζί τίς όρθότερες λύσεις μέ κριτήριο τή ζωή και τή συγκεκριμένη πραγματικότητα, άπαραίτητα μπροστά στίς μάζες και μέ τή συμμετοχή τους. Είναι άδιανόητη μιά άλλη πολιτική κουλτούρα, πού θέλει και ένισχύει τήν πάλη των ιδεών μέσα στό έπαναστατικό κόμμα, όσηδήποτε όξύτερη και άν παίρνουν οι σχετικές διαφορές, διατηρώντας τό σεβασμό πρός τούς φορείς όλων των άπόψεων, πρός τήν προσωπικότητα και τήν αγωνιστική τους προσφορά και καλλιέργωντας, πάνω σ' αυτή τήν βάση, άκατάλυτους συντροφικούς δεσμούς μέ τήν άίσθηση τής κοινής στράτευσης στή μεγάλη ύπόθεση τής νίκης των ιδεών του σοσιαλισμού μέ έλευθερία και δημοκρατία.

Αυτό όμως είναι και τό χάσμα πού δέν γεφυρώνεται μέ τίποτε. Ένα χάσμα πού, από τή στιγμή πού πήρε τή μορφή τής οργανωτικής διάσπασης τό 1968, ΐξελίσσεται μέ τή δική του άδυσώπητη λογική. Γιατί ή ζωή δέν γυρίζει ποτέ πρός τά πίσω. Καί ή άποκατάσταση μιάς καινούριας ένότητας στό ελληνικό κομμουνιστικό κίνημα δέν μπορεί νά γίνει μέ τή γλυκανάλατες εκκλησίες του Β. Γεωργίου ή μέ τίς πονηρές «πρωτοβουλίες» του Μ. Θεοδωράκη, δηλ. μέ τήν ένίσχυση των δυνάμεων ακριβώς εκείνων πού κατέστρεψαν τό κίνημα επανειλημμένα στό παρελθόν, τό όδήγησαν ένσυνείδητα στή διάσπαση και εκπροσωπούνται σήμερα από τό ΚΚΕ ΐξ. Θά γίνει μόνο - όσο δύσκολος και άν είναι ό δρόμος - μέ τή νίκη των ιδεών τής άνανέωσης του ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος πού σάλπισε τό ΚΚΕ ΐσωτ., μέ τήν όρθή προώθηση και τήν ανάπτυξη τής πολιτικής του δημοκρατικού δρόμου πρός τό σοσιαλισμό, τής μεγάλης δηλαδή άνανεωτικής τάσης του ευρωκομμουνισμού στό έδαφος τής Έλλάδας.

ΚΥΠΡΙΑΚΟ:

'Αντιθέσεις σέ προβλήματα τακτικής

Ο Έξεκίας Παπαϊωάννου

καί ο Βάσος Αναστασίου.

Του Πλούτη Σέρβα

Η ΑΝΑΤΑΡΑΧΗ στόν ευρύτερο χώρο (Ιράν-Αφγανιστάν) κρίθηκε από την Άγκυρα σάν μιά χρυσή ευκαιρία γιά νά διαπραχθεί μιά ακόμη παραβίαση τών αποφάσεων τής Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ. Ή τελευταία απόφαση έθετε τακτή προθεσμία γιά νά προχωρήσει ή τουρκοκυπριακή πλευρά σέ έποικοδομητικές διαπραγματεύσεις. Ο Γεν. Γραμματέας του ΟΗΕ όφειλε νά παρουσιάσει τήν έκθεσή του πάνω στίς εξελίξεις πρίν από τήν 31 Μαρτίου. Κι αν δέν υπήρχε πρόοδος θά έπρεπε τά όργανα του διεθνούς οργανισμού νά πάρουν πρακτικά μέτρα.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ απόφαση είχε ψηφιστεί χάρη στήν υποστήριξη τών άδεσμεύτων χωρών καί ο Κύπριος Πρόεδρος τήν χαρακτήρισε σάν τήν πιό θετική πού είχε ποτέ εξασφαλιστεί.

Ο ΝΕΟΣ όμως Τουρκος πρωθυπουργός κ. Ντεμιρέλ δήλωσε άμέσως ότι δέν του μένει καιρός γιά νά άσχοληθεί μέ τό Κυπριακό όταν έκκρεμούν κατεπείγοντα θέματα σάν τό οικονομικό χάος καί τήν αύξανόμενη βία.

ΛΙΓΟ μετά τίς δραματικές εξελίξεις στό Ιράν καί στό Αφγανιστάν ή τουρκική διπλωματία κατάφερε νά λύσει, έναντι γενναίας άμοιβής, τό πρόβλημα τών άμερικάνικων βάσεων. Καί θεωρήθηκε κατάλληλη ή στιγμή γιά παρατέρα σκλήρυνση τής στάσης της στό Κυπριακό. Στόν Ρούφ Ντενκτάς δόθηκε έντολή νά εξαγγείλει τόν έποικισμό του νεκρού χώρου τής Αμμοχώστου καί τή λειτουργία τών ελληνικών ξενοδοχείων, πού βρίσκονται εκεί.

Η έφημερίδα «Γκιουναιντίν» τής Κωνσταντινούπολης έγραψε στίς 9 Ιανουαρίου:

«Η Διοίκηση Ντενκτάς διακατέχεται από τήν πεποίθηση ότι ο κόσμος έχει τώρα στρέψει τήν προσοχή του στά δραματικά γεγονότα του Ιράν καί του Αφγανιστάν. Γι' αυτό θεωρεί ότι ή κατάσταση, σήμερα, δημιουργεί τίς καλύτερες δυνατές ευκαιρίες γιά νά άνοιξει τό Βαρώσι. Επίσης, οί Τουρκοκύπριοι πού διαδιούν στό Λονδίνο ανταγωνίζονται μεταξύ τους γιά τό ποιός θά θέσει σέ λειτουργία τά ξενοδοχεία. Πολλοί από αυτούς έχουν, ήδη, υποβάλει αιτήσεις στήν Διοίκηση Ντενκτάς. Έκτός άπ' αυτούς πολλοί ξένοι οίκοι έχουν έκφράσει παρόμοια επιθυμία».

ΑΥΤΟΣ ό έποικισμός άποτελεί σπανιότατη πρόκληση καί πρós τήν ελληνική πλευρά καί πρós τόν ΟΗΕ. Γιατί είχαν ήδη παρθεί άποφάσεις πού τίς είχε παραδεχτεί καί ή τουρκική πλευρά, νά παραμείνει σάν άνοιχτό θέμα διαπραγματεύσεων ή «νεκρή Αμμόχωστος». Έξάλου Αμερικάνικοι, Δυτικογερμανικοί καί Βρετανικοί όμιλοι έχουν επενδύσει εκατομμύρια δραχμές σ' αυτά τά ξενοδοχεία. Η «Μιλλιέτ» άναδημοσιεύει αὐτόν τόν καιρό τό βιβλίό «Χρήματα Αίματος» όπου ό γνωστός δημοσιογράφος Άλή Μπιράν, γράφει:

«Ενώ στή Βόνη συζητούσαν τό Κυπριακό, στίς 10 Μαΐου, ό Καγκελάριος Σμίτ διέκοψε τόν τότε πρωθυπουργό κ. Έτζεβίτ λέγοντάς του: "Αν δέ δώσετε πίσω τό Βαρώσι, θά αντιμετώπισω ένα σωρό δυσκολίες γιά νά περάσω από τή Βουλή τήν βοήθεια πού θά σας δώσω"».

ΡΗΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ, μέ τή νέα τουρκική

άδιαλλαξία, νέα προβλήματα εμφανίζονται στήν έλληνοκυπριακή πλευρά.

ΟΙ αντίθεσεις του «Δημοκρατικού Συναγεαγμένου» (ΔΗΣΥ), του κόμματος του κ. Γλαύκου Κληρίδη πρós τήν κυπριακή κυβέρνηση όξύνθηκαν, ιδιαίτερα μετά τό θάνατο του Μακαρίου.

Ο ΔΗΣΥ πού εκπροσωπεί τά συμφέροντα τών μεγαλοαστών είναι πάντα πρόθυμος νά προτείνει παραχωρήσεις. Αὐτήν τήν προθυμία σπεύδει νά τήν εκδηλώσει κάθε φορά πού οί νατοϊκές δυνάμεις υποβάλλουν κάποιο άπό τά σχέδιά τους. Έτσι, τό κόμμα αυτό καί ό άρχηγός του είναι οί φορείς πολλών ελπίδων τής Άγκυρας καί τών Δυτικών συμμάχων της. Χαρακτηριστικό είναι τό παρακάτω έγκώμιο πού έπλεξε ό κ. Ντενκτάς στόν κ. Κληρίδη στήν τουρκοκυπριακή έφημερίδα «Χαλκίν Σεσί»:

«Μετά τήν πτώση του Σαμψών, οί διαπραγματεύσεις μας μέ τόν Κληρίδη έλυσαν πολλά προβλήματα σέ σύντομο διάστημα... Αν κατά τίς μέρες εκείνες ό Κληρίδης δέν ενεργούσε λογικά καί πρακτικά, αν δέν άποδεκνόνταν ρεαλιστής, αν δέν άποδεχόταν τήν ένοχή του παρελθόντος, στίς συνομιλίες του μαζί μας, αν δέ έδειχνε έλαστικότητα, ενώ ταυτόχρονα προστάτευε τίς άρχές του, τότε ή θέση τής ελληνικής κοινότητας θά ήταν χειρότερη. Κάτω από τίς τότε συνθήκες ό Κληρίδης πρόσφερε μεγάλη ύπηρεσία στήν κοινότητά του. Καί άπόφυγε νά προδεί σέ ενεργείες πού θά άνάγκαζαν τά τουρκικά στατεύματα, πού ήλθαν εδώ γιά νά διασφαλίσουν τήν ειρήνη, νά πάρουν πολύ σκληρά μέτρα».

ΑΛΛΑ τό ΝΑΤΟ καί ή Άγκυρα μπορούν επίσης νά υπολογίζουν στά ρήγματα πού εμφανίζονται στό μέτωπο τής Άριστεράς. Χαρακτηριστική ήταν ή συζήτηση πού έγινε στίς στήλες του έλληνοκυπριακού τύπου, μετά τήν έπιστροφή τής αντιπροσωπείας πού είχε επιτύχει τό εξαιρετικό ψήφισμα τής τελευταίας συνέλευσης του ΟΗΕ, άκριβώς δηλαδή τή στιγμή πού ό καθένας θά περιμενε νά συσπειρωθούν οί έθνικοαπελευθερωτικές άγωνιστικές δυνάμεις.

Η ΑΝΟΙΧΤΗ ΡΗΞΗ

ΥΠΗΡΧΑΝ πάντα θεμελιακές αντιθέσεις γιά ζητήματα τακτικής άνάμεσα στά δύο άριστερά κόμματα, τό ΑΚΕΛ καί τήν ΕΔΕΚ. Τό ΑΚΕΛ είναι πρόθυμο πάντα νά προδεί σέ μετριοπαθέστερες άναθεωρήσεις, ενώ ή ΕΔΕΚ παράμενε άνένδοτη στήν άπαρχής χαραγμένη έθνική γραμμή καί δέν δέχεται καμία υποχώρηση.

ΦΑΙΝΕΤΑΙ ότι μετά τίς προτροπές του Έλληνα Πρωθυπουργού, όπως τίς διέτύπωσε στή Βουλή στίς 11 Ιανουαρίου πρós τήν Κυπριακή ήγεσία, ή Κυ-

δέρνηση του κ. Κυπριανού προσανατολίστηκε προς την άποψη υποβολής σχεδίου Συντάγματος. Κι αυτό κατ' αντίθεσι προς τη θέση που ο εκπρόσωπος του κυβερνώντος κόμματος κ. Α. Μιχαηλίδης είχε εκφράσει στην τηλεοπτική συζήτηση, συμφωνώντας τότε με τον κ. Λυσσαρίδη και διαφωνώντας με τον κ. Παπαϊωάννου. "Ήδη κλήθηκαν δύο διεθνείς συνταγματολόγοι για να βοηθήσουν στο έργο της υποβολής συνταγματικών προτάσεων.

ΑΠΟ όσα γράφτηκαν στις εφημερίδες, το Έθνικό Συμβούλιο θα συνερχόταν για να μελετήσει το όλο θέμα. "Ως αυτή τη στιγμή οι αποφάσεις του δεν έγιναν γνωστές. "Όμως έγινε γνωστό ότι οι δύο αντιτιθέμενες πλευρές ΑΚΕΛ και ΕΔΕΚ εξακολουθούν να βρίσκονται σε άγεφρωτη ρήξη, περισσότερο όξυνμένη μετά τις τελευταίες ομιλίες των δύο αρχηγών.

Μακάριος, Βαλντέαμ, Ντεντάς.

ΜΕΣΑ σ' αυτά τα πλαίσια, ή ήγεσία του ΑΚΕΛ αντιμετώπισε έχθρικά τό Γ' Παγκύπριο Συνέδριο της ΕΔΕΚ που έγινε στη Λευκωσία στα μέσα Νοεμβρίου. "Η ήγεσία της ΕΔΕΚ αντέδρασε, εκτιμώντας αυτήν την έχθρότητα σαν μία «νέα λανθασμένη τοποθέτηση» του ΑΚΕΛ και τό κατάγγειλε ότι κάνει νέα τολμηρά δήματα για να προετοιμάσει «νέες υποχωρήσεις» μπροστά στις τουρκικές αξιώσεις.

ΠΟΙΑ είναι ή εκτίμηση της ΕΔΕΚ για τη γραμμή και την τακτική του ΑΚΕΛ διαφαίνεται από τά πέντε ερωτήματα, που επανειλημμένα έθεσαν στην 'Αελική ήγεσία «Τά Νέα», δημοσιογραφικό όργανο του κόμματος του κ. Λυσσαρίδη:

- Δέχεται ότι τό Κυπριακό είναι θέμα κατοχής - άπελευθέρωσης;
- Δέχεται πώς για την άπελευθέρωση επιβάλλεται προπαρασκευή για άγωνα;
- Θεωρεί τόν άγώνα σωστή στρατηγική, ή επικίνδυνη πολιτική περιπέτεια;
- 'Αποδέχεται «έξελιχτική όμοσπονδία» που σημαίνει συμβιβασμό με τά κατοχικά δεδομένα;
- Θεωρεί την άμυντική προπαρασκευή άναγκαία, και τότε γιατί τά συγχέει με τό «έφεύρημα» για επιθετικό πό-

λεμο:ένάντια στην Τουρκία;

ΤΕΛΙΚΑ, φάνηκε ότι ή ΕΔΕΚ, είχε δίκαιο στις εκτιμήσεις της. Σέ μία τηλεοπτική συζήτηση όπου εμφανίστηκαν οι τρεις άρχηγοί των κυβερνητικών κομμάτων (ΑΚΕΛ: Παπαϊωάννου, ΕΔΕΚ: Λυσσαρίδης, ΔΗΚΟ: Μιχαηλίδης - Πρόεδρος της Βουλής), ενώ ο κ. Κληρίδης του ΔΗΣΥ άπόφυγε νά εμφανιστεί, ο κ. Παπαϊωάννου άνοιχτά πρόβαλε την άποψη ότι πρέπει «νά υποβληθούν προτάσεις στους Τουρκοκυπρίους, και ένα πλήρες σχέδιο Συντάγματος».

ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ αυτές σθεναρά αντιμετώπισε ο άρχηγός της ΕΔΕΚ, Δρ. Λυσσαρίδης, χαρακτηρίζοντας τες σαν «νέες, επικίνδυνες υποχωρήσεις».

ΣΤΗΡΙΞΕ την άποψη του με ισχυρά επιχειρήματα: την υποβολή δύο φορές συγκεκριμένων προτάσεων προς την τουρκική πλευρά.

● Τήν πρώτη φορά τό 1977 συνοδεύονταν μάλιστα με συγκεκριμένο όροθετικό χάρτη.

● Τή δεύτερη φορά, στίς 19 Μαΐου 1979, οι κ.κ. Κυπριανού και Ντεντάς υπογράψαν, με την παρουσία του κ. Βαλντέαμ την παράδοση των δέκα σημείων.

ΑΥΤΟ όμως δέν έμπόδισε τούς Τούρκους νά άπορρίψουν, χωρίς συζήτηση, τίς πρώτες προτάσεις, θέτοντας τέρμα στίς διαπραγματεύσεις παρά τίς παραπλανητικές διαβεβαιώσεις που είχε δώσει προς τόν Πρόεδρο Μακάριο ο 'Αμερικάνος άπεσταλμένος Κλάρκ Κλίφορντ. Καί στή δεύτερη περίπτωση, από την πρώτη μέρα μετά την παράδοση των δέκα σημείων, έθεσαν ουσιαστικά τέρμα στίς διαπραγματεύσεις.

«Πρός τί λοιπόν νά υποβάλλουμε νέες προτάσεις και μάλιστα για την μορφή του Συντάγματος, όταν παραμένουν άναπάντητες οι προτάσεις του 1977 και τά δέκα κοινά σημεία», ρώτησε ο κ. Λυσσαρίδης. «Αυτό θά σημαίνει ότι συνεχώς υποχωρούμε μπροστά στην τουρκική άδιαλλαξία και εξασθενούμε μόνοι μας τίς διαπραγματευτικές μας θέσεις».

ΜΕ ΤΙΣ άπόψεις αυτές συμφώνησε και ο εκπρόσωπος του κυβερνώντος κόμματος ΔΗΚΟ κ. 'Αλέκος Μιχαηλίδης. Στην άπάντηση του κ. Παπαϊωάννου, που ισχυρίστηκε ότι υποβάλλοντας, παρ' όλα αυτά, νέες προτάσεις θά εκθέταμε ακόμα περισσότερο την τουρκική άδιαλλαξία, ο κ. Λυσσαρίδης αντιπαράταξε έναν πραγματικό καταπέλτη:

«Σέ διπλή ένωση οδηγούν οι συνεχείς υποχωρήσεις, οι συνταγές για τολμηρά δήματα και οι εκδιασμοί για νέες προτάσεις, που θά δεσμεύσουν τη δική μας πλευρά, χωρίς καμία υποχρέωση από μέρους της Τουρκίας, με δάση τη θεωρία ότι ή Τουρκία παραμένει έκτεθειμένη. 'Ετσι, κάθε φορά ή Τουρκία θά μένει έκτεθειμένη και έμεις θά χάνουμε ακόμα ένα στοιχείο της έλευθερίας μας».

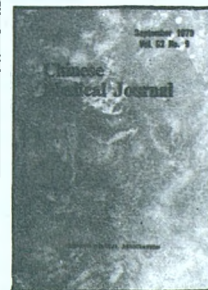
ΓΝΩΡΙΣΤΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ ΣΤΗ Λ.Δ. ΚΙΝΑΣ

ΓΝΩΡΙΣΤΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ Κ.Κ. ΚΙΝΑΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΙΔΙΑ ΤΑ ΕΠΙΣΗΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΓΡΑΦΤΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ - ΑΝΑΝΕΩΣΤΕ ΕΓΚΑΙΡΑ ΤΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΑΣ - ΣΤΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΤΗΣ Λ.Δ. ΚΙΝΑΣ

'Απευθυνθείτε στο Βιβλιοπωλείο Προοπτική (πρώην Θωμά Κακουλίδης), 'Ακαδημίας 57 (στοά κινηματογράφου "Όπερα) τηλ 3600235.

Οι τιμές αναφέρονται σε συνδρομή για ένα χρόνο και θά ισχύουν μόνο για τίς συνδρομές που θά γίνουν μέχρι τις 31.2.80.

BEIJING REVIEW (έβδομαδιαίο πολιτικό και θεωρητικό περιοδικό στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά, ιαπωνικά, άραβικά).....	375
CHINA PICTORIAL (μηνιαίο εικονογραφημένο περιοδικό στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ισπανικά, ιταλικά).....	240
CHINA RECONSTRUCTS (μηνιαίο πολιτικό θεωρητικό και εικονογραφημένο περιοδικό στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, άραβικά, ρωσικά και ισπανικά).....	190
CHINESE LITERATURE (μηνιαίο λογοτεχνικό περιοδικό στα αγγλικά, γαλλικά).....	240
PEOPLE'S CHINA.....	190
EL POPOLO CINO.....	145
CHINA'S FOREIGN TRADE (Στά αγγλικά, γαλλικά, ισπανικά).....	260
SCIENTIA SINICA (έπιστημονικό περιοδικό στα αγγλικά).....	2.550
CHINESE MEDICAL JOURNAL ('Ιατρικό περιοδικό στα αγγλικά).....	1.275
CHINA SPORTS (άθλητικό περιοδικό στα αγγλικά).....	130

"Αγορά ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΔΙΟΝΥΣΗ ΚΑΨΑΛΗ

Μέ μιά τρελή σοδειά 80

ΣΤΡΑΤΗ ΔΟΥΚΑ

Σχέδια 700

ΠΑΜΠΛΟ ΠΙΚΑΣΣΟ

Τά τέσσερα κοριτσάκια
(μετάφραση Άνδρέα Έμπερίκιν) 130

ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ:

GEORGES BATAILLE

Ή ιστορία του ματιού
(είσαγωγή και μετάφραση
Δημήτρη Δημητριάδη)

ΤΖΟΖΕΦ ΚΟΝΡΑΝΤ

Ή καρδιά του σκοταδιού
(μετάφραση Μαρίας Σεργάκη)

ΦΕΝΤΕΡΙΚΟ ΓΚΑΡΘΙΑ ΛΟΡΚΑ

Τό κοινό—
Κωμωδία χωρίς τίτλο
(μετάφραση Κοσμά Ξενάκη)

Πλατεία Σταδίου 5, Άθήνα 501, τηλ. 728 263

ΜΑΡΡΑΙΗ ΜΠΟΥΚΤΣΙΝ

ΤΑ ΟΡΙΑ
ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

ή διαλεκτική
της ιστορικής ανάπτυξης
των πόλεων

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Κιάφας 3, Άθήνα, τηλ. 3639980

ΑΣ ΠΡΟΣΘΕΣΟΥΜΕ ότι ο κ. Π. Παιονίδης, στέλεχος του ΑΚΕΛ και Γενικός Γραμματέας του Παγκύπριου Συμβουλίου της Ειρήνης, παραδέχτηκε (μετά από καταγγελία της έφημερίδας «Τά Νέα» στις 15 Δεκεμβρίου) ότι κατά την τελευταία διεθνή συνδιάσκεψη άλληλεγγύης προς την Κύπρο, είχε αποτρέψει τον Βρετανό βουλευτή κ. Νόρμαν Άτκινσον από τό να υποβάλει ψήφισμα, πού ζήτησε την επιβολή κυρώσεων σέ βάρος της Τουρκίας.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ παράδοξο τό γεγονός ότι ο κ. Κληρίδης έχει εκφράσει την πλήρη συμφωνία του προς την εισήγηση της Άκελικής ήγερσίας γιά νέο σύνταγμα-προστασίας. Καί τό δημοσιογραφικό όργανο του ΑΚΕΛ «Χαρυνγή» έχει εκφράσει, μέ άρθρο της 7ης Ιανουαρίου, την ικανοποίησή του γιά τή θέση του κ. Κληρίδη.

ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΠΑΡΑΜΕΝΟΝΤΑΣ ή κυπριακή κυβέρνηση άμετάθετα πιστή στίς έπανελημένες αποφάσεις των Ήνωμένων Έθνών, καί στηλιτεύοντας τίς άπαράδεχτες θέσεις της Άγκυρας, δέν παύει νά τείνει προς κάθε έξευρεση ενός δρόμου γιά νά βγει ή Κύπρος από τό άδιέξοδο. Μέσα στό πλαίσια αυτών των προσπαθειών έντάσσεται καί ή νέα τακτική του κ. Κυπριανού: άνοιγμα προς τόν τουρκοκυπριακό λαό μέ τό σύνθημα της επαναπροσέγγισης των δύο κοινοτήτων.

Μ' ΑΥΤΟΝ τόν σκοπό, ό Πρόεδρος Κυπριανού, έξάγγειλε μιά σειρά από πρακτικά μέτρα, όπως ή εξασφάλιση στους Τουρκοκύπριους των συντάξεων γήρατος από τίς κοινωνικές ασφαλίσεις, έφ' όσον επί του παρόντος γιά τίς συντάξεις άσθενείας καί άνεργίας δέν μπορεί νά υπάρξει τεκμηρίωση. Ή κυπριακή κυβέρνηση προσφέρει άκόμα προνομιακά δουλειά στους Τουρκοκύπριους στίς ελεύθερες περιοχές, καθώς καί σημαντικό αριθμό ύποτροφιών γιά σπουδές σέ άνώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

ΗΤΑΝ μεγάλης σημασίας αυτή ή προσφορά καί κανείς δέν μπορούσε νά τή χαρακτηρίσει σάν προπαγανδιστικό τέχνασμα. Οί Τουρκοκύπριοι, πού ή οικονομική τους κατάσταση είναι, ως γνωστό, πολύ δύσκολη καί πού, μετά την κυπριακή κυβέρνηση, δωρεάν ήλεκτροδότηση, ύδατοπρομήθεια καί τηλεφωνική επικοινωνία, δέν μπορούσαν παρά νά την άκουσαν μέ αισθήματα ανακούφισης. Καί ήταν φυσικό ό κ. Ντενκτάς νά μή βρει τρόπο νά αντιδράσει. Έτσι, παρόλο πού δέν άπάντησε στην προσφορά γιά εργασία καί παιδεία, δήλωσε ότι:

«Δόθηκε έντολή στους άρμόδιους

του τουρκοκυπριακού τμήματος νά ετοιμάσουν καταλόγους γιά τούς συνταξιούχους καί νά συζητήσουν τό θέμα μέ τούς Έλληνοκύπριους συναδέλφους τους».

ΠΑΝΤΩΣ, κι αυτή τή φορά δόθηκε την ευκαιρία ό Τουρκοκύπριος ήγέτης νά άντεπιτεθεί, έπαναφέροντας την παλιά του εισήγηση γιά μεταδατική κυβέρνηση. Ή άπάντηση της έλληνοκυπριακής πλευράς δέν μπορεί νά είναι άλλη από αυτήν πού είχε ήδη δοθεί σ' αυτήν την πρόταση. Ότι δηλαδή δέν έχει άλλο σκοπό από τό νά παράσχει στον κ. Ντενκτάς μιάν άναγνώριση ίσοτιμίας πού θά του εξασφάλιζε τίς προϋποθέσεις γιά νά διεκδικήσει την άναγνώριση της ξεχωριστής κρατικής όντότητας, πού επιδιώκει νά δημιουργήσει.

Η σωστή θέση της κυπριακής κυβέρνησης είναι ότι άν δέν καθοριστούν τά άκριβή πλαίσια γιά ένα άκέραιο όμόσπονδο κυπριακό κράτος, θέμα μεταδατικής κυβέρνησης δέν μπορεί νά τεθεί.

Η «ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ» άπευθύνεται προς τούς άπλους Τουρκοκύπριους πολίτες πού θά μπορούσαν, εκτιμώντας τή χειρονομία, νά ασκήσουν πίεση προς την τουρκική διοίκηση γιά νά προσέλθει σέ πραγματικά έποικοδομητικές διαπραγματεύσεις.

ΑΠΟ ΚΑΙΡΟ τώρα, παρουσιάζονται συνεχώς καί πιό έντονες οί αντιδράσεις των Τουρκοκυπρίων πού οδηγήθηκαν στό χείλος της καταστροφής. Καί στίς έφημερίδες, χωρίς φόβο καί προκατάληψη, άρχισε νά τονίζεται ή άνάγκη γιά μιάν αλλαγή. Στην τουρκοκυπριακή έφημερίδα «Σόλ» της 10 Ιανουαρίου κάτω από τόν τίτλο «Τό μαχαίρι έφτασε στό κόκαλο», γράφεται τό σύνθημα:

«Πρέπει νά ένωθούμε όλοι οί εργαζόμενοι γιά νά πέσει ή σημερινή έξουσία του Ντενκτάς».

ΚΑΙ Η «Αϊντινλίκ» έγραφε ότι ή άπόφαση του Ντενκτάς νά έποικήσει τό Βαρώσι «... παραδιάζει τίς συμφωνίες πού έχει συνάψει μέ τόν Μακάριο καί τόν κ. Κυπριανού».

ΦΥΣΙΚΑ, εκεί πού ύπολογίζει περισσότερο ό κ. Ντενκτάς είναι οί δυτικοί φίλοι του, πού κόπτονται γιά τό διαμελισμό καί την άνετη εγκατάσταση, σέ μιά διχοτομημένη Κύπρο, των στρατιωτικών τους βάσεων.

ΑΣ ΕΛΠΙΣΟΥΜΕ ότι δέν θά μπορέσει νά βρει στήριγμα καί στή διασύννη του ΔΗΣΥ πού δυστυχώς, όπως φαίνεται, έμπνέεται καί από την ελληνική κυβέρνηση, γιά νά παίξει τό ρόλο πού του έχουν καθορίσει οί νατοϊκοί κύκλοι της Άγκυρας καί της Δύσης.

Ο άγωνιζόμενος Έλληνοκυπριακός λαός πάντως καί, όπως φαίνεται ένα σημαντικό τμήμα των χειμαζόμενων Τουρκοκυπρίων, έχουν συνείδηση ότι ή διχοτόμηση δέν άποτελεί κανενός είδους λύση.

Στοιχεία Θεωρίας τής 'Ισλαμικής 'Επανάστασης

του 'Αμπολχασάν Μπάνι Σάντρ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΥΜΕ ένα θεωρητικό κείμενο του 'Αμπολχασάν Μπάνι Σάντρ πού εκλέχτηκε μέ συντριπτική πλειοψηφία Πρόεδρος τής 'Ισλαμικής 'Ιρανικής Δημοκρατίας. 'Εκπρόσωπος τής πιό προοδευτικής τάσης του 'Ισλαμικού λαϊκού κινήματος πού έφερε στην έξουσία τόν 'Αγιατολάχ Χομένι, ό Μπάνι Σάντρ, άν καί είχε καταλάβει στό παρελθόν σημαντικές θέσεις πολιτικής ύπευθυνότητας, δέν ήταν πάντα ταυτισμένος χωρίς προβλήματα μέ τόν ήγέτη τής 'Ιρανικής επανάστασης. Διαφώνησε επανειλημμένα στό επαναστατικό συμβούλιο, κυρίως προβάλλοντας ρεαλιστικές θέσεις τόσο γιά τό ζήτημα τών όμήρων, όσο καί γιά τόν οικονομικό προγραμματισμό. 'Ετσι, ό νέος Πρόεδρος του 'Ιράν φαίνεται ότι έμπνέει έμπιστοσύνη καί γιά τήν ικανότητά του νά κυβερνήσει χωρίς περιττές ακρότητες καί γιά τήν άνυποχώρητη προσήλωσή του στό συμφέροντα τών πιό εξαθλιωμένων στρωμάτων του 'Ιρανικού λαού.

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ πού δημοσιεύουμε έρχεται σέ πλήρη αντίθεση μέ όλες τίς ιδέες πού έχουν διαδοθεί καί επικρατήσει στην Εύρώπη μετά τό 18ο αιώνα. Βασικός άξονας όλων αύτών τών θεωριών είναι ό πλήρης χωρισμός

έκκλησίας καί κράτους καί ή άπομόνωση τής θρησκείας, πού ήταν τό θεωρητικό υπόβαθρο τής προκαπιταλιστικής άπολυταρχίας. Γιά τόν Μπάνι Σάντρ αντίθετα ή «πολιτική έξουσία» είναι συνώνυμο τής τυραννίας, ενώ ή θρησκεία είναι ό όρος άναφοράς όλης τής πολιτικής κριτικής πού άσκει στό καθεστώς του Σάχη. 'Ενώ, όπως είναι μοιραίο, ή λογική μας εξανίσταται μπροστά σ' αύτό τό δείγμα μιάς, έντελώς αντίθετης πρός τή δική μας, πολιτικής σύλληψης, παράλληλα έχουμε έτσι μιάν εικόνα τής ιδεολογίας πού έχει επιτρέψει, πρός τό παρόν τουλάχιστον, στόν 'Ιρανικό λαό νά πετύχει τόν πρώτο καί τόν μεγαλύτερο από τούς πολιτικούς του στόχους: τό σπάσιμο τής εξάρτησης από τόν άμερικάνικο ιμπεριαλισμό καί του πρότυπου άνάπτυξης πού ό τελευταίος προσπαθούσε νά επιβάλλει.

ΑΚΟΜΑ, στό κείμενο αύτό του Μπάνι Σάντρ διαγράφεται μιά θεωρία γιά μιάν έξουσία άντικρατική, λαϊκή, πού διαχέεται στις μάζες. Θεωρία πού θά πρέπει θέβαια, μετά καί πέρα από τά κείμενα, νά επιβεβαιωθεί στό μέτωπο τών λαϊκών αγώνων γιά περισσότερη έλευθερία καί καλύτερο βιωτικό επίπεδο.

''Ας δρίσουμε τόν άνθρωπο μέσα στή σχέση του πρός τό Θεό

1. 'Η πολιτική έξουσία ευνοεί μιά άνισότιμη σχέση μέ τίς άλλες χώρες: όταν είναι δυνατή θέλει νά τίς ύποτάξει, όταν είναι αδύνατη άναζητεί τήν προστασία. Αύτου του είδους ή πολιτική επικοινωνία έξυπηρετεί τά συμφέροντα τής άρχουσας τάξης καί ζημιώνει τό λαό.

'Η θρησκεία όμως είναι ένας παράγοντας πού εξαφανίζει τή σχέση κυρίαρχου καί κυριαρχούμενου καί ευνοεί μιάν ισότιμη σχέση, δηλαδή, χωρίς ύποταγή καί χωρίς έπιβολή.

2. 'Η πολιτική έξουσία διευκολύνει τή συγκέντρωση τής έξουσίας στό πρόσωπο του Σάχη, πού συμβολίζει τήν καταπιεστική δύναμη του ήγεμόνα.

'Η θρησκεία θεωρεί ότι μιά τέτοια έξουσία είναι καταπίεση καί ή άνατροπή της, καθήκον. Γιά τή θρησκεία, ή άνατροπή

όλων τών καθεστώτων πού στηρίζονται στην καθαρή βία καί στην ξένη προστασία όλων τών ξενόδουλων καθεστώτων, δέν είναι ένα καινούριο σύνθημα. 'Ισχυσε καί στους περασμένους αιώνες καί ιδιαίτερα χωρίς διακοπή στόν άμέσως προηγούμενο.

3. 'Η πολιτική έξουσία διευκολύνει τήν καταπίεση. Πρόκειται γιά ένα σύστημα όπου ό ήγεμόνας χωρίζει διάφορες ομάδες καί τίς κατατάσσει ιεραρχικά. Αύτές, μέ τή σειρά τους, ανάλογα μέ τή θέση πού καταλαμβάνουν στην ιεραρχία, νομοθετούν αυθαίρετα ύποχρεώσεις γιά τό λαό.

'Η θρησκεία άντιτίθεται σ' αύτήν τήν τυραννία καί σέ κάθε πολιτική ιεραρχία πού στηρίζεται στή δύναμη.

4. 'Η πολιτική έξουσία φιλοδοξεί νά σταθεροποιήσει τήν κοινωνία καί νά άποκραυσιώσει τήν τάξη, κάνοντας τό Σάχη πηγή φόβου καί έλπίδας. 'Αντιτίθεται στή συμμετοχή του κόσμου στις αποφάσεις πού άφορούν τό ίδιο του τό μέλλον καί άπορρίπτει τίς άρχές τής άμοιβαίας πληροφόρησης καί τής λαϊκής έξουσιοδότησης.

'Η θρησκεία άναγνωρίζει τήν άρχή τής άμοιβαίας άνταλλα-

γής συμβουλών και της συμμετοχής του λαού στα προβλήματα που τον άφορουν άμεσα.

5. 'Η πολιτική εξουσία θεωρεί ότι οι στρατιωτικές επιχειρήσεις, δηλαδή ή επίθεση, ανήκει στην αποκλειστική της άρμοδιότητα και αρνείται τα δικαιώματα του λαού πάνω σ' αυτό τό ζήτημα...

'Η θρησκεία θεωρεί ότι ή λαϊκή συμμετοχή στην άμυνα είναι απαραίτητη και δέν παραδέχεται την άποψη ότι ό στρατός, στο σύνολο του, πρέπει νά απομονωθεί από την κοινωνία.

6. 'Η πολιτική εξουσία ένθαρρύνει ή δημιουργία διαφόρων ειδών διακρίσεων. φυλετικών, εθνικών και θρησκευτικών. Προσπαθεί έτσι νά συγκεντρώσει την εξουσία και νά αλλάξει, προς όφελος της, τίς διάφορες πολιτικές ισορροπίες.

'Η θρησκεία αρνείται κάθε άξία σ' αυτούς τούς διαχωρισμούς που έχει εγκαταστήσει ή εξουσία και τούς αρνείται οποιαδήποτε σημασία.

7. Η πολιτική εξουσία προσπαθεί νά μεταβάλλει κάθε ζωτική κοινωνική δύναμη σέ όργανο τυραννίας.

Γιά παράδειγμα, ό Σάχης μετάτρεψε τά έσοδα από την πώληση του πετρελαιοιου - που είναι μία από τίς ζωτικές δυνάμεις του 'Ιράν - σέ ταξιαρχίες θαριού πυροβολικού. Κι όχι μόνο όλες οι ζωτικές δυνάμεις μεταβάλλονται σέ όργανα τυραννίας, αλλά και ή ίδια ή εξουσία και ή εξέλιξη της καταλήγουν στην ύποκατάσταση του ανθρώπου.

'Αντίθετα, ή θρησκεία έχει σάν σκοπό και ιδεώδες την ανάπτυξη του ανθρώπου.

8. 'Η πολιτική εξουσία αρνείται την αναγνώριση σέ κάθε συγκεκριμένη άξία και σέ κάθε ανθρώπινο δικαίωμα.

'Η θρησκεία όμως, παίρνει θέση υπέρ των αναγνωρισμένων αξιών και δικαιωμάτων. 'Υποστηρίζει τίς άρχές της ισορροπίας και απορρίπτει τά ρουσφέτια. Θεωρεί ύποχρέωση νά αναγνωρίζει τίς ικανότητες.

9. 'Η πολιτική εξουσία διαμορφώνει ή δικαιოსύνη σέ ένα όργανο που έξυπηρετεί τίς άρχές. 'Η θρησκεία αντιτίθεται στην ύποταγή της δικαστικής εξουσίας, στα κελεύσματα της έκτελεστικής. Θέλει ό λαός νά είναι ελεύθερος νά διαλέγει τούς δικαστές του και αυτοί νά είναι προφυλαγμένοι από τίς επεμβάσεις της τάξης που δρίσκεται στην εξουσία.

10. 'Η πολιτική εξουσία όρίζει τόν άνθρωπο σέ σχέση μέ τίς δραστηριότητές της και τόν ταξινομεί μέ βάση την πειθαρχικότητά του.

'Η θρησκεία θεωρεί ότι αυτού του είδους ή ταξινόμηση είναι ειδωλολατρική και καθορίζει τόν άνθρωπο σέ σχέση μέ τό Θεό και μέ βάση μιάν ισορροπημένη σχέση. 'Αρνείται κάθε άξία στην προσπάθεια νά ταξινομηθεί πολιτικά ή κοινωνία.

11. 'Η πολιτική εξουσία θεωρεί την ιδιοκτησία της γής, τό χρόνο και ή ζωή των υπηκόων της, σάν έκδηλώσεις της δικής της δύναμης.

'Η θρησκεία αναγνωρίζει ότι πραγματικός ιδιοκτήτης είναι μόνο ένας: ό Θεός. 'Επομένως, σύμφωνα μέ τό νόμο της κληρονομίας θεωρεί ότι ό άνθρωπος είναι ιδιοκτήτης μόνο της προσωπικής του εργασίας και της γής και των πόρων που δημιουργήσε μ' αυτήν και μεταδίδασε από γενιά σέ γενιά.

'Από τό χθεσινό πράσινο 'Ιράν στην άπαίσία σημερινή ξηρημο

2. 'Η πολιτική εξουσία ευνοεί την οικονομική καταπίεση. Στην πρόσφατη ιστορία του 'Ιράν μπορέσαμε νά μετρήσουμε τουλάχιστο σαράντα έξι συστήματα και συνήθειες που συντείνουν στην έκμετάλλευση του λαού, πέρα από ό,τι πετυχαίνουν οι νόμιμες μέθοδοι.

'Η θρησκεία αντιτίθεται σ' αυτήν την οικονομική καταπίεση και στην ύποταγή των ανθρώπινων όντων, της γής και των πόρων της σέ μιιά τυραννική πολιτική εξουσία. Καταδικάζει όλες τίς «νόμιμες» και «παράνομες» μεθόδους έκμετάλλευσης και καταλήστευσης του λαού.

3. 'Η πολιτική εξουσία θεωρεί ή συγκεντρωτικότητα και την ποσοτική αύξηση σάν απαραίτητες προϋποθέσεις της διεύθυνσης της οικονομίας.

'Η θρησκεία δέν παραδέχεται τρόπους παραγωγής που κα-

ΜΟΛΙΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ένα βιβλίο
ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ
πού μαστιγώνει
τό άμαρτωλό
έκκλησιαστικό
κατεστημένο

ΠΩΛΕΙΤΑΙ Σ' ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΓΙΑΝΝΗΣ Β. ΒΑΣΔΕΚΗΣ

Ζωοδ. Πηγής 10, 'Αθήνα (142) Τηλ. 3615473, 3619187

ΚΕΡΑΜΙΚΑ

ΣΤΑΧΥ

Ξάνθου 7 Κολωνάκι

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Δημητρίου Γούναρη 30 Θεσσαλονίκη

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ:
Φανερωμένης 48 Χολαργός.
Τηλ. 652 1725

θιστούν αναπόφευκτη την καταστροφή του ανθρώπου και των φυσικών πόρων.

4. 'Η πολιτική εξουσία παραχωρεί δυνατότητες κατανάλωσης που ταιριάζουν στην συγκεντρωτική και αυξητική αντίληψη της και στις αυταρχικές επιθυμίες και φιλοδοξίες της.

"Όλες αυτές τις περιπτώσεις ή θρησκεία τις θεωρεί είτε αποτρόπαιες, είτε παράνομες.

5. 'Η πολιτική εξουσία προορίζει ένα σημαντικό μέρος του πλεονάσματος που παράγει ή οικονομία και ή εργατική δύναμη, στην παραγωγή μέσων καταστροφής.

'Η θρησκεία αντιτίθεται σε τέτοιες επενδύσεις και ιδιαίτερα στη συνηθισμένη πρακτική άφαιρησης κεφαλαίων από την οικονομική δραστηριότητα για να χρηματοδοτηθούν οι συγκρούσεις δύναμης.

6. 'Η εξουσία αφαιρεί ένα μέρος του κοινωνικού πλεονάσματος και τό μετατρέπει σε ιδιωτικό πλούτο. Κι ακόμη είναι πεισμένη ότι αν πάψουν αυτές οι συνήθειες θά κινδυνέψει ή ηγετική της θέση. Γι' αυτό αποσπά συνεχώς κεφάλαια, εργατική δύναμη και πόρους στην παραγωγή μέσων καταστροφής. Αυτού του είδους οι συνήθειες εκδηλώνονται και με την έλλειψη σταθερών αξιών και ιδεών.

"Ετσι κάπως αποσυντέθηκε ή ιρανική οικονομία στη διάρκεια των ιστορικών μεταβολών που ζήσαμε.

7. 'Η πολιτική εξουσία θεωρεί τόν έναντο της «πρωταρχικό» και τούς ανθρώπους, τη γη, τούς φυσικούς πόρους και τις επερχόμενες γενιές «δευτερεύουσες» μονό. Βασικά τήν απασχολούν οι κίνδυνοι που απειλούν τήν ίδια της τήν ύπαρξη. Κατά συνέπεια, δέν διατάζει νά καταστρέψει τόν άνθρωπο, τή φύση και τούς πόρους της.

Τό καταπράσινο 'Ιράν του παρελθόντος είναι σήμερα μιά ξηρος της άπελπισίας. 'Η φυσική ιστορία μάς βοηθάει νά καταλάβουμε ότι αυτή ή καταστροφή είναι τό έργο της τυραννίας. Τό ίδιο και οι ενέργειες της πολιτικής εξουσίας που άφορούν τό πετρέλαιο και τόν υπόλοιπο πλούτο του έθνους είναι έμπνευσμένες από τή συνταγή που θεωρεί τήν ύπαρξη και τήν αύξηση της άρχης σάν τό βασικό στόχο της οργανωμένης κοινωνίας.

'Η θρησκεία θεωρεί ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν δικαιώματα πάνω στη γη και στά πλούτη της. Και μάλιστα θεωρεί ότι τά δικαιώματα αυτά δέν ανήκουν μόνο στίς παρούσες γενιές, αλλά και στίς μελλοντικές και έπομένως ότι απαγορεύεται ή καταστροφή τους και ότι πρέπει νά αγωνιζόμαστε συνεχώς για νά διαιωνισθούν.

"Όλοι οι άνθρωποι πρέπει νά είναι ίσοι σάν τούς σπόρους ενός ροδιού

2. 'Η πολιτική εξουσία συντηρεί τά υλικά επίπεδα της κοινωνικής διαστρωμάτωσης και υποδιαιρεί τήν κοινωνία μέ βάση διάφορες υποχρεώσεις και έγγνημένα δικαιώματα.

'Η θρησκεία άπορρίπτει αυτά τά κριτήρια και κρατάει ένα μόνο: τό φόβο του Θεού και τήν ευσπλαχνία, που συνιστούν τή σχέση του ανθρώπου μέ τό Θεό.

3. 'Η πολιτική εξουσία θεωρεί τό Σάχη και τήν ολιγαρχία της χώρας σάν πρόσωπο μέ ειδική καταγωγή. 'Ακόμα διαιωνίζει διακρίσεις ανάμεσα στίς φυλές, τά χρώματα, τις ομάδες, τά έθνη και τις οικογένειες. Θεωρεί ότι όλες αυτές οι διακρίσεις είναι στοιχεία κοινωνικής σταθερότητας. Κι έτσι θεωρεί χρέος της τή διατήρηση των άνισοτήτων.

'Η θρησκεία θεωρεί όλους τούς ανθρώπους απόγονους του 'Αδάμ. Και ό 'Αδάμ ήταν φτιαγμένος από χώμα. "Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι σάν τούς σπόρους ενός ροδιού.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

Σόλωνος 97, τηλ. 3607744

- ΓΙΩΡΓΟΥ ΑΚΟΚΑΛΙΔΗ:
Αυτά... (γελοιογραφίες).
- ΦΡΑΓΚΙΣΚΗ ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ:
... δέν άνθησαν ματαίως
('Ανθολογία υπερρεαλισμού).
- Τό κόκκινο βιβλιάρκι των μαθητών.
(Αυτό)κριτική της έπιστήμης.
- ΙΒΑΝ ΙΛΛΙΤΣ:
Κοινωνία χωρίς σχολεία.
ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗ:
Τό έπαναστατικό πρόβλημα.
Γραφειοκρατική κοινωνία 1.
Γραφειοκρατική κοινωνία 2.
'Η πείρα του εργατικού κινήματος 1.
'Η πείρα του εργατικού κινήματος 2.
- Σ. ΚΙΡΚΕΓΚΩΡ:
Φόβος και τρόμος.
- Α. ΚΟΛΟΝΤΑΪ:
'Η εργατική αντίπολίτευση.
- Ο. ΛΑΝΓΚΕ:
Οικονομομετρία.
- Μεγάλοι κωμικοί του κινηματογράφου.
- Ε.Τ. ΜΠΕΛΟΤΤΙ:
'Απ' τήν πλευρά των κοριτσιών.
- Μ. ΜΠΡΕΧΤ:
Τά όράματα της Σιμόν Μασάρ.
- Ν. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ:
Οι τεμπέληδες της εύφορης κοιλάδας.
- Ε. ΡΕΪΜΕΡ:
Τό σχολείο είναι νεκρό.
- Μ. ΡΗΓΟΥ:
Μαγειρική.
- Rock έγκυκλοπαίδεια.
- Π. ΣΑΜΟΥΕΛ:
Οικολογία.
- Ε. & Σ. ΣΠΑΘΑΡΗ:
'Ο καραγκιόζης των Σπαθάρηδων.
- Α. ΣΤΙΝΑΣ:
'Αναμνήσεις (Τόμοι 2).
- Η. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ:
'Εγχειρίδιον του καλού κλέφτη.
Καλιαρντά.
'Υπόκοσμος και καραγκιόζης.
'Ο Τούρκικος καφές έν 'Ελλάδι.
Ποιήματα (υπό έκδοση).
'Ελύτης - Μόραλης - Τσαρούχης
(υπό έκδοση).
Ψειρολογία (υπό έκδοση).
Τό μπουρδέλο (υπό έκδοση).
Μικρά κείμενα (υπό έκδοση).
'Επαγγέλματα του δρόμου (υπό έκδοση).
- Κ. ΧΑΤΖΗΔΟΥΛΗ:
'Η ζωή και έργο του Βασίλη Τσιτσάνη.
Ρεμπέτικη Ιστορία Νο 1.
- Φ. ΧΕΓΚΕΛ:
Φιλοσοφία της Ιστορίας.

Στις 27 'Απριλίου 1978 ο Jean François LYOTARD εμφανίστηκε στη τηλεοπτική εκπομπή «'Ελεύθερο Βήμα» (Tribune Libre), στο κρατικό γαλλικό κανάλι FR3. 'Ο Lyotard εμφανίστηκε με έναν τρόπο που δικαίωνε την κλασική διατύπωση του Marshall Mac Luhan Message is medium και η εκπομπή του ήταν μιά αυστηρή και ουσιαστική κριτική της τηλεόρασης.

Τό κείμενο της εκπομπής αναδημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Education 2000» από όπου τό αναδημοσιεύουμε μαζί με τό προλογικό σημείωμα του Gilles Delavaud.

άλλο είναι νά ξέρει κανείς πολλά — πάνω σέ κάποιο ζήτημα — καί άλλο νά απαντᾶ σωστά...

Ο Lyotard προσκαλεσμένος νά μιλήσει με την ιδιότητα του διανοούμενου, προσωπικότητας που βρίσκεται στό προσκήνιο της επικαιρότητας, τί θά ἔλεγε; καί πώς θά τό ἔλεγε; Λοιπόν, ἀντί νά θεωρήσει πώς θά ἔπρεπε νά ἐπωφεληθεῖ ἀπό τήν εὐκαιρία πού τοῦ προσφερόταν γιά νά ἐκφραστεῖ ἐλεύθερα μέσα ἀπό τό «ἐργαλεῖο» τῆς τηλεόρασης πού ἔμπαινε στή διαθεσὴ του, ἀντί νά χρησιμοποιοῦσε τή χρονική διάρκεια τῆς ἐκπομπῆς του γιά νά μεταδώσει σέ ἕνα μεγάλο πλῆθος ἀνθρώπων ἕνα μήνυμα πού κανονικά θά ἀπευθυνόταν σέ στενό κύκλο, σπάει μέ μιά κίνηση τόν μηχανισμό μιᾶς ἀπατηλῆς ἐπικοινωνίας. Σάν ἀντικείμενο στοχασμοῦ τόν παίρνει τό ἴδιο τό ὄργανο, τό μέσο τῆς τηλεόρασης, καί οἰκοδομεῖ ἕνα λόγο (discours), ὅπου ἐκεῖνο πού ἐκφέρεται θέτει συνεχῶς ἐρωτήματα γιά τήν καταγωγή, γιά τή θέση καί γιά τή λειτουργία τῆς ἴδιας του τῆς ἐκφορᾶς.

ΕΤΣΙ, ἐξηγεῖται καί ἡ πρώτη ἐπιλογή του, ἡ σχετική μέ τόν τρόπο τῆς σκηνοθεσίας: δέν ἀκούμε ἐκεῖνον πού μιλάει, δέν βλέπουμε ἐκεῖνον πού ἀκούει. Ἄν ἐξαίρεσουμε μιά σύντομη στιγμή, ὅλος ὁ λυοταρικός λόγος εἶναι σέ ἀσύγχρονο ἦχο: ἡ φωνή του δέν μιλάει ἀπό τό στόμα του, τό στόμα του ἀρθρώνει μένοντες σιωπηλῶ. Τό πρόσωπό του εἶναι μέσα στήν ὁθόνη (in), καί ἡ φωνή του εἶναι ἔξω ἀπό τήν ὁθόνη (off). 'Ο θεατῆς εἶναι ἀδύνατο νά παραμένει νωχελικά κρεμασμένος ἀπό τά χεῖλια του.

Ο ΔΙΧΑΣΜΟΣ αὐτός, ἡ διάσπαση αὐτῆ τοῦ ὑποκείμενου τῆς ἐκφορᾶς — ποῖος μιλάει: τό βλέμμα ἢ ἡ φωνή; — ἀποθαρρύνει κάθε διαστική προσχώρηση τοῦ θεατῆ. Τό χάσμα πού ἀνοίγεται ἀνάμεσα σ' ἐκεῖνο πού βλέπουμε καί σ' ἐκεῖνο πού ἀκούμε προτιρᾶει στήν ἀπόσπαση: ὁ θεατῆς ἀντικρῦζει καί ἀκούει τόν Lyotard, μέ τήν νύνηση ἐκείνη πού δείχνει ἡ φωνή του, ὅταν προερχόμενη ἔξω ἀπό τήν ὁθόνη ἐποπτεύει τό δημόσια ἐμφανιζόμενο εἶδωλό του.

ΤΟ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ πού μεσολαβεῖ ἀπό τόν ἦχο στήν εἰκόνα, δίνει τήν εὐκαιρία στήν ἐμφάνιση κάποιου παιγνιδιοῦ, γεγονότος πού ἀπελευθερώνει τήν ἀντίληψη, καθαρίζει τό βλέμμα καί ἀποδοσεύει ἕνα μέρος τῆς ἐλευθερίας τοῦ τηλεθεατῆ.

ΜΙΑ τέτοια σκηνοθεσία, εἶναι οἰόγουρο πώς δέν ἐξασφαλίζει τήν ἀνεση στήν ἀκρόαση, καί τήν ἡρεμία στό θέαμα, στάσεις πού ἡ τηλεόραση ποτέ δέν ἔπαινε νά καλλιεργεῖ. Ἡ σκηνοθετική ἐργασία σήμερα, ὅλο καί περισσότερο, ὑποτάσσεται στήν ἀδράνεια ἑνός μέσου τό ὁποῖο ἔχει ἐπινοηθεῖ σάν ἀπλή τεχνική γιά τήν καταγραφή τῆς εἰκόνας καί γιά τήν μεταβίβαση τῆς καταγραφῆς αὐτῆς. Οἱ συνθήκες πραγματοποίησης μιᾶς τηλεοπτικῆς σειρᾶς, ὅπως τό «'Ελεύθερο Βήμα» τοῦ καναλιοῦ FR3, εἶναι δυνατό νά προκαλέσουν τήν παθητικότητα, ἀλλά ἀκόμα καί νά τήν διακαιώσουν: ὁ κανονισμός τῶν ἐκπομπῶν προβλέπει πώς θά πρέπει «ἡ τηλεοπτική καταγραφή νά ἐκτελεῖται σέ στούντιο τῆς ἐταιρείας μέ ἄμεση λήψη... καί ἀκόμα ἀπαγορεύεται ἡ χρήση εἴτε ἀπλῶν ἐνθετων, εἴτε καί ἐνθετων ταινιῶν» ἔξ ἄλλου «στό ὕλικο πού καταγράφηκε δέν θά πρέπει νά γίνει οὔτε ἡ ἐλάχιστη ἐπεξεργασία μέ μοντάζ»¹.

Ἡ ΑΞΙΑ τῆς λυοταρικής σκηνοθεσίας ἀπορρέει ἀπ' τό γεγονός πώς καταφέρνει νά ἐπωφεληθεῖ ἀπό τούς περιορισμούς αὐτούς: ὑπερθεματίζει στήν καταγραφή, ἀναπαράγει τό ταυτόχρονο πολλαπλό εἶδωλο τοῦ προσώπου του, ὅπως καταγράφεται ἀπό ὅλες τίς διαθέσιμες μηχανές λήψεως. Ἐξουδετερώνει ἔτσι τήν μυ-

στικοποιητική σοβαροφάνεια τοῦ διανοούμενου πάνω στό θέμα καί τονίζει τή γελοιότητα κάθε προσωποποίησης τῆς ἐξουσίας, ὅποια κι ἂν εἶναι αὐτή.

Ἡ ΠΡΟΣΚΑΛΕΣΜΕΝΗ προσωπικότητα, τό ὑποκείμενο Lyotard, ἀπουσιάζει σάν πρόσωπο, καί διαψεύδει τίς προδοσίες τοῦ θεατῆ ἀπό τό θεσμό τῆς τηλεόρασης. Ἀντί νά παρουσιαστεῖ σάν κάτοχος κάποιας ἀλήθειας, ὀχυρωμένος πίσω ἀπό τό προσηυπεῖο τῆς γνώσης, ἀντί νά παρουσιαστεῖ σάν ἐκεῖνος πού θά ὑποβάλει τά ἀληθινά ἐρωτήματα, ὁ Lyotard ἀρκεῖται — πράγμα πού δέν εἶναι καί λίγο: ποῖος σήμερα μπαίνει σέ τέτοιο κόπο; — νά ἐκθέσει τίς συνθήκες, τά μέσα καί τά διακυβερόμενα ἐκείνης τῆς ἀπόκτησης τοῦ δικαιώματος τοῦ λόγου πού ἀρνεῖται νά παίξει τό παιγνίδι τῆς τηλεόρασης, τηλεόρασης πού ἔχει ὑποταχθεῖ πιά καί λειτουργεῖ μέ στόχο τόν πειθαναγκασμό τοῦ θεατῆ.

Gilles Delavaud

1. Στήν πράξη εἶναι δυνατό νά γίνει ἐνθεση εἴτε μέ ἐπικόλληση, εἴτε μέ ὁλόκληρο κάρδο, ἑνός περιορισμένου ἀριθμοῦ σταθερῶν εἰκόνων (πού εἶναι δυνατό νά προέρχονται ἀπό τήν διαφανειοθήκη τοῦ καναλιοῦ FR3). 'Ο χρόνος προετοιμασίας τῆς ἐκπομπῆς δέν εἶναι προκαθορισμένος, ἀλλά ὁ χρόνος τῆς καταγραφῆς στό στούντιο ἔχει περιοριστεῖ σέ τρεῖς ὥρες. Τό σύνολο τῆς ἐκπομπῆς (δηλαδή περίπου 15 λεπτά) δέν πρέπει νά καταγραφεῖ σέ πάνω ἀπό τρεῖς ξεχωριστές σεκάνας. Κάθε σεκάνας μπορεῖ νά ἐπαναληφθεῖ μόνο μιά φορά.

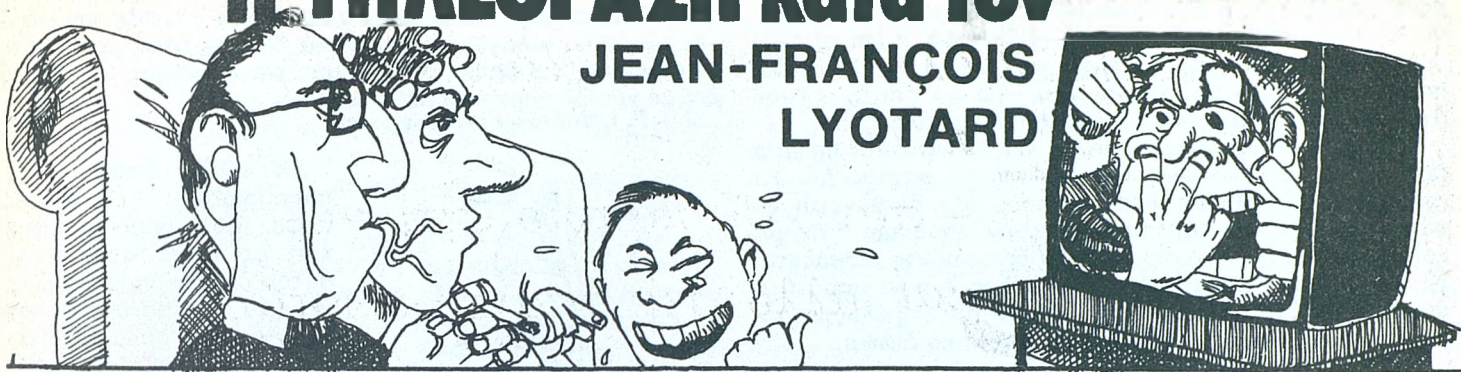

JEAN-FRANÇOIS LYOTARD

'Ο Jean-François Lyotard γεννήθηκε τό 1924. Σήμερα εἶναι ὕψηλτης φιλοσοφίας, διδάκτωρ φιλολογίας καί καθηγητής, χωρίς ἔδρα, στό παρισινό προαστιακό πανεπιστήμιο τῆς Βενσέν. Τρίαντα χρονῶν ἔγραψε τό βιβλίο «Ἡ φαινομενολογία» (1954). Στή συνέχεια καί γιά δεκαπέντε χρόνια ἀρθρογραφεῖ σέ διάφορα περιοδικά καί ἐφημερίδες ὅπως ὁ «Σοσιαλισμός ἢ Βαρβαρότητα» καί «Ἡ ἐργατική ἐξουσία». Μετά τά «γεγονότα» τοῦ 1968 στρέφεται πρὸς

τήν θεωρία. Τό 1971 πρῶτος καρπός τό πυκνὸ «Λογισμός, εἰκασμα» (Discours, Figure), ἀνασκόπηση πάνω στή γλώσσα. Ἀκολουθοῦν τά: «Περιπλάνηση πέρα ἀπ' τόν Marx καί τόν Freud» (1973), «Παρορμητικοὶ μηχανισμοί» (1973), «Λιμπιντική οικονομία» (1974), «Οἱ Μετασχηματιστές Duchamp» (1977), «Εἰδωλολατρικά διδάγματα» (1977), «Ἐντρομικές ἀφηγήσεις» (1977) (σέ συνεργασία μέ τόν Jacques Monory), «Εἰδωλολατρικά στοιχεῖα» (1978), «Τό τεῖχος τοῦ Ἐρηνικοῦ» (1979), «Τό ἄλλο σπῆι» (1979), «Ἡ μετασύγχρονη κατάσταση» (1979).

Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ **κατα τον** **JEAN-FRANÇOIS** **LYOTARD**

J. C. Courdy:

(ἀρχισυντάκτης της έκδοσης 'Ελεύθερο Βήμα της Γαλλικής Τηλεόρασης, FR 3)

Καλησπέρα σας! 'Όπως κάθε Δευτέρα, έτσι και σήμερα σάς παρουσιάζω ένα διανοούμενο: τόν Jean – François Lyotard.

'Ο J.-F. Lyotard είναι καθηγητής φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο της Vincennes – όμως καθηγητής που δέ μοιάζει με τούς συναδέλφους του.

"Ετσι, γιά νά μελετήσει τούς άλλους ἀρχίζει τή μελέτη ἀπό τόν ἑαυτό του. 'Από τό 1950 θρίσκεται σέ ιδεολογική διάσταση μέ τόν Κ.Κ. Γαλλίας, ἀσκώντας κριτική τῆς γραφειοκρατίας. Γιά δώδεκα χρόνια ἦταν μέλος μιάς ομάδας διανοούμενων καί ἐργατῶν πού εἶχε στόχο τῆς τήν ἐμβάθυνση τῆς κοινωνικῆς ἐπαναστατικῆς κριτικῆς. Εἶναι συγγραφέας πολλῶν συγγραμμάτων καί στό τελευταῖο του *Εἰδωλολατρικά στοιχεία* διαπιστώνει τή διάβρωση τοῦ λόγου (discours), τή φθορά τοῦ κοινωνικοῦ λόγου. Διαπιστώνει πῶς οἱ κοινωνίες μποροῦν νά λειτουργήσουν ἀνεξάρτητα ἀπό κάθε λόγο, εἴτε πολιτικό εἴτε οικονομικό, εἴτε ιδεολογικό. 'Ο J.-F. Lyotard φτάνει ἐδῶ στό σημείο νά ἐπιχειρήσει κριτική στό ἴδιο του τό ἔργο καί νά ὑποβάλει ὁ ἴδιος στὸν ἑαυτό του ἐρωτήματα σχετικά μέ τήν σημερινή του παρουσία ἐδῶ μαζί μας στήν τηλεόραση.

Jean-François Lyotard (μέ φωνή προερχόμενη ἔξω ἀπό τό πλαίσιο τῆς ὁθόνης).

ΘΑ τόν δεῖτε, θά τόν ἀκούσετε. Δέν ξέρετε ποιός εἶναι... εἶναι ἕνας διανοούμενος, ἔγραψε μερικά βιβλία, πού εἶναι φιλοσοφικά δοκίμια. Τά ἔχετε δεῖ, τά βλέπετε, δέν τά ξέρετε... Δέν εἰστε ἐσεῖς ἐκεῖνος πού ζήτησε νά μιλήσει αὐτός ἀπόψε ἐδῶ. Σκέπτεστε πῶς πρέπει νά ἔχει φίλους στήν τηλεοπτική ἐκπομπή FR3' ἔ, λοιπόν, σέ περίπτωση πού συμβαίνει αὐτό οἱ φίλοι αὐτοῦ τοῦ εἶναι ἀγνώστοι. 'Η ἀλήθεια, μάλιστα, εἶναι ἀκόμα πιό ἀπλή. 'Ο παραγωγός τῆς ἐκπομπῆς 'Ελεύθερο Βήμα σκέφτηκε πῶς θά ἔπρεπε νά παραχωρήσει μιά θέση καί στοὺς διανοούμενους.

J.-F. Lyotard, (ἡχος ἀσύγχρονος).

ΟΤΑΝ κάποιος ἐξασκεῖ τήν ἱατρική, ἢ τήν πολιτική, ὅταν εἶναι κατασκευαστής, μηχανοδηγός, ἢ ἔμπορος, τότε ἀσχολεῖται μέ κάτι πού ἐξυπηρετεῖ τούς ἄλλους... Εἶναι ἐπαγγέλματα, πού ἔχουν κοινωνική, ἀλλά καί προφανή χρησιμότητα· δέ ζητοῦν ἀπό τά ἐπαγγέλματα αὐτά νά δικαιολογήσουν τήν ὑπαρξή τους· μάλιστα συμβαίνει καί τό ἀντίστροφο. "Ἐχει κάποιος ἐμπιστοσύνη στὸν πολιτικό ἄντρα, στό γιατρό, στὸν ὁδηγό τοῦ τραίνου, γιατί ξέρει πῶς γνωρίζουν κάτι παραπάνω... ὁ πελάτης δηλαδή ἢ τό κοινό τούς ἐμπιστεύεται γιατί γνωρίζουν νά κάνουν ἐκεῖνο πού πρέπει ὥστε κάτι νά λειτουργήσει... στό πεδίο στό ὁποῖο ἔχουν εἰδικευτεῖ.

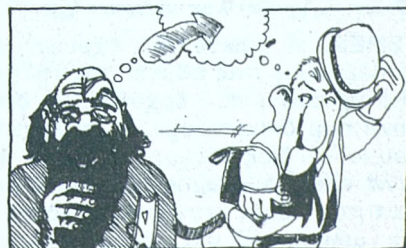
ΑΝ κάποιος ἔχει γιά ἀπασχόληση τή φιλοσοφία, ἀκριβῶς ἀναρωτιέται γιά τό τί εἶναι ἡ γνώση αὐτή, πῶς δηλαδή, λειτουργεῖ κάτι... καί τί εἶναι ἡ γνώση ἐκείνου πού πρέπει νά κάνουμε ὥστε κάτι νά λειτουργήσει.

ΤΟ ἐρώτημα πού θά ἔπρεπε νά ὑποβάλετε στό Lyotard καί στοὺς ἄλλους, τό ὁποῖο ἴσως νά ὑποβάλει καί ὁ ἴδιος στὸν ἑαυτό του, εἶναι τό ἐξῆς: γιατί ἄραγε τοῦ παρέχουν τό δικαίωμα τοῦ λόγου κάτω ἀπό τέτοιες συνθήκες; τί νά περιμένουν ἀπ' αὐτόν...; "Αν ἦταν διάσημος, θά ἦταν προφανῶς πρὸς μεγάλο ὄφελος τῆς ἴδιας τῆς ἐκπομπῆς... "Αλλά δέν συμβαίνει αὐτό. Μήπως λοιπὸν θέλουν νά τόν ἐξυπηρετήσουν δίνοντάς του τήν εὐκαιρία νά γίνει γνωστός; Φυσικά ἔτσι θά εἶναι καί εὐχαριστεῖ γιά τήν παραχώρηση αὐτῆς τὸν παραγωγό τῆς τηλεοπτικῆς ἐκπομπῆς.

ΕἶΝΑΙ ὅμως δυνατό γι' αὐτόν νά σᾶς κάνει νά γνωρίσετε κάτι, μιλώντας ἐπὶ ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας μπροστά σέ μηχανή λήψης κάποιο βράδυ... λίγο ἴσως τό πρόσωπό του, κοιτάξετέ το καλὰ... ἐπίσης τό ὄνομά του, ὅχι ὅμως καί τόσο... καί φυσικά πολύ λίγα ἀπὸ ἐκεῖνα πού πιστεύει πῶς ἔχει νά πεῖ, ἀφοῦ γιά τό πράγμα αὐτό χρειάστηκε χίλιες ἢ καί δυὸ χιλιάδες σελίδες, καί πολλὰ χρόνια γιά νά τίς γράψει, ἀλλά δέν εἶναι καί νέος, καί ὅλα αὐτά λοιπὸν θά πρέπει νά μὴν εἶναι δυνατό νά τά πεῖ μέσα σέ δεκαπέντε λεπτά.

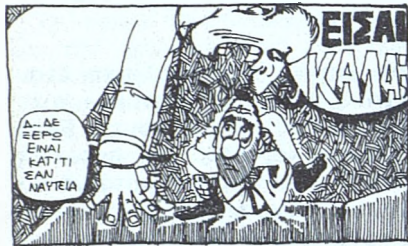
ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΙΖΩ πῶς δέ θά σᾶς πεῖ τίποτα γιά ἐκεῖνα πού κάνει. Δέ γράφει μόνο βιβλία, ἀλλά εἶναι καί καθηγητής φιλοσοφίας στό πανεπιστήμιο τῆς Vincennes, ἀσχολεῖται λοιπὸν μέ τήν φιλοσοφία, πού κανεὶς ποτέ δέν ἔμαθε γιά τί ἀκριβῶς πράγμα πρόκειται.

ΤΙ εἶναι, γιά παράδειγμα, ἕνα κοινωνικό σῶμα, ἕνα πολιτικό σῶμα, ἕνα οικονομικό σῶμα, ἕνα πολιτιστικό σῶμα πού λειτουργεῖ καλὰ... Πῶς μποροῦν νά ξέρουν ὅτι λειτουργεῖ καλὰ; Μήπως ὅταν δέν βγάζει θόρυβο, ὅταν ὑπάρχει ἡρεμία, ἢ μήπως ἡ σιωπὴ αὐτὴ εἶναι ἐκεῖνη τῆς καταστολῆς...;

Τότε πού όλοι αισθάνονται ότι είναι άσφαλείς; αλλά πώς ξέρεi κανείς πώς ή άσφάλεια είναι ή ιδανική κατάσταση... για τό κοινωνικό σώμα, καί όχι ή περιπέτεια, ή επινοητικότητα, ή αϋταπάρνηση; Έξάλλου, πώς μπορεί νά ξέρει κάποιος εκείνο πού πρέπει νά κάνει για νά επιτύχει έναν αντικειμενικό στόχο, όπως ή σωπή ή ή άσφάλεια...;

ΕΤΣΙ, τί νά είναι άραγε ή υγεία για την Ιατρική, πράγμα πού δέ φαίνεται νά είναι καί περισσότερο φανερό άπ' ότι στην πολιτική; Μήπως όταν κάποιος δέν αισθάνεται τό σώμα του... Πράγμα πού συμβαίνει στην λιποθυμία, ή ακόμα καί στο θάνατο... Τό ανθρώπινο όν όμως πάντα αισθάνεται τό σώμα του. Τότε μέ βάση ποίο είδος ή ποιά ποσότητα σωματικών αισθημάτων, θά πρέπει νά τον κηρύξουμε άρρωστο καί νά του όρίσουμε μιά θεραπευτική άγωγή...;

ΑΛΛΟ παράδειγμα, πότε μπορούμε νά πούμε για ένα χειριστή αυτόματο τόνου πώς ανταποκρίνεται στη δουλειά του; Όταν είναι μέσα στα πλαίσια του επιβλημένου, από τις τεχνικές υπηρεσίες, ρυθμού τής

έργασίας... πράγμα πού ελέγχεται από τούς χρονομέτρες;

ΠΩΣ όμως ξέρουν οι υπηρεσίες αυτές – καί αυτές μέ τη σειρά τους – εκείνο πού είναι σωστό για την εργασία του έργατη...;

ΠΡΕΠΕΙ – λένε – τό τελειωμένο προϊόν νά πουληθεί, νά είναι δηλαδή ανταγωνιστικό, νά κοστίζει όσο τό δυνατό πιο φτηνά, άπαιτηση πού δικαιολογεί καί την ύπαρξη του ρυθμού τής εργασίας... Για ποίο λόγο όμως; Μήπως οι οικονομικές σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους δέν μπορούν νά προοδεύσουν παρά μόνο αν παράγουν καί μόνο αν αγοράζουν όσο τό δυνατό περισσότερα παρασκευασμένα αντικείμενα...; Άλλά καί για την περίπτωση του άντρα καί τής γυναίκας, τί πρέπει νά συμβαίνει στον καθένα χωριστά, αλλά καί στους δυό μαζί, ώστε νά προοδεύει ή σχέση τους;

ΝΑ τό είδος των έρωτημάτων πού, ανάμεσα σέ άλλα, υποβάλλουν στον έαυτό τους οι φιλόσοφοι καί ανάμεσα σέ αυτούς καί εκείνος πού βλέπετε.

ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ για έντελώς κοινά έρωτήματα. Ό καθένας μας όλο καί κάποια μέρα έχει θέσει στον έαυτό του έρωτήματα του είδους αυτού, σχετικά δηλαδή μέ την εργασία του, μέ την περιοχή όπου μένει μέ την οικογένειά του, μέ την έρωτική του ζωή... Μήπως παραχώρησαν λοιπόν στον Lyotard ένα τέταρτο τής ώρας για νά υποβάλλουν τά έρωτήματα αυτά; Δέν είναι άληθινά ανάγκη νά είναι κάποιος φιλόσοφος για νά του υποβάλλουν τέτοια έρωτήματα... Ίσως τότε νά αναμένουν νά άπαντήσει σ' αυτά; Ίσως νά περιμένουν νά δηλώσει κάτι πάνω στην άληθινή εργασία, την άληθινή υγεία, την άληθινή κοινωνία, τό άληθινό ζευγάρι, ή τουλάχιστο μιά δήλωση για τό τί νομίζει αυτός πώς είναι τέτοιο; Του ζητούν νά δώσει συνοπτικά τή γνώμη του στα θέματα αυτά...

Ό J. – F. Lyotard (μέ σύγχρονο ήχο).

ΕΜΕΙΣ, οι τηλεθεατές, έχουμε συνηθίσει νά ακούμε καί νά βλέπουμε στις θόνες τής τηλεόρασης μας ένα πλήθος από πρόσωπα πού έρχονται νά δώσουν την γνώμη τους, μόνο πού διακρίνουμε, ή τουλάχιστο πιστεύουμε πώς ξέρουμε νά διακρίνουμε, ανάμεσα σ' εκείνο πού είναι μιά άπλή έκφορα γνώμης καί εκείνο πού είναι άληθινή αρμοδιότητα... Έτσι, όταν ένας μεγάλος χειρουργός έρχεται νά μäs μιλήσει για μιά μεταμόσχευση καρδιάς, ή παράδειγμα, ξέρουμε καλά πώς μπορεί νά μιλήσει σοφά καί πώς έχει την άρμοδιότητα νά τό κάνει. Φυσικά, όταν λέω ξέ-

ρουμε καλά, είναι ένας τρόπος του λέγειν... Υποθέτουμε πώς κάποιος ξέρει καλά πώς ό χειρουργός γνωρίζει εκείνο για τό όποιο μιλάει... Διαφορετικά δέν θά ήταν μεγάλος χειρουργός. Καί έμεις, δέν έχουμε την άπαιτηση νά μπορούμε νά κρίνουμε από μόνοι μας.

J. – F. Lyotard (μέ ήχο άσύγχρονο).

ΑΝ λοιπόν άπόψε μäs παρουσιάζουν ένα φιλόσοφο, τότο σημαίνει πώς κάποιος ξέρει καλά πώς αυτός ό άνθρωπος θά κάνει κάτι παραπάνω άπό τό νά εκφράσει άπλά κάποια γνώμη στο ζήτημα πού μäs ενδιαφέρει. Του δίνουν τό λόγο, γιατί κατά βάθος, κάποιος ξέρει καλά πώς γνωρίζει εκείνο για τό όποιο μιλάει.

ΚΑΙ ΟΠΩΣ συμβαίνει μέ τό χειρουργό, όπως καί νά τό κάνουμε, δέν είμαστε εκείνοι πού έχουν τις Ικανότητες νά ξέρουν, ό,τι άφορά τό φιλόσοφο. Δέν έχουμε κάνει έπαρκεις σπουδές, καί έτσι δέν μπορούμε νά τον κρίνουμε.

ΠΡΕΠΕΙ όμως νά είναι γενικά γνωστό πώς είναι σοφός... Όπως καί νά 'χει τό πράγμα, σίγουρα τον φέρανε για τό λόγο αυτό. Άφου είναι σοφός, τότε μπορεί νά άπαντήσει στις έρωτήσεις για τις όποιες μιλήσαμε παραπάνω, δηλαδή: τί είναι ή σωστή εργασία, τί είναι ή καλή κοινωνία, τί είναι τό τέλειο ζευγάρι, κλπ. Νά ποίο είναι στην πραγματικότητα εκείνο πού περιμένουν νά κάνει. Υπολογίζουν πώς είναι άυθεντία στα θέματα αυτά... καί του παραχωρούν τό δικαίωμα νά μιλήσει έλεύθερα επί ένα τέταρτο τής ώρας σέ εκατοντάδες χιλιάδες συμπολίτες του, έπειδή έχει την άυθεντία για νά τό κάνει.

ΕΙΠΑ, άκριβώς, πώς φιλόσοφος είναι κάποιος πού στοχάζεται πάνω σέ κοινά ζητήματα, κάποιος πού στοχάζεται ιδιαίτερα καί κατά κύριο λόγο σέ ζητήματα άυθεντίας. Για παράδειγμα, όταν αναλογίζεται για τις δυνατότητες γνώσης εκείνου πού άποφασίζει για τό ρυθμό τής εργασίας, για τις δυνατότητες σωστής άπόφασης... τί κάνει τότε ό φιλόσοφος; Άκριβώς προβληματίζεται από τή σχέση άυθεντίας του έργοδηγού μέ την παραγωγή. Τό ίδιο γίνεται καί μέ την υγεία, τό ίδιο καί μέ τό ζευγάρι: αναρωτιέται για την άυθεντία του γιατρού, του ψυχολογικού συμβούλου κλπ.

ΚΑΙ, πολύ σωστά, όταν τοποθετούν τον φιλόσοφο στη θέση τής άυθεντίας, όπως συμβαίνει μέ τον Lyotard τή στιγμή αυτή, τότε προβληματίζεται ακόμα καί μέ την άυθεντία πού του ζητούν νά έχει, καί λέγει στον έαυτό του πώς είστε έτοιμοι νά πιστέψετε πώς ύπάρχει άκριβώς κάποιος σέ κάποιο μέρος ό όποιος γνωρίζει ότι είναι άρμόδιος, άφου αυτός ό κάποιος του παραχώρησε καί τό λόγο...

ΜΟΝΟ πού ο Lyotard, έπειδή είναι φιλόσοφος, γνωρίζει πώς κάτι τέτοιο δέ συμβαίνει. Γνωρίζει πώς αυτός ο κάποιος δέν μπορεί νά ξέρει κατά πόσο ο Lyotard είναι αρμόδιος... γιατί τούτο σημαίνει πώς αυτός ο κάποιος είναι ο ίδιος αρμόδιος γιά νά απαντήσει στά έρωτήματα πού ενδιαφέρουν τόν φιλόσοφο: έρωτα, εργασία, κοινωνία, υγεία, κλπ... Καί πώς μπορεί λοιπόν νά κρίνει σοφά τήν αρμοδιότητα τόσο του Lyotard, όσο καί κάποιου άλλου.

ΑΛΛΑ πώς ξέρουν ότι αυτός ο κάποιος, αυτός ο δεύτερος άνθρωπος είναι κι αυτός μέ τή σειρά του αρμόδιος; Είναι καιρός, λοιπόν, νά αναρωτηθείτε γιά τόν λόγο πού δέν υπάρχει γνώση καί αὐθεντία στά κοινά αὐτά θέματα... 'Υπάρχει πραγματικά γνώση καί αὐθεντία, αναγνωρισμένη αρμοδιότητα στά έπιστημονικά θέματα... στά τεχνικά θέματα, είναι υπόθεση ειδικών, είναι υπόθεση ανθρώπων πολύ σοφών, καί ο Lyotard ο ίδιος όταν διδάσκει στή Vincennes, όταν γράφει τά βιβλία του, γνωρίζει πιά πολλά από τούς περισσότερους φοιτητές του καί αναγνώστες του.

ΠΙΣΤΕΥΩ πώς θά συμφωνούσε μαζί σας στό τελευταίο αυτό σημείο, αλλά θά παρατηρούσε ταυτόχρονα πώς άλλο είναι νά ξέρει κανείς πολλά πάνω σέ κάποιο ζήτημα καί άλλο νά απαντά σωστά σ' αυτό, πράγμα πού είναι καί χαρακτηριστικό τής καθαρής γνώσης.

ΑΝ δεχτούμε πώς ή αρμοδιότητα σέ έπιστημονικά καί τεχνικά θέματα δέν είναι πλασματική καί πώς οί έπιστήμονες, οί μηχανικοί, οί τεχνικοί είναι πραγματικά σοφοί πάρ' όλο πού έχουμε μερικές φορές αποδείξεις γιά τόν αντίθετο, αυτό δέν είναι καί απόδειξη πώς μπορεί νά συμβαίνει τό ίδιο γιά όλα τά ζητήματα. Μπορούμε γιά παράδειγμα νά δείξουμε μέ τρόπο αὐστηρό ότι τό δίκαιο δέν είναι γνωστικό αντικείμενο καί ότι δέν υπάρχει έπιστήμη τής δικαιοσύνης.

ΜΠΟΡΟΥΜΕ νά δείξουμε τό ίδιο πράγμα γιά τό ώραίο καί γιά τό ευχάριστο. Δέν υπάρχει λοιπόν αληθινή αρμοδιότητα καί αὐθεντία, σίγουρη στους χώρους αὐτούς πού όμως έχουν μεγάλη σπουδαιότητα στήν καθημερινή ζωή. Στους χώρους αὐτούς υπάρχουν μόνο γνώμες, καί όλες θά πρέπει νά συζητηθούν...

Ο φιλόσοφος αυτός λοιπόν αρνείται, ενώ του ζητήθηκε, νά σταθεί στά μάτια σας καί στά αυτιά σας σάν κάποια αὐθεντία... Διάλεξε τέτοιο τρόπο παρουσίας τής έκπομπής του ώστε νά μή βλέπετε εκείνον πού μιλάει, καί νά μήν ακούτε εκείνον πού βλέπετε, ακριβώς γιά νά καταστρέψει τήν παράσταση τής αὐθεντίας πού έρχεται αναπόφευκτα νά εγκατασταθεί στήν τηλεοπτική οθόνη σας κάθε φορά πού σās προσφέρουν νά δείτε κάτι άλλο από μυθοπλασίες, από κινηματογραφικές ταινίες, από δράματα...

ΟΤΑΝ αρνείται όμως νά σās προσφέρει τήν εικόνα αὐτή, αρνείται νά ανταποδώσει μιá έξυπνηρέτηση. 'Η έξυπνηρέτηση αὐτή είναι καί ή μόνη πού πάντα ζήτησαν από τούς φιλόσοφους, από τούς οποιούς άφου δέν έξυπηρετούν τήν κοινωνία μέ τό έπάγγελμά τους, κι αυτό από έλλειψη αρμοδιότητας καί αὐθεντίας στό χώρο τους, πού εξάλλου δέν είναι καν χώρος άποκομμένος άφου διαμορφώνεται στήν πραγματικότητα από τά πιά κοινά ζητήματα, μπορούν του-

λάχιστο νά ζητήσουν νά φανούν χρήσιμοι καί νά δεχτούν νά παίξουν τόν ρόλο του σοφου, ένσαρκώνοντας έτσι τήν αὐθεντία τής γνώσης άπέναντι σ' άκείνους πού δέν τήν έχουν.

ΜΠΟΡΟΥΝ τουλάχιστο νά απαιτήσουν από τούς φιλοσόφους αὐτούς νά παρουσιαστούν σάν σοφοί. 'Αν όμως δεχτούν νά φανούν σάν τέτοιοι, σέ τί έξυπηρετούν, σέ ποιόν καί σέ τί ανταποδίνουν τήν έξυπνηρέτηση; Σ' άκείνους μονάχα πού έχουν ανάγκη νά πιστέψει κάποιος στήν αρμοδιότητα καί στήν αὐθεντία σέ τέτοια θέματα, κι αυτό ακριβώς εκεί όπου δέν υπάρχει αρμοδιότητα καί αὐθεντία.

ΟΠΩΣ, γιά παράδειγμα, σέ θέματα δικαιοσύνης, σέ θέματα όμορφιάς, εύτυχίας καί ίσως ακόμα καί αλήθειας... Καί γιατί νά πρέπει νά πιστέψει κάποιος στήν αρμοδιότητα καί στήν αὐθεντία στά θέματα αὐτά, όταν δέν υπάρχει τέτοιο πράγμα;

ΝΑ, λοιπόν, πού βρίσκεται τό ζουμί τής υπόθεσης... 'Υπάρχει ανάγκη γιά πίστη σέ μιá αὐθεντία, ανάγκη γιά τήν αὐθεντία νά γίνει πιστευτή, καί ανάγκη νά επιβάλει τήν πίστη καί στόν έαυτό της... πρόκειται γιά μιá πολύ παλιά ιστορία, εκείνη ακριβώς τής πολιτικής ή καλύτερα τών κομμάτων. Αὐτήν ακριβώς τήν ιστορία αναζωπυρώνει καί ή έλάχιστη παρουσία στήν τηλεόραση. 'Η παρουσία στήν οθόνη του όποιουδήποτε μικροφιλόσοφου, του όποιουδήποτε μικροκαλλιτέχνη τής επιθεώρησης, όσο γυμνού καί νά είναι από αὐθεντία, συμβάλλει αλλά καί άρκεϊ γιά νά του δώσει λίγη γιά μερικές στιγμές...

ΚΑΙ πιστεύετε πώς μετά δέ θ' άπομείνει κάτι σάν κατάλοιπο; Θά μείνει ακριβώς ή γενική έντύπωση πώς υπάρχουν πάντα σέ όλα τά πεδία, άνθρωποι αρμόδιοι οί όποιοι είναι, πάντα, εκείνοι πού αποφάσισαν νά προωθήσουν εκείνο πού βλέπουμε ή εκείνο πού ακούμε τώρα καί στους όποιους άξίζει ή ιδιότητα τής αὐθεντίας.

ΑΝ οί φιλόσοφοι δεχτούν νά βοηθήσουν τούς συμπολίτες τους, νά πιστέψουν στήν αὐθεντία σέ ζητήματα όπου τέτοια δέν υπάρχει, νά πιστοποιήσουν δηλαδή τήν αὐθεντία αὐτή, τότε παύουν νά προβληματίζονται μέ τόν τρόπο πού έλεγα πριν από λίγο καί κατά συνέπεια παύουν νά είναι φιλόσοφοι.

ΓΙΝΟΝΤΑΙ εκείνο πού όνομάζουμε διανοούμενοι, δηλαδή άνθρωποι πού πιστοποιούν μιá αντιποίηση αρμοδιότητας... τή δική τους, οί όποιοι όμως κυρίως πιστοποιούν τήν ίδια τήν ιδέα πώς πρέπει νά υπάρχει αρμοδιότητα γιά κάθε πράγμα. Καί τότε όλοι έπιτελούν τόν ίδιο ρόλο, ακόμα κι αν μερικοί άπ' αὐτούς είναι καθολικοί, μερικοί είναι άδέσμευτοι στοχαστές ή καί μαρξιστές, ακόμα κι αν μερικοί είναι άριστεροί καί άλλοι δεξιόι. 'Εδω καί πολύ καιρό, στή δύση, οί φιλόσοφοι είναι άπροστάτευτοι από τόν πειρασμό του ρόλου αὐτού του διανοούμενου καί δελεάζονται γιά νά γίνουν αντιπρόσωποι κάποιας αὐθεντίας. 'Από τήν έποχή του Πλάτωνα, έδω καί δυόμισι χιλιάδες χρόνια, δέν είναι πολλοί εκείνοι πού δέν υπόκυψαν. Μου φαίνεται πώς ο Lyotard θά ήθελε νά ανήκει στήν μειονότητα αὐτή, πράγμα πού μέ επιφόρτισε νά σās πω.

Μετ: Γιώργος Ζηκογιάννης
Εικονογράφηση: Γιώργου Ματορίκου

Τό κείμενο τής έκπομπής του J.-F. Lyotard δημοσιεύτηκε στό τετραμηνιαίο παρισινό περιοδικό Education 2000, τεύχος 10, Σεπτέμβριος 1978, του Κέντρου Πληροφόρησης 'Εκπαιδευτικών Τεχνικών (C.I.T.E.), έκδοση του 'Ανώτερου Παιδαγωγικού 'Ινστιτούτου (I.S.P.).

'Η είσαγωγή είναι του Gilles Delavaud, άρχισυντάκτη του περιοδικού.

Εύχαριστούμε τόν Jean-François Lyotard πού έπέτρεψε τή δημοσίευση του κείμενου καί τόν Βαγγέλη Τσαγκαράκη πού μεσολάδησε γι' αὐτό.

Γιώργος Ζηκογιάννης

Οι Έλληνες «βασίλεις» της ζουγκλας

Σε προηγούμενα τεύχη μας είχαμε δημοσιεύσει μία σειρά από άρθρα για τα λαϊκά αναγνώσματα.

Έκτός από τις αισθηματικές ιστορίες, την αστυνομική περιπέτεια και τα ληστρικά κατορθώματα, εκδοτική επιτυχία γνώρισαν και τα μυστήρια της ζούγκλας, και υπήρξαν για μία σημαντική χρονική διάρκεια προσφιλή αναγνώσματα.

Στό σημερινό τεύχος, ο ΝΙΚΟΣ ΠΛΑΤΗΣ ασχολείται ακριβώς με τις ιστορίες αυτές που είχαν σαν ήρωες άγρια θηρία, πολιτισμένους λευκούς και άνθρωποφάγους μαύρους.

«Τάμ-Τάμ». Έβδομαδιαίο κόμικς. Σχίτσα Θέμον Άγδρεόπουλου, κείμενο Σοφίας Μαυροειδή-Παπαδάκη. Έκδοση 1950.

Παρά τις αναμφισβήτητα δυσκολότερες συνθήκες ζωής στις χώρες των «άγριων» – σε σύγκριση με την πρώτη μεταναστευτική «ευημερία» της Αμερικής των αρχών του αιώνα μας – είναι γεγονός πως οι Έλληνες «δένονταν» πολύ ευκολότερα με τους «απολίτιστους» μαύρους, απ' ό,τι με τους «πολιτισμένους» «λευκούς της Δύσης, όχι μόνο γιατί μαζί τους μπορούσαν να περνάνε γι' αφεντικά, αλλά και γιατί υπήρχαν μεταξύ τους πολλά κοινά σημεία. Ήξεραν από ίδια πείρα τη φυλετική οργάνωση και δεν ξενίζονταν όπου κι όταν τη συναντούσαν στους ιθαγενείς κατοίκους της Αφρικής και της Ασίας. Η αρχική αυτή πείρα τους βοηθούσε να εννοήσουν καλύτερα την οργάνωση και τις επιμέρους λειτουργίες των «άγριων» φυλών, βρίσκοντας, συχνά, σοβαρές αναλογίες και ταυτότητες με τις δικές τους κοινότητες καταγωγής.

Όχι βέβαια, πως οι Ρωμιοί άποικοι ήταν λιγότερο «άποτελεσματικοί» από τους άλλους λευκούς και ούτε φυσικά τριγυρνούσαν τις ζούγκλες παρορμούμενοι από φιλανθρωπικές διαθέσεις. Κάθε άλλο, μάλιστα. Κατακτητές ήταν και αυτοί και πλιατσικολόγοι, όπως όλοι οι άλλοι. Οί πρώτοι διδάξαντες, άλλωστε, τό «υγιές» έμπόριο με τους ιθαγενείς (χάντρες, καθρεφτάκια, σακουλάκια αλάτι, γιάλινα κομπολόγια κ.ά. άχρηστα γι' αυτούς πράγματα) και οι πρώτοι¹ που αποτόλμησαν την εξερεύνηση των παρθένων περιοχών. Η δύναμη του θείου λόγου, ή

άποτελεσματικότητα του κνούτου, της καραμπίνας και των «δαδών προόδου» (ευρεσιτεχνίες πού, ανάλογα με την περίπτωση, φώτιζαν ή έκαιγαν τα χωριά των «κανιβάλων») και τέλος, ή «ιδεολογία» του ρατσισμού, όπως ούποτε δεν ήταν δικές τους εφευρέσεις, γεγονός όμως είναι ότι επωφελήθηκαν απ' αυτές τό ίδιο όσο και εκείνοι πού τις ανακάλυψαν.

Αναντίρρητα όμως, υπήρξαν σαφώς και πιό ήπιοι και κατά κανόνα ανθρωπινότεροι των άλλων. Μέ τό νά δείχνουν συνεχώς αποδείξεις κατανόησης, γνώσης και προσαρμογής στα όποιασδήποτε ύφης ήθη και έθιμα, κατάφεραν νά κερδίσουν τήν συμπάθεια και, όχι σπάνια, τήν αγάπη των ιθαγενών. Απόδειξη τό γεγονός ότι στους κατοπινούς, άπελευθερωτικούς πολέμους σχεδόν ποτέ δεν διαιοπράγησαν πάνω σέ Έλληνες, ούτε ξεσήκώθηκαν ποτέ εξ αίτίας τους. Αντίθετα μάλιστα, οί Έλληνες άποικοι ήσαν οί τελευταίοι πού εκδιώχθηκαν και οί πρώτοι² πού βοήθησαν τήν υπόθεση της ανεξαρτησίας τους. Όχι, άσφαλώς, κάτι χωρίς σημασία.

Οί Ρωμιοί πάλι, πού κάθησαν στά σπία τους και γνώρισαν μόνο τή «χάρτινη ζούγκλα» (μέ τις έλληνομαθείς μαϊμούδες και τούς μαύρους φύλαρχους από τήν... Κεφαλλονιά!) των λαϊκών εκδόσεων τής εποχής, ζούσαν τήν ίδια άνασφάλεια μέ τούς άλλους (πού έξ αίτίας της είχαν ξειντευτεί) και ή περίπτωση νά φύγουν και οί ίδιοι μετανάστες δεν, άπο-

κλειόταν ποτέ. Ή στενότητα του χώρου, ή μιξέρια και ή ανεργία, ή εξάρτηση από ξένα συμφέροντα και ό συνεχώς διογκούμενος πληθυσμός, ήταν μόνιμα και κοινά «άγαθά».

Γι' αυτό τό λόγο οί "Έλληνες άναγνώστες των «έξωτικών περιπετειών» ποτέ δέν ταυτίστηκαν ουσιαστικά μέ τίς «ειδυλλιακές» άνησυχίες των Ευρωπαϊών και των 'Αφρικάνων. Ο μύθος της άρχέγονης «ώραίας» εποχής ποτέ δέν πέρασε έντός τους σάν πρότυπο ζωής. Αύτή τήν «ευτυχισμένη», «άπλή» και «χωρίς σκοτούρες» ζωή του Βολταίρου και του Ρουσσώ τήν ήξεραν σ' ένα μεγάλο βαθμό από πρώτο χέρι και δέν τήν ταυτίζαν, σέ καμιά περίπτωση, μέ τά «άγνά ήθη», αλλά μέ τίς τεχνικές έλλείψεις του πολιτισμού τους και τήν καθημερινή τους μιξέρια. Δέν ύπήρχε, λοιπόν, θέμα «νοσταλγίας» και «ανάγκης» γιά έπιστροφή στή φύση, ούτε θά ήταν δυνατό νά ύπάρχει, όπως είχαν τά πράγματα. Αύτή καθαυτή ή ζούγκλα γιά τό Ρωμιό δέν ήταν

παρά μιά καλή εϋκαιρία γιά νά ζήσει σάν... Ευρωπαίος! Δέν είναι καθόλου τυχαίο, άλλωστε, ότι ό πρώτος μυθιστορηματικός μας «Βασιλεύς της Ζούγκλας» ήταν ντυμένος πάντα μέ στολή σαφάρι και κάσκα και όχι γυμνός και άκούρευτος, όπως οί άλλοι ξένοι συνάδελφοί του!

Τά «φυλλάδια ζούγκλας» εμφανίστηκαν στήν 'Ελλάδα μόλις τό 1930, όταν πιά ό 'Αμερικάνος Ταρζάν βρισκόταν ήδη στό μεσουράνημα της «καριέρας» του (ταινίες, περιοδικά κόμικς, άλμπουμς, μπλουζάκια, κλπ.) και ό πνευματικός του πατέρας, Έντγκαρ Μπάρροους, ήταν ένας πολυεκατομμυριούχος μπίζνεσμαν.

Οί "Έλληνες συγγραφείς - όπως άλλωστε και εκατοντάδες ξένοι συγγραφείς σέ παγκόσμια κλίμακα - άπλως άπομιμήθηκαν τίς περιπέτειες του υιού Τζών Κλαίητον¹, παραλλάζοντάς τες και προσαρμόζοντάς τες, σύμφωνα μέ τά γούστα του δικού τους άναγνωστικού κοινού.

Και στίς έλληνικές «περιπέτειες ζούγκλας» ή δυνατή συγκίνηση, ή περιπέτεια, και οί ήρωϊκές πράξεις κρατούν μέχρι τέλους μιά θέση επιλογής, όπως και στίς ξένες και έρχονται σάν μιά φυσιολογική συνέχεια των «ληστρικών» πού εκείνη τήν εποχή γνωρίζουν τίς καλύτερες μέρες τους. Ή διαφοροποίησή τους ύπάρχει μόνο στήν ιδεολογία των ήρώων τους· οί "Έλληνες Ταρζάν δέν ύπήρξαν ποτέ ρατσιστές.

Μετανάστες από παράδοση και κατατρεγμένοι από κοινία «κατανοούν», βοηθούν και δένονται μέ τούς αυτόχθονες, υπερασπίζονται τίς ύποθέσεις τους, τήν άκεραιότητα του φυσικού περιβάλλοντος και τό δικαίωμα επιδίωξης όλων των φυλών (και των «καλών» και των «κακών»), έρχονται ακόμα και σέ έπιμυξία μαζί τους, χωρίς ένδόμυχα νά πιστεύουν ότι κάνουν κάτι σπουδαίο ή κάποια μεγάλη χάρη!

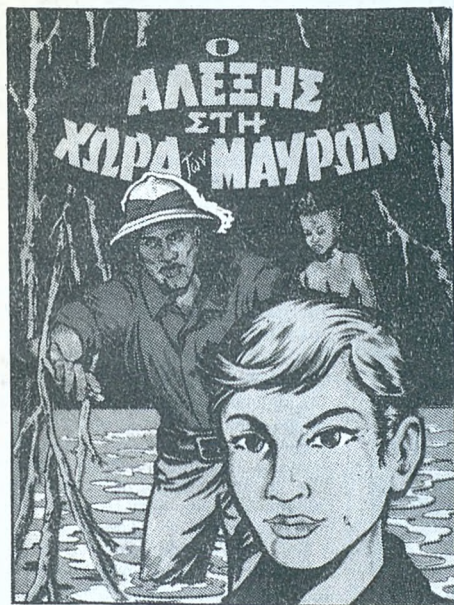
Καραγκίζικο έργο του Ν. Ρούσσου.

Σέ κάποια (έκδοτική) φάση, μάλιστα, αυτός ό μιγάς «Γκαούρ» ("Έλληνας Ταρζάν της δεκαετίας του '50, γιός ενός "Ελληνα κυνηγού άγρίων θηρίων και μιάς μαύρης... δεζυροπούλας) θά 'ρθει αντιμέτωπος μέ τόν Ταρζάν του Μπάρροους, σ' έναν άγώνα ζωής και θανάτου! Ή σύμπτωση της έντυπης αυτής άναμέτρησης στό περιοδικό «Γκαούρ-Ταρζάν», μέ τά τότε άπελευθερωτικά κινήματα της μαύρης 'Αφρικής, δέν θά πρέπει νά λογαριάζεται καθόλου τυχαία! Κάθε άλλο μάλιστα!

1. Πρώτος ό γιατρός και έξερευνητής Παναγιώτης Ποταγός (1838-1903), άφου πειρήλαε ολόκληρη τήν 'Ασία εισέδωσε στίς ζούγκλες της τροπικής 'Αφρικής, πολύ πέρα από τό σημείο πού είχε φτάσει ό γνωστός εκείνη τήν εποχή έξερευνητής Σβάνφορτ. "Όταν επέστρεψε στήν 'Ελλάδα, ύστερα από δεκαπενταετή παραμονή στήν 'Αφρική, εξέδωσε, μέ έξοδα του Πανεπιστημίου, τόν Α' τόμο της «Περιήγησης των διηγησών» του, ό όποιος μεταφράστηκε και στά γαλλικά.

2. Όπως γιά παράδειγμα οί μυθιστοριογράφοι του Πατρίς Λουμούμπα:

3. Τό πραγματικό όνομα του Ταρζάν. Τζών Κλαίητον ονομαζόταν ό πατέρας του, ό ίδιος, καθώς και ό γιός του Κόρα.

'Ηθοπλαστικό, χριστιανικό άνάγνωσμα της Χριστιάνας Ουράνου, έκδοση «Ζωής του Παιδιού», Αθήνα 1970.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΣΤΗ ΖΟΥΓΚΛΑ...

5 "Έλληνες έπιχειρούν νά κατακτήσουν τήν 'Αφρική

Τό θρυλικό μυθιστόρημα του δημοσιογράφου και ιστορικού Γ. Άσπρέα (έγραψε τήν τρίτομη «Ιστορία της Νεωτέρας 'Ελλάδος») πού ανέβασε τήν κυκλοφορία της έφημερίδας «Βραδυνή» σ' έπίπεδο «μπέστ-σέλερ» και τό πρώτο και μοναδικό, αξιόλογο λογοτεχνικά, δημοσίευμα του είδους (κυκλοφόρησε άργότερα και σέ βιβλίο μέ τήν ίδια πάντα έπιτυχία). Γραμμένο στή δημοτική και στό πρώτο πρόσωπο (τήν Ιστορία άφηγείται μέσα από τό ήμερολόγιό του ό Σταύρος Πεταλούδης, ένας από τούς «πρωταγωνιστές»), περιγράφει γλαφυρά και

άρκούντως ρεαλιστικά, τίς περιπέτειες πέντε 'Ελλήνων μεταναστών, πού από κοινού προσπαθούν νά κάνουν τήν τύχη τους στίς ζούγκλες της 'Αφρικής.

Πρόκειται γιά τούς «άνεπανάληπτους» Σταύρο Πεταλούδη (φτωχό-παιδί από τό Μεσολόγγι, γιός ψαρά και όρφανός από... δεκαοκτώ χρόνων!), Γεράσιμο Λιθιέρατο (Κεφαλονίτης μετανάστης, καλλιεργητής καρύδας και κόκα, δεινός τυχοδιώκτης και λαθρέμπορος των πάντων), Καπάτο (πολυπράγμων, λιγόλογος, σοβαρός, τεμπελάκος και καί χωρατατζής) και τούς ελάχιστα ενδιαφέροντες (οί πρώτοι πού σκοτώθηκαν άλλωστε) Τζίφο και Γουλιανό.

Μερικοί χαρακτηριστικοί ύπότιτλοι του όλου μυθιστορήματος: «Οί ληστές της Βροάδας», «Η σπηλιά των πνευμάτων», «Φίλοι και άδελφοί με τή φυλή των ληστών»,

«Φυσιολατρεία και κοινογαμεία», «Περιπέτειες με αγέλες θηρίων», «Ερωτες φυσιολατρικοί με μικρές αφρικανίδες», «Η συγκινητική αὐτοθυσία μιάς ώρας μαύρης», «Μιά Αθηνιού 'Ιποπόταμ», «Χρυσές πλάκες και διαμαντόπετρες».

Τοῦ ἴδιου συγγραφέα εἶναι καὶ τὸ προγενέστερο μυθιστόρημα ζούγκλας, «Ὁ Γύρος τῆς Γῆς», πού δημοσιεύτηκε στὸ περιοδικό «Ἀστὴρ» τοῦ Ε. Παπαδημητρίου, ἐκδιδόμενο «πεντάκις τῆς ἐβδομάδος» πού γνώρισε, ἐπίσης, μεγάλη ἐκδοτικὴ ἐπιτυχία.

Τζιμ Λόντος ὁ βασιλεὺς τῆς ζούγκλας

Περὶ ὧν μιν παλαιστὴς τοῦ μεσοπόλεμου, κάτοχος ἐπὶ μιά περίπου εικοσαετία τῆς «χρυσῆς καὶ ἀδμαντοποικίλου ζώνης κόσμου» (ὑστάτο παλαιστικὸν τρόποιο τῆς ἐποχῆς). Γεννημένος στὸ Ἄργος τὸ 1896 – τὸ πραγματικὸν τὸν ὄνομα ἦταν Χρήστος Θεοφίλου – μεταναστεύει μαζί με τὴν οἰκογένειά του στὴν Ἀμερική, ὅπου καὶ δίνει τοὺς πρώτους νικηφόρους ἀγῶνες του. Τὸ 1929 ἐπισκέπεται τὴν Ἑλλάδα καὶ ὀργανώνει τὸν Παναθηναϊκὸ στάδιο ἀγῶνα με τὸν Πολωνοαμερικάνο Κάρλ Ζμπύσκο, τὸν ὁποῖον καὶ θέτει ἐκτός μάχης στὸ δεύτερο γύρο. Τὸ 1930 προκαλεῖ σὲ ἀγῶνα τὸν παγκόσμιον πρωτοπαλαιστὴ Ριχάρδο Σίκατ, τὸν ὁποῖον καὶ θγάζει ἀπὸ τὰ πρῶτα λεπτὰ τοῦ ἀγῶνα νόκ δαυτ, κερδίζοντας ταυτοχρόνως καὶ τὸν τίτλον. Τὸ 1933 δίνει νέο νικηφόρο ἀγῶνα στὸ Παναθηναϊκὸ Στάδιο με τὸν Ρωσσοπολωνὸ γίγαντα Κόλα Κβά Ριάνι. Προικισμένος με μιά σπάνια σωματικὴ δύναμη, μοναδικὴ ἀντοχή, ἀλλὰ καὶ τὴν σχετικὴ τεχνικὴ κατάρτιση, δίνει δεκάδες ἐπὶ δεκάδων ἀγῶνες στὴν Ἀμερική, Εὐρώπῃ, Ἀφρική καὶ Αὐστραλία στὸ διάστημα τῆς τριαντάχρονης παλαιστικῆς του καριέρας. Σκληρότεροι του ἀντίπαλοι ὑπῆρξαν ὁ «στραγγαλιστὴς» Λιούης, ὁ ἄδερφοί Στέγκερ, ὁ «αἰμοδόρος» Μπράουνινγκ καὶ ὁ

προαναφερόμενος Σίκατ. Τὸν τίτλον τοῦ παγκόσμιου πρωτοπαλαιστῆ διετήρησε μέχρι καὶ τὴν ἡμέρα πού ἀποσύρθηκε ὀριστικὰ ἀπὸ τὰ παγκόσμια ρίγκ.

Ἀφορμὴ γιὰ νὰ γίνει «πρωταγωνιστὴς» ζουγκλικὸν μυθιστορήματος στάθηκε κάποιος ἀγῶνας πού ἔδωσε στὸ Καίτη Τάουν, ὁπότε καὶ ὁ Γ. Τσουκαλὰς ἀδραξε τὴν εὐκαιρία – ἐκμεταλλευόμενος τὴν εἰδησεογραφία τῶν ἐφημερίδων, τὴ γεωγραφικὴ θέσι τοῦ ρίγκ καὶ πολὺ περισσότερο τὴ φήμη του – καὶ τὸν «ἔστειλε» στὴ γειτονικὴ ζούγκλα ἐν εἰδῇ Ταρζάν. Κυκλοφόρησαν συνολικὰ 43 τεύχη με τίς περιπέτειές του, ἀνάμεσα στίς ὁποῖες συγκαταλέγονται καὶ οἱ: «Ἡ πάλη τοῦ Λόντου με τὰ λιοντάρια», «Ἡ μυστηριώδης λευκὴ βασίλισσα τῶν ἀγρίων» (γέννημα-θρέμμα Ἑλληνίδα κι αὐτή!), «Ὁ λάκος τῶν φιδῶν», «Τὰ προϊστορικὰ τέρατα», «Τιγράνθρωποι καὶ Ἀνθρωποπύθιοι», κ.ἀ.

Ἐκδόση «Ἀγκυρα»: Ἀπόλλων Παπαδημητρίου, εἰκονογράφηση Γ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 1931.

3 Ἑλληνόπουλα ἀνάμεσα στοὺς ἀγρίους

Κατὰ λέξη ἀντιγραφή ἀπὸ τὴ σχετικὴ ἀναγγελία τοῦ ἐκδότη: «Ὁ ἐκδοτικὸς Οἶκος Δημητρίου Περαιτάκη, Πειραιῶς 13 – Ἀθῆναι, τῇ ἀδείᾳ τῶν ἡρώων τῶν αξιοθαυμάστων αὐτῶν ἀναγνώσμάτων, ἀνέθεσαν εἰς τὸν λογοτέχνην καὶ δημοσιογράφον Κον Μιχαὴλ Πριονιστὴν νὰ συγγράψῃ εἰς σειράς τευχῶν τὰς περιπέτειας τριῶν τολημῶν νέων, οἱ ὁποῖοι ἐξεκίνησαν ἀπὸ τὴν Ἀθῆναν πρὸς τὸ ἀγνωστον. Πρόκειται διὰ ἀναγνώσματα γεμάτα κίνηση καὶ συγκίνηση, περιπέτειαν καὶ τόλμην, τὰ ὁποῖα μεταφέρουν τὸν ἀναγνώστην εἰς ὅλα τὰ ἀγνωστα, ἀγρία, μέρη τῆς Ἀφρικῆς, στίς πιὸ γοητευτικὰ τοποθεσίαις τοῦ κόσμου, στὴ ζούγκλα, στὰ παρθένα δάση καὶ ἐξοστοροῦν τὴν δραματικὴν ζωὴν δέκα ἐτῶν κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ τόλμη, ἡ δύναμις, ἡ θέλησις ὑπερτεροῦν στὴ φαντασίᾳ καὶ προκαλοῦν τὸν θαυμασμόν γιὰ 3 νέους (σ.σ. πρόκειται γιὰ τοὺς, Λιμαδόρο (δουλεὺς παλὰ σὲ μηχανουργεῖο), Μηχανέα (γιατὶ

σκάρωνε ὁλοένα πατέντες) καὶ Μπάσο (γιατὶ εἶχε μπάσα φωνή) πού ἀνῆκουν σὲ μιά φυλὴ, τὴν φυλὴ τῶν Ἑλλήνων...

Κυκλοφόρησε σὲ ἐβδομαδιαία φυλλάδια τὸ 1942. Στὸν ἴδιο συγγραφέα καὶ ἐκδότῃ ἐπισυνάπτεται καὶ «Ὁ Καμπαφλῆς, βασιλιάς τῆς ζούγκλας», ἡ «Τὰ 3 Κ» ἡ ἄλλως ἡ ἱστορία τῶν «Κ.Κ.Κ.» (Καμπαφλῆς Καραμπέτσος, Κ-απιτόκος, τὰ ἐπώνυμα τῶν τριῶν πρωταγωνιστῶν τοῦ μυθιστορήματος), ὅπου οἱ τρεῖς πρωταγωνιστὲς ζοῦν (σύμφωνα με διαφημιστικὸ τοῦ ἐκδότη) «ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρωποφάγους, στοὺς λέοντας, τὰς τίγρεις, τὰς λεοπαρδάλεις, τοὺς ἐλέφαντας, τοὺς χιμπατζῆδες, τοὺς θόας, τοὺς πύθωνας, τοὺς κροκοδείλους, μέσα στὰ παρθένα δάση τοῦ Κόγκο καὶ τοῦ Γκάμπον (ὅπου στὸ τέλος) δημιουργοῦν, ἔπειτα ἀπὸ χίλια δυὸ θάσανα καὶ περιπέτειες φοθερές, πρωτάκουστες, τρομαχτικὲς, μιά κοινωνία πολιτισμένων»! Ἀεῖζει ν' ἀναφερθεῖ ὅτι ὁ συγγραφέας, Μιχαὴλ Πριονιστῆς, ἐξῆσε, γιὰ ἓνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα, στὰ μέρη πού περιέγραψε.

Τὸ φάντασμα τῆς Ζούγκλας

Ἐνας Ἕλληνας, ὁ Λουκάς Ἀναστασίου, πέφτει θύμα τῆς θηριώδους τῶν «καννιθάλων» οἱ ὁποῖοι ὡστόσο, καὶ παρὰ τίς ἀρεστῆς τους «συνήθειες», δέν τὸν θράβουν σὲ κανένα καζάνι, οὔτε τὸν τρώνε (προφανῶς δέν τραγότανε με τίποτα), ἀλλὰ ἀφοῦ τοῦ κόβουν τὴν μύτη, τ' αὐτὰ καὶ ὅτι ἄλλο μπορούσαν νὰ τοῦ κόψουν, τὸν ἐγκαταλείπουν ἡμιθανὴ μέσα στὴν «ἀγρία ζούγκλα». Ὁ Λουκάς Ἀναστασίου, στὴ συνέχεια, ἀφοῦ ἀνανίπτει ταχέως, ὀκρίζεται νὰ πάρει «ἐκδίκηση». Ντύνεται κουκούλα κόκκινη καὶ μίσος ἀφάνταστο καὶ ἐνεδρεῖ γιὰ τὰ «θῶνα», τρώγοντας καὶ καταβροχθίζοντας ὅσους ἀνύπτους ἱθαγενεῖς πέφτουν στὸ δρόμο του, σὲ μιά «ἐκδίκηση» χωρὶς κανένα τέλος καὶ μέτρο. Τὸ παράξενο αὐτὴ τὴν κακογραμμένη, ὅσο καὶ ἀνόητη, ἱστορία εἶναι ὅτι ὁ συγγραφέας, π.σ., Γ. Καμπούρης, ἐξῆσε ἀρκετὰ χρόνια στὴν Ἀφρική, ὅπου εἶχε πάει σὰν μετανάστης...

Ἡ δημοσίευση ἐγίνε στὸ περιοδικό Π.Α.Μ.Ε.Μ. (Περιπέτειες – Ἀγωνία – Μίσος – Ἐρωτας – Μυστήριον) πού ἐξέδιδε μαζί με τὸν Ἀντῶνη Λοῦρο, ὁ Γ. Καμπούρης.

Ὁ Ἕλληνας Ταρζάν καὶ τὰ μυστήρια τῆς Ζούγκλας

Παιδί ἐνός Ρωμοῦ ἐμπόρου ἐλεφαντόδοντων πού ἄρπαξαν οἱ «ἀγριοι» ὁπαδοὶ τῆς «θηριώδους τῶν ἐλεφάντων» προκειμένου νὰ τὸ σκοτώσουν (πράγμα πού θὰ μπορούσαν νὰ κάνουν εὐθὺς ἐξαρχῆς, μόνο πού θὰ ἔμενε τὸ μυθιστόρημα χωρὶς...Ταρζάν!) καὶ πού γλίτωσαν τελευταία στιγμὴ οἱ γορῖλες (αὐτὴ ἡ τελευταία στιγμὴ κρατᾷ περὶ τὰ δύο τεύχη), παίρνοντάς τον μαζί τους στὰ βάθη τῆς ζούγκλας ὅπου καὶ τὸν μεγάλωσαν, κάνοντάς τον, τέλος, ἀρχηγὸ τῆς ἀγέλης τους (ὅπως πάνω-κάτω καὶ μετὸν προγενέστερο Ταρζάν τοῦ Μπάρρους). Ὁ «μυστηριώδης» ἡγέτης τῆς «θηριώδους τῶν ἐλεφάντων» εἶναι ἓνας γέρος μάγος – τόσο γέρος πού ὁ θρύλος γι' αὐτὸν τὸν ἤθελε πάνω ἀπὸ χιλίων χρόνων – διαθέτει ἀφάνταστη δύναμη· μπορεῖ καὶ γίνεται ἀόρατος, παρουσιάζεται ἐξοφικὰ ἐναντίον τῶν ἀντιπάλων του ἐκεῖ πού δέν τὸν περιμένουν, γνωρίζει φαρὰ ὅλα τὰ μυστικὰ τῆς «μαύρης μαγείας» («ἥρωας» πανομοιότυπος μετὸ τὸ μάγο Καλλιότρο, γνωστός ἀπὸ προηγούμενον μυθιστόρημα τοῦ ἴδιου συγγραφέα).

Μιά ἀδελφὴ τοῦ Ταρζάν, σὲ μεταξὺ, πού ἔχει ἀνατραφεῖ με τοὺς ἀγρίους πού τὴν περιμάζεψαν ἀπὸ κοριτσάκι, τὸν ἐρωτεύεται χωρὶς νὰ ξέρει ποῖός εἶναι. Ἡ «βασιλίσσα τῆς Ζούγκλας» αὐτῇ τῶν «ἀγρίων» εἶναι ἡ μόνη πού γνωρίζει πού κρύβονται οἱ ἀμύητοι θησαυροὶ τῆς «Βασιλίσσας τοῦ Σαββά» (!) πού ψάχνουν νὰ βροῦν δύο τολημῶν Ἕλληνες, ὁ Λαουδάτος καὶ ὁ Βουνάς (πρωταγωνιστὲς στὸ προηγούμενον διήγημα τοῦ Τσουκαλὰ, τὸ «Τζιμ Λόντος, ὁ βασιλεὺς τῆς Ζούγκλας»). Γύρω ἀπὸ τὸν ἀμύητο αὐτὸ θησαυρὸ γίνεται ἓνας φοθερός καὶ δραματικὸς «ἀγῶνας», γιὰ τὸ ποῖός τελικὰ θὰ τὸν ἀποκτήσει. Λαμβάνουν μέρος κατὰ σειρά ἐμφανισεως: ὁ «μυστηριώδης» μάγος, ὁ Ἕλληνας Ταρζάν, ὁ «πονηρός» Κεφαλλονίτης Λαουδάτος, ὁ «γιγαντόσωμος» Βουνάς καὶ ἡ

«Άγρια» Σικά. (έκδοση: «Άγκυρα» – Απόλλων Παπαδημητρίου – εικονογράφηση: Νίκος Νείρος. Κυκλοφόρησαν συνολικά 43 εβδομαδιαία οκτασέλιδα φυλλάδια. Αθήνα 1931).

Τό караβάνι του θανάτου

Ο Κεφαλλονίτης Στάθης Βουνάς (ήρωας «δανεισμένος» από σχετικό μυθιστόρημα του Γ. Τσουκαλά) μαζί με τό δύστροπο σύντροφό του Στραβογιάννη, φτάνουν στο «Νησί του Διαβόλου» (τίτλος του πρώτου μέρους) όπου και ανακαλύπτουν τόν «Θησαυρό τών πειρατών», πού από καιρό τώρα ψάχνουν. Ο Βουνάς αρχίζει τή μοιρασιά, ό Στραβογιάννης, όμως, πού θέλει τό θησαυρό μόνο γιά πάρτη του, του δίνει μιά κασμάδια κατακέφαλα και τόν αφήνει σέκο. Από κοντά και τό παιδί του Στάθη, Γιώργος Βουνάς, βλέπει τά καθέκαστα και θάζει τά κλάματα, λιποθυμεί, ενώ ό δολοφόνος του πατέρα του εγκαταλείπει τό νησί με τό θησαυρό υπό μάλης. «Όλως τυχαίως» περνάει από τό «Νησί του Διαβόλου» ό Όλλανδός Ζάν Ντωριέ με τό πλοίο του, παλιός φίλος του Βουνά και άναλαμβάνει νά γυρίσει τό γιό πίσω στήν Έλλάδα. Ο Γιώργος Βουνάς μεγαλώνει κοντά στους δικούς του, γίνεται «άντρας σωστός», ενώ επισκέπτεται τακτικά τόν Όλλανδό σωτήρα του, στο σπίτι του στήν Αθήνα. Ο Ντωριέ, φοβούμενος κάποιο παλιό βοηθό του όνόματι Μαρινέτι, του άποκαλύπτει τήν ύπαρξη κάποιου θησαυρού και τόν παροτρύνει νά σπεύσει πρώτος.

Πρίν, όμως, τό άποκαλύψει παντελώς τήν κρύπτη του θησαυρού βρίσκεται μαχαιρωμένος και ό Βουνάς κατηγορούμενος γιά φόνο έκ προμελέτης, φεύγει λαθραία γιά

Αφρική μεριά, άκολουθώντας κατά ήμα τά ίχνη του Μαρινέτι. Έκεί γνωρίζει τόν Άλή Σουλεϊμάν («Κίρινος Διάβολος», φορούσε και κίρινη μάσκα), πού με τή βοήθειά του (μισούσε και αυτός τό Μαρινέτι) νακαλύπτει τό «Καραβάνι του θαλάτου», τό χαμένο θησαυρό και τέος, τό φονιά του Ζάν Ντωριέ τόν ποιο και νουθετεί «κατά δύναμη», ακόμα ύστερα από πολλές «περι-

πέτειες» (και δεκάδες επί δεκάδων σελίδες) ανακαλύπτει και τό δολοφόνο του πατέρα του, Στραβογιάννη, άναγνωρίζοντάς τον από τό κομμένο του δαχτυλάκι, πού του είχε φάει ένας καρχάρις στο προηγούμενο μυθιστόρημα («Τό νησί του Διαβόλου») του συγγραφέα, Άθανασίου Τσόγκα, αλλά τόν συγχωρεί γιά χάρη τής χαμένης του άδερφής πού θρήκε και ήταν έρωτευμένη με τό γιό του... Στραβογιάννη, Παύλο!!!

(έκδοση «Ο Όλιος» – Δ. Περαιτάκη, εικονογράφηση Κ. Παπαδόπουλου, Αθήνα 1942).

Γκαούρ-Ταρζάν

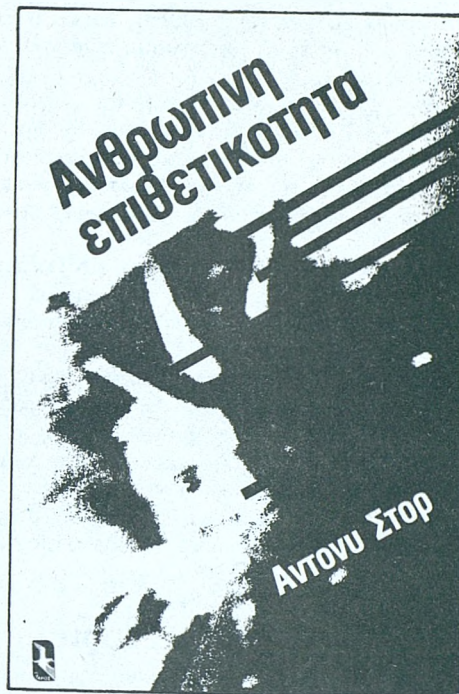

Ένας ελληνικής καταγωγής Ταρζάν (άπό πατέρα Έλληνα και «βεζυροπούλα» μητέρα) και ένα «δριζινάλ» (αυτός του Μπάρροους) βρίσκονται άντιμέτωποι σ' ένα άνελετο, συνεχή και άδιάκοπο μαρσάνειο «ήρωϊκών πράξεων» σέ φανερό όφελος πάντα του συγγραφέα, Νίκου Ρούτσου, πού διαωνίζει έτσι τό περιοδικό του σέ έκονοντάδες νούμερα επί μιά περίπου δεκαετία, αρχίζοντας από τό 1950. Μαζί τους συμπρωταγωνιστούν ή «άφαντάστου καλλονής» Ταταπού (έλληνικής καταγωγής και λόγου της) και ή «πανέμορφη» Τζέιν, άντίστοιχες συντρόφισσές τους, ενώ τό κωμικό της Ιστορίας «έγγυάται» τό δίδυμο τών νάνων Χουχού και Ποκοπίκο.

Χαρακτηριστικοί τίτλοι της σειράς: «Ο Θεός τών Κολασμένων», «Ο μπάρμπαδεινόσαυρος», «Ο τυφλός έλέφαντας», «Ο γοριλάνθρωπος Νταμπούχ», «Ζωντανός στον τάφο», «Τό φτερωτό τέρας», «Γκαούρ και Ταρζάν φίλοι», «Η κατακόμβη του μυστηρίου», κλπ. (έκδοση: «Άγκυρα» – Άπ. Παπαδημητρίου και Υίός – εικονογράφηση – κατά διαστήματα –: Κουκάκης, Μέντης Μπισσατζόγλου (Μπόστ), Βύρων Άπόστογλου και Βασίλης Ζήσης).

Στόν ίδιο συγγραφέα καταλογίζονται και τά μεταγενέστερα περιοδικά «Μικρός Ταρζάν» (ένα Έλληνόπουλο, όνόματι Ταμπόρ, πού μεγάλωσε μονάχο του, θηλάζοντας μιά λέαινα πού τό περιμάζεψε) και «Ζούγκλα/ Οι γνήσιες περιπέτειες Ταρζάν» (α λά «Γκαούρ-Ταρζάν», μόνο πού ό Γκαούρ έδώ έχει τό όνομα «Ζαντόθ» και ή «Ταταπού» λέγεται «Στα» τών έκδόσεων Γ. Γεωργιάδη – Σπ. Άνεμοδουρά.

Ένα κείμενο σοφίας
γιά τή συμπεριφορά
τήν επιβίωση και
τόν προορισμό
τής ανθρώπινης φυλής.

«Δυστυχώς είμαστε τό πιό θάναυσο, τό πιό επιθετικό και έκδικητικό είδος πού περπάτησε ποτέ πάνω στή γή».
Αντουνι Στόρ

Κανένας άνθρωπος πού ενδιαφέρεται γιά τήν τύχη του πολιτισμού μας δέ μπορεί ν' άγνοήσει τό πολυσυζητημένο βιβλίο του Άντουνι Στόρ γιά τήν ανθρώπινη επιθετικότητα. Πρόκειται γιά ένα βιβλίο περισσότερο σοφίας παρά γνώσης, με βαθιά μηνύματα γιά τό μέλλον της ανθρώπινης φυλής. Ο μεγάλος σοφός της εποχής μας και τιμημένος με τό Βραβείο Νόμπελ, Κόνραντ Λόρεντζ («Τά όκτώ θανάσιμα άμαρτήματα του πολιτισμού μας»), χαρακτήρισε τήν «Ανθρώπινη Επιθετικότητα» του Στόρ σάν «βιβλίο – έφόδιο γιά τίς σημερινές και αύριανές γενιές». Ο ίδιος ό Στόρ υποστηρίζει ότι-ό άνθρωπος βρίσκεται ήδη πολύ κοντά στήν τελική εύθεια της αυτοκαταστροφής του. Θά μπορέσει νά διασωθεί σάν είδος, μόνο αν μελετήσει σοβαρά τίς αίτίες πού προκαλούν τήν επιθετική και θάναυση συμπεριφορά του και άνακαλύψει μιά καινούργια συμπεριφορά επικοινωνίας με τόν έαυτό του και τούς άλλους.

Εκδόσεις Γλάρος
Κεντρική διάθεση - παραγγελίες:
ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 31, ΑΘΗΝΑ – 142. ΤΗΛ. 36.18.457

Φοβού τούς Δαναούς...

Η αποχώρηση των εκπροσώπων της ΕΦΕΕ και του ΕΔΠ από τις συνεδριάσεις της Επιτροπής Πρυτάνεων στάθηκε ο πρώτος «καρπός» της αναζητούμενης συνεννόησης για άρση του αδιεξόδου στην Ανώτατη Παιδεία. Η διαφωνία εντοπίστηκε στο αν οι επαναρρυθμίσεις θα γίνουν έφ' όλης της ύλης της λειτουργίας των ΑΕΙ (άποψη ΕΦΕΕ, ΕΔΠ) ή θα προηγηθεί αρχικά μία ρύθμιση του εξεταστικού, παραπέμποντας στο μέλλον το νόμο-πλαίσιο.

Είναι φανερή η κυβερνητική πρόθεση, που υλοποιείται μέσω των πρυτάνεων, να αντιμετωπίσει προσωρινά την εκρηκτική κατάσταση που επικρατεί στα Πανεπιστήμια και να παρελκύσει τα γενικότερα ζητήματα της οργάνωσης, προκειμένου να διατηρήσει τις σημερινές δομές ή να υιοθετήσει μία παραλλαγή τους.

Τίς ίδιες μέρες μάλιστα η Σύγκλητος του ΕΜΠ επιχείρησε να διαγράψει οριστικά φοιτητές με βάση τις διατάξεις του Νόμου 815 και φέρθηκε με ιδιαίτερη σκαιότητα στους εκπροσώπους των συλλόγων που προσπάθησαν να παρέμβουν. Η νέα αυτή σκληρυνση, μετά τα χαμόγελα των διακοπών, είναι φυσικό να οδηγεί σε «σκληρή γραμμή» την ΕΦΕΕ, που τροφοδοτείται σέ κάποια μεγαλύτερο βαθμό από την αναμονή των φοιτητικών εκλογών, με τελικό αποτέλεσμα το «μπλοκάρισμα» των διακανονισμών. Η υποθήκη των πρόσφατων καταλήψεων αποτελεί, όπως φαίνεται, βαρύ φορτίο που η ΕΦΕΕ δεν δείχνει διατεθειμένη να αγνοήσει. Μένει δέβεια ν' αποδείξει, αν μπορεί και να τό σηκώσει.

Χιλή, Ελλάδα: Διπλή έξορση

Ο Πέντρο Βικούνια Ναβάρο ήρθε στην Ελλάδα από τη Χιλή το 1974, με μίαν υποτροφία του Εθνικού Θεάτρου για να σπουδάσει αρχαία τραγωδία. Λάτρης της Ελλάδας, αρχαίας και σύγχρονης, διάλεξε τον τόπο μας σαν άσυλο και καταφύγιο γιατί η χούντα του Πινοσέτ δεν τον άφηνε να επιστρέψει στην πατρίδα του. Στις 9-9-79 η Αστυνομία Αλλοδαπών δεν του επέτρεψε να επανέλθει από ένα ταξίδι στην Κύπρο «για λόγους ΥΠΕΑ», όπως απάντησε ο κ. Μπάλκος σε σχετική επερώτηση βουλευτών του ΠΑΣΟΚ.

Κυκλοφόρησε αυτές τις ημέρες η συλλογή ποιημάτων του «Φατάχ» από τις εκδόσεις Διογένη. Πρόκειται για μία εξαιρετικά εν-

τυπωσιακή ποιητική δουλειά που θυμίζει, με πύο μοντέρνο κι ανάλαφρο τρόπο, τον άλλο μεγάλο χιλιανό Πάμπλο Νερούδα.

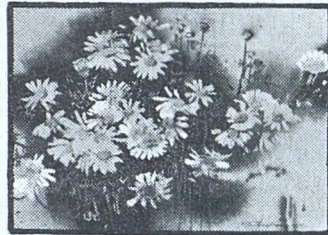
Για να μην μείνει η Ελλάδα με τό στίγμα ότι έδιωξε ένα μεγάλο εξόριστο ποιητή, θα έπρεπε να του επιτραπεί να γυρίσει. Η αν υπάρχουν - που δεν υπάρχουν - σοβαροί λόγοι δημοσίας ασφαλείας να αναγκαστεί ο κ. Μπάλκος να τους δώσει συγκεκριμένα.

Ας κινητοποιηθούν οι πνευματικοί άνθρωποι, για να πάψει να γυρνά σαν καταραμένος ο ποιητής, όπως ή ήρωάς του Φατάχ, που: «Περπάτησε ολόκληρη φεγγάρια / προς τη συνάντηση της θάλασσας / και τα μάτια τόν απέφηναν, / φοδόνταν τό φως / και δέν υπήρχε γυρισμός...»

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

● Ο Προοδευτικός μορφωτικός σύλλογος νέων **Κολινδρού** προσπαθεί να δημιουργήσει δανειστική βιβλιοθήκη. Ζητάμε και μεις από τους αναγνώστες μας να ενισχύσουν αυτή την προσπάθεια σ' έναν τόπο που στην Α' περιόδο της Καραμανλικής οκταετίας, ως μήν τό ξεχνάμε, στέλλονταν οι άριστεροί να κάνουν τη στρατιωτική τους θητεία...

● Ως τις 5 Φεβρουαρίου θα διαρκέσει η έκθεση «**Ελληνικά Άγριοι λούλουδα**» με έργα του Γιώργη Βαβλάμου ειδικά φτιαγμένα για τό φετινό ημερολόγιο της Εταιρίας Τσιμέντων Ήρακλής. Η έκθεση οργανώνεται στη γκαλερί Ζουμπουλάκη.

● Με ενδιαφέρουσα ύλη κυκλοφόρησε τό «**Διαβάζω**», 27. Αξίζει να διαβαστεί ή συνέντευξη του **Νίκου Πουλαντζά** που είχε πραγματοποιηθεί τό 1977 και δέν είχε ως τώρα δημοσιευτεί. Άλλά και μία σειρά ενημερωτικών άρθρων όπως του Μανόλη Γιάλουράκη, της Πολίνας Λάμψα, της Ζωής Βαλάση, κ.ά. Καί όπως πάντα, τό κατατοπιστικό βιβλιογραφικό δελτίο καί ή κριτικογραφία, από τίς σημαντικότερες επιτεύξεις αυτού του περιοδικού!

● Σπάνιες χαλκογραφίες - λεπτομέρεις από τό «**μνημείο του Λυσικράτη**», όπως τό απεικόνισαν τό 1753 οι Άγγλοι περιηγητές James Stuart καί Nicolas Revett κοσμούν τό ημερολόγιο του 1980 της Interamerican. Μία ενδιαφέρουσα καλλιτεχνική προσφορά που μάς επιτρέπει να δούμε με τά μάτια του 18ου αιώνα τό Φανάρι του Διογένη!

● Η λέσχη γραμμάτων καί τεχνών Βορείου Ελλάδος θέλοντας να τιμήσει τό **Νίκο Πουλαντζά** οργανώνει τριήμερες εκδηλώσεις όπου οι: Γ. Βέλτσος, Άγγ. Έλεφάντης, Ν. Αλιβιζάτος, Β. Κρεμμυδάς καί Ν. Μεταξάς θα πραγματοποιήσουν σειρά εισηγήσεων με γενικό θέμα:

Σύγχρονο κράτος καί έξουσία. Κράτος καί έξουσία στην Ελλάδα. Οι όμιλεις θα πραγματοποιηθούν στο Έμπορικό - Βιομηχανικό Έπιμελητήριο στις 7,8 καί 9 Φεβρουαρίου.

● Διαβάσαμε στό συμπαθητικό περιοδικό «**Πολιορκία**» 7, πεζογραφήματα καί ποίηση καθώς καί μία ενδιαφέρουσα παρουσίαση του έργου του Βασίλη Βασιλικού. Με προσεχτικά δήματα ή «**Πολιορκία**» ανεβάσει την ποιότητά της σάν έντυπο!

● Η εκδοτική εταιρεία «**Διαχρονική**» κυκλοφόρησε ένα συμπαθητικό καί χρήσιμο **καλαντάρι του σπιτιού 1980**. Ένας ημερολογιακός βοηθός, μέ ενδιαφέρουσες πληροφορίες για την κατάρτιση του οικογενειακού προϋπολογισμού που, παρά την πρακτική του χρησιμότητα, μπορεί να ένοχλήσει τίς φρεμινίστριες!

● Η γκαλερί Σταυρακάκη του Ήρακλείου Κρήτης εκδίδει κάθε μήνα ένα πληροφοριακό έντυπο, τό **περιβάλλο**, μέ πολιτιστικά νέα της πόλης τους. Γραμμένο στό χέρι καί μοιρασμένο δωρεάν παρακινεί τό πλατύτερο κοινό να προστατεύσει τό περιβάλλον.

● Ο «**χορός**» του Ν. Ζακόπουλου, ανεβασμένος από τό θάσσο «**συνεργάτες**», πραγματοποιήσε σειρά από παραστάσεις στη Βόρεια Ελλάδα. Τό έργο σκηνοθέτησε ο Λάμπρος Κωστόπουλος, μέ σκηνικά Μιχάλη Δωρή, μουσική Ήλία Ανδριόπουλου, μουσική επιλογή Δανάης Εύαγγελίου καί τραγούδια από την Άλκηστη Πρωτοψάλτη.

● Τό **Modulus** δέν είναι απλά ένα μαγαζί. Μέ αγάπη για τό λειτουργικό αντικείμενο, αλλά καί μέ έλξη στη μοναδικότητα του χειροποίητου, συγκεντρώνει αποκλειστικά design απ' όλο τον κόσμο. Μιά βόλτα απ' την οδό Καψάλη 5-7 αξίζει τον κόπο!

Γιγανταιώρημα άμέσου ρήξεως άναζητεί συνεργούς

Τούτο τό χειμώνα άμα τόν πηδύξουμε
γι' άλλα δέκα χρόνια, άιντε καθαρίσαμε.
(άπό καινούριο τραγουδάκι του Σαβδόπουλου)

του Θοδωρή Μανίκα

Η φετινή δουλειά του Διονύση Σαβδόπουλου και των συνεργατών του, στο Σκορπιό, δέ θα πρέπει νά ξετασθεί και νά κριθεί:

● Ούτε μέ μέτρο τή μέχρι τώρα «λογική» των προγραμμάτων του σέ μπουάτ

● Ούτε και συγκριτικά μέ τά άλλα φετινά προγράμματα, για νά τής άπονημθεί ο τίτλος τής «παράστασης τής χρονιάς» ή κάποια άλλη συναφής μπουρδα.

Θά πρέπει νά κριθεί σάν ένα πολιτικό - πολιτιστικό προμήνυμα για τήν δεκαετία πού άνοίγει, ή, άν έτσι τό θέλετε, σάν μιά στροφή του καλλιτέχνη προς τήν αίσθητική άπόλαυση τής δώρης ψυχαγωγίας, στροφή όμως πού δέν προηγήθηκε, αλλά άκολούθησε τή διάθεση του κόσμου. Καί πράγματι, σέ μιά εποχή πού οί ντισκοτέκ φυτρώνουν σέ κάθε τετράγωνο, πού οί άλά-Πάνιδαρ εταιρείες «κατάλαβαν» τίς προτιμήσεις του λαού, πού τά τσιφτετέλια ξαναγίνονται σουξέ, και πού ο κόσμος κράζει άδέρτα στίς Λυκαθητοπαναθηναϊκές συναυλίες, τό πρόγραμμα του Διονύση έρχεται, όχι νά έξομοιωθεί ποιοτικά μέ τά παραπάνω, αλλά άφου μπολιαστεί μέ όποιο στοιχείο τους του πάει, νά δγει στο πάλο σάν ή κατάλληλη άπάντηση-πρόκληση σ' όλη τήν πολιτιστική παύρα τής 'Αθήνας, πού δέ δείχνει διατεθειμένη νά αλλάξει τροπάρι.

Έτσι, ή για μερικούς εκχυδαϊσμένη, φάνκν άπόδοση του τραγουδιού-ταμπού, ως προς τήν εκτέλεση «ύπάρχω», τό ύπέροχο Μπριτζίτε Μπαρντό πού θά 'πρεπε νά γίνει σουξέ κι ή φαγούρα του Διονύση νταουλτζή, δέν είναι απλά μερικές σκηνές για πλάκα, πού άντε τίς είδαμε, τίς άκούσαμε, τελείωσε. Ίσως νά μήν είναι καν κάτι κατασταλαγμένο. Όμως είναι σίγουρα τό προμήνυμα πού άνέφερα στήν αρχή. Άς τό πάρουμε χαμπάρι, ο κόσμος μπουύχτησε, ή Πλάκα-Ιδεολογία, άν ποτέ ύπήρξε, πέθανε, τό κέφι τό γέλιο, ή αίσθητική άπόλαυση, όλ' αυτά πέρασαν μπροστά, αυτά κάνουμε κέφι έμείς τό κοινό, αυτά κι ο καλλιτέχνης κι ίσως-ίσως μās βοηθήσουν στή δημιουργία ενός νέου ρεύματος, ενός νέου τρόπου.

Μέ τήν παράσταση αυτή μπαίνουν οί δάσεις. Δέν είναι τυχαίο ότι ο Σαβδόπουλος παραλείπει τά τελευταία τραγούδια του, πού έκαναν τόν πιο πολύ θόρυβο, τό «μακρύ ζείμπέκικο για τό Νίκο» και τίς «εκλογές -μαντινάδες». Ούτε ότι άπ' όλη τήν παλιά δουλειά, διάλεξε και, μαζί μέ τ' άλλα παιδιά, άριστουργηματικά άπόδωσε τό Μπάλλο, ούτε ότι ο Πουλικάκος μέ κλασικές «λαϊκού» χιούμορ φράσεις και κινήσεις, άρχίζει νά φαντάζει σάν ένας (γιατί όχι;) μεγάλος κωμικός πομπός. Δέν είναι άκόμη τυχαία ή συνύπαρξη τής σίγουρα όπισθοδρομικής κομπανίας και του (ίσως άστοχου αυτή τή φορά) Σπαθάρη, μέ τή ντίσκο Συννεφούλα, και τήν κλασική φιγούρα του μουσικού χορευτικής όρχήστρας πού δίνει ο ύπέροχος σαξοφωνίστας Πάτροκλος. Δέν είναι τυχαίο ότι ή τραγουδίστρια Έριέττα χορεύει ντίσκο και χαμογελά, ούτε ότι ο νεαρός πιανίστας τής τζάζ Μηνάς Άλεξιάδης επί δύο ώρες κάνει κέφι νά παίξει. Τέλος δέν είναι τυχαία ή έμφανιση, κατά διαστήματα, του άκροβάτη Βαγγέλη Μανιάτη, ούτε δέβαια τό ότι όλ' αυτά μπορεί νά τά δλέπεις τρώγοντας (χωρίς τύψεις) τά μακαρόνια μέ τό λουκάνικο πού πλήρωσε όσο τήν κόκα. Όλ' αυτά λοιπόν, στο σύνολό τους, δέν άποτελούν παρά τή σαφή προδιάθεση για μιά ρήξη - ρήξη πού θά φέρει τήν πολιτιστική διεκδίκηση.

Βλέποντας όλους τούς παραπάνω, μαζί μέ τόν ντράμερ Γ. Τρανταλίδη, τόν μπασίστα Γ. Φιλιππίδη, τόν κιθαρίστα Δ. Ζαφειρέλη, τόν τρομπονίστα Π. Στέφο και τίς τραγουδίστριες Άριάδνη και Έλευθερία, νά κάνουν κέφι πάνω στή σκηνή, τό μόνο πού άπομένει είναι ή άπελευθέρωση του χώρου, για νά περάσει τό κέφι και σέ μās τούς άποκάτω. Τότε θά 'χουν γίνει όλα. Όχι τίποτ' άλλο δηλαδή, αλλά θά μπορούμε νά σιγοντάρουμε τό Διονύση, στο ρυθμό του νταουλιού.

Δέν είμαι Πασόκα
ούτε Κουκονέ
Είμαι ότι είμαι
Κι ότι τραγουδώ για σέ

Στέφανου Σαράφη Μετά τή Βάρκιζα

Έπικαιρότητα

ΥΝΩΘΗ

βιβλία - δίσκοι - δώρα - άφίσες
φωτοτυπίες - φωτοαντίγραφα
Ξενόγλωσσα βιβλία

ΓΝΩΣΗ

Γιά τούς φοιτητές, έκπτωση 15%

Γρηγ. Αύξεντίου 26-28 - Ίλίσια. Άθήνα - τηλ. 7787997

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠ' ΤΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟ

ΣΤΕΛΙΟΥ ΦΩΚΟΥ

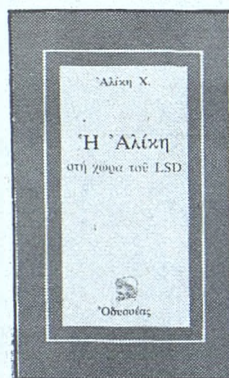
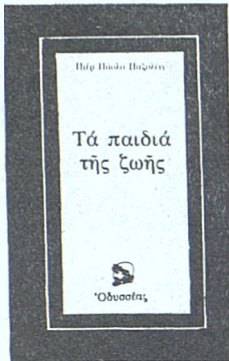
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

Ό Κώστας Παρορίτης (1878-1931) είναι άπό τούς πρωτοπόρους τής προοδευτικής πεζογραφίας μας και δίκαια θεωρείται είσηγητής του σοσιαλιστικού μυθιστορήματος στή χώρα μας. Τό βιβλίο αυτό είναι ή πρώτη συστηματική και ούσιαστική εισαγωγή στή ζωή και τό έργο του.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟ - Ζ. ΠΗΓΗΣ 17 - ΤΗΛ 6448510

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ

τά γραφτά του Πικάσο

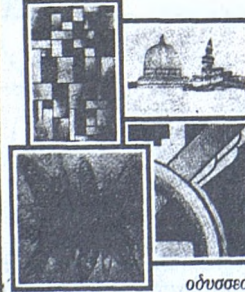
επιμέλεια
ΜΑΡΙΟΥ ΝΤΕ ΜΙΚΕΛΙ

οδυσσεας

δοκίμια για την αισθητική

ΓΙΑΝ ΜΟΥΚΑΡΟΦΣΚΙ

οδυσσεας

ΣΟΛΩΝΟΣ 116, ΑΘΗΝΑ 145
ΤΗΛ. 3619724

Θεατρο

Οί μεγάλοι και τά έργα τους

της Άννης Θ. Κολτσιδοπούλου.

«Χίτ» και «Ντά» λέγονται φέτος οί μονοσύλλαβες κατακτήσεις δυό μεγάλων ήθοποιών. Τού Χόρν και τού Κατράκη αντίστοιχα. Τά έργα, και τά δυό «άνώδυνα». Τό «Χίτ», είναι ένας χαριτωμένος προβληματισμός της Γαλλίδας Φρανσουάζ Ντορρέν, πάνω στο αιώνιο πρόβλημα τού «χάσματος» τών γενεών και τών ανθρώπων, από τήν όπτική τών «παροδικών» και τών «στέρεων» αξιών. Άνθρώπινοι χαρακτήρες, θεατρικές κι εύστοχες καταστάσεις, ενδιαφέρουσα διανομή μέ κορυφώσεις τού Γιώργου Κιμούλη, Σταύρου Ξενίδη και τέλος τού Χόρν. Έναν Χόρν υπέροχο, μπεκετικό κλόουν της μοναξιάς και της απαντοχής, έναν θεατρίνο από σάρκα, νεύρο, ψυχή και τρέλα. Τρέλα θεάτρου και σπάνιον ταλέντου.

Τό «Ντά», είναι ένα τρυφερό παιχνίδι μνήμης κι ανάμνησης τού Ίρλανδού Χιούζ Λέοναρντ, όπου ο Ντά, (πατερούλης στην δουβλινέζικη διάλεκτο) πρωταγωνιστεί τήν μέρα της... κηδείας του, στή φαντασία τού θετού γιού του. Όλη ή προηγούμενη ζωή τού Τσάρλυ (γιού), έρχεται στή μνήμη, αναπλάθοντας στιγμές, εικόνες, περιστατικά, μέ ξαναζωντανεμένα τά κοντινά του πρόσωπα· τή μάνα, τόν εργοδότη του, τόν πρώτο έρωτικό του πειρασμό, τόν έαυτό του, και πάνω απ' όλα, τόν «Ντά», τόν πατερούλη, τόν λεβεντόγερο κι ατίθασο Ίρλανδό κηπουρό, μέ τήν περήφανη καρδιά από μάλαμα και τό αγύριστο κεφάλι από πέτρα. Ό Μάνος Κατράκης βρήκε μέ μιά άνεση εκπληκτική τίς ανθρώπινες συγγένειες πού ένώνουν τόν κρητικό Ζορμπά πού 'χει μέσα του, μέ τόν Ίρλανδό λεβεντόγερο τού Χιούζ Λέοναρντ. Η παρουσία του γεμίζει τή σκηνή, τήν πλατεία κι ο μεγάλος ήθοποιός πού 'ναι μέσα του, κλιμακώνει απaráμιλλα τίς ήλικίες τού ρόλου του, μέ τή φωνή, μέ τή στάση, μέ τήν περπατησιά, μέ τή χειρονομία, μέ τό βλέμμα.

Η ύπόλοιπη διανομή γεμάτη αξιόλογους ήθοποιούς (Φάνης Χηνάς, Άγγέλικα Καπελλαρή, Δημήτρης Χρυσομάλλης, Χρήστος Καλαβρούζος, Άννα Μακράκη, Πόπη Κόντου, κ.ά), τελικά δέν βοηθήθηκαν, όσο θά μπορούσαν, από τή σκηνοθεσία τού Τ. Μουζενίδη, μ' αποτέλεσμα να

δείχνουν «λειμφατικοί» και σάν ρόλοι και σάν παρουσίες, μπροστά στήν καταλυτική εκείνη τού Μάνου Κατράκη.

«Χίτ» και «Ντά» λοιπόν. Έργα, πού δικαιώνονται μόνο από τήν παρουσία δυό μεγάλων

Τάκης Χόρν.

ήθοποιών. Διαφορετικά, μπορούμε να πούμε πώς τό ρεπερτόριο τού θεάτρου μας, πλουτίστηκε φέτος μέ άλλες δυό καλομεταφρασμένες παγίδες. Έργα, δηλαδή, πού αν δέν ξεπεράσουν μέ ανεπανάληπτες κεντρικές έρμηνείες τά ίδια τους τά όρια, μπορεί να καταλήξουν σέ καλογραμμένο δουλεδάρτο μέ φιλοπροβληματισμούς τό ένα και σέ μιά συναισθηματική, πικρόγλυκη, θεατρική ιστορία τό άλλο.

Τελικά όμως, μέσα στή δίψα τού τόπου για ποιότητα έρμηνείας και μέσα στή γενική αγωνία πώς δέν είναι μόνο... τά καύσιμα πού λιγοστεύουν κι εξαφανίζονται, αλλά και οί μεγάλοι ήθοποιοί, φτάνει κανείς να λέει: «Άς παίζουν, άς παίζουν λοιπόν οί λίγοι μεγάλοι κι άς μήν είναι μόνο «Άήρ» και «Λαίδη Μάκβεθ». Άς είναι κάτι πού δέν τούς προδίνει δέβαια, αλλά και δέν τρομάζει τό πολύ κοινό, δέν τό σκιάζει και δέν τό προβληματίζει μέ τ' άσχημα προηγούμενά του. Άς τού δώσουν τή γεύση και τή συγκίνηση της έπαφής μέ τόν μεγάλο ήθοποιό, μέ τόν γνήσιο θεατρίνο, όσο πιο συχνά μπορούν και γίνεται.

Άναρωτιέμαι μόνο, πόσοι με-

Μάνος Κατράκης.

γάλοι ξέρουν πώς είναι μεγάλοι; Πόσοι δέν απαντούν σάν τόν Κατράκη πρόσφατα: ...«Όχι, όχι, όχι, δέν είμαι μεγάλος. Άπορώ όταν τό άκούω...».

Κάπου δέβαια, σταματάει να είναι σεμνότητα κάτι τέτοιο και πρέπει να γίνεται ευθύνη, ή γνώση της άξιας. Ευθύνη άπέναντι σέ ένα κοινό στέρημένο και μπερδεμένο, όσο κανένα άλλο - τουλάχιστον μέσα στίς χώρες... της Ε.Ο.Κ.

Κάθε Κυριακή

Εξόρμηση

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΘΩΜΑΣ ΓΚΟΡΠΑΣ:

ΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ
ΜΕΛΛΟΝ

Α' Έκδοση: Δεκέμβριος 1979
Β' έκδοση: Ιανουάριος 1980

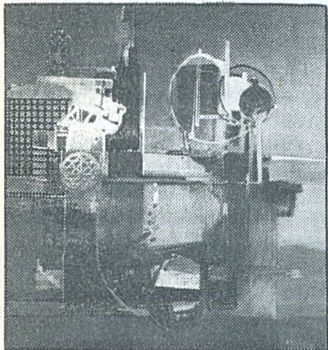
«ΕΓΝΑΤΙΑ»

Χρονικό εκθέσεων

της Ντόρας Ήλιοπούλου - Ρογκάν

Αφιέρωμα στον Α. Κοντόπουλο

Με την ευκαιρία της κυκλοφορίας του βιβλίου «Α. Κοντόπουλος» γίνεται η αναδρομική έκθεση των έργων του ζωγράφου σε τρεις συγχρόνως χώρους (Γαλλικό Ίνστιτούτο, ΑΤΑ, Τρίτο Μάτι). Βλέπουμε, εδώ, αντιπροσωπευτικά έργα από όλες τις φάσεις του καλλιτέχνη που αφού απόδειξε, με τό παραπάνω, τη μεγάλη του σχεδιαστική ευχέρεια, πέρασε στο χώρο της αφαίρεσης

Αλ. Κοντόπουλος: Τοίχος ολόγυρά μας (1971, λάδι).

και ειδικότερα της αμορφικής τέχνης για να ολοκληρώσει τη συμβολή του με ημι-παραστατικά εκφρασμένα προσωπικά διώματα και μνήμες. Παράλληλα, επισημαίνουμε τη δραστηριότητα του καλλιτέχνη στο χώρο της εικονογράφησης, της φιλοτέχνησης άφισων, καθώς και την άνεση με την οποία χειρίζονταν τα διάφορα «μέσα». Το βιβλίο που επιμελήθηκε η σύζυγός του περιέχει 333 εγχρωμες φωτογραφίες και κείμενα του ίδιου του ζωγράφου, καθώς και ξένων και Ελλήνων τυχονοριτών.

Σχέδια, Ακουαρέλες, Κολάζ του Α. Ακριθάκη

Ο καλλιτέχνης που ζει και εργάζεται στην Αθήνα και τό Βερολίνο παρουσιάζει τά «έργα-λεία» της δουλειάς του: τούς τρόπους και τίς τροχιές που ακολουθεί για να επεξεργαστεί μία «κατασκευή» ή να ζωγραφίσει μία σύνθεση. Έξακριθώνει έτσι ό θεατής τόν πολύ δυνατό συνδυασμό κλίμα που υπάρχει ανάμεσα στίς διάφορες εκδηλώσεις του ταλέντου αυτού του καλλιτέχνη που εξαντλεί δημιουργικά πάρα πολλές δυνατότητες και προοπτικές, δίχως ποτέ να επαναλαμβάνεται. Τά κολάζ που παρουσιάζονται, εδώ, αποτελούν αντιπροσωπευτικά δείγματα από την τελειώς πρόσφατη δουλειά του Ακριθάκη - πρόκειται για «ποήματα» ύλοποιημένα μέσα από διαφορετικές ύλες και τό

χρώμα - που ανοίγει νέους όριζόντες στην συνεχώς ανανεωμένη πορεία του.

Πώς γίνεται τό Κεραμικό

Τρεις νέες καλλιτέχνιδες, ή Αμερικανίδα Μ. Γκρήν, ή Αγγλίδα Κ. Ήλιού και ή Έλληνίδα Στ. Μπακατοή παρουσιάζουν στην «Ωρα» τίς δημιουργίες τους. Καί στίς τρεις περιπτώσεις έχουμε νά κάνουμε μέ μία δουλειά που έχει γίνει μέ συνέπεια, μέ άριστες γνώσεις της τεχνικής και μέ την προσπάθεια της εξισορρόπησης του αισθητικού και του λειτουργικού μέρους. Η Μ. Γκρήν χειρίζεται μέ μία μεγάλη άνεση τό ύλικό της και τό «προεκτείνει» σε σχήματα και σε μορφές που αποτελούν αποκαλυπτικές μαρτυρίες για τή φαντασία, την ευαισθησία και τό ταλέντο της. Η Ήλιού κατορθώνει και διοχετεύει μέσ' από τά αντικείμενά της μιάν άνείπτωτη ποίηση, ενώ ή Μπακατοή δείχνει ότι κατέχει τέλεια τά μυστικά της δουλειάς της.

Ίδιόμορφο και Αύθεντικά Πρωτότυπο Περιβάλλον

Στή Γκαλερί «Μπερνιέ» εκθέτει ή νέα Ίταλίδα ψυχίατρος Μ. Σιμονι ή όποία εγκατέλειψε τήν έπιστήμη της για νά αποδείξει ότι διαθέτει μιάν πολύ έντονη καλλιτεχνική ιδιοσυγκρασία και ειδικότερα μία μεγάλη «ποιητική» σε ύψη ευαισθησία.

Τά σκιάχτρα του Μ. Κόκορη

Πρωταγωνιστές στίς ζωγραφικές συνθέσεις ή φτιαγμένα σε ξύλο και σε πηλό δέν πείθουν όσο οι άφηρημένες, σε τεχνοτροπία, ακουαρέλες του νέου καλλιτέχνη που αποκαλύπτουν μιάν ευαισθησία στα χρώματα. Η έκθεση γίνεται στή γκαλερί Κρεωνίδης.

Άλλες εκθέσεις

Γλυπτά του Μ. Καλαμάρα: Στήν γκαλερί «Ωρα».

Χαρακτική των Μ. Αρφαρά και Φρ. Ράμαν: Στήν γκαλερί «Ζυγός».

Αγγλική Χαρακτική: Στή γκαλερί Ζουμπούλακη (Πλ. Φιλικής Έταιρίας).

Εμπρεσιονισμός και Μετα-Εμπρεσιονισμός: Στήν Έθνική Πινακοθήκη. Πρόκειται για 45 πίνακες των Γαλλικών Μουσείων από τόν Μανέ μέχρι και τόν Μatis.

Χρυσά: Γλυπτική - Κατασκευές, στήν Έθνική Πινακοθήκη.

ΤΟ ΜΑΓΑΖΙ

ΒΙΒΛΙΑ

ΕΙΔΗ ΔΩΡΩΝ

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΛΕΝΙΣ

ΑΝΤΡΙΚΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΠΑΙΔΙΚΑ

ΦΟΥΣΤΕΣ ΠΑΝΤΕΛΟΝΙΑ

ΜΠΟΥΦΑΝ ΠΟΥΚΑΜΙΣΑ

ΚΑΠΕΛΑ ΖΩΝΕΣ

ΧΕΙΡΟΠΟΙΗΤΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

ΦΟΡΕΜΑΤΑ ΦΟΥΣΤΕΣ

ΠΟΥΛΟΒΕΡ ΠΟΥΚΑΜΙΣΑ

ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΥΦΑΝΤΑ

ΕΠΙΠΛΑ

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

ΔΙΔΟΤΟΥ 59 - Ζ. ΠΗΓΗΣ ΤΗΛ. 3602539

ΒΙΒΛΙΑ

ΔΙΣΚΟΙ

ΑΦΙΣΣΕΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΙΛΔΕΡΙΚΗΣ

ΚΙΑΦΑΣ 5 ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ - ΤΗΛ. 36.05.493
ΣΩΣΤΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΒΛΙΩΝ - ΧΑΜΗΛΕΣ ΤΙΜΕΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠ' ΤΟ ΤΕΚΜΗΡΙΟ

ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΟΡΙΤΗ

ΟΙ ΔΥΟ ΔΡΟΜΟΙ

Οι «Δυό δρόμοι» είναι τό τελευταίο έργο του Κώστα Παρορίτη. Έτοιμο από τό 1924 κυκλοφόρησε τελικά, έπειτα από πολλές δυσκολίες, στά 1927.

Κεντρικός πυρήνας στο έργο ό αγώνας των σοσιαλιστών που αυλακώνουν τόν κάμπο ξυπνώντας τούς κολλήγους και ξεσηκώνοντας τά χωριά, αγώνας δύσκολος κι επικίνδυνος που, στο τέλος, θά φέρει τόν ξεσηκωμό των χωρικών, αλλά και τή βίαιη καταστολή της εξέγερσης από τό στρατό.

Οι «Δυό δρόμοι» είναι τό πιά ώριμο έργο ενός τίμιου αγωνιστή που από τό 1903, από τό πρώτο του διήγημα, μέχρι τό θάνατό του, στά 1931, αγωνίζεται συνειδητά, μέ αξιοθαύμαστη συνέπεια, για τίς ιδέες του, για τή λευτεριά και τήν κοινωνική δικαιοσύνη.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟ - Ζ. ΠΗΓΗΣ 17 - ΤΗΛ 6448510

Ὁ Βασίλης Κρεμμυδάς
 παρουσιάζει τὸ βιβλίο
 «Ἡ οἰκονομικὴ δομὴ
 τῶν βαλκανικῶν χωρῶν
 (15ος-19ος αἰῶνας)»
 Εἰσαγωγή
 Ἐπιλογὴ κεμένων:
 Σπύρος Ἀσδραχᾶς·
 ἔκδοση:
 «Μέλισσα», Ἀθήνα 1979

Μέ το σημείωμα αυτό επιχειρείται μία σύντομη και όσο γίνεται πιο κατατοπιστική παρουσίαση του διβλίου «Ἡ οἰκονομική δομή τῶν βαλκανικῶν χωρῶν (150ς-190ς αἰῶνας), πού πρόσφατα κυκλοφόρησε ἀπό τίς ἐκδόσεις «Μέλισσα». Τά κείμενα πού ἔχουν περιληφθεῖ στόν τόμο ἐπέλεξε ὁ Σπύρος Ἀσδραχᾶς· ὁ ἴδιος ἔγραψε καί τὸ εἰσαγωγικό σημείωμα. Ὑπό τὴν προϋπόθεση, ὅτι μί ἐπιστημονική διδασκαρική ἐκτίμηση δυσχεραίνεται καί ἀπό τὴ μορφὴ τοῦ τόμου (συλλογὴ πολλῶν ἀθροῦν), οἱ παρατηρήσεις πού διατυπώνονται στὴ συνέχεια περιορίζονται σέ τρία ἐπίπεδα: στο ἐπίπεδο μιᾶς γενικῆς καί συνολικῆς ἐκτίμησης τῶν ἀθροῦν πού δημοσιεύονται, στό ἐπίπεδο ἐρμηνείας τῆς λογικῆς, πὲ τὴν ὁποία ἐγινε ἡ ἐπιλογὴ αὐτῶν τῶν ἀθροῦν καί στο ἐπίπεδο τῆς μορφῆς καί τῶν στόχων τῆς ἐκδόσεως.

1. Το βιβλίο αποτελείται, μαζί με τις εικόνες, τα εγχειρίδια κλπ., από 687 σελίδες μεγάλου σχήματος και περιλαμβάνει, εκτός από τα «προλεγόμενα» του εκδότη και το έκτακτο «Εισαγωγικό σημείωμα» με τίτλο «Προβλήματα οικονομικής ιστορίας της Τουρκοκρατίας» του Σπύρου Ὁδραχά, 21 μελέτες γραμμένες από 22 ιστορικούς (ὑπάρχουν δύο μελέτες του Baer, ενώ μία μελέτη είναι συλλογική ἔργασία τριῶν ιστορικῶν) καὶ δημοσιευ-

μένες παλαιότερα ή και πρόσφατα: παλιότερη είναι ή μελέτη του Αρνο Μεχλάν «Οί έμπορικοί δρόμοι στά Βαλκανία κατά τήν Τουρκοκρατία» πού πρωτοδημοσιεύτηκε στά γερμανικά τό 1939 και πλιό πρόσφατη ή μελέτη του Βασίλει Παναγιωτόπουλου «Τόν ΙΗ' αιώνα τήν Πελοπόννησο: ή άπορρόφηση τών οίκονομικών πόρων και του πληθυσμού άπό τήν άνάπτυξη τής γεωργίας» πού πρωτοδημοσιεύτηκε στά γαλλικά τό 1975'. Πάντως, περίπου ό μισές μελέτες πρωτοδημοσιεύτηκαν στή δεκαετία του 1960 πού ήταν ή περίοδος τής άκμης τών οίκονομικής και κοινωνικής Ιστορίας στό Δυτική Εύρώπη.

2. Τίς περισσότερες μελέτες (11) μετέφρασε ο ίδιος ὁ Σπύρος Ἀσδραχᾶς· τέσσερις ἀπ' αὐτὲς μετέφρασε ἡ Ντόρα Μαμαρέλι. Ἀπὸ ὅσο μποροῦν να κραῖνω οἱ μεταφράσεις εἶναι περίπου ἄφω- γες, παρόλο πού ἡ ἀπόδοσις ὀρι- σμένων ὄρων καὶ ἡ περιγραφή ὀρισμένων φαινομένων οἰκονομι- κῆς ἱστορίας στὴ γλῶσσα μας εἶ- ναι δυσχερεῖς.

3. Η εθνική καταγωγή των συγγραφέων που μελέτες τους έχουν περιληφθεί στον τόμο δεν φαίνεται να οδηγεί σε κάποια λογική έρμηνεία· το πιθανότερο είναι ότι η αναλογική κατανομή σύμφωνα με την εθνικότητα των συγγραφέων δεν ήταν στους στόχους της έκδοσης και αυτό εξηγείται εύκολα αν γνωρίζουμε τους πραγματικούς της στόχους που περιγράφονται πιο κάτω. Η ελληνική ιστοριογραφία αντιπροσωπεύεται, ως προς τον αριθμό των συγγραφέων, τον αριθμό των μελετών και την έκταση που αυτές καταλαμβάνουν, από το 20%-25% του συνόλου (δεν έχει υπολογιστεί το «Εισαγωγικό σημείωμα»). Οι Έλληνες ιστορικοί που μελέτες τους έχουν περιληφθεί στον τόμο είναι ή Έλενη

Ἀντωνιάδῃ – Μπιμπίκου, ὁ Ν. Γ. Σβορώνος, ὁ Βασίλης Παναγιωτόπουλος, ὁ Σπύρος Ἀσδραχᾶς καὶ ὁ Γιώργος Βελουδῆς· καὶ οἱ πέντε διαμένουν στὴ Δυτικὴ Εὐρώπῃ.

4. Μία συνολική και γενικού χαρακτήρα αξιολόγηση των άθρων του τόμου οδηγεί στις εξής παρατηρήσεις, οι οποίες πάντως σέ καμία περίπτωση δεν συνιστούν και αξιολόγηση της επισημονικής τους αξίας: αυτή, ά το πώ άπό τώρα, παρά τίς άποιες έπιφυλάξεις που ένδεχομένως γεννούν ώς πρός όρισμένα συμπεράσματα και σχήματα σά όποια καταλήγουν, είναι άναμφισόητη.

α. Το «Εισαγωγικό σημείωμα» του Σπύρου Ἀσδραχά εξετάζει τα προβλήματα πού έχει νά ἐπιλύσει ἡ ἔρευνα γιά τή ζητήματα τῆς οἰκονομίας τῶν βαλκανικῶν χωρῶν καί ὁλόκληρης τῆς Ὄθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας· μέσ ἀπό ἕνα πλῆθος ὑποθέσεις ἔρευνα καί μέ βάση τήν οἰκονομική πραγματικότητα τῶν ἑλληνικῶν περιοχῶν ὁδηγοῦμαστε στό βάθος τῶν μηχανισμῶν ἀπό τοὺς ὁποῖους διαμορφώθηκε ἕνα τελικό, μέ τήν ἔννοια τῆς μορφῆς του στό τέλος τῆς Τουρκοκρατίας, οἰκονομικό σκηνικό: ἀπό τή λειτουργία καί τῆς ἀλληλεπιδράσεως τῶν μηχανισμῶν τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας καί τῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν διαμορφώνεται τελικά στό τέλος τοῦ 18ου αἰῶνα καί στίς ἀρχές τοῦ 19ου ἕνα προκαπιταλιστικό σχῆμα. Πρέπει ἐντοῦτοις νά σημειωθεῖ μιὰ σοβαρή, κατά τήν ἀποψή μου, ἀτέλεια: ἡ λειτουργία καί ὁ ρόλος τῆς ἑλληνικῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας στό ἐμπόριο τῆς Μεσογείου στό τέλος τῆς Τουρκοκρατίας δέν τόνιζονται καί δέν διερευνῶνται ἀνάλογα μέ τό βαθμό στόν ὁποῖο, ἀπό ὅσο ξέρομε, ἐπηρέασαν τή διαμόρφωση μιᾶς οἰκονομικῆς καί κοινωνικῆς πραγματικότητας. Καί τή θεωρῶ σοβαρή τήν ἀτέλεια αὕτη γιατί οἱ ἐπιπτώσεις τῆς λειτουργίας τῆς ἑλληνικῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας στή συνολική ἐλλαδική οἰκονομία εἶχαν καί δομικό χαρακτήρα.

6. "Όλα τὰ ἄρθρα πού ἔχουν περιληφθεῖ στόν τόμο εἶναι σημαντικά: ἐκτός ἀπό ἕνα πλούσιό ἐμπειρικό ὕλικό πού προσφέρουν, ὑποδεικνύουν καί μιά ποιότητα προσεγγίσεων στά ζητήματα τῆς οἰκονομίας – συχνά ὄχι μόνο τῶν βαλκανικῶν χωρῶν – ὅς προσεγγίσεις αὐτές καί ἡ ἐνταξη τῶν οἰκονομικῶν δομῶν τοῦ βαλκανικοῦ χώρου σέ οἰκονομικές λειτουργίες εὐρύτερων χώρων

ή ή κατάταξη τους σε όρισμένα οικονομικά σχήματα ανοίγουν νέους δρόμους στην έρευνα, ενώ ή δημοσίευση μελετών πού καλύπτουν τήν έπιστημονική έρευνα καί σκέψη 40 περίπου χρόνων μάς επιτρέπει νά παρακολοθη- σουμε τήν πορεία καί τήν εξέλιξη τής Ιστορικής έπιστημής στά χρό- νια αυτά. Ίδιαίτερη αξία στά κείμενα πού δημοσιεύονται έχουν οι μεθοδολογικές ύποθέσεις έρευνας: τά κείμενα πού έχουν άνθολογηθεί δέν περιορίζονται στή διερεύνηση του άντικειμένου τους, άλλα εξετάζουν καί τά με- θοδολογικά προβλήματα πού έμ- φανίζουν οι σχετικές έρευνες. Κάποιες αντιρρήσεις-θά ήταν δυ- νατόν νά διατυπωθούν γιά τό ότι σέ μερικές από τίς μελέτες πού δημοσιεύονται στόν τόμο είναι έμφανής ή τάση γιά τήν άνεύρεση κάποιου μοντέλου οικονομικής λειτουργίας καί γιά τήν έναξη σ' αυτό τής οικονομικής δομής των βαλκανικών χωρών. Φοβούμαι πώς ή «μοντελοποίηση» των τρώ- πων παραγωγής δέν οδηγεί πάν- τοτε σέ ορθές έπιστημονικές εκτι- μήσεις. Τό ζήτημα αυτό είναι πολύ σοβαρό γιανί σχετίζεται μέ τή λειτουργία ή καλύτερα μέ τήν άλλοτελεστοργία τής θεωρίας καί του έμπειρικού ύλικού στήν έπιστημονική έρευνα. Ή συζή- τηση όμως ενός τόσο σοβαρού ζητήματος θά ήταν έξω από τίς προθέσεις αυτού του σημειώμα- τος.

γ. «Ἡ οικονομικὴ δομὴ τῶν βαλκανικῶν χωρῶν» εἶναι ἓνα βιβλίο ἀναφορᾶς καὶ γι' αὐτὸ δὲν ὑπῆρχε κανένα λόγος νὰ μᾶς προσφέρει μιά συνολικὴ καὶ ολοκληρωμένη εἰκόνα τῆς οικονομικῆς δομῆς ὅλων τῶν βαλκανικῶν χωρῶν ἢ καθεμιάς χωριστά. Ἡ ἀνθολόγησις δικαιολογημένα καλύπτει κυρίως δύο τομεῖς τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος: τὴν ἀγροτικὴν οἰκονομίαν καὶ τὸ ἐμπόριο. Δὲν πρέπει ὁμως νὰ θεωρεῖται αὐτὴ δικαιολογημένη ἢ ἔλλειψη ἄρθρων γιὰ τίς ἄλλες οικονομικῆς δραστηριότητες, ὅπως ἡ βιοτεχνικὴ παραγωγὴ καὶ οἱ θαλάσσιες μεταφορές, ἢ ἡ περιπτυσσικὴ ἀναφορὰ σ' αὐτές, ὅταν μάλιστα ἔχει περιληφθεῖ στὸν τόμο μιά μελέτη (τοῦ Γιώργου Βελουδῆ) ποὺ ἐξετάζει τὴ λειτουργία μιᾶς ἐπιχείρησης βιβλίου, αὐτῆς τῶν Γλυκῆδων. Σὲ ὁλόκληρο τὸν τόμο εἶναι διάχυτη μιά προτίμηση πρὸς τίς μελέτες ποὺ ἐξετάζουν τοὺς μηχανισμοὺς τῆς ἀγοραστικῆς οἰκονομίας καὶ τὸν οικονομικὸ ρόλο τῆς φορολογίας. Βέβαια, σέ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας οἱ βασικοὶ οικονομικοὶ ὑπ-

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ**

**Εάν
βέβαια
διαβάζετε**

ΓΡ ΠΑΛΑΜΑ 7
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

δημοσθένη ἀγραφιώτη

«Μικροκυκλοροές»

ποιήματα, σχέδια

• • •

Τό βιβλίο στέλνεται μετά την
είσπραξη ταχυδρομικής έπιτα-
γής 200 δραχ. στο όνομα Έ.
Μουνδρέα, Σεμιτέλου 6,
Αθήνα, (611) τηλ. 77.77.440.

χανισμοί παρέμειναν συνδεδεμένοι με την αγροτική παραγωγή, αλλά αυτό με κανένα τρόπο δεν δικαιολογεί την έλλειψη μελετών για άλλες οικονομικές δραστηριότητες.

δ. Η παραπάνω παρατήρηση συνδέεται νομίζω και με την ακόλουθη: μιά προτίμηση προς τις μελέτες που εξετάζουν τα ιστορικά φαινόμενα των πρώτων αιώνων της Τουρκοκρατίας, χωρίς να αποδεικνύεται με τη στατιστική, είναι διάχυτη στον τόμο. Δεν χωρεί βέβαια αμφιβολία ότι στους δυο πρώτους αιώνες διαμορφώθηκε ή θωμανική οικονομική και θεσμική πραγματικότητα που ίσχυσε σε όλη τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας. Έπομένως, η γνώση αυτής της πραγματικότητας είναι στοιχείο βασικό, τόσο για τον ειδικό ιστορικό, όσο και για τον ιδεασμένο αναγνώστη. Είναι όμως εξίσου σημαντικές, αν όχι σημαντικότερες, οι μεταβολές που άρχισαν να κλονίζουν – και αργότερα να συγκλονίζουν – τις θεσμοθετημένες και άριστα λειτουργούσες φοροοικονομικές δομές στην υπηρεσία της αναπαραγωγής μίας στρατιωτικής φεουδαρχικής γραφειοκρατικής κυρίαρχης θωμανικής κοινωνίας από τις αρχές κιόλας του 18ου αιώνα, κυρίως μετά τη δραστήρια παρέμβαση των Ευρωπαίων στο έμπόριο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Όπως είναι γνωστό, οι μεταβολές αυτές λειτουργήσαν και προς την κατεύθυνση της άξυνσης των σχέσεων και του κλονισμού των κατεστημένων ισορροπιών ανάμεσα στην κυρίαρχη θωμανική και στις υπόδουλες κοινωνίες, με πρώτη την ελληνική. Μετά τα άρθρα που επιλέχθηκαν να περιληφθούν στον τόμο για να δείξουν τη νέα οικονομική πραγματικότητα του 18ου αιώνα και του 19ου αιώνα δεν διευκολύνεται η ανίχνευση της προοπτικής κάποιων βασικών εξελίξεων στις οικονομικές – και κοινωνικές – σχέσεις. Βέβαια, η αντίληψη που διάχυτα και περαστικά διερευνάται και εξηγείται στον τόμο είναι ότι οι μεταβολές αυτές δεν ήταν δομικές. Σύμφωνα, στη διάρκεια της Τουρκοκρατίας καπιταλιστικές σχέσεις δεν διαμορφώθηκαν στις βαλκανικές χώρες. Είναι όμως αναμφισβήτητο ότι οι μεταβολές αυτές και ορισμένα ιδιόμορφα ή μονομερή καπιταλιστικά χαρακτηριστικά είχαν και το βαλκανικό χώρο ενσωμάτωσαν σε ένα ευρύτερο ευρωπαϊκό καπιταλιστικό χώρο και κυρίως δόγησαν σε σημαντικές αλλαγές στην οργάνωση της κοινωνίας, στην ιδεολογία, στις νοοτροπίες.

5. Με τις παρατηρήσεις αυτές με κανένα τρόπο δεν αναιρούνται ούτε η επιστημονική αξία των άρθρων που έχουν περιληφθεί

στον τόμο, ούτε ο τόμος στο σύνολό του, ούτε βέβαια η προσφορά του Σπύρου Άσδραχά. Τό ότι τα άρθρα αυτά ήταν γνωστά στους ελάχιστους δυστυχώς, Έλληνες ειδικούς στα θέματα της οικονομίας της Τουρκοκρατίας ιστορικούς δεν ακυρώνει την αξία της συγκέντρωσης και έκδοσής τους σε ένα τόμο στα ελληνικά· άλλωστε, μερικά απ' αυτά δύσκολα μπορεί κανένας να τα έχει στη διάθεσή κάθε φορά που τα χρειάζεται. Όσο για τις ελλείψεις που διαπιστώθηκαν πιο πάνω είναι δυνατό να καλυφθούν από τον αναγνώστη για την ώρα με παράλληλα διαβάσματα και πάντως, καλό θα ήταν να μην υπάρχουν σε μιά δεύτερη έκδοση του τόμου.

6. Η μορφή της έκδοσης – έκδοση πολυτελείας – προκαλεί ερωτηματικά και ξαναθέτει το σημαντικό ζήτημα της σχέσης εκδότης (δηλαδή εκδοτικής επιχείρησης) – αναγνωστικό κοινό. Ένα βιβλίο με ανθολογημένα άρθρα σχετικά με την οικονομική δομή των βαλκανικών χωρών στην περίοδο της Τουρκοκρατίας ενδιαφέρει ένα αρκετά περιορισμένο αναγνωστικό κοινό. Μιά πολυτελής όμως έκδοση που ανεβάζει την τιμή του βιβλίου στις 1.200 δραχμές αποκλείει πολλούς από τους ενδιαφερόμενους αναγνώστες. Φαίνεται, όμως πώς ο στόχος του εκδότη δεν ήταν να προσφέρει ένα χρήσιμο βιβλίο σε αυτούς που το έχουν ανάγκη ή τουλάχιστο τους ενδιαφέρει ζωηρά, αλλά να κατασκευάσει έναν όγκο πολυτελείας που, με τη μέθοδο διάθεσης μέσω του συστήματος πλασιέ-δόσεις, θα διακοσμήσει τις ακίνητες και αλειτουργικές μικροαστικές βιβλιοθήκες. Έκτός αν πιστεύεται ότι με τον τρόπο αυτό γίνεται μιά σοδαρά ιδεολογική επέκταση για τα παιδιά ή τα εγγόνια του σημερινού αγοραστή, τα οποία, πιο μορφωμένα και προπαντός πιο «άνησχα» απ' αυτόν, θα ενδιαφερθούν να διαβάσουν κάποτε το βιβλίο.

1. Στη μορφή με την οποία δημοσιεύτηκε στον τόμο που μας άπασχολεί η μελέτη αυτή του Βασίλη Παναγιωτόπουλου είχε πρωτοδημοσιευτεί στο περιοδικό «Ο Πολίτης» (τεύχος 7, Δεκέμβριος 1976) με τίτλο «Ο ειδικός ρόλος της γεωργίας στη διαμόρφωση των σχέσεων πόλης-υπαίθρου τον 18ο αιώνα (μερικά παραδείγματα από την Πελοπόννησο)».

2. Για το εύρος του αναγνωστικού κοινού, τις σχέσεις έκδοσης-αναγνωστικού κοινού και τα συναφή με την κυκλοφορία του βιβλίου στην Ελλάδα βλ. το ενδιαφέρον άρθρο του Β. Φίλια στο «Διαβάζω», αρ. 25 (Νοεμ. 1979), σελ. 28-29.

Βιβλίο-παρουσίαση

ZAN ZHΓKΛEP

Η Άφρική στο στόχαστρο

Κοινωνιολογία του σύγχρονου ιμπεριαλισμού

Μετ: Περικλής Νεάρχου

Σειρά: Σύγχρονη Κοινωνιολογία

Έκδ: Άλετρι, Αθήνα 1979

«Η ανάλυση των εθνικοαπελευθερωτικών κινήσεων της μαύρης Άφρικής μάς παραπέμπει στην ίδια τη δική μας υπαναθρόπινη κατάσταση, σαν παραγωγών του καπιταλιστικού δυτικού ορθολογισμού», μάς λέει ο Ζ.Ζ. στην εισαγωγή του πολύ ενδιαφέροντος βιβλίου του.

Με θέματα γύρω απ' τη θεωρία του έθνους και της ταξικής συνειδήσης γίνεται μιά προσπάθεια να περιγραφούν οι πολιτικές κοινωνίες της σημερινής Άφρικής με άξονα τις τρεις ήττικές φυσιογνωμίες του Τρίτου Κόσμου – Νάσσερ, Νγκρούμα και Λουμούνπα – που είναι αυτοί κυρίως που συνέβαλαν αποφασιστικά σε μιά επιστημολογική ρήξη με τον άποικιακό κόσμο.

Ο Ζάν Ζήγκλερ, συγγραφέας, ειδικευμένος στον Τρίτο Κόσμο και στην Κοινωνιολογία της ανάπτυξης, δουλετής του Σοσιαλιστικού κόμματος της Ελλάδας και καθηγητής της Κοινωνιολογίας στα πανεπιστήμια της Γενεύης και της Βέρνης αποκαλύπτει με το βιβλίο αυτό νέες πρωτόγνωρες στρατηγικές που χρησιμοποιούν οι καπιταλιστικές ολιγαρχίες της Δύσης για να μονιμοποιήσουν την κυριαρχία τους πάνω στην Άφρική, επισημαίνει όμως και τις ευθύνες της ευρωπαϊκής άριστερας που δεν ακολουθεί πολιτική ενεργητικής υποστήριξης στα αφρικανικά εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα που μάχονται για την πραγματική ανεξαρτησία τους.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΚΑΚΙΣΗΣ

Συσκευή του νεκρού ανθρώπου

Έκδόσεις: Άκμων, Αθήνα 1979.

Ο Σωτήρης Κακίσης ήδη με την πρώτη του συλλογή «Τά Σύματα» καταξιώθηκε σαν μιά σημαντική ποιητική φωνή μέσα στο χώρο της νεότερης γενιάς. Παράλληλα, έχοντας ήδη παρουσιάσει ένα ενδιαφέρον μεταφραστικό έργο, Άλκαϊος-Σαπφώ, καθώς και Λιούις Κάρολ, σταθερά μεστώνει ύφολογικά.

Η δεύτερη του συλλογή έρχεται μ' ένα «διηγηματικό» τρόπο να καταγράφει συμβάντα, θα λέγαμε, καθημερινά, που όμως ενσωματώνουν το περιεχόμενο μιάς ευρύτερης κοινωνικής εμπειρίας: «κι ή Ελλάδα περνάει πάνω απ' τους άγιους της, τούς παίρνει

τώρα τά φωτοστέφανα που θάμπωσαν».

Συντά η αναφορά του, ξεκινώντας απ' το μεμονωμένο, ξανοίγει τόσο δραματικά που κάτι σαν όνειρο που εναλλάσσεται άκαριαία με τό πραγματικό, διαπερνά τις άράδες και τό κείμενο σχεδόν ασθμαίνει στην άναγνωση:

«Θά παντρευτώ τ' άπογεύματα που δρέχει και νά φέρετε όλοι λουλούδια, κινέζικα γαρίφαλα./ Θά σταθώ μόνος μου στην πόρτα της πράσινης άθουσας – λίγο άνήσυχος, κρατώντας τρυφερά τη φλόγα που είδα πάντα στη θέση κάθε γυναίκας, τρυφερά τη ζεστή φλόγα/ (...) διαρκώς πιό δροχερά θά γίνονται τέτοια άπογεύματα – ή μουσική του έξηνταέξι τά συνεπαίρνει, δίνουνε όνόματα στους ανθρώπους, χωρίζουνε τούς ανθρώπους σε πρόχειρα, δι-σύλλαβα έπιφωνήματα...».

ΦΡΑΓΚΙΣΚΗ

ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

... δέν άνθσαν ματαίως

Άνθολογία Ύπερρεαλισμού

Έκδ: Νεφέλη, Αθήνα 1980

Η γνωστή ποιήτρια και φιλόλογος Φ.Α. έχει δώσει και στο παρελθόν (Ηριδανός, άφιέρωμα στον υπερρεαλισμό) δείγματα της σοβαρότητας με την όποία αναλαμβάνει και πραγματοποιεί ένα έργο.

Στήν προκειμένη περίπτωση έχουμε νά κάνουμε μ' ένα ιδιαίτερα σημαντικό βιβλίο που κατέχει με συστηματικό τρόπο τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τό κίνημα του υπερρεαλισμού, αλλά συγχρόνως καταφέρνει νά είναι ένα έλκυστικό βιβλίο, μακριά απ' τη συνηθισμένη «φιλολογική πλήξη» που διακρίνει συχνά άνάλογα έργα.

Γραμμένο με την ακρίβεια που απαιτεί ή επιστήμη, αλλά και την ευαισθησία που ή ποιητική ματιά διαθέτει, μάς εισάγει στον υπερρεαλισμό, στον επαναστατικό χαρακτήρα αυτού του κινήματος, άνασκειάζοντας τις σχετικές παρερμηνείες και παρανοήσεις. Στή συνέχεια ανθολογούνται Έλληνες υπερρεαλιστές του μεσοπόλεμου και των πρώτων μεταπολεμικών χρόνων, παρουσιάζονται μεταφρασμένα κείμενα ξένων υπερρεαλιστών και άναδημοσιεύονται δυσεύρετα κείμενα Έλλήνων υπερρεαλιστών για τον υπερρεαλισμό.

Τό βιβλίο συμπληρώνουν βιογραφικά σημείωματα και χρονοβιβλιογραφικός πίνακας που επιχειρεί νά τεκμηριώσει την εμφάνιση και νά διαγράψει την χρονεία του υπερρεαλισμού στην Ελλάδα.

ΣΠΥΡΟΣ ΤΣΑΚΝΙΑΣ

Ο κύκλος

Έκδ.: Έγναντία, Σειρά: Τράμ
Θεσσαλονίκη 1979

Ο Σπύρος Τσακνιάς μάς έχει δώσει, ως τώρα, ένα ενδιαφέρον έργο. Τό 1976 εκδίδει τις συλλογές «Έν Αύλιδι» και «Ιστορίες για το Σέργιο». Ακολουθούν μεταφράσεις ποιημάτων των Mi-goslav Holub, Zbigniew Herbert και Vasko Popa.

Η συλλογή του «Κύκλος» απο-τελείται από τρεις ενότητες πού, όμως, συνθέτουν ένα αξιόλογο σύνολο: Δεκαπέντε όμοκεντρα ποιήματα, Τά έκκεντρα, Άσκη-σεις.

Η άμεση ποιητική γραφή του Σ. Τ. δημιουργεί ένα κλίμα συ-κίνησης πού όμως διαρκώς συ-κρατείται.

«ΛΥΓ ΜΟΣ: Λυγός. Χειρί-ζομαι προσεχτικά τις λέξεις/ όπως ό χημικός τους δοκιμασι-κούς σωλίνες. / Όμως έτούτη έσπασε δέν ξέρω πως / απ' τή ρωγή της / μπήκε τό χιόνι μέσ στό ποίημα / τώρα λιώνει...».

Τόν άπασχολούν προβλήματα ποιητικής: «Στίχοι στεγνοί λοι-πόν / χωρίς επίθετα χωρίς στολί-δια. / Στεγνοί και αιτεμένοι, αλλά και μέ σαρκασμό σχολιάζει τά περί ύφους: «Γιά νά γίνεις ποιητής / πρέπει νά έχεις ύψος προσωπικό. / Αυτό, θεδαίως, προϋποθέτει / νά έχεις κάποιο πρόσωπο. / Κι αυτό μέ τή σειρά του / προϋποθέτει / ένα εκατομ-μύριο προϋποθέσεις. / Γιά τήν ώρα / άς κούψουμε τή γύνια μας / πίσω απ' τήν άπρόσωπη γλώσσα μας. / Κι άς άφήσουμε τή φιλολο-γία κατά μέρος»

Έτσι, κατορθώνει νά μετασχη-ματίζει τήν προσωπική εμπειρία, τόν έσωτερικό μονόλογο, τήν

άγωνία, αλλά και αυτό ακόμα τό «κενόν άέρος», σέ μία ποιητική άσθεντική φωνή πού ξέρει νά γε-νικεύει και έτσι, μέ κάποιο τρόπο, νά έξωραίζει τόν κόσμο.

«ΝΙΚΗ: Τεντώνω τή χορδή. / Έκτοξεύω μία λέξη / πάνω στή σιδερόφρακτη σιωπή. / Πέφτει αϊμόφυρτη. / Δέν πειράζει / Κάτι έχει κερδηθεί. / Νιώσαμε τήν άδυ-ναμία μας / αυτή / ήταν ή πρώτη μας / νίκη».

ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Μία Μέρα ενός Άμερικανού Δη-μοσιογράφου τό 2889 και 'Ο Αϊώνιος Άδάμ
Μετ: Άθηνās Μποντζίδου
Έκδ.: 'Οχημα»

Μέ τήν έκδοση αυτή παρου-σιάζονται γιά πρώτη φορά στήν Έλλάδα δύο από τά λιγότερο γνωστά κείμενα του διάσημου συγγραφέα.

Τό «Μία μέρα ενός άμερικανού Δημοσιογράφου τό 2889» είναι ένα μικρό άριστούργημα έπιστη-μονικής φαντασίας.

«Ο Αϊώνιος Άδάμ» είναι τό τελευταίο κείμενο της ζωής του συγγραφέα, πού εκδόθηκε γιά πρώτη φορά τό 1910, πέντε χρό-νια μετά τό θάνατό του. Τό κεί-μενο αυτό, άνέκδοτο μέχρι σή-μερα στήν Έλλάδα, κρατάει άκέ-ραιο τήν επικαιρότητά του και είναι ένα άκόμη δείγμα του λογο-τεχνικού ταλέντου του 'Ιουλίου Βέρν. Η έκδοση είναι ιδιαίτερα επιμελημένη. Μέ τήν εικονογρά-φηση του 'Ηλία Παπαγιαννόπου-λου άποφεύγεται ή αντιγραφή των κλασικών εικονογραφήσεων των πρώτων εκδόσεων του Χέ-τζελ ή των άνατυπώσεων πού τίς άκολούθησαν. Είναι μία σύγ-χρονη ματιά σέ μία οπτοπία πού έγινε πραγματικότητα.

COSTA G. COUVARAS

Photo Album of the Greek Resi-stance

Wire Press, San Francisco 1978

Θαυμάσια προσφορά των εκ-δόσεων «Καλώδιο» ή έκδοση της φωτογραφικής συλλογής της Έλ-ληνικής Άντίστασης του Κώστα Κουβαρά μέ κείμενα του ίδιου.

Ο Κώστας Κουβαράς έζησε από κοντά τήν Έθνική Άντί-σταση, όντας σέ άποστολή της άμερικάνικης ύπηρεσίας πληρο-φοριών. Έτσι, γνώρισε τους Έλ-ληνες άντάρτες και τήν ήγεία τους και πραγματοποίησε αυτή τήν θαυμάσια φωτογραφική συλ-λογή πού ή έκδοσή της άποδίδει τιμή στήν Έθνική Άντίσταση, αλλά συγχρόνως άποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό ιστορικό ντοκουμέντο.

Ο ίδιος, γνήσιος πατριώτης, έπιστρέφοντας στήν Άμερική άνάφερε στήν κυδέρνηση των 'Ηνωμένων Πολιτειών τά πρα-γματικά γεγονότα. Διώχθηκε από τήν FBI και τή CIA, όταν προσ-πάθησε νά πληροφορησει τόν άμερικάνικο λαό γιά τά όσα συ-νέβαιναν στήν Έλλάδα.

Τήν έκδοση προλογίζει ό ιστο-ρικός Λ.Σ. Σταυριανός.

ΑΝΔΡΕΑ ΧΡΥΣΑ

Άλή Πασάς (τραγωδία σέ 3 πρά-ξεις) και 'Ο Καραγκιόζης προξε-νητής (Γιαρόδραμα σέ 3 πρά-ξεις).

Έκδόσεις Δωδώνη, 1979

Τά δύο αυτά έργα συνδέονται όργανικά μεταξύ τους, κυρίως από μία κοινή αίσθηση του λαϊ-κού μύθου, όπως αυτός ρίζωσε και άναπτύχθηκε στήν ψυχή της νεώτερης Έλλάδας. Από τή μία ό Άλή Πασάς σάν εκπρόσωπος του πνεύματος του κατακτητή κι από τήν άλλη ό Καραγκιόζης σάν εκπρόσωπος του λαού, άποτε-λούν δύο βίους παράλληλους πού δεσπόζουν στή μακραίωνη σκλα-βία μας κι άφησαν βαθιά τά χνά-ρια τους μέχρις έμας.

ΜΑΡΩΣ ΔΟΥΚΑ

Η άρχαία σκουριά

Έκδόσεις: Κέδρος, Άθήνα 1979

«Η άρχαία σκουριά» είναι τό πρώτο μυθιστόρημα της γνωστής, όσο και άξιόλογης πεζογράφου Μ.Δ. Μετά τήν «Πηγάδα» (1974), «Πού ναι τά φτερά» (1975) και «Καρρέ Φίξ» (1976), καταπιδάνεται και τά καταφέρει θαυμάσια, μέ μία γραφή ώριμη και συγκινημένη, νά κάνει μία ολοκληρωμένη άνάλυση των χρό-νων της δικτατορίας μέσα από τή ζωή μιάς μεγαλοαστής άγωνί-στριας. Ταυτόχρονα, τό βιβλίο αυτό είναι μία άπολογία γεμάτη από άλήθεια, πού μαρτυράει τίς

θέσεις και τίς σκέψεις της ίδιας της πεζογράφου. Μία άπολογία πού γίνεται μέ πικρόχολη ευάι-σθησία και κριτικάρε τά πολι-τικά γεγονότα από τή δικτατορία μέχρι σήμερα: γεμάτη από τό αϊ-σθημα της άπογοήτευσης πού νιώθει ό νέος άνθρωπος, τήν ιδεολογική του κρίση, αλλά μαζί και μέ μία μακρινή έλπίδα, άν-θρώπινη και σκληρή, πού βγαίνει μέσα από μία ολοκληρωμένη μυ-θιστορηματική γραφή.

ΘΑΝΑΣΗ ΣΚΡΟΥΜΠΕΛΟΥ

Στόν Κολωνό

Έκδ.: «Δυτικές συνοικίες, Άθήνα

Μέ πολλή ενδιαφέρουσα «γραφή» ό Θ.Σ. μάς μεταδίνει τήν άτμόσφαιρα συμπυκνωμένης καθημερινότητας και μνήμης. Μικρά κείμενα πού καταγράφουν ιδιαίτερα άμεσα ό,τι και όσα — σχεδόν αυτόματα — έχει έγγρά-ψει, από τό παρελθόν, παράλ-ληλα μέ μία βίαιη είσοδή του τρέχοντος.

Καταφέρει ό Θ.Σ. άκαριαία νά μάς βάλει στό παιχνίδι του, μέ άπρόοπτα διαρκώς κι άναπάν-τεχα τερτίλια.

ΜΠΟΡΙΣ ΒΙΑΝ

Ο Ψυχοδράτης

Έκδόσεις Χατζηνικολή, 1979

Άντικαθεστωτικός κι άντικα-τεστημένος, ό Μπορίς Βιάν υπήρξε όπωσδήποτε μία φωτεινή προσωπικότητα της πνευματικής ζωής του Παρισιού τό 1950. Συγγραφέας, τζασμπανίστας, τρομπετίστας, συνθέτης τραγου-διών, ύπαρξιστής, άκροβάτης, ποιητής, σατιρίζει στους διασκε-δαστικούς διαλόγους του τόν άν-θρωπο πού βουλιάζει στήν παρά-νοια, τή μανία και τό συμβιδι-ασμό. Ο Ψυχοδράτης είναι τό τε-λευταίο έργο του (γράφτηκε τό 1953) και άσφαλώς τό πιο άντι-προσωπευτικό του. Πολύ καλή ή μετάφραση της Άνδρομάχης Σκαρπαλέζου.

ΔΙΟΝΥΣΗ ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΤΟΥ

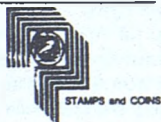
Ένα δένδρο ταξιδεύει στόν άνεμο

Έκδ.: ΠΑΠΑΖΗΣΗ, Άθήνα 1979

Η εμπειρία της ζωής ενός έρ-γάτη στήν Έλλάδα και τό έξωτε-ρικό, μετανάστης άλλωστε και ό ίδιος ό συγγραφέας στή Σουηδία, είναι τό πρώτο δημοσιευμένο μυ-θιστόρημα του Δ.Μ. «Οί σπράτες του κόσμου», τό πρώτο μέρος του βιβλίου, είναι άναφορά στίς περιπέτειες ενός έργατόπαιδου πού άφήνει τήν πατρική στέγη και άλλάζει ζωή, περνώντας στήν έργατική τάξη. Η πρώτη του φυγή έχει σάν κίνητρο τήν δίψα γιά μάθηση. Ακολουθεί ή μετα-νάστευση. Γυρνάει όμως γιά νά παλέψει γιά τόν τόπο του και τόν λαό του, αλλά βλέπει τά ιδανικά του νά διασύρονται στά χρόνια

P. PYLARINOS

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΠΟΥ ΑΝΟΙΓΕΙ
ΝΕΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΕΝΑΡΗ,

μεταφερόμαστε στό νέο μας κατάστημα, στή Σοφοκλέ-ους 7-9 (άπέναντι από τό Χρηματιστήριο) όπου θά λει-τουργεί και μεγάλη αίθουσα δημοπρασιών γιά κάθε εί-δους συλλεκτικά άντικείμενα, όπως :

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ — ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΡΟΛΟΓΙΑ

ΠΟΡΣΕΛΑΝΕΣ κ. ά.

Έπίσης, ή αίθουσα προσφέρεται σέ κάθε ενδιαφερό-μενο γιά έκθέσεις, δημοπρασίες, γενικές συνελεύ-σεις, διαλέξεις κ.λπ.

ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΤΑΙ.

ότι ή άνωτέρω αίθουσα είναι 250 τετρ. μέτρων, κλιματιζόμενη, και κατασκευάστηκε ειδικά γιά τους άναφερόμενους λόγους.

της χούντας. Τό δεύτερο μέρος του διβλίου, «Τό ήμερολόγιο ενός μετανάστη», είναι μιά σύντομη μαρτυρία της ζωής ενός απόδημου στην δεκαετία του '70.

ΛΕΝΑΣ ΠΑΠΑ
Σκοτεινός θάλαμος
Ποιήματα
'Εκδόσεις τῶν Φίλων
'Αθήνα 1979

Μέ συγκίνηση γραμμένοι στίχοι, λίγο σάν αναμνήσεις πού στριφογυρνούν μέσα στο νου του ανθρώπου καί σαρκώνονται σέ λέξεις. Διαβάζουμε. HOGOT Vacui: 'Όλες μου οί πράξεις σάν/τά παραπληρωματικά κοσμήματα/πού μπαίνουν απ' τό φόβο του κενού./Μ' αυτόν τόν τρόπο τό κενό γεμίζει/άσφυκτικά - όμως κάτι κάπου μένει/όλοένα κάτι πού νοχλεί/καί τή στυλνή επιφάνεια άσχημίζει./Τρομάζοντας τό βλέπεις/κι άρχίζεις πάλι απ' τήν άρχή - όμως/τό ζήτημα είναι ως τότε θά μπορείς/ως τότε θά τό άντέξεις/ν' άρχίζεις πάλι απ' τήν άρχή.

'Η Α.Π. έχει ήδη δώσει μ' αυτό της τό διβλίο τό σίγμα της ιδιαιτερότητάς της. 'Η παρατήρησή της, μέ τή μορφή του έσωτερικού διάλογου, μάς μεταδίδει άμεσα τήν προβληματική της καί μάς εισάγει στο ποιητικό της κλίμα άκαριαία.

ΑΡΗ ΤΑΣΤΑΝΗ
Συνοικισμός
Σταύς δρόμους της συνοικίας
Μνήμες ενός πικρού χειμώνα
Μέρες του 1974-1979
Ποιήματα
'Αθήνα 1979

«Θέλω νά σοῦ μιλήσω απόψε γιά τά δέντρα πού άνθισαν στή συνοικία μας. / Θέλω νά σοῦ πῶ γιά τούς δρόμους / πού άσπρισαν οί νεολαίοι... / ύστερα, / όταν τό φεγγάρι σκαλώσει στήν κορυφή, / απλά, τρυφερά νά σφίξω τά χέρια σου / πάνω στήν καρδιά μου... / Τά όμορφα χέρια σου πού κάποτε / μονάχα λουλούδια ξέραν νά μαζεύουν / καί τώρα γερνούν / πάνω στίς άψυχες μηχανές της φάμπρικας». Ποίηση απλή πού όμως δέν καταφέρνει νά ξεπεράσει τά όρια μιάς συναισθηματικής καταγραφής καί νά μεταδώσει μιά βαθύτερη συγκίνηση. Κάπου, νομίζουμε, μένει άνεπεξέργαστο τό περιεχόμενο, άν καί ενδιαφέρον.

ΝΑΤΑΣΑΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΙ
Συνάντησέ την, τό δράδυ
'Εκδόσεις: 'Η μικρή 'Εγνατία,
Θεσσαλονίκη 1979

Τό πεζογράφημα αυτό της Ν.Χ., γραμμένο σχεδόν παράλληλα μέ τήν πραγματοποίησή του (1970-75), έκτοπίζει εικόνες ενός κόσμου άγριότητας. 'Η γραφή του ή ίδια είναι ένα κάτοπτρο,

όπου μέσα του «άποθανατίζονται», σέ ρυθμό έντονης άλληλοδιαδοχής, εικόνες σχέσεων του ελληνικού χώρου, σέ αντιπαράθεση αντίστοιχων μιάς ευρωπαϊκής μεγαλύπολης. 'Η θραυσματικότητα της άφηγηματικής ροής, ένισχύει τό μετέωρο ύφος του διβλίου καί οί αϊφνίδιες αλλαγές ρυθμών, άναγκάζουν τόν άναγνώστη νά οργανώσει μιά «τακτική» αντιμετώπισή τους, πού κρίνεται μάλλον άπαραίτητη.

ΣΠΥΡΟΥ ΠΛΑΣΚΟΒΙΤΗ
'Η Πόλη
'Εκδόσεις: Κέδρος, 'Αθήνα 1979

Τό νέο μυθιστόρημα του γνωστού συγγραφέα Σ.Π. 'Ενα τραγικό έρωτικό έπεισόδιο, δεμένο μέ τήν πολιτική ζωή, τήν εϊδυλική φύση καί τίς κοινωνικές συνθήκες μιάς πολιτείας στο 'Ιόνιο, κατά τίς πρώτες δεκαετίες του αϊώνα μας, παρέχει στο συγγραφέα τήν ευκαιρία νά καταπιαστεί μέ ένα κόσμο καταπιεσμένο από ένοχα αίσθήματα καί άνταγωνιστικά συμφέροντα, πού προμηγνούν τόν Β' Παγκόσμιο πόλεμο στά πλαίσια μιάς άμετακίνητης έπαρχιακής ζωής. «'Η Πόλη» είναι μιά φανταστική ιστορία πού κάποτε άκουμπάει σέ πραγματικά περιστατικά, αλλά πού δέν έμπίπτει καθόλου στίς προθέσεις του συγγραφέα νά τήν ταυτίσει μέ συγκεκριμένα πρόσωπα.

ΙΠΠ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ
Φύση του Πολιτεύματος καί άνάλυση του Συντάγματος της 9 'Ιουνίου 1975
'Εκδ.: 'Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1979

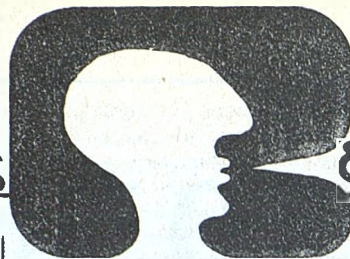
'Ο γνωστός δημοκρατικός δημοσιολόγος μάς θυμίζει, στον πρόλόγο του, ότι μετά τό 1980 έπιτρέπεται ή άναθεώρηση των μή θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος. Τό ίσχύον, ψηφίστηκε μέ άποχή της αντιπολίτευσης καί είναι προϊόν μιάς έσπευσμένης διαδικασίας πού επιβαλλόταν ίσως από τό χαρακτήρα της εύθραυστης καί πρόσφατης μεταπολίτευσης.

Μέ επιστημονική διαύγεια ό συγγραφέας άναγνωρίζει άνεπιφύλακτα τά θετικά σημεία του ίσχύοντος συντάγματος. 'Επισημαίνει όμως καί όλες τίς αδυναμίες. 'Ιδιαίτερα όσες άφορούν τή σύγχυση έξουσιών πού δημιουργεί ό έπαμφοτερίζων θεσμός του προέδρου, τή νομοτεχνική του κειμένου, τή γλώσσα πού χρησιμοποιήθηκε καί διάφορα συγκεκριμένα ζητήματα. Σύντομο καί κατατοπιστικό, γραμμένο σέ άριστη δημοτική, τό διβλίο του Δωδεκανήσιου νομομαθούς μπορεί νά διαβαστεί όχι μόνο από νομικούς, αλλά κι από όλους όσους ενδιαφέρονται γιά τήν εξέλιξη του πολιτεύματος.

ΤΟ ΒΗΜΑ

**γι' αυτόν
πού σκέφτεται
έλεύθερα**

● Στο περιοδικό έχουν φτάσει πολλά γράμματα από τα μέλη και πρώην μέλη της ΚΝΕ, που αναφέρονται σε διάφορα ζητήματα του ελληνικού και διεθνούς κινήματος, αλλά και σε πιο συγκεκριμένα γεγονότα και ενέργειες που έχουν σχέση με την ίδια αυτή οργάνωση. 'Ανάμεσα σ' αυτά, από «κάποια πρώην μέλη και στελέχη της ΚΝΕ από την Καλλιθέα», από «πρώην μέλη της ΚΝΕ» από τη Θεσσαλονίκη, προκηρύξεις που υπογράφονται «ΚΚΕ - 'Αριστερά», άλλη της «ομάδας από τον Πειραιά», μία «άνοιχτη επιστολή» και άλλο έντυπο ύψιστο και γράμματα. Δημοσιεύουμε μία επιστολή του Γ.Μ. που αναφέρεται σε διαγραφή μέλους της Κ.Ο. Αιγιάλεω:

'Αγαπητό 'Αντί,

Για μία ακόμα φορά, στο Αιγιάλεω τώρα, διαγράφηκε μέλος του Κ.Κ.Ε. με διάφορες ανυπόστατες κατηγορίες, επειδή «τόλμησε» να κάνει κριτική στην οργάνωση σ' αυτό. Πρόκειται για τον άγνωστο Θ. Μουρατίδη. Ποιό είναι το περιεχόμενο αυτών των κατηγοριών;

- 'Ότι ο Θ. Μουρατίδης έκανε μία εισήγηση στην Κ.Ο. Αιγιάλεω όπου ασκούσε κριτική σε καθοδηγητές της Κ.Ο., για καταπάτηση του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού, καριερισμό, γραφειοκρατία και εγκατάλειψη της ταξικής πάλης.

- 'Ότι είχε προτείνει διαφορετικό έργο για ύποψο του Κ.Κ.Ε. στο Αιγιάλεω.

- 'Ότι συμμετείχε στην επιτροπή συμπαραστάσεως στους φυλακισμένους της 'Αγ. Βαρβάρας, όπου δεν πήρε μέρος το κόμμα του.

Γι' αυτά τα «έγκληματα» διαγράφτηκε ο Θ. Μουρατίδης, μέσα στο γνωστό κλίμα των «οβέλτων χωρίς τσιόλλη κουθέντα και χωρίς αναφορά στα πολιτικά ζητήματα» συνεδριάσεων. Στην πραγματικότητα διαγράφηκε γιατί θέλησε να σταθεί στο ύψος των ευθυνών του απέναντι στο λαό και στις κομμουνιστικές αρχές. Τίθεται το ερώτημα: Ποιός έπρεπε να διαγραφεί; Αυτοί που από την Κ.Ο. Αιγιάλεω του Κ.Κ.Ε. αδιαφόρησαν για συντρόφους; τους που ήταν στη φυλακή απ' άφορητά γεγονότα της 'Αγ. Βαρβάρας, αυτοί που αντιπαράθεσαν στις απόψεις το κοινοπολιτικό και τη διαβολή, αυτοί που χρησιμοποιούν το κίνημα για δικά τους όφελος και που είναι οι επικεφαλές της Κ.Ο. Αιγιάλεω ή ο Θ. Μουρατίδης.

Τί συμφέροντα εκπροσωπεί ένα κόμμα που τελικά διαγράφει όποιον στη πράξη νοιάζεται για την εργατική τάξη και το λαό και προωθεί όποιον γράφει τον κόμο στα παλιά του τα παπούτσια; Γ.Μ.

υπάλληλος Αιγιάλεω

● 'Η αναγνώστριά μας Μ.Μ. από το Αιγιάλεω περιγράφει στην επιστολή της τους λόγους για τους οποίους αποχώρησε από την ΚΝΕ:

Πρόκειται για την ΚΝΕ του Αιγιάλεω της οποίας είμυνα μελος και διαγράφηκα πέροι μαζί με δεκάδες άλλα μέλη με πραγματικά ανεπίτρεπτο τρόπο, ύστερα από μία σειρά ακατονόμαστων ενεργειών της ηγεσίας της. Κι ως πάρομε τα πράγματα απ' την αρχή. Σέ διαφορές που δημιουργήθηκαν μεταξύ των μελών της ΚΝΕ για οργανωτικούς λόγους, οι κορυφές-καθοδηγητές φέρεθηκαν με απαράδεκτο τρόπο. 'Όταν οι διαφορές αυτές έφτασαν σε όξυ σημείο, αποφασίστηκε «όλομέλεια» στην οποία θα συζητιόταν το θέμα. 'Όλα καλά ως εδώ. 'Η μέρα όμως της «όλομέλειας» «άλλαξε» και στην «όλομέλεια» αυτή κατέστηκαν μοναχά οι «συμφωνούντες»! 'Όταν έμεις οι υπόλοιποι ειδοποιηθήκαμε καθυστερημένα και μυστικά από «κρυφό διαφωνούντα» και σπύσαμε στα γραφεία, βρήκαμε την πόρτα κλειστή. 'Απαιτήσαμε την παρουσία μας στην όλομέλεια σαν μέλη της ΚΝΕ, αλλά για μάς ήταν πιά κλειστός ο νυμφώνας. Δέν διστάζω να γράψω πώς ή υπόθεση έληξε με ήλιοδαρμούς.

Πιάσαμε την άλλη μέρα και γράψαμε στο «Ριζοσπάστη» πώς έχουν τα πράγματα. Φυσικά είμασταν άφελεις - ΤΟΤΕ - να νομίζουμε ότι το γράμμα-διαμαρτυρία θα δημοσιευόταν... Μετά δύο-τρείς μέρες οι «σωστοί», βλέποντας το πράγμα να παίρνει έκταση κι ότι οι διαφωνούντες δέν είμασταν 5-6, κυκλοφόρησαν κάτι αίσχρα συγχωροχάρτια! Μας πίασαν με γλυκύτητα στους δρόμους και μάς ρωτούσαν αν θέλουμε να υπογράψουμε το παραπάνω χαρτί και θά γινόμασταν πάλι μέλη της οργάνωσης κι ούτε γάτα ούτε ζημιά! Αυτές τις «μαρξιστικές» μεθόδους χρησιμοποίησαν οι καθοδηγητές της ΚΝΕ Αιγιάλεω - τώρα δέν ντρέπομαι πιά να τις φανερώσω. Κάποτε μέσα στα πολλά καλέστηκε κι ή... (Σ.Σ. αναφέρει όνομα) να ξετάσει το πράγμα. Μαζευθήκαμε κι έμεις ν' ακού-

σουμε τί έχει να προτείνει μία «ψηλά ιστάμενη» στο κόμμα. 'Αηδιασμένη έφυγα, όταν την άκουσα να λέει: «Δέν κάνει να μαλώνετε και να δημιουργείτε προβλήματα τώρα που το κόμμα...» μπλά-μπλά.

Αυτά λοιπόν από πέροι. Μία «ξεχασμένη αποσιωπημένη ιστορία για την ΚΝΕ». 'Ενα χρόνο παρακολουθούσα τα πράγματα έλπιζοντας, συναισθηματικά δεμένη με το κόμμα και μη θέλοντας να συνειδητοποιήσω όσα γίνονταν και γίνονται.

Και το γράμμα καταλήγει με τη δικαιολόγηση της άνωθυμίας:

"Όσο για το αν ή επιστολή μου έχει αληθινό περιεχόμενο ή είναι ψεύτικη και συκοφαντική - επειδή δέν μπορώ για πολλούς λόγους να δημοσιοποιήσω το όνομά μου - ως θυώνε οι κνίτες του Αιγιάλεω να τα διαψεύσουν.

Μέ εκτίμηση για το ANTI Μ.Μ.

ΚΝΕ: ΑΠΟΧΩΡΗΣΕΙΣ - ΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

● Από μία άλλη οπτική ξετάζει τα ζητήματα των διαφωνιών και πιο συγκεκριμένα την τάση «ΚΚΕ - 'Αριστερά» ο Νίκος Γιανναράς από τον 'Αμπελόνα της Λάρισας:

'Ός μέλος της Κ.Ν.Ε. που δέν συμφωνεί με την ήγεσία του και άπορεί γιατί δέν τον διέγραψαν ακόμα, και το όποιο πιστεύει ότι δέν άρκει μία άριστερή τάση αντίρρηση στη δεξιά για να ίσοροπηθεί το σύστημα, αλλά εκείνο που θγαίνει άβίαστα από τίς άνάγκες του λαού και δέν εντάσσεται σε δογματικά ή αντιδογματικά θεωρητικά σχήματα, αυτό τελικά είναι ή 'Αριστερά, θά σάς ζητούσα να δημοσιεύσετε το παρακάτω κείμενο.

'Αναφερόμενος στη γενικόλογια που επικρατεί στις πολιτικές αναλύσεις γράφει:

Πρώτα-πρώτα μία πραγματική, όδυνηρή μάλιστα της Κ.Ν.Ε. είτε αυτή λέγεται επίσημη είτε ανεπίσημη, δεξιά ή άριστερά, είναι ή γενικόλογια των εκτιμήσεων που είναι άδύνατο, από τα πράγματα, να διαψευσθεί ή να επιβεβαιωθεί. Τα πράγματα γίνονται πιο δύσκολα όταν μιλάμε για την έξωτερική κατάσταση στην άνάλυση της οποίας στηρίζουν πολ-

λές επιμέρους θέσεις π.χ. Αιγαιο, Ε.Ο.Κ., Ν.Α.Τ.Ο.

'Από τη φύση τους οι εκτιμήσεις για το συσχετισμό των δυνάμεων σε παγκόσμιο επίπεδο είναι κάτι που ο πολύς κόσμος δέν μπορεί άντικειμενικά να γνωρίζει. Και δέν έννοω φυσικά το γεγονός ότι δέν μπορούμε έμπειρικά να τα επιβεβαιώσουμε όλα αυτά, αλλά ότι δέν μπορούμε να ξέρουμε αν π.χ. αναπτύχθηκε ή Σοβιετική οικονομία πιο γρήγορα από την άμερικάνικη ή αν ο καπιταλισμός άσθενει όταν χάνει τη μία ή την άλλη χώρα. 'Ελεγα ότι ή διεθνολογία στα πολιτικά γράμματα είναι κάτι σαν το μύθο. «'Ετσι είναι μία και το έγραψε ή έφημερίδα» λέμε συχνά. 'Αλλά: Δέν άποτελείται όλος ο λαός από διεθνολόγους για να μπορεί να επιβεβαιώσει ή να άπορρίψει τα όσα λέγονται γύρω από την διεθνή κατάσταση.

Και φυσικά δέν είναι μόνο ή Κ.Ν.Ε. που ξεκινά έτσι. Οι

περισσότεροι έτσι αρχίζουν. 'Όσο δυσκολότερα μπορεί να μάς έλέγξει ο λαός, τόσο το καλύτερο για μάς...

Διαπιστώνει στη συνέχεια μερικά ειδικότερα προβλήματα όπως:

'Η καταστροφή των προλεταριακών συνεικιών του λεκανοπεδίου δέν αντιμετώπιζει καμία σοβαρή αντίδραση. Σκοτώνονται προλετάριοι με τίς φθινοπωρινές βροχές και στους ίδιους χώρους που έπρεπε ή Κ.Ν.Ε. να φτιάχνει ή έστω να θεμελιώνει αντιπλημμυρικά έργα, αυτή κάνει Φεστιβάλ! Τα κοινωνικά έργα θά τα κάνουν, όταν πάρομε την έξουσία. 'Ός τότε άς πλημμυρίζουν οι κατοικίες των εργατών, ο Ριζοσπάστης τους συμπαρίσταται ολόψυχα! 'Αν τύχει και γίνουν πλημμύρες σε προεκλογική περίοδο, στέλνουμε επιδεικτικά και κνίτες να σώσουν την πόλη!

Και στη συνέχεια αναφέρεται στη «ΚΝΕ- 'Αριστερά»:

'Η ΚΝΕ- 'Αριστερά μάς λέει πώς άπαραίτητη προϋπόθεση για την έπιτυχία της δράσης μάς είναι ή σύνδεση με την μαρξιστική-λενινιστική θεωρία. Δηλαδή, έχουμε κι εδώ ένα διαχωρισμό της πράξης από τη θεωρία.

'Αλλά και κάτι άλλο ίσως πιο χειροπιαστό. Κατηγορούμε την εκκλησία ότι μάς βαφτίζει μικρούς έτσι που δέν είναι δυνατό να κρίνουμε τα δόγματά της. 'Όταν ή ΚΝΕ έχει στο καταστατικό της τη φράση «πίστη στα

ιδανικά της πρωτοπόρας κοσμοθεωρίας» δεν ζητάει ουσιαστικά από τα νέα της μέλη μία ένορατική γνώση της «αλήθειας»; Γιατί, σέ ποιά ηλικία είναι δυνατόν ο νέος, αλλά και ο γέρος επίσης να μās πεί κριτικά και με επιχειρήματα ότι προτιμά τον μαρξισμό, γιατί τον δρῖκε πιο σωστό από τον βουδισμό ή τον χριστιανισμό; Μήπως ή ΚΝΕ και ή 'Αριστερά της ΚΝΕ πιστεύουν στον νηπιωδαιτισμό;

Καί κάτι πού ίσως φανεί παράξενο. 'Η ΚΝΕ- 'Αριστερά, κατά την γνώμη μου, είναι ανύπαρκτη! Για τον απλούστατο λόγο ότι αν υπήρχαν αριστερόκνίτες σύμφωνα με τό καταστατικό έπρεπε να είχαν διαγραφεί. 'Εκτός κι αν μιλάμε για έξω- 'Αριστερά της ΚΝΕ! 'Αριστερά της αριστεράς της ΚΝΕ πάντως, κι αν ακόμα υπάρχει τέτοια κίνηση εντός της ΚΝΕ, δεν αποτελεί παρά τον αριστερό ψάλτη της ίδιας εκκλησίας. Κάθε 'Αριστερά αποτελεί την αριστερά της δεξιάς της» κατά τον Γ. Μανιάτη.

Μέ τιμή
Νίκος Α. Γιανναράς
Λάρισα

● 'Ο Ν.Ν. από την Κρήτη γράφει για μερικά ζητήματα, πού κατά τη γνώμη του δεν έχουν ξεκαθαριστεί σωστά από τό ΚΚΕ, όπως ή σφαγή των κομμουνιστών στο 'Ιράκ, ή υποστήριξη του Χομείνι, ή διαπαιδαγώγηση των μελών του κόμματος, τό αντι-βασικό κίνημα της Κρήτης κλπ. Καί συνεχίζει:

'Επειδή θεωρώ τό «ΑΝΤΙ» σαν δήμα έκθεσης των απόψεων όχι μόνο όπαδών των διαφόρων κομ-

μάτων, αλλά και των απόψεων ενός όπαδού ή μέλους κόμματος, πού διαφωνεί σέ όρισμένα ζητήματα με έπιμέρους έρμηνείες, αναλύσεις γεγονότων κλπ του κόμματός του, γράφω όρισμένες σκέψεις μου σχετικά με θέσεις, εκτιμήσεις κλπ του κόμματός μου, του ΚΚΕ, πού διευκρινίζω έξ αρχής ότι πιστεύω άκλόνητα πως είναι ό άναντικατάστατος λαϊκός προμαχόνας παρ' όλες τίς έλλείψεις και έπί μέρους αδυναμίες του. Καθ' όσον κάθε κομμουνιστή να συμβάλλει στην έξάλειψη ατότων των έλλείψεων ή λαθεμένων εκτιμήσεων σέ όρισμένα θέματα, χωρίς δέβαια αυτό να σημαίνει ότι ό καθένας μας, και έγω προσωπικά, πρέπει να νομίζουμε ότι μπορούμε να 'μαστε άλάθητοι κριτές.

● 'Αναφερόμενος στην κινητοποίηση του κρητικού λαού ενάντια στις θάσεις, γράφει:

'Εχουμε κάνει έπιτροπές κατά των θάσεων πού μόνο τή σφραγίδα έχουν ουσιαστικά. Ούτε τρύκ, ούτε άφισες, ούτε έφημερίδες τοίχου, ούτε μαζικές προετοιμασμένες συγκεντρώσεις, ούτε καν άνακοινώσεις στον τύπο (ζήτημα να είδα μία τώρα και δύο-τρία χρόνια). Ούτε καν άπασχόλησε ποτέ αυτό τό πράγμα τίς όργανώσεις. Καί τό άποκορύφωμα: τά φετινά φεστιβάλ ΚΝΕ-ΟΔΗ-ΓΗΤΗ άπεμπόλησαν και τό σύνθημα «'Εξω οι θάσεις» πού είχαν άλλοτε, προβάλλοντας σαν κύρια συνθήματα την ίδρυση «Πνευματικών Κέντρων» - αλήθεια, πόσος λαός συγκινείται και έννοει τί έννοουμε; Καί τί λογής «Πνευ-

ματικά» κέντρα θά φτιάξει ή Ν.Δ.; (χωρίς να λέω πως θά ήταν λάθος να τοποθετηθεί σαν δευτερεύον σύνθημα κι αυτό). Τί είδους άντιμπεριαλιστικό άγώνα κάνουμε, όταν στη λυκοφωλιά των ιμπεριαλιστικών θάσεων στην Κρήτη ράβουμε και τό στόμα μας; (άφου προηγούμενα δέσαμε και τά χέρια μας;).

'Ας τά δεί σοβαρά τέτοια πράγματα ή Κ.Ε. και τό Π.Γ. και άς πάρει ό,τι μέτρα νομίζει κατάλληλα για να σταματήσει ή άναθεωρητική κατρακύλα στην Κρήτη κι όπου άλλου εμφανίζεται. Πριν να είναι πολύ άργά. Καί άντί να όνομάζουμε «άπαισιόδοξους» (αν μή τί άλλο) όσους έπιστημαίνουν τέτοια πράγματα (αν και όρισμένες φορές συμφωνώ ότι ό τρόπος πού εκφράζονται ή όσα πράττουν αυτοί δεν είναι σωστός) να κοιτάζουμε να βρίσκουμε προδοκάτορες (άντικειμενικά έτσι είναι) σ' όσους εϋθύνονται για τό ξεδόντισμα του αντιβασικού κινήματος για άναθεωρητικές και όπορτουνιστικές άντιλήψεις (κι είναι δυστυχώς πολλοί όπως φαίνεται) για τό λικιδνίσμα των όργανώσεων και την άδιαφορία τους γενικά για την πρακτική ύλοποίηση του προγράμματος του ΚΚΕ... Δηλαδή πώς δεν άνήκω, κι ούτε θεωρώ σοβαρά τά περί «αριστεράς του ΚΚΕ», κλπ. μιάς κι άπ' τή φύση και τούς στόχους του είναι όσο πρέπει αριστερό, κομμουνιστικό, αλλά θεωρώ ότι πρέπει να χτυπιέται ό όπορτουνισμός με κάθε τρόπο, όσο είναι καιρός.

Ν. Ν.

● 'Ο άναγνώστης μας Σπ. Κ. πού μās παρακαλεί να δημοσιεύσουμε μόνο τά άρχικά του πιστεύει ότι τό περιοδικό δεν προβάλλει όσο θά έπρεπε τίς άπόψεις και θέσεις του ΚΚΕ:

Γνώμη μου όμως είναι ότι τό περιοδικό σας έχει και σοβαρές αδυναμίες, όχι όσο άφορά τό τεχνικό μέρος, αλλά σέ σχέση με την γενικότερη πολιτική του γραμμή. Σ' ένα μαχόμενο και ανεξάρτητο περιοδικό της αριστεράς, πολιτική του πρέπει να είναι ή συνισταμένη των άπόψεων της, έστω και άαφορετικών, ή ταξική θέωση των ειδήσεων και αναλύσεων, ή ισότιμη προβολή όλων των άπόψεων και θέσεων. 'Επί πλέον, ό σεβασμός στον δοσμένο συσχετισμό δυνάμεων στο χώρο της αριστεράς πού, σέ τελευταία ανάλυση, είναι και ό σεβασμός στις πολιτικές επιλογές των λαϊκών μαζών.

Θά μπορούσα να πώ ότι από τίς στήλες σου συστηματικά λείπουν οι θέσεις και οι διακηρύξεις του ΚΚΕ πού, ως γνωστό, αποτελεί τή σπονδυλική στήλη της αριστεράς. 'Αντίθετα, συχνότατα συναντά κανείς άφθονα κουσομπολιά, στείρα πολεμική, διαστρεβλώσεις σκόπιμες της γραμ-

Οί άποχωρήσεις από την ΑΑΣΠΕ

Μιά τρίτη λογική μπροστά στην κρίση

"Όπως είχαμε γράψει και στο προηγούμενο τεύχος του ΑΝΤΙ περιγράφοντας τή διαλυτική κρίση, πού περνά ή «άντιρεβιζιονιστική αριστερά», σημαντικές δυνάμεις της ΑΑΣΠΕ αϋτονομήθηκαν από τον καθοδηγητικό μηχανισμό του ΕΚΚΕ.

Χωρίς ν' άκολουθούν την «όμάδα Στάγκου», άρνούνται τό δίλημμα της σωστής ή ρεβιζιονιστικής Κίνας και θάζουν ζητήματα συνολικότερης έπανεξέτασης της πορείας του φοιτητικού, ιδιαίτερα, κινήματος και άναζήτησης των νέων προοπτικών του. Οί έμπειρίες των φοιτητικών κινητοποιήσεων του Δεκέμβρη 79 πού φανέρωσαν τά άδιέξοδα των κλισιαρισμένων άντιλήψεων και ταυτόχρονα έδειξαν την άνάγκη διαμόρφωσης μιάς άλλου τύπου αγωνιστικής πολιτικής, έδρασαν καταλυτικά σέ όσους περιμεναν ακόμα τό «θαύμα από τά μέσα» και τούς έκαναν να μετρήσουν στην πράξη την άπόσταση πού χωρίζει τον «έπαναστατικό» στόμο από τά συγκεκριμένα προβλήματα. 'Όδη κατά τή διάρκεια των καταλήψεων πολλές όργανώσεις της ΑΑΣΠΕ

είχαν άρνηθεί την συμμορφωση στην «κομματική» γραμμή και συνεργάζονταν άνοιχτά με τίς ομάδες πρωτοβουλίας ανεξαρτήτων φοιτητών και με τή Β' Πανελλαδική. 'Από τό κείμενό τους - πού ύπογράφεται από έντε δεκάδες φοιτητές - φαίνεται ή πρόθεσή τους να προχωρήσουν σέ ένα διάλογο με όσες δυνάμεις και άντιλήψεις αναδείχτηκαν στο πρόσφατο «φοιτητικό κίνημα, αλλά φαίνεται επίσης και ή άκρα έπιφυλακτικότητά τους να όροθετήσουν πολιτικά αυτό τό διάλογο, μιλώντας μόνο γενικά για «τή συγκρότηση του ανεξάρτητου φ.κ.».

Τό κείμενο των πρώην μελών της ΑΑΣΠΕ έχει ως έξής:

Με τό κείμενο αυτό, όσοι ύπογράφουμε, θέλουμε να έξηγήσουμε τούς βασικούς λόγους έξ αιτίας των όποιων όδηγηθήκαμε στην άποχώρησή μας από την ΑΑΣΠΕ σαν κατάληξη μιάς έντονης πολιτικοϊδεολογικής πάλης πού διεξάχθηκε στους κόλπους αυτής της παράταξης την τελευταία περίοδο.

Πριν από όλα, θεωρούμε ότι ή κρίση πού περνάει ή ΑΑΣΠΕ και ή δική μας άποχώρηση δεν άφορά μόνο την συγκεκριμένη παράταξη, αλλά είναι αντίθετα, άρρηκτα δεμένη με μία προβληματική πού έχει άναπτυχθεί στους φοιτητές και πού έχει όδηγήσει άφ' ενός μέν στην άμφισβήτηση της κυριαρχης πολιτικής και ιδεολογίας, άφ' έτέρου δέ στη δημιουργία και άνάπτυξη ενός νέου κι ανεξάρτητου φ.κ.

Μετά την μεταπολίτευση στον χώρο των ΑΕΙ ή

«Κ»ΝΕ - Παση - «Κ» ΚΕ έσ. ό καθένας με τίς ιδιαίτερες εύθύνες του, προσπάθησαν να έλέγξουν και να χρησιμοποιήσουν τό φ.κ. για τούς δικούς τους παραταξιακούς και κοινοβουλευτικούς σκοπούς, όδηγώντας το έτσι στην άδράνεια, την ύποταγή και την άπασύνθεση. Προσπάθησαν να καταπνέουν όχι μόνο τούς άγώνες, όπου αυτοί άναπτύσσονταν έξω κι ένάντια στην δική τους λογική, αλλά και κάθε αντίθετη γνώμη, προβληματισμό και πρωτοβουλία.

Οί δυνάμεις πού εμφανίστηκαν σέ αντίθεση - στά λόγια τουλάχιστον - με αυτή την ιδεολογία και πράξη - άνάμεσά τους κι ή ΑΑΣΠΕ - δεν θέλησαν και δεν μπόρεσαν να δώσουν διέξοδο και ν' άντιταχθούν στην κυρίαρχη λογική. 'Όχι μόνο δεν στηρίχτηκαν στους φοιτητές, αλλά αντίθετα προώθησαν και καλλίεργησαν σχέσεις ιδεολογικής έπιβολής κι έλέγχου με στόχο την αύξηση της οργανωτικής κι εκλογικής τους δύναμης στις φοιτητικές εκλογές, άδυνατώντας έτσι να προωθήσουν την ουσιαστική λύση των προβλημάτων πού άντιμετωπίζει τό φ.κ.

Στίς σημερινές συνθήκες ένα σημαντικό κομμάτι των φοιτητών άντιστέκεται όχι μόνο στην κυρίαρχη, στα ΔΣ και την ΕΦΕΕ, κοινοβουλευτική λογική, αλλά και στα «άντιρεφορμιστικά αντίδοτα της», άναπτύσσοντας παράλληλα έντονο προβληματισμό κι άμφισβήτηση της γραμμής, της ιδεολογίας και της δομικής λειτουργίας αυτών των παρατάξεων.

Η άρνηση των παρατάξεων ακόμα και να δούν αυτή την άμφισβήτηση, πόσο μάλλον να την έξηγήσουν πολιτικοϊδεολογικά σέ σχέση πάντα με την δικιά τους ιδεολογία και γραμμή, όδηγεί

μής του, αποσιώπηση σημαντικών του εκδηλώσεων και πολλά άλλα. Και όλα αυτά νομίζω ότι πολύ απέχουν από την καλόπιστη συναγωνιστική κριτική.

Και καταλήγει διατυπώνοντας την άποψή του για το πρόβλημα της ένότητας της 'Αριστεράς:

Τό περιοδικό σας μπορεί μέσα από τις σελίδες του να βοηθήσει την ένότητα της αριστεράς. 'Αρκεί να γίνει αντιληπτό ότι δεν μπορεί να υπάρξει ένότητα χωρίς τό ΚΚΕ και πολύ περισσότερο έναντιόν του και ότι η ένότητα δεν ονομάζεται «άνανεωτική», «άντιγερμονιστική» ή όπως άλλως, αλλά μόνον αντιμονοπωλιακή-άντιμπεριαλιστική, με κύριο στόχο την Δεξιά και τά παραγώγιά της.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Φιλικά
Σπ.Κ.

● 'Ο άναγνώστης μας Γ. Πετρόπουλος απαντά στο γράμμα του μαθητή Γ.Κ. (τεύχος 135), που χαρακτηρίζει την ύπαρξη της «ΚΝΕ-Αριστεράς» σαν συγκοφαντία και «... αποκορύφωμα λασπολογίας»:

'Ο νεαρός μαθητής Γ.Κ. στο γράμμα του ασχολείται με «άλλουνο παπιά εθαγγέλιο».

Καλύτερα θα ήταν και γι' αυτόν και για μās πού δέν φταίμε σέ τίποτα νά τόν διαβάσουμε κατά λάθος και νά στενοχωριόμαστε γιά τήν νοοτροπία του, (ένδεικτική τού χώρου πού κινείται) νά ασχολείται μέ τά πραγματικά καθήκοντα πού έχει, δηλ. νά είναι καλός στά μαθήματά του,

νά άθλείται (μόνον σωματικά) και νά κατεβάξει ιδέες μόνο γιά τό 6ο Φεστιβάλ. Τά άλλα περιτεύουν. Διότι άλλιώς κινδυνεύουν:

1. 'Ο κ. Ν. Γεωργόπουλος νά βρεθεί «τή εὐγενεί φροντίδι» τού νεαρού Γ.Κ. πράκτορας τής ασφάλειας ή ακόμη και ξένης δύναμης.

2. Τά πρακτικά και τό «άκυρα» ή «λευκά» ψηφοδέλτια τών εκλογών '79 όλων τών σχολών τού πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης, ψεύτικα ή τό λιγότερο φροντισμένα από τήν ασφάλεια Θεσσαλονίκης.

3. 'Όλοι οί συνάδελφοι τού συναγωνιστή Μ. 'Ανδρέου στή γεν. συνέλευση τής σχολής του, χαφιέδες, μιά και ήπως θά έπρεπε (άν και άπλθανο) ή μαθητής Γ.Κ. νά ήξερε ότι ή Μ.Α. καλύφθηκε άπ' τή γενική συνέλευση τής σχολής του.

Γ. Πετρόπουλος

ΔΙΑΣΠΑΣΕΙΣ

● Μέ άφορμή τήν πρόσφατη διάσπαση τού ΕΚΚΕ ή άναγνώστης μας Π. Ρεγκούκος επιχειρεί - και περιγράφει - κάποιες γενικεύσεις:

Νά λοιπόν ή διάσπαση και στό ΕΚΚΕ. Τό σενάριο είναι γνωστό πιά. Αὐτοί πού φεύγουν είχαν φτάσει στό «άμην». Αὐτοί πού μένουν πάρακολουθοῦσαν τίς κινήσεις τους από κοντά. Και όταν ξεπέρασαν τήν 'Επαναστατική άνοχή τής ήγεσίας, τούς τακτοποίησαν. Μετά άρχίζει τό «σου 'πα-μου 'πες» οί χαρακτηρισμοί

και μετά από λίγο καιρό όλα είναι ήσυχα. Τό τοπίο αλλάζει ελάχιστα. Κάτι πανό θά εμφανιστούν μέ νέο όνομα, κάποιες προκηρύξεις θά μοιραστούν στό Πολυτεχνείο και στά Προπύλαια και ή καθένas θά τραθήξει τό δρόμο του. 'Άλλος ένας εκπρόσωπος τού λαού γεννήθηκε, άλλη μιά πρωτοπορία στους άγώνες (!) και άλλη μιά προφορά στέγης στους άστεγους πολιτικά 'Ελληνες.

Μπορεί νά πεί κανείς ότι, χοντρικά, κάθε πολιτική γραμμή έχει σήμερα και τόν πολιτικό της φορέα. Μιά μικρή διαφοροποίηση στην γραμμή και άμέσως γεννιέται μιά νέα φράξια, πού μετά από λίγον καιρό αποβάλλεται από τόν προηγούμενο οργανισμό και κινείται πιά άυτόνομα, μέ τή συνοδεία ενός έντύπου.

'Ο σταλινισμός έχει βαθείς ρίζες στό ελληνικό άριστερό κίνημα. Τά παλιά στελέχη έχουν γαλουχηθεί μ' αὐτόν. Αὐτόν ήξεραν, αὐτόν εφαρμόζαν και αὐτόν συνεχίζουν και ξέρουν και νά εφαρμόζουν. Και τό γεγονός αὐτό μόνον ένας έχω άκούσει νά τό όμολογεί. 'Ο Μήτσος Παρταλίδης. Οί άλλοι συνεχίζουν άκάθεκτοι. Μιά ζωή διαβουλεύσεις και έντρίγκες. 'Όποιος διαφωνεί είναι ύποπτος. 'Όποιος συνεχίζει νά έπιμένει είναι χαφιές, βαλτός από τήν ασφάλεια. Και σχεδόν πάντα αὐτοί οί χαφιέδες είναι καταπληκτικοί, γιατί καταφέρνουν νά άνέδουν όλη τήν ιεραρχία και νά φτάσουν μέχρι τήν Κεντρική 'Επιτροπή τού κόμματος, χωρίς αὐτό νά πάρει μυρωδιά γιά τήν όλη προδοκάτσια. Και μάλιστα, οί χαφιέδες τής

'Ασφάλειας άνακαλύπτονται όταν έχουν φτάσει στά πιό ψηλά κλιμάκια τής ιεραρχίας. 'Ακόμα δέν έχει άνακαλυφθεί κανένας δσο θρόσκειται στην Κ.Ο.Β. του. Κι ακόμα, οί χαφιέδες αὐτοί «παρσάσουν» και μέλη πού μέχρη νά άνακαλυφθεί τό γεγονός. όλοι ήταν πρώτης τάξεως παιδιά.

'Όπου ύπάρχει όμοφωνία, δέν χρειάζεται ή δημοκρατικός συγκεντρωτισμός. Καί έφ' όσον γίνεται ή δουλειά μέ τήν πρώτη, όλα είναι καλά. 'Όταν έρχεται ή στιγμή νά λειτουργήσει ή δεύτερος, όλοι άνατριχιάζουν. Καί οί μέν και οί δέ. Καί προκειμένου νά λειτουργήσει, καλύτερα νά δημιουργηθούν δυό διαφορετικές όμοφωνίες. Καί ή ζωή συνεχίζεται. Καί πάει περίπατο δηλαδή ή κλασική θεωρία τών τόν δημοκρατικό συγκεντρωτισμό; Κάνουμε μιά συγκεκριμένη άνάλυση τής συγκεκριμένης καταστάσεως και άποφασίζουμε: Τότε δέν ύπήρχε ή πολυτέλεια τών διασπάσεων. Τώρα ύπάρχει. Γιατί νά μήν τήν άπολαύσουμε; Μιά μικρή άλλαγή στό όνομα, λίγο στρίψιμο στό σφυροδρέπανο (κατά ποιόν άξονα ακόμα δέν έχει σημασία), μιά εφημερίδα, ένα δωμάτιο μέ ένα γραφείο και κάτι καρέκλες, μιά ταμπέλα από έξω και είναι έτοιμο άλλο ένα κόμμα πού θά κάνει τήν επανάσταση. Λίγη παρηγορία μετά (κι ή Λένιν στην άρχή ήτανε μενσεβίκος). Καί έπειτα πολλή αίσιόδοξία.

Και κάποτε φτάνει ή κορεσμός. 'Η ιδεολογική πάλη(!) δέν δαίνει καμιά καινούρια γραμμή. Τότε περιμένουμε νά πεθάνει κάποιος ήγέτης ξένου κομμουνιστικού

σέ άλυσιδωτές διασπάσεις κι άποχωρήσεις, φέροντας σέ κρίση όλους τούς πολιτικούς φορείς πού δροθν μέσα στά ΑΕΙ. Γιατί όλες οί παρατάξεις θλέπουν στό νέο αυτό φ. κ. μιά άπειλή γιά τήν δική τους ιδεολογία και πρακτική, μιά άπειλή γιά τήν δική τους ήγεμονία στό χώρο τών Πανεπιστημίων.

Πιστεύουμε ότι ή άμφισβήτηση και κρίση δέν ύπάρχει μόνο στά πλαίσια τού φ.κ. 'Υπάρχει σέ όλόκληρο τό άριστερό κίνημα πού στις σημερινές συνθηκές αδυνατεί νά χαράξει μιά άυτόνομη στρατηγική και τακτική, πού νά βασίζεται στις πραγματικές αντιθέσεις τής νεοελληνικής κοινωνίας, μέ άποτέλεσμα όλοένα και περισσότερο νά όξύνεται ή προβληματισμός γύρω από τήν πορεία, τήν εφαρμογή και τό θεωρητικό προχώρημα τού Μαρξισμού στην 'Ελλάδα και σ' όλόκληρο τόν κόσμο.

'Η νέα αὐτή προβληματική και κατά συνέπεια ή άμφισβήτηση τού παλιού μέσα στό φ.κ. είχαν έντονη άντανάκλαση και στους κόλπους τής ΑΑΣΠΕ. Γιά πρώτη φορά στην Ιστορία τής ανάπτυσσεται μιά όξυμένη πάλη πού άφορά τήν πολιτική

γραμμή, τήν ιδεολογία και τήν δομή τής.

1) 'Η πολιτική γραμμή τής ΑΑΣΠΕ, ιδιαίτερα τά τελευταία χρόνια, χαρακτηρίστηκε από έντονο ύποκειμενισμό και άνεδαφικότητα. Δέ στήριχτηκε στην παραμικρή άνάλυση τής πραγματικότητας και τών αντιθέσεων στό χώρο τών ΑΕΙ. Δέν αντιμετώπισε έτσι στην ουσία τής τή γραμμή και ιδεολογία τής άστικής τάξης, όπως αὐτή διαμορφώθηκε μετά τήν μεταπολίτευση μέ τήν έκπαιδευτική μεταρρύθμιση, και τήν προσπάθεια γιά ιδεολογική ένσωμάτωση τών φοιτητών και άποδοχή τού κοινωνικού τους ρόλου προσαρμοσμένου στις νέες άνάγκες τού ελληνικού καπιταλισμού μετά τήν ένταξη στην ΕΟΚ. 'Αντίθετα, είχε άλλεπάλληλες άλλαγές μέ βάση τήν έκάστοτε άλλαγή τών πολιτικών επιλογών τού ΕΚΚΕ, και γιά μεγάλο διάστημα πρόβαλε σά κεντρικά έξωγενή πολιτικά ζητήματα (π.χ. 2 ύπερδυνάμεις, Κίνα, Καμπότζη), πού ένν προβληματίζουν τούς φοιτητές δέν είναι δυνατόν νά άποτελέσουν τόν κρίκο γιά τήν άνάπτυξη τού φ.κ. και τήν αντιμετώπιση τών συγκεκριμένων του προβλημάτων στό χώρο τών ΑΕΙ.

2) 'Η ΑΑΣΠΕ όχι μόνο δέν στηρίχτηκε στην πρωτοβουλία, τή γνήμια και δέν πήρε ποτέ υπόψη τής τήν κριτική τών φοιτητών, αλλά αντίθετα προσπάθησε μ' ένα άποστεωμένο γραφειοκρατικό τρόπο νά έπιβάλλει «άπό τά πάνω» τήν γραμμή και τήν λογική τής. Αὐτό φάνηκε ιδιαίτερα στό πώς αντιμετώπισε τή δημιουργία και άνάπτυξη τού άνεξάρτητου φ.κ. 'Ενώ στην άρχή προσπάθησε νά σταθεί έμπόδιο στην άνάπτυξή του και στή συνέχεια τό χτύπησε, όταν αὐτό δυνάμωσε παρά τήν θέλησή τής, προσπάθησε νά τό

πατρонаίρε και νά τό εκμεταλλευτεί γιά καθαρά ψηφοθηρικούς λόγους. Αὐτό τό ιδεολογικό χαρακτηριστικό τής μη στήριξης στους φοιτητές και ή αντίθεση στην άνάπτυξη τής πρωτοβουλίας και τών διαθέσεων τους, όταν αυτές ξεπερνάνε τούς διάφορους «ήγέτες», έχει μεγάλη σημασία. 'Ιδιαίτερα σήμερα πού τό άνεξάρτητο αὐτό κίνημα παίζει τόν κύριο ρόλο γιά τήν άνάπτυξη τών φοιτητικών άγώνων.

3) Αὐτή ή ιδεολογική στάση άπέναντι στό μαζικό κίνημα άντανακλάται στις δομές και στις σχέσεις πού κυριαρχούν στις έσωτερικές λειτουργίες τής ΑΑΣΠΕ. Δομές και σχέσεις πού χαρακτηρίζονται από: αντιδημοκρατία και «ταμπελάρισμα», ή καλλιέργεια τής άντίληψης τού άάθετου τής καθοδήγησης. 'Η τυφλή και άκριτη συμφωνία μέ μιά γραμμή πού συνεχώς και σέ μιά νύχτα άλλαζε, ή λογική τού «κίνητοποίησου και μη έρεύνα» πού όδηγεί τελικά στην παράλυση κάθε δημιουργικού πνεύματος ήταν τά μοναδικά κριτήρια γιά τήν έπιλογή και άνάδειξη νέων στελεχών, πού, όπως ήταν φυσικό, από ένα σημείο και πέρα έπαψαν ν' άναδεικνύονται γιατί δέν ύπήρχαν οί συνθήκες γέννησής τους. Αὐτή ή κατάσταση χτύπησε τήν πρωτοβουλία και δημιουργικότητα τής όργάνωσης, δημιούργησε σχέσεις διαπνεόμενες από άστική ιδεολογία μεταξύ τών μελών, έπέβαλλε μιά νοσηρή ιδεολογική ύποταγή κι ένα κοῦφια «σεβασμό στους άνωτέρους», νέκρωσε τήν έσωτερική λειτουργία τής ΑΑΣΠΕ. 'Οδήγησε όχι μόνο στην ουσιαστική άποξένωση τών μελών από τούς φοιτητές και τούς μαζικούς τους χώρους, αλλά και στην κοινωνική τους άποξένωση.

κόμματος. "Ε, όλο κάποια άνακατωσούρα θά γίνει, όλο και κάποια νέα γραμμή θά εμφανιστεί για νά αξιοποιηθεί ή πολυτέλεια των διασπάσεων. Οί μισοί συμφωνούν μέ τίς πρώτες 100 σελίδες του ήγήτη και οί άλλοι μισοί μέ τίς υπόλοιπες 100 σελίδες. Αυτό φτάνει και περισσεύει. Καί βέβαια τά μέτωπα είναι δύο. Τό ένα είναι ό ταξικός έχθρός και τό άλλο, ό ένδοταξικός έχθρός. Καί καλά ό ταξικός έχθρός είναι ένας. Βάζεις τήν κασέτα μέ τίς καταγγελίες και ξεμπέρδεψες. Μέ τόν ένδοταξικό όμως, τί γίνεται; "Όταν μάλιστα είναι και παραπάνω από ένας; "Όταν είναι καμιά δεκαριά; Είναι προφανές λοιπόν ότι ό ένδοταξικός έχθρός είναι ό πιο επικίνδυνος και σου άπορροφάει 10 φορές παραπάνω ενέργεια από τόν ταξικό (πού είναι ένας). Πολύ κουραστικό αυτό!

Ό σταλινισμός είναι πολύ πρακτικός. Σέ άπαλάσσει από πολλά προβλήματα. "Η μάλλον σου κουκουλώνει πολλά προβλήματα. Καί όλα τά παλιά στελέχη είναι ποτιμένα μ' αυτόν. Μερικά τό άναγνωρίζουν αυτό (έστω κι άν δέ τό λένε δημόσια) και δέν μπολιάζουν τους νεώτερους. Μιά και δέν τόν ζήσαμε λοιπόν έμεις, άς μήν τόν αντιγράψουμε, γιατί μπορεί νά κάνουμε λάθος στην αντίγραφή. Καί τότε, πούος ξέρει τί θά βγει από έναν παραμορφωμένο και κακοαντιγραμμένο σταλινισμό!!

Πάνος Ρεγκούκος

«ΖΗΝ ΚΑΤΑ ΝΟΜΟΥΣ»

● Συνέχεια άλληλογραφίας μέ άφορμή τήν επιφυλλίδα του Μένη Κουμανταρέα στό τχ. 127 (σελ.

10)' γράμμα του σημερινού επιτολογράφου είχαμε δημοσιεύσει στό τχ. 128 (σελ. 54).

Άπαντώ, άν μου επιτρέπει ό πολύτιμος χώρος του περιοδικού σας, στην 'Αρετή Δροσπούλου, τεύχος 143, σελίδα 50.

Πούος σας είπε «φίλη» μου ότι τά ναρκωτικά και οί ύποπτοι γυρνάνε μόνο τή νύχτα; Άντίθετα, έγω είπα ότι γυρνάνε όλόκληρο τό 24ωρο γι' αυτό και ή 'Αστυνομία Πόλεων εργάζεται επί 24ώρου βάσεως.

"Οχι «φίλη», ή 'Αστυνομία δέν εγκαταλείπει ποτέ τό έργο της, πού συνίσταται στην έφαρμογή των Νόμων της πολιτείας και δέν κάνει διάκριση στά είδη των άδικημάτων και στους παραβάτες.

Οί έρευνες, τά «φαελλώματα» και κλούδες, όπως και ό άφισοκολλησεις είναι μέρος του 'Αστυνομικού έργου για τήν πρόληψη, τήν πάταξη και τήν εξαφάνιση του εγκλήματος και έχει νομική κάλυψη και ύπόσταση.

Διά πάν παράπονο, άποταθίτε στους νομοθέτες και νομοτηφίζοντες.

«Χρή τίθεσθαι νόμους και ζην κατά νόμους, άλλως έοίκαμεν άγριοτάτοις θηρίοις», είπεν ό σοφός ήμών πρόγονος, Σωκράτης, Πλάτων, δέ θυμάμαι.

Έκτός πιά και άν άνήκετε στους πιστεύοντες στην ούτοπιστική θεωρία της άκρατικής κοινωνίας, όποτε δέν νομίζω ότι μπορούμε νά συνεχίσουμε.

Ό «φίλος» σας 'Αστυφύλακας
Ο ΑΛΛΟΣ ΓΛΕΖΟΣ
ΚΑΙ Ο ΑΛΛΟΣ ΚΑΒΑΦΗΣ

● Από τόν συνθέτη Γιάννη Γλέζο λάβαμε τήν επιστολή - εκ-

κληση, σχετικά μέ τά προβλήματα παρουσίσης του έργου του, πού ακολουθεί:

Κύριε Διευθυντά,

Ζητώ συμπαράσταση από τόν Τύπο γιατί χωρίς αυτόν θά μέ είχαν φιμώσει τελείως. Σάν άκροατής πιστεύω ότι τό Τρίτο Πρόγραμμα της ΕΡΤ είναι ό,τι καλύτερο έχει συμβεί στην Έλλάδα τά τελευταία χρόνια. Άλλά!!! Διαμαρτύρομαι έντονα για τή σκανδαλώδη μεροληψία του.

Ένώ είχα ήδη ήχογραφήσει συνέντευξη μου σέ έκπομπή του για παρουσίαση του δίσκου μου «Περιμένοντας τους θαρδάρους» σέ ποίηση Κ. Καβάφη, ό Μάνος Χατζιδάκις αποφάσισε ότι δέν συμφωνεί μέ τόν τρόπο πού μελοποιεί τόν ποιητή. Τόν έρωτώ και περιμένω απάντηση:

1. Γιατί τό προσωπικό του γούστο σάν συνθέτης γίνεται λογοκρισία στό έργο μου και δέν έχει τήν αντικειμενικότητα πού άρμόζει στην Διοικητική του θέση;

2. Γιατί δικτατορεύει τόν συνεργάτη του Γ' Προγράμματος κ. Γιώργο Μητρόπουλο πού έχει άκούσει τόν δίσκο, του άρεσε, είχε αποφασίσει νά τόν παρουσιάσει, και μου είχε ήδη πάρει τή συνέντευξη; (Παρακαλώ νά μήν τόν δάλει νά μου απαντήσει ότι ξανάκουσε τόν δίσκο και δέν του άρεσε).

3. Γιατί παρουσιάζονται και διαφημίζονται κατά κόρον από τό Γ' Πρόγραμμα οί συνθέσεις του Μικρούτσικου, σέ ποίηση Καβάδια, και Μούτση σέ στίχους Γκάτσου. Είναι αυτοί οί συνθέτες καλύτερης ποιότητας

από μένα;

4. Γιατί ένώ ό ίδιος ό Μάνος Χατζιδάκις και οί προαναφερόμενοι προστατευόμενοι του συνθέτες έχουν μελοποιήσει Καβάφη δέν άφήνει νά άκουσθεί τό έργο μου για νά γίνει σύγκριση;

5. Γιατί τηλεφωνικώς ό Μάνος Χατζιδάκις μου είπε ότι τό έργο μου «είναι μουσική Πόπ», ένώ δέν έχει κανένα άπολύτως ρυθμολογικό, δομητικό, συνθετικό, δομικό, έρμηνευτικό, στοιχείο από τήν Πόπ; Μήπως άκουσε τόν δίσκο μου άπρόσεκτα ή προκατειλημμένα ή μήπως δέν τόν άκουσε παρα έλάχιστα;

6. Γιατί μέ μία μονοκονδυλιά διαγράφει ένα έργο πού μου πήρε τρία χρόνια για νά ολοκληρώσω, ένα μήνα νά ένορχηστρώσω, και ένα χρόνο νά ήχογραφήσω;

7. Γιατί μέ τή στάση του αυτή δάζει σέ κίνδυνο τόν δίσκο, εφόσον είναι γνωστό ότι εκείνοι πού άσχολούνται μέ τό καλό τραγούδι δέν άκούνη μία τίς διαφημιστικές έκπομπές των εταιρειών, αλλά μόνο τό Γ' Πρόγραμμα για έννιμέρωση;

8. Γιατί συμπεριφέρεται έτσι σέ ένα συνάδελφο καλλιτέχνη, ένώ ξέρει τόν πολύχρονο αγώνα μου για νά σταθώ στό ύψος της τέχνης μου, και ένώ ξέρει ότι άν άποτύχει ό δίσκος μέ τήν δικιά μου έρμηνεία ή εταιρεία θά έχει τό δικαίωμα νά τόν κυκλοφορήσει μέ άλλον τραγουδιστή προς έμπορικοποίηση ή πολιτικοποίηση του δίσκου; Θά 'ταν αυτό καλύτερο για τόν Καβάφη;

9. Γιατί άραγε δέν είμαι ίκανός νά σεβασθώ τόν Καβάφη, ένώ απέδειξα ότι σεβόμαι τόν Λόρκα, και 11 χρόνια τώρα τά τραγούδια

4) "Η ίδια ή ιδεολογική στάση σφράγισε και τήν προσπάθεια νά μπουν αυτά τά προβλήματα στις έσωτερικές διαδικασίες της ΑΑΣΠΕ. Μέ εύθύνη του γραφείου του ΚΣ οί διαφωνίες αντιμετώπιστηκαν σάν «κατευθυνόμενες και φραξιοτιστικές», ένώ στην συνέχεια άπομονώνονται οί χώροι της όργάνωσης μεταξύ τους, για νά μή μαθευτούν οί αντίθετες άπόψεις. Παράλληλα, προωθούνται πραξικοπηματικές διαδικασίες και όλόκληροι χώροι της παράταξης άπειλούνται μέ διάλυση. Στόχος; Νά σταματήσει μέ κάθε τρόπο ή άμφισβήτηση της κυρίαρχης γραμμής και ιδεολογίας πού επικρατούσε στην ΑΑΣΠΕ. Τέλος, τά «ύπεύθυνα μέλη της καθοδήγησης» τοποθετούν πώς δέν θά δεχτούν στην ΑΑΣΠΕ όσους διαφωνούν μέ τό ΕΚΚΕ, παρ' όλες τίς διακηρύξεις για μετωπικότητα και αὐτονομία της παράταξης. "Η κατάσταση της ΑΑΣΠΕ τήν τελευταία περίοδο βρίσκεται σέ άμεση συνάρτηση μέ τήν πολιτικοϊδεολογική πάλη πού δόθηκε στό ΕΚΚΕ τό όποιο έξασκούσε και τήν όργανωτική καθοδήγηση της ΑΑΣΠΕ.

Μέσα στην ΑΑΣΠΕ έκφράστηκαν αντίθεσεις και διαφωνίες σέ σχέση μέ τίς πολιτικοϊδεολογικές κατευθύνσεις του ΕΚΚΕ:

α) Στό ότι δέν κατόρθωσε νά δώσει διέξοδο και προοπτική στό άριστερό κίνημα. Δέν θέλησε νά δει τήν κρίση πού διέρχεται τό μ-λ κίνημα και ή έλληνική άριστερά, παρουσιάζοντας μ' ένα μικρομέγαλο τρόπο τόνεαυτό του σάν τό «κόμμα» πού έκφραζε τό κίνημα και τό λαό. Δέν μπόρεσε νά ξεπεράσει μία ιδεολογία πού από παλιά ύπήρχε στό έλληνικό άριστερό κίνημα, του καθορισμού της δράσης στη βάση ξένων προτύπων.

"Ετσι δέν προσπάθησε, γιατί δέν θέλησε, νά κάνει ποτέ τήν παραμικρή ανάλυση της έλληνικής κοινωνίας. Άντίθετα, άρκέστηκε στόν εύκολο δρόμο της μηχανιστικής μεταφοράς ξένων προτύπων, των πολιτικών έπιλογών και των κατευθύνσεων της έξωτερικής πολιτικής του ΚΚΚίνας, στην Έλλάδα. "Ετσι άγνόησε τήν πραγματικότητα της ταξικής πάλης στην Έλλάδα (π.χ. «Καραμανλής: ή μέ τό λαό ή μέ τίς ύπερδυνάμεις»), και πρόσβαλλε, σάν κύρια, τήν αντίθεση μέ τίς δύο ύπερδυνάμεις σ' όλους τους χώρους (π.χ. ή δημιουργία αντιγερμονιστικών συνδυασμών από τόν χώρο των ΑΕΙ μέχρι τούς οίκοδόμους) μακριά από κάθε ειδική ανάλυση της συγκεκριμένης κατάστασης. Παράλληλα ύπήρξε τυφλή ύποταγή και άκριτη συμφωνία της κεντρικής καθοδήγησης του ΕΚΚΕ, μέ τίς άλλαγές των άρχων και της πολιτικής γραμμής του ΚΚΚίνας, παρ' όλες τίς σοβαρές αντιρρήσεις και τούς προβληματισμούς πού έκφράστηκαν από μεγάλη μερίδα μελών και στελεχών της όργάνωσης.

β) Στη διάρκεια της έσωτερικής πάλης στό ΕΚΚΕ επεκράτησε μία νοσηρή αντιδημοκρατική κατάσταση. "Η «Κ.Ε.» του ΕΚΚΕ μεθόδευσε τήν άρνηση κάθε διαλόγου και ιδεολογικής πάλης πάνω στην ουσία των προβλημάτων πού άπασχολούσαν τήν όργάνωση και αντιμετώπισε κάθε αντίθετη άποψη, ξεκινώντας από τήν όριοθέτηση σάν «φραξιοτιστικές» κάθε διαφωνίας, μέ τραμπουκισμούς φτάνοντας μέχρι τό σημείο νά χαρακτηρίσει σάν «πιθανό χαφιέ» και συνεργάτη της «Ασφάλειας» γνωστό στέλεχος του ΕΚΚΕ πού τελικά διέγραψε από τήν όργάνωση.

"Όλα αυτά τά προβλήματα κάναμε αδύνατα,

άλλά και άχρηστη τή δική μας παραμονή μέσα στους κόλπους αυτής της παράταξης μιάς κι ούτε ή δυνατότητα για ιδεολογική πάλη ύπήρχε, ούτε κι ή παραμικρή διάθεση για αυτοκριτική από τήν μεριά του γραφείου του ΚΣ της ΑΑΣΠΕ.

Τά ιδεολογικοπολιτικά χαρακτηριστικά πού χαρακτηρίζουν τήν ΑΑΣΠΕ ιδιαίτερα τήν τελευταία περίοδο, τήν τοποθετούν έμπόδιο της ανάπτυξης της προβληματικής και της προσπάθειας πού γίνεται για τήν πολιτική συγκρότηση του νέου φοιτητικού κινήματος πού αναπτύσσεται στις Σχολές.

Μέ τήν άποχώρησή μας θέλουμε νά ένώσουμε σέ μία κοινή πορεία τίς δικές μας άπόψεις και προβληματισμούς μέ τόν προβληματισμό πού έχει ήδη αναπτυχθεί σ' ένα μεγάλο μέρος των φοιτητών. Τά προβλήματα πού έχουν ήδη τεθεί από τήν ίδια τήν πορεία του κινήματος είναι θεμελιακά, άφορούν τήν ιδεολογία, τήν συγκρότηση και τήν προοπτική του, πάνω σέ μία νέα βάση. Δέν έχουμε συνταγές και απαντήσεις για τό διάφορα ζητήματα. Πιστεύουμε όμως ότι μπορούν νά βρεθούν απαντήσεις μέ τή συμβολή κάθε άνεξάρτητου αγωνιστή πού έχει αντίστοιχες άπόψεις και προβληματισμούς μέσα από τό διάλογο και τήν προσπάθεια δλων μας στόν κοινό αγώνα. Αυτός ό διάλογος όμως θά πρέπει ν' αναπτυχθεί μακριά από κάθε προσπάθεια μικροκομματικής έκμετάλλευσης από όποιονδήποτε.

"Εμείς θέλουμε νά βοηθήσουμε, όσο μπορούμε, στη συγκρότηση του άνεξάρτητου φ.κ. πού ήδη μέσα από τήν έμπειρία των καταλήψεων καταγράφτηκε σάν ό κύριος φορέας της πάλης για άλλαγή στόν χώρο των ΑΕΙ.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ: 732.713 - 732.819

● Έκδοτης:
ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131, Αθήνα 601.
● Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
ΤΡΥΦΩΝ ΛΥΓΟΥΡΑΣ
Βασ. Αλεξάνδρου 26, Περιστέρι
● Καλλιτεχνική επίμελεια:
ΜΑΚΗΣ ΤΣΙΠΟΥΡΙΔΗΣ
● Μοντάζ:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ
● Διαφημίσεις:
ΜΠΟΥΛΗ ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΠΟΥΛΟΥ
● Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΦΩΤΟΚΥΤΤΑΡΟ» ΕΠΕ.
Βασ. Αλεξάνδρου 2, Χίλτον.
Τηλ. 748.314 - 713.604.
● Αναπαραγωγή φιλμ:
Γραφικές τέχνες Ν. Τζανέτος.
Μετσόθου 29, τηλ. 8221829
● Εκτύπωση:
Έργοστ. Γραφικών Τεχνών
Γ. ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΑΣ
Ιασιού 5, Περιστέρι. Τηλ.
57.22.201.

● Κάθε ένυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα του.
● Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Έξαρ. 320 δρχ. - Έτήσια 640
Έτήσια Οργανισμών.
Τραπεζών, κλπ. 1.500 δρχ.
Για φοιτητές έκπτωση 15%

Εξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: άπλη δολ. 15
" άεροπ. δολ. 17
έτησια: άπλη δολ. 30
" άεροπ. δολ. 34
Η.Π.Α. - Καναδάς - Άν. Ασία:

εξάμηνη: άπλη δολ. 15
" άεροπ. δολ. 22
έτησια: άπλη δολ. 30
" άεροπ. δολ. 44

Αυστραλία - Ωκεανία:

εξάμηνη: άπλη δολ. 15
" άεροπ. δολ. 30
έτησια: άπλη δολ. 30
" άεροπ. δολ. 60

● Έμβασματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601.
● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 25
● ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: ΤΙΜΗ δρχ. 40

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
● για τα βιβλιοπωλεία
της Αθήνας:
Στά γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732-713
● για τα βιβλιοπωλεία
B. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Μ. Κοτζιά και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
Θεσσαλονίκη

μου στην ποίησή του κυκλοφορούν και τραγουδιούνται ακόμα; (Ξέρει πάρα πολλούς τέτοιους δίσκους):

10. Γιατί δεν αφήνει τον Κόσμο και τον Χρόνο να κρίνουν το έργο μου, αλλά γίνεται αυτός και δικαστής και δήμεύς του;

11. Γνωρίζει ότι ο ποιητής Γιάννης Ρίτσος, λάτρης του Καβάφη, θεωρεί ότι η μελοποίησή μου είναι απόλυτα πετυχημένη και συνθετικά και ερμηνευτικά και ένορξηστρωτικά;

12. Γιατί νομίζει ότι καταφεύγω στον Τύπο; Δεν ξέρει ότι για 12 χρόνια ποτέ δεν άπασχόλησα τον Τύπο σε σημείο που όλοι να γνωρίζουν την δουλειά μου, αλλά κανείς έμένα; Δεν καταλαβαίνει ότι τώρα πιά είναι κρίσιμη ή θέση μου σαν καλλιτέχνης σ' αυτόν τον τόπο; ...

Παρακαλώ να μη μου πουν ότι δεν ήταν ή κατάλληλη στιγμή να τ' άδω με τό Γ' Πρόγραμμα. Είμαι δύο χρόνια στην Ελλάδα, ύστερα από μακριά απουσία για λόγους που άφορούσαν και τη προάσπιση της άκεραιότητας της Τέχνης μου. Στά δύο χρόνια αυτά έδωγα τρεις δίσκους σε έρμηνεία δικιά μου, σε μία προσπάθεια να καταπολεμήσω τό έμπορικό τραγούδι. Τό Γ' Πρόγραμμα ούδέποτε ενδιαφέρθηκε για μένα και την προσπάθειά μου, ούτε παρουσίασε ποτέ τους δίσκους μου «Χαρούμενος πηγαίνω», «Αυτά που αγαπήσαμε», «Περιμένοντας τους βαρβαρούς». 'Η 'Εταιρεία για λόγους δικούς της ποτέ δεν είναι ώρα να τους αναπτύξω δεν τους προβάλλει. 'Εάν δεν μίλησα μέχρι τώρα ήταν γιατί τό Γ' Πρόγραμμα χρειαζόταν ύποστήριξη και όχι πολεμική. 'Αλλά ό κ. Χατζιδάκις επέζησε του κ. Λάμψα. 'Επέζησε του κ. Πλυτά. Θά επιζήσει και τώρα. 'Εγώ και τό έργο μου. πότε και πώς θά επιζήσουμε; SOS.

Ζητώ συμπαράσταση από την 'Ελληνική Νεολαία. Είμαι μοναχικός καλλιτέχνης. Δεν άνήκω πουθενά, γι' αυτό και δεν

προστατεύομαι από πουθενά. 'Όσοι αγαπήσατε την «'Ελένη», «Τήν Κόρντοβα», «τόν Λόρκα», τόν «Ζαπάτα», διαμνηστεύεστε για τή μεταχείρισή μου. Γράψτε, τηλεγραφήστε, τηλεφωνήστε στό Γ' Πρόγραμμα, στην 'Εταιρεία Λύρα, και στον Τύπο.

Ζητώ συμπαράσταση από την Ε.Μ.Σ.Ε. σ' αυτήν την επαγγελματική μου καταπίεση.

Ζητώ συμπαράσταση από τόν Μίκη Θεοδωράκη και τόν Γιάννη Μαρκόπουλο που ξέρουν τί σημαίνει καλλιτεχνική καταπίεση.

Ζητώ τέλος συμπαράσταση από τους φίλους δημοσιογράφους, τήν τελευταία μου έλπίδα. Ρωτήστε τόν κύριο Χατζιδάκι, έσεις, γιατί έμένα δεν μου άπαντά. 'Αν ή μελοποίησή μου δεν είναι καλή, ΕΓΩ ζημιώνομαι και όχι ό ποιητής. 'Αν ό κ. Χατζιδάκις έχει τό σωστό τρόπο άπόδοσης του Καβάφη άς θγάλει τάχιστα ένα δίσκο για να τόν μάθουμε όλοι. Μέχρι τότε ζητήστε από τόν κ. Χατζιδάκι να αφήσει τό έργο μου ΕΛΕΥΘΕΡΟ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΛΕΖΟΣ

● 'Απ' τόν υπεύθυνο παιδικών έκπομπών κ. Ν. Πιλάδιο και σε σχέση με σχόλιο του τχ. 142 (σ. 39) πήραμε τήν επιστολή που άκολουθεί:

Κύριε Διευθυντά,
Σχετικά με τό δημοσίευσμά σας στό τελευταίο τεύχος του ΑΝΤΙ γύρω από κάποιο δίσκο του ΠΑΡΑΜΥΘΑ και έμένα, θά σάς παρακαλούσα να φροντίσετε να προμηθευτείτε αυτό τό δίσκο για να διαπιστώσετε - άκούγοντάς τον - ό,τι δεν διηγούμαι εγώ τά παραμύθια που ύπάρχουν σ' αυτόν.

Μπορείτε ακόμα να έλέγξετε τό λάθος τών πληροφοριών που πήρατε, από τόν κ. 'Αλ. Κυριτσόπουλο(παλιό συνεργάτη σας, όπως ξέρω) που έχει τήν κυριότητα της ιδέας του ΠΑΡΑΜΥΘΑ επίσημα κατατεθηνένια.

'Ελπίζω - άφού διαπιστώσετε όσα σημείωσα πιο πάνω - να δημοσιεύσετε αυτό τό γράμμα στό περιοδικό σας.

Ευχαριστώ
Νίκος Πιλάδιος

● 'Ο έλεγχος τών πληροφοριών μας δείχνει πως στά σημεία που άπτεται ή άπάντηση του κ. Ν. Πιλάδιου, έχει πράγματι τήν αλήθεια με τό μέρος του. 'Όμως, αυτό δεν άναιρεί τό γεγονός ότι ό κ. Ν. Πιλάδιος άφησε μερικά άναπάντητα έρωτήματα σχετικά με τό συσχετισμό της τηλεοπτικής έκπομπής που ό ίδιος μετάδωσε και του περί ου ό λόγος, δίσκου.

'Αναπάντητα έρωτήματα που επιστρέφουν στό κεντρικό: 'Η τηλεοπτική έκπομπή, που προηγή-

ται του δίσκου, είναι ιδέα του κ. 'Αλ. Κυριτσόπουλου ή του κ. Ν. Πιλάδιου;

ΑΠΩΛΕΣΘΕΝΤΕΣ.

● 'Ο γνωστός χουντικός διπλωμάτης Κ. Παναγιωτάκος μάς γράφει κάπως χολωμένα, ότι θά κόψει - και αυτός - τό «ΑΝΤΙ». Νά μήν χολωθούμε και μείς; γιατί νά παρεμβάλουμε τά «αυτο-διαφημιστικά του»; 'Όμως, άφού σημειώνει ότι αίρει τήν έμπιστοσύνη του από τόν κ. 'Αδέρωφ (γιατί άραγε; έμεις τό βρίσκουμε παράλογο), συνεχίζει ένα μάθημα «δεοντολογίας». Γιατί όχι; Στους χουντικούς, όλα επιτρέπονται:

Λυπούμαι ειλικρινά για τήν παραβίαση αυτή (Σ.Σ. Τό «κουντούρεμα», όπως λέει, της επιτολής του στό τεύχος 139) από μέρους σας, μιάς στοιχειώδους άρχης της δημοσιογραφικής δεοντολογίας στίς δημοκρατικές χώρες.

Δέν σάς άποκρύπτω, ότι ύπάρξα τακτικός, από έτών, άναγνώστης σας, γιατί με ενδιαφέρουν όλες οι άπόψεις (συμπεριλαμβανομένου και του ΚΚΕ), άπεχθάνομαι τήν μισαλλοδοξία και σέβομαι κάθε bona fide διαφωνούντα με τίς δικές μου πολικές τοποθετήσεις (δασιλοδεξίες, όπως γνωρίζετε). 'Η τελευταία σας, όστόσο, μικρόμυχη πράξη, με άναγκάζει να εύθυγραμμιστώ μελλοντικά με τήν άπόφαση επιτολής άλλου άναγνώστη σας, που δημοσιεύεται στό ίδιο τεύχος σας με τή δική μου (σελ. 54) δηλαδή - με λύπη μου - «να κόψω τό ΑΝΤΙ»...

Μέ τιμή (παρά ταύτα)

Κ. Παναγιωτάκος
Υ. Γ. Σάς εύχαριστώ πάντως, γιατί στό προηγούμενο τεύχος σας ύπ' άριθμ. 138 (σελ. 43) ξεχνώντας τή θεωρία του «διαφημιστικού σπότη» (ίσως λόγω άγνοίας τών συγγενικών δεσμών), άναδημοσιεύετε, χωρίς περικοπές, τή μελέτη του Heinz Richter, όπου γίνεται λόγος για τή δημοκρατική δράση του (δουλετή) πατέρα μου και (στρατηγού) άδερφού του, οι όποιοι τραυματίστηκαν τό 1935 στή Βουλή από τόν λοχαγό Λουκίδη, ύπασισητή του Γ. Κονδύλη, υπερασπιζόμενοι έμπράκτως τά πολιτικά τους πιστεύω...

● Καί τό δικό μας ύστερόγραφο: Παρά ταύτα ό νιός τά πήγε καλά με τους ύπασπιστές τών σύγχρονων δικτατόρων...

Κυκλοφορεί

ΑΝΤ. ΛΙΒΑΝΗΣ & ΣΙΑ "ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ,"

ΣΟΛΩΝΟΣ 94, τηλ.: 36 10 589

**ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΑΥΤΟΝ ΠΟΥ ΘΕΛΕΙ
ΝΑ ΜΑΘΕΙ, ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΤΑΙ ΚΑΙ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ
ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΤΟΝ ΑΦΟΡΟΥΝ**

ΣΕΙΡΑ: κοινωνιολογία – ψυχολογία
. Διευθύνει: ΒΑΣ. Ι. ΦΙΛΙΑΣ

Ἐκδόσεις Ἀφῶν Τολίδη Ο.Ε.

Σόλωνος 71 – τηλ. 3611318

Οἱ ἐκδόσεις Ἀφῶν Τολίδη Προσφέρουν ἓνα μελετημένο ἐκδοτικό πρόγραμμα γύρω στὰ θέματα νεώτερης ἱστορίας πού τό ἐπιβεβαιώνουν οἱ σαρανταπέντε ὥς τώρα τόμοι τῶν ἱστορικῶν ἔργων πού κυκλοφοροῦν.

Ἐπιλογή ἀπό τίς τελευταῖες ἐκδόσεις μας:

Ἱστορία

Τάσου Βουρνᾶ:

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (1821 - 1909). Ἕνας ὀγκώδης τόμος πού περιέχει τήν ἱστορία τοῦ τόπου μας ἀπό τήν ἐπανάσταση τοῦ '21 ὥς τό κίνημα τοῦ Γουδῆ (1909). Ἔργο μοναδικό, γραμμένο μέ μέθοδο καί εὐθύνη. Ἕνας τόμος 620 σελίδων.

Τάσου Βουρνᾶ:

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (1909 - 1940). Μιά ἱστορική ἀνατομία τῆς ἐποχῆς πού προηγήθηκε τῆς διαμόρφωσης τῆς σημερινῆς Ἑλλάδας. Σελίδες 520.

Τάσου Βουρνᾶ:

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ. Τό τρίτο διδλίο μιᾶς περιόδου πού ἀρχίζει μέ τήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821 (Α' 1821 - 1909 - Β' 1909 - 1940 - Γ' 1940 - 45), καί φθάνει ὥς τήν ἀπελευθέρωση ἀπό τή Γερμανική κατοχή. Περιλαμβάνει τήν κρίσιμη περίοδο τοῦ Πολέμου, Κατοχῆς, Ἐθνικῆς Ἀντίστασης, Ἀπελευθέρωσης, Δεκέμβρη 1944 καί Βάρκιζας. Σελίδες 500.

Κάρλ Μέντελσον - Μπαρτόλντ:

ΕΠΙΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ. Μετάφραση Ἑλένης Γαρίδη. Μέ ἓνα πρόλογο τοῦ Τάσου Βουρνᾶ γιά τούς ξένους ἱστορικούς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης. Σελίδες 236.

Φραγκίσκου Μινιέ:

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ. Ἀπόδοση ἀπό τό γαλλικό Τάσου Βουρνᾶ. Ὀλοκληρωμένη ἔκδοση, συμπλήρωμα γιά τὰ ναπολεόντεια χρόνια.

Ξένοι περιηγητές

Ὀδοιπορικό τοῦ Δήμου καί Ν. Στεφανόπολι,

«ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ» (Ἠπειρο - Μάνη) τό 1797 καί 1798, κατ' ἐντολή τοῦ Στρατηγοῦ Βοναπάρτη. Μετάφραση: Α. Σπήλιου. Εἰσαγωγή - Σχολιασμός: Τάσου Βουρνᾶ.

Φελίξ Μπωζούρ:

«ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ» Ἐπιμέλεια, εἰσαγωγή, σχόλια Τάσου Βουρνᾶ, μετάφραση Ἑλένης Γαρίδη. Τό δεύτερο ἔργο τῆς σειρᾶς *«ΞΕΝΟΙ ΠΕΡΙΗΓΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ»*, πού δίνει τήν πιό ἐναργή εἰκόνα τῆς κοινωνικῆς καί οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς Ἑλλάδας στό μεταίχμιο τοῦ 18ου πρὸς 19ο αἰώνα. Σελίδες 306.

Λουδοβίκου Ρόζ:

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Τό τρίτο στή σειρά τῶν περιηγητικῶν ἔργων. Ὁ Γερμανός ἀρχαιολόγος δίνει ζωντανές εἰκόνες ἀπό τήν Ἑλλάδα τοῦ 1831 -

1833. Μετάφραση: Α. Σπήλιου. Πρόλογος, ἐπιμέλεια καί σχολιασμός: Τάσου Βουρνᾶ.

Γκέοργκ Λούντβιχ - Φόν Μάουερ:

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ. Τόμοι Α' - Β' (ὀλοκληρωμένοι). Μετάφραση: Ὀλγας Ρομπάκη. Πρόλογος: Τάσου Βουρνᾶ. Σελίδες 800.

Σατωδριάνδου:

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΝ. Μετάφραση: Ἐμ. Ροῖδη. Τόμοι δύο (φωτομηχανική ἀνατύπωση ἀπό τό πρωτότυπο τοῦ 1860). Σελίδες 1100.

Πουκεβίλ:

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΜΟΡΙΑ. Ὁ ἔκτος-τόμος τῆς σειρᾶς θά κυκλοφορήσει σέ λίγες μέρες. Μετάφραση: Ἑλένης Γαρίδη, & Ὀλγας Ρομπάκη. Ἐπιμέλεια - πρόλογος Τάσου Βουρνᾶ.

Τάσου Βουρνᾶ - Ἑλένης Γαρίδη:

Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ - ΠΑΡΕΛΘΟΝ, ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ. Μελέτη ἀφιερωμένη στό ἔτος τῆς ἑλληνικῆς παράδοσης, ἰδιαίτερα χρήσιμη στούς ἐκπαιδευτικούς, φοιτητές καί σπουδαστές. Πολυτελής καί πλούσια εἰκονογραφημένη καί μέ ἐπίμετρο ἀνθολογημένων δημοτικῶν τραγουδιῶν καί ἄλλων κειμένων. Σελίδες 216.

Λογοτεχνία

Τά ποιήματα τοῦ Νερούντα.

Σέ δύο διαφορετικές ἐκδόσεις ἀπό τίς ὁποῖες ἡ δεύτερη κοσμεῖται μέ πίνακες ἑγχρωμους μεγάλων Χιλιαῶν ζωγράφων.

Κ.Γ. Καρυωτάκη:

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Μιά ἄρτια καί χρηστική ἔκδοση τοῦ ποιητικοῦ ἔργου τοῦ κορυφαίου νεοέλληνα ποιητῆ πού ἡ ποιησὶς του ἐγκαινιάζει τίς νέες ροπές στό νεοελληνικό ποιητικό λόγο, ἀφιερωμένη στά 50 χρόνια ἀπὸ τό θάνατό του. Σελίδες 192, μεγάλου σχήματος, ἔκδοση πολυτελῆς.

Καί ἄλλα τριάντα τόμοι ἱστορίας, λογοτεχνίας πού ἀποτελοῦν προϊόν ἐκδοτικῆς μελέτης καί ὀρθολογισμένου προγράμματος.

Λεξικά

Ἡπίτη

ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ, τό τελειότερο πού ἐκδόθηκε στήν Ἑλλάδα, μέ συμπλήρωμα τῆς νεώτερης ὀρολογίας. Τόμοι 2. Ἐκδοση φωτομηχανική σέ εἰδικό χαρτί ἀντοχῆς. Σελίδες 2624.

Χελντράιχ - Μηλιαράκη,

ΛΕΞΙΚΟ τῶν δημωδῶν ὀνομάτων τῶν φυτῶν τῆς Ἑλλάδας. Φωτομηχανική ἀνατύπωση ἑνός πολύτιμου ἔργου πού κωδικοποιεῖ τό θησαυρό τῶν λαϊκῶν ὀνομασιῶν τῶν φυτῶν τῆς χώρας μας. Πρόλογος Τάσου Βουρνᾶ καί Χρ. Λαμπράκη.